

NACKA
KOMMUN

Kallelse/föredragningslista
8 juni 2021

Natur- och trafiknämnden

Tid: kl. 16:30-18:30

Plats: Nacka stadshus

Hans Peters (C), ordförande

Natur- och trafiknämnden

1. Mötesinformation

Förslag till beslut

Sammanträdet 8 juni 2021, kl 16.30, Lokal Orminge, Teams

Sammanträdet sker vi Teams.

Endast nämndens ordförande, trafik och fastighetsdirektör samt nämndsekreterare deltar på plats i Nacka stadshus.

2. Inledning av mötet

Förslag till beslut

Upprop

Justering

Övriga frågor / anmälan av extra ärenden

Anmälan av jäv

3. Muntlig information - Månadsbokslut 2021 (NTN 2021/35)

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar informationen till protokollet.

4. Dataskyddsombudets årsrapport 2020 (NTN 2021/125)

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar dataskyddsombudets årsrapport för 2020.

5. Uppföljning av framkomligheten i Nacka för år 2020 (NTN 2016/405)

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar informationen till protokollet.

6. Motion - Inrätta bemannad parklek i Braxenparken och utred vidare behov av bemannade parklekar i kommunen (NTN 2020/304)

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige avslår förslaget om en bemannad parklek i Braxenparken.

Braxenparken vänder sig till yngre barn än den målgrupp som förslaget inbegriper.

Motionen är därmed färdigbehandlad.

7. Medborgarförslag, Återställning av naturmark vid naturleken i Södra Hedvigslund (NTN 2021/75)

Natur- och trafiknämnden

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden avslår förslaget. Området får utvecklas på naturlig väg. Medborgarförslaget är därmed hanterat.

8. Medborgarförslag om farthinder i Skuru (NTN 2021/56)

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar att timglashållplatserna vid Rudsjövägen och Skuru IP bidrar till en förbättrad trafiksäkerhet på sträckan och att det därmed inte finns motiv till att se över dessa eller bygga bort dem. Medborgarförslaget är därmed färdigbehandlat

9. Medborgarförslag om trottoarer i Nacka strand (NTN 2021/91)

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar att kommunen inte är väghållare eller markägare för de tre trottoarerna som berörs i medborgarförslagen, och därmed anser förslagen färdigbehandlade.

10. Medborgarförslag - Förbättra gångvägen utmed Kyrkviken (NTN 2021/97)

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar att gångvägen kommer ses över i samband med projektet Dagvattenrening i Kyrkviken/Järlasjön. Medborgarförslaget är därmed hanterat.

11. Medborgarförslag - Belysning på skogsstigar i Ältadalen (NTN 2021/17)

Förslag till beslut

Nämnden tackar för de inkomna synpunkterna och det stora intresset i frågan. Kommunen avvaktar med att gå vidare med förslagen till dess redan beslutade gång- och cykelstråk är utbyggda. Då kan man bättre bedöma hur gångströmmar och behov av belysta gångstråk ser ut. Medborgarförslaget är därmed färdigbehandlat.

12. Medborgarförslag - Uppfräschning av lekplats på Dianavägen i Boo (NTN 2021/95)

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar att lekplatsen vid Dianavägen redan ingår i de lekplatser som kommer rustas upp 2021–2022. Medborgarförslaget är därmed hanterat.

13. Projektavslut reinvestering konstbyggnader 2020 (NTN 2021/113)

Natur- och trafiknämnden

Förslag till beslut

Natur- och Trafiknämnden noterar informationen till protokollet.

14. **Projektavslut för investeringsprojekt Trafiksäkerhet 2018-2019** Projektnummer 90000371 (NTN 2020/232)

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar informationen till protokollet.

15. **Överenskommelse avseende elsparkcyklar (NTN 2021/142)**

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden fastställer överenskommelse avseende elsparkcyklar i Nacka

Natur- och trafiknämnden delegerar till ordförande att teckna en överenskommelse med Voi Technology inför en lansering i Nacka kommun.

16. **Muntlig information Trafikenheten (NTN 2021/5)**

17. **Muntlig information enheten offentlig utemiljö (NTN 2021/6)**

18. **Övriga frågor**

19. **Redovisning delegationsbeslut och anmälda handlingar (NTN 2021/126)**

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar informationen till protokollet.

20. **Revidering av delegationsordningen (NTN 2021/144)**

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden beslutar att revidera delegationsordningen med följande tillägg. Numreringen korrigeras för övriga punkter.

1.18 Utse dataskyddsombud Direktör

1.22 Beslut enligt 15 § 2 st lagen om tillgänglighet till digital offentlig service

NACKA
KOMMUN

Kallelse/föredragningslista
8 juni 2021

Natur- och trafiknämnden

Enhetschef

1.23 Rättelse enligt 19 § lagen om tillgänglighet till digital offentlig service

Enhetschef

21. Tilldelningsbeslut delegerad upphandling (NTN 2020/321)

Dataskyddsbudets årsrapport 2020

4

NTN 2021/125

2021-05-11

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr NTN 2021/125

Natur- och trafiknämnden

Dataskyddsombudets årsrapport 2020

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar dataskyddsombudets årsrapport för 2020.

Sammanfattning av ärendet

I dataskyddsombudets uppdrag ligger att rapportera till den personuppgiftsansvariga, i detta fall Natur- och trafiknämnden. Årsrapporten sammanfattar de aktiviteter som genomförts under året och följer upp kommunens 12 prioriterade fokusområden inom dataskydd. Uppföljningen visar att nämnden i stort har anpassat sig till dataskyddsförordningen inom samtliga områden.

Ärendet

Dataskyddsförordningen reglerar hur personuppgifter får hanteras. Varje nämnd är personuppgiftsansvarig, dvs. ansvarig för att reglerna i dataskyddsförordningen och kompletterande svensk lagstiftning inom området följs. Varje nämnd är dessutom skyldig att utse ett dataskyddsombud som bland annat har i uppdrag att kontrollera nämndens efterlevnad av lagstiftningen.

Årsrapporten följer upp nämndens arbete och rapporterar dess status avseende kommunens 12 prioriterade fokus-områden inom dataskydd. De prioriterade områdena syftar till att säkerställa att alla nämnder anpassat sig till dataskyddsförordningens krav.

Uppföljningen visar att nämnden inom alla områden genomfört ett arbete för att anpassa sig till dataskyddsförordningens krav. Nämnden rekommenderas dock säkerställa att samtlig dokumentation för personuppgiftsbehandlingar hålls aktuella, att erfarenheter från personuppgiftsincidenter förbättrar nämndens arbetsrutiner, att personuppgifts-biträdesavtalen uppfyller dataskyddsförordningens krav, att informationshanteringsplaner hålls uppdaterade samt att nämnden fortsätter arbeta systematiskt med informationssäkerhet.

Ekonomiska konsekvenser

Rapporten överlämnas till nämnden som en del av dataskyddsombudets uppdrag och medför inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Barns personuppgifter är särskilt skyddsvärda eftersom de kan ha svårt att själv förstå risker med en viss personuppgiftsbehandling och kunna ta tillvara sina rättigheter. När barns personuppgifter behandlas är det därför extra viktigt att detta sker enligt gällande dataskyddslagstiftning. En lagenlig hantering av barns personuppgifter, som här på Nacka kommun, medför därför positiva konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

1. Dataskyddsombudets årsrapport 2020

Hans-Otto Halvorsen
Direktör Stöd och service
Stadsledningskontoret

Anders Fredriksson
Enhetschef
Juridik- och kanslienheten

Mattias Widegren
Dataskyddsombud
Juridik- och kanslienheten

Nämnd och personuppgiftsansvarig

Natur- och trafiknämnden

Dataskyddsbudets årsrapport 2020

Dataskyddsbud

Mattias Widegren

Datum 2021-05-01

Innehåll

Inledning	2
Sammanfattning av 2020 års arbete med dataskydd.....	3
Nämndens efterlevnad av dataskyddsförordningen	4
1. Registrera personuppgiftsbehandlingar	4
2. Rapportera personuppgiftsincidenter	4
3. Konsekvensbedömning (DPIA).....	5
4. Personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal).....	5
5. Lagringsminimering, arkivering och gallring	5
6. Registerutdrag (rätten till tillgång).....	6
7. E-post.....	6
8. Systemsäkerhet.....	6
9. Behörighet.....	7
10. Samtycke	7
11. Informationsplikt	7
12. Efterlevnad	8

Inledning

Dataskyddsförordningen (GDPR) är den lagstiftning som reglerar hur myndigheter, bolag och andra organisationer får hantera personuppgifter. Personuppgift är varje typ av information som kan kopplas till en fysisk person. Varje organisation, oavsett verksamhet, behandlar därmed personuppgifter i någon omfattning och måste därmed förhålla sig till dataskyddsförordningens regler.

Förordningen ställer en rad krav; från säker hantering av information, till kontroll över vilka personuppgifter som hanteras, var, varför och hur samt kontinuerlig utvärdering av risker för enskildas fri- och rättigheter. Det är nämnden som är personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som sker inom dess verksamhet och därmed ansvarig för att förordningens krav följs.

Kommunen valde 2018 en införandemodell för GDPR med tolv (12) fokusområden, som än idag utgör utvärderingsmodell för varje nämnds införandegrad och effektivitet avseende efterlevnaden av kravbild i GDPR.

Fokusområden GDPR:

- Registrerade personuppgiftsbehandlingar
- Rapportera personuppgiftsincidenter
- Konsekvensbedömningar (DPIA)
- Personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal)
- Lagringsminimering, arkivering och gallring av personuppgifter
- Registerutdrag (rätten till tillgång)
- E-post
- Systemsäkerhet
- Behörighet
- Samtyckeshantering
- Informationsplikt
- Efterlevnad

Denna rapport utgår från de tolv fokusområdenas status och från de rekommendationer som Dataskyddsombudet generellt anser att kommunens nämnder behöver förbättra. I likhet med den revisionsrapport för GDPR som Ernst & Young genomförde för kommunrevisorernas räkning anser Dataskyddsombudet att ”fotarbetet” i kommunens enheter fungerar bra, men att det saknas tydliga avrapporteringsvägar till ledningsfunktioner och att styrdokument inte på ett effektivt sätt når medarbetarna. Därtill anser Dataskyddsombudet att det generellt behövs en systematisk egenkontroll för varje enhet för att underlätta både rapportering till ledning och för att medvetandegöra enhetsledning om eventuella förbättringsbehov.

Rapporten lämnas av nämndens Dataskyddsbud. Dataskyddsbud är en roll som varje nämnd är skyldig att utse enligt förordningen och har i uppdrag att granska och rapportera om nämndernas efterlevnad av förordningen. Därutöver har dataskyddsbudet även i uppgift att ge råd och stöd om skyldigheter som följer av lagen samt fungera som kontaktpunkt gentemot enskilda och tillsynsmyndigheten, Integritetsskyddsmyndigheten (IMY). Nacka kommuns nämnder har beslutat att ha ett gemensamt dataskyddsbud och att lokalt på varje enhet ha utsedda dataskyddssamordnare, som bistår enhetschef i hantering av GDPR-relaterade frågor och hanteringar. Denna rapport lämnas till nämnden som en del av dataskyddsbudets uppdrag.

Sammanfattning av 2020 års arbete med dataskydd

Nämnden har under 2020 fortsatt arbetet enligt den plan som lades fast under 2018 inför införandet av Dataskyddsförordningen. Planen omfattar de tolv (12) fokusområden som nämndes i inledningen och under 2020 har generellt arbetet inriktats på hantering av begäranden av registerutdrag, personuppgiftsincidenthantering, personuppgiftsbiträdesavtal och genomförande av konsekvensbedömningar.

Nämndens efterlevnad av dataskyddsförordningen

I detta avsnitt sammanfattas nämndens efterlevnad av dataskyddsförordningens krav utifrån de 12 prioriterade fokusområden som tidigare beslutats av stadsledningskontoret. De 12 områdena beskrivs under respektive punkt nedan tillsammans med en sammanfattning av nämndens efterlevnad på området.

1. Registrera personuppgiftsbehandlingar

En grundläggande förutsättning för att överhuvudtaget kunna efterleva dataskyddsförordningens regler är att veta vilka personuppgifter som behandlas och varför (i vilket syfte). Varje personuppgiftsansvarig ska enligt artikel 30 ha en förteckning över sina personuppgiftsbehandlingar (en registerförteckning) där bland annat syfte, kategorier av registrerade, typer av personuppgifter och lagringstid framgår. På kommunens hemsida presenteras varje nämnds personuppgiftsbehandlingar, och detta register utgör den publika registerförteckningen. Därtill finns en databas där samtliga arbetsdokument och detaljerad information för varje behandling redovisas. Enheternas dataskyddssamordnare registrerar och uppdaterar informationen i databasen med stöd av dataskyddsbudet.

Natur- och trafiknämnden har 15 personuppgiftsbehandlingar registrerade och presenterade på kommunens hemsida. Registerförteckningen bedöms vara komplett och innehåller i stort sett all nödvändig information, endast någon enstaka information fattas.

I databasen finns 29 registreringar för nämnden, vilket ska korrelera till den publika presentationen. Databasen måste kontinuerligt underhållas och aktualitetskontrolleras, och varje registrering skall kopplas till en behandling i den publika registerförteckningen. Eftersom det finns en diskrepans mellan databasens registreringar och det publika registret, rekommenderas nämnden att genomföra en genomgång och städning av databasen. Flertalet registreringar i databasen har inte uppdaterats sedan senast 2019, och nämnden uppmanas att säkerställa att de årligen uppdateras och aktualitetskontrolleras.

2. Rapportera personuppgiftsincidenter

Varje personuppgiftsansvarig ska ha processer för att upptäcka, utreda, åtgärda och anmäla vissa personuppgiftsincidenter till tillsynsmyndigheten Integritetsskyddsmyndigheten. Det innebär att medarbetare ska kunna identifiera när en personuppgiftsincident har hänt, veta hur den ska rapporteras och att det finns processer för att ta hand om en bekräftad incident.

I Nacka kommun finns en central process för personuppgiftsincidenter som följs av nämnden. Nämnden rapporterade under 2020 inga incidenter.

3. Konsekvensbedömning (DPIA)

Om det finns en hög risk för enskildas fri- och rättigheter när personuppgifter behandlas, ska den personuppgiftsansvarige göra en konsekvensbedömning.

Konsekvensbedömningens syfte är både att säkerställa att enskildas fri- och rättigheter respekteras och är även ett sätt för den personuppgiftsansvarige att visa att dataskyddslagstiftningen följs.

Något centralt register över vilka konsekvensregistreringar som genomförts inom nämndens ansvarsområde finns inte, varför nämnden uppmanas dokumentera förekomst och den eventuella bristen.

4. Personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal)

Personuppgiftsbiträdesavtal ska tecknas om en personuppgiftsansvarig anlitar en extern part som behandlar personuppgifter åt den personuppgiftsansvariga. Den externa parten är då biträde till den personuppgiftsansvariga och ska genom avtalet förbindas att endast behandla personuppgifter efter instruktioner från den ansvarige. Syftet med avtalet är att säkerställa att enskildas personuppgifter skyddas även när det är någon annan än den personuppgiftsansvarige som behandlar personuppgifterna.

Nämndens biträden utgörs i huvudsak av leverantörer av nämndens system och personuppgiftsbiträdesavtal finns tecknade med dessa.

Något centralt register över vilka leverantörer som har personuppgiftsbiträdesförhållande till nämnden finns inte, varför nämnden rekommenderas att uppdra åt dataskyddssamordnarna att dokumentera status och identifiera eventuella brister.

5. Lagringsminimering, arkivering och gallring

Lagringsminimering är en av dataskyddsprinciperna och handlar om att personuppgifter endast behandlas så länge de behövs för ändamålet. Inom offentlig verksamhet innebär lagringsminimering att det finns ordning och reda bland myndighetens information, att information rensas, arkiveras och gallras. Informationshanteringsplanen är det styrdokument som ska visa vilka allmänna handlingar en verksamhet har och hur dessa ska hanteras.

Någon centraliserad strukturerad lagring av informationshanteringsplanen finns inte, varför Dataskyddsombudet inte kunnat granska den. Nämnden uppmanas att säkerställa att enheternas dataskyddssamordnare uppdras att dokumentera informationshanteringsplanerna i samma databas där personuppgiftsbehandlingarna dokumenteras.

6. Registerutdrag (rätten till tillgång)

Registerutdrag eller rätten till tillgång är en rättighet i dataskyddsförordningen som varje enskild har i förhållande till sina personuppgifter. Rättigheten innebär att varje person har rätt att vända sig till en personuppgiftsansvarig för att få bekräftat om ens personuppgifter behandlas och i så fall få tillgång till dessa. Kommuner hanterar generellt personuppgifter i stor omfattning vilket kräver att det finns utarbetade processer på plats om hur ett registerutdrag ska hanteras.

I Nacka kommun finns en central process för registerutdrag som följs av nämnden. Denna process följer dataskyddsförordningens krav och under 2020 har 5 registerutdrag hanterats av nämnden. Processen för att producera registerutdrag är komplex och nämnden rekommenderas att se över dess effektivitet avseende ledtider och innehållets kvalitet.

7. E-post

I dataskyddsförordningen finns inte som tidigare i personuppgiftslagen ett undantag för personuppgifter i ostrukturerat material, vilket betyder att även personuppgifter i ett e-postmeddelande omfattas av dataskyddslagstiftning. Detta ställer höga krav på att även hanteringen av e-post följer dataskyddsprinciperna, exempelvis att personuppgifter endast behandlas för specifika syften och inte sparas längre än nödvändigt samt att känsliga personuppgifter skyddas med säkerhetsåtgärder.

I Nacka kommun finns en framtagen guide för säker e-posthantering som beskriver hur e-post hanteras på ett säkert och med dataskyddsförordningen förenligt sätt. Rutinen tas upp kontinuerligt med medarbetare och rutiner för att hantera känsliga och extra skyddsvärda personuppgifter på ett säkert sätt har implementerats.

Under 2020 har ett system för överförande av känslig information införts, Säkra Meddelanden. Därtill har funktioner i e-postsystemet införts där avsändaren uppmärksammas om personuppgiftsinformation ingår i meddelandet. Dessa båda åtgärder har inneburit avsevärda framsteg med att reducera riskerna för behövliga överföringar av personuppgifter.

8. Systemsäkerhet

En viktig dataskyddsprincip är integritet och konfidentialitet som handlar om att kunna säkerställa personuppgifternas konfidentialitet (att inga uppgifter röjs för obehöriga), tillgänglighet (att uppgifterna är tillgängliga när de behövs) och riktighet (att uppgifterna är korrekta). En metod för att ta fram krav på ett system som uppfyller dessa aspekter är informationsklassning som visar hur skyddsvärd informationen är utifrån de tre aspekterna. System kan därefter anpassas så att kraven motsvarar informationens skyddsvärde. Informationsklassningen görs i systemet KLASSA, levererat och utvecklat av SKR.

Nämnden har 4 system registrerade för informationsklassificering, varav två helt saknar handlingsplan och två inte har uppdaterats sedan 2019. För de system som saknar uppdateringar (eller helt handlingsplan) noteras att riskanalyser inte är genomförda enligt dokumentationen. Nämnden rekommenderas att säkerställa att handlingsplanerna uppförs och de befintliga aktualitetskontrolleras. Informationsklassningen bör genomföras som en del av den årliga systemförvaltningen.

9. Behörighet

Korrekt hantering av behörigheter till system och andra ytor som lagrar personuppgifter är en förutsättning för att inte personuppgifter ska bli tillgängliga för obehöriga (dvs. att personuppgifternas konfidentialitet skyddas) och för att personuppgifter inte behandlas för olovliga syften. Korrekt hantering av behörigheter betyder att behörighet till personuppgifter ges utifrån användarens behov av att behandla uppgifterna och att dessa behörigheter regelbundet ses över.

Nämnden har framtaga rutiner för behörigheter till sin information, både för anställda inom nämnden och anordnare externt som har tillgång till informationen. Däremot finns behov av att rutinerna även säkerställer att anställda som inom kommunen byter tjänst också får ändrade behörigheter utifrån sina nya arbetsuppgifter. Nämnden rekommenderas att använda kontrollplanen för att säkerställa att behörigheter kontinuerligt ses över.

10. Samtycke

I dataskyddsförordningen skärptes kraven på hur och när samtycke kan användas som stöd för en personuppgiftsbehandling. För offentlig verksamhet betyder det att det numera finns begränsade möjligheter att använda samtycke eftersom ett samtycke måste kunna ges helt frivilligt och en myndighet ofta står i maktpositionen gentemot en enskild.

Det har inte framkommit i granskningen att nämnden använder samtycke som rättslig grund för att behandla personuppgifter. Nämnden rekommenderas att använda kontrollplanen för att dokumentera detta.

11. Informationsplikt

Informationsplikten i dataskyddsförordningen betyder att inga personuppgifter får behandlas utan att en enskild vet om detta, detta krav gäller oavsett om uppgifterna samlas direkt in av en enskild eller från en annan källa. Det finns i förordningen dessutom krav på vilken typ av informationen som ska ges samt att detta ska ske på ett enkelt och lättillgängligt sätt.

Ett sammanställt och dokumenterat sätt att överblicka de informationstexter som skall föregå varje personuppgiftsbehandling finns inte, varför nämnden rekommenderas att

uppdra dataskyddssamordnarna att årligen säkerställa informationens aktualitet och korrekthet.

12. Efterlevnad

Efterlevnad handlar om att nämnden ska kunna visa att dataskyddsförordningens krav följs.

Inom alla fokusområden har nämnden genomfört ett arbete för att anpassa sig till dataskyddsförordningens krav, men ett visst arbete kvarstår fortfarande. Följande rekommendationer ges till nämnden för att kunna uppfylla kraven inom samtliga områden:

- Genomföra konsekvensbedömningar där dataskyddsförordningen kräver det. Dokumentationen skall sparas i registerförteckningens databas.
- Säkerställa att personuppgiftsbiträdesavtalen uppfyller dataskyddsförordningens krav, särskilt vad gäller information om underbiträden. Detta arbete kan göras i samband med en avtalsuppföljning för att kontrollera att ett biträde även lever upp till kraven på personuppgiftshantering.
- Fortsätta med ett systematiskt informationssäkerhetsarbete genom att följa upp informationsklassningar och genomföra övriga analyser som syftar till att nämndens information omfattas av den säkerhet informationen kräver.
- Ge enskilda komplett och tydlig information om hanteringen av sina personuppgifter enligt dataskyddsförordningens krav.

Uppföljning av
framkomligheten i Nacka för
år 2020

5

NTN 2016/405

2021-05-27

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr NTN 2016/405

Natur- och trafiknämnden

Uppföljning av framkomligheten i Nacka för år 2020

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Uppföljningen av restider och framkomligheten i Nacka och länet grundar sig i kommunens strategi Framkomlighet i Nacka från 2016 som beskriver strategi och verktyg för att skapa en pålitlig och förutsägbar framkomlighet i trafiksystemet med prioritet för gående, cyklister och kollektivtrafik. Sedan 2017 har Nacka kommun rapporterat årligen, och nu har en femte uppföljningsrapport sammanställts.

Ett urval av rutter för buss, pendelbåt och bil har gjorts för uppföljning av restider. Vi ser variationer beroende på vilka sträckor som de olika trafikslagen kör där det har uppstått exempelvis ökad restid eller kötid. Trots att pandemin har påverkat hela kollektivtrafikens resenärer i totala andelar negativt, ser vi en stor potential hos pendelbåtstrafiken. För bil till och från olika målpunkter inom och utanför Nacka går det sammantaget snabbare.

Nackas resenärer har under det senaste året påverkats till största del av effekterna av Covid-19 samt byggprojekt både utanför och inom kommunens gränser. Det senaste årets händelser kan fungera som en katalysator för förändring i vårt samhälle, särskilt i vårt sätt att arbeta. Undersökningar visar att våra invånare i allt större utsträckning vill arbeta mer flexibelt, vilket i sin tur kan få effekter på arbetspendlingen i stort. Om trenden håller i sig eller till och med förstärks så finns stora potentiella vinster för samhället och trafiken på våra vägar. För att minimera effekterna av trafikpåverkan under byggtid, samt på sikt skapa en god framkomlighet och ett hållbart samhälle, är det viktigt att arbeta förlöpande och parallellt med trimningar av trafiksystemet. Denna inriktning bör fortsätta likt tidigare, trots att fokus i den närmsta närtiden troligtvis ligger på att återhämta samhället efter pandemins effekter.

Ärendet

Uppföljningen av restider och framkomligheten i Nacka och länet grundar sig i kommunens strategi Framkomlighet i Nacka som beskriver strategi och verktyg för att skapa en pålitlig och förutsägbar framkomlighet i trafiksystemet med prioritet för gående, cyklister och kollektivtrafik. Verktygen kan kategoriseras under rubrikerna styra, kommunicera, trimma, bygga, samordna samt externa faktorer/externa aktörer.

Strategin antogs av kommunfullmäktige i september 2016. I samband med antagandet av framkomlighetsstrategin uppdrog kommunstyrelsen att komplettera uppföljningen av strategin med en årlig redovisning av dels faktisk restid till viktiga målpunkter och dels de åtgärder som Nacka önskar att andra aktörer vidtar vid varje givet tillfälle för att öka framkomligheten för Nackaborna. En första rapport för att ta fram startmätningar och peka ut sträckor togs fram under 2017 och nu har en femte uppföljningsrapport sammanställts.

Nacka kommun är fortfarande starkt beroende av vad som händer i det regionala trafiksystemet för att kommunens egna trafikanter ska komma fram. Stora lättnader har märkts till följd av Norra länkens färdigställande och i takt med att exempelvis Slussen öppnar. Vidare har införandet av förändrad trängselskatt i januari 2016 fortsatt effekt. Under 2020 har antalet stängningar och stängningsminuter i Södra länken markant skjunkit jämfört med läget under 2019, vilket kan kopplas till den minskade trafikefterfrågan i tunneln under framförallt förmiddagens maxtimme. Samtidigt har trafikflödet fortsatt ökat, vilket leder till ett mer störningskänsligt system.

Ett urval av rutter för buss, pendelbåt och bil har gjorts för uppföljning av restider. I korthet är bussarnas framkomlighet på de flesta sträckor oförändrad mellan 2019 och 2020, där det sett till trafikståtiden för linje 471 syns ett tydligt mönster med en tidsperiod på morgonen där bussarna behöver köa längre tid. Däremot ser vi att kötiden för till exempel linje 801 mellan Gullmarsplan och Älta gård har minskat under 2020 jämfört med tidigare år. För båt är restiderna väldigt stabila över tid, den största restidspåverkan är antal påstigande vid varje brygga. Trots att pandemiåret har påverkat hela kollektivtrafikens resenärer i totala andelar negativt, ser vi en stor potential hos pendelbåtstrafiken. För bil tar det dock cirka åtta minuter fortare att resa mellan Nacka-Norrstull under morgonrusningen och sträckan mellan Nacka-Kista sju minuter snabbare under 2020 i jämförelse med 2019. Medelrestiderna sett över hela dygnet har emellertid minskat med cirka en minut både mot Norrstull och mot Kista. Mellan Saltsjöbadens centrum och Stockholm city är restiden relativt oförändrad under 2020 i jämförelse med de senaste tre åren. Mellan Älta centrum och Stockholm city har restiden ökat marginellt under morgonrusningen medan resan mellan Orminge och Stockholm city går en minut fortare under 2020 i jämförelse med 2019.

Nackas resenärer har under det senaste året påverkats till största del av effekterna av Covid-19 samt projekt och vägavsnitt både utanför och inom kommunens gränser. Utbyggnationerna som pågått på västra Sicklaön har under 2020 orsakat framkomlighetsproblematik, vilket vi ser även kommer ske under kommande år. Det senaste årets händelser kan fungera som en katalysator för förändring i vårt samhälle, särskilt i vårt sätt att arbeta. Undersökningar visar att våra invånare i allt större utsträckning vill arbeta mer flexibelt, vilket i sin tur kan få effekter på arbetspendlingen i stort. En liten förändring av beteendet hos en stor mängd individer kan ge stora utslag i den generella framkomligheten. Så om trenden håller i sig eller till och med förstärks genom mer flexibla arbetstider så finns stora potentiella vinster för samhället att människor slutar att stå i kö på motorvägarna och istället kan använda sin tid till en mer

givande fritid och även höja produktiviteten under arbetstid. Mindre köer ger i sin tur effekt på kollektivtrafiken som blir mer tillförlitlig och med det en ökad andel resande.

Det står klart att kommunens ansvar för att tillförsäkra en god framkomlighet för medborgarna kommer att öka. Ett viktigt steg på vägen är implementeringen av *Trafikföringsprinciper under byggtid*. Principerna är utformade för att gynna kapacitetsstarka färdmedel och få med framkomlighetsperspektivet i ett tidigt skede inom varje stadsutvecklingsprojekt. En god intern samordning mellan enheter och kompetens, samt tidig och öppen dialog med byggherrar och entreprenörer är av största vikt. Detta gäller likväl i tidiga planeringsskedet som i senare projektskedet och kan bli avgörande för framkomligheten på specifika platser. För att ytterligare förstärka kommunikationsarbetet har en gemensam budskapsplattform lanserats under 2021. Det finns inte en enskild åtgärd som löser alla problem, trafiksystemet är komplext, och likaså lösningarna. Men för att minimera effekterna av trafikpåverkan under byggtid, samt på längre sikt skapa en god framkomlighet och ett hållbart samhälle, är det viktigt att arbeta med alla olika delar ovan. Denna inriktning bör fortsätta likt tidigare, trots att fokus i den närmsta närtiden troligtvis ligger på att återhämta samhället efter pandemins effekter.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget ger inga omedelbara ekonomiska konsekvenser. Allt eftersom byggandet inom kommunen fortskrider ökar behovet av att se hur framkomligheten påverkas. Mer ekonomiska medel kommer behövas för exempelvis kapacitetsstudier och utredningar. Samhällsekonomiskt är denna typ av analyser troligen ändå lönsamma, då kostnader för köer och trängsel kan minimeras. Merparten av kostnaderna förväntas ingå i stadsbyggnadsprojekten, men delar kommer att ingå i kommunens roll som huvudman för det egna vägnätet.

Konsekvenser för barn

Förslaget bidrar inte till några särskilda konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

1. Uppföljning av framkomligheten i Nacka för år 2020, 2021-05-27.

Ulrika Haij
 Bitr. trafik- och fastighetsdirektör
 Trafikenheten

Emmatora Alfin
 Trafikplanerare
 Trafikenheten

UPPFÖLJNINGSRAPPORT

Uppföljning Framkomlighet i Nacka

2021-05-27
Trafikenheten
KFKS 2016/343

Innehållsförteckning

1	Bakgrund och syfte.....	3
2	Läget i Nacka och i regionen	4
2.1	Covid-19	4
2.2	Nacka och regionens tillväxt	7
2.3	Trafikmängder, befolkning, bilnehav och priser	12
3	Restidsuppföljning	16
3.1	Kollektivtrafik, buss	16
3.1.1	Linje 471 Orminge – Slussen.....	17
3.1.2	Linje 410 Ektorp Centrum – Slussen.....	19
3.1.3	Linje 801 Gullmarsplan – Älta gård.....	21
3.1.4	Slussen	22
3.2	Kollektivtrafik, spår.....	23
3.2.1	Saltsjöbanan	23
3.3	Kollektivtrafik, sjö	24
3.3.1	Linje 80.....	24
3.4	Cykeltrafik	26
3.5	Biltrafik	30
3.5.1	Södra länken.....	30
3.5.2	Utvalda rutter för restidsuppföljning med bil	33
3.5.3	Oplanerade störningar.....	36
4	Sammanfattning och slutsatser	38

I Bakgrund och syfte

Nacka kommun kommer under de kommande åren att växa. Utbyggnadstakten har anpassats till Nackaborna, vilket också betyder att utvecklingen anpassas till ekonomi och miljö, samt tunnelbanans förändrade tidplan. I övriga Nacka fortsätter utvecklingen som planerat.¹

Fortfarande kvarstår målet om cirka 20 000 nya bostäder och 15 000 arbetsplatser totalt i det framtida Nacka. I juni 2017 passerade Nacka kommun 100 000 invånare och under 2020 uppgick den totala folkmängden i Nacka till nästan 106 800 personer. De första två prognosåren beräknas kommunen dock växa i något lägre takt än vad den gjort de senaste åren, med cirka 1 600 personer år 2020 och drygt 1 000 personer år 2021. Därefter förväntas befolkningsutvecklingen på sikt hålla en högre takt, och öka med nästan 3 000 personer årligen från år 2025 fram till och med år 2028. År 2030 väntas folkmängden överstiga 131 000 personer och år 2040 väntas folkmängden uppgå till över 153 000 personer. Detta är en stark tillväxt på relativt kort tid och denna tillväxt kommer att ställa krav på hur vi reser till och från Nacka, men även transporter inom kommunen. För att tydliggöra och hantera framkomlighetsfrågan framarbetades därför Nackas framkomlighetsstrategi under 2015 och 2016, strategin antogs i kommunfullmäktige under hösten 2016.

I framkomlighetsstrategin anges att kommunen ska följa upp faktiska restider på vägnätet och hur framkomligheten på vägnätet utvecklas över tid. Faktiska restider till viktiga målpunkter (t ex Slussen, T-centralen och Kista) med olika trafikslag ska mätas regelbundet, rapporteras till kommunstyrelsen och ligga till grund för åtgärdsplaneringen.² Den första uppföljningsrapporten togs fram under 2017 och detta är den femte i sitt slag som följer upp framkomlighetsåtgärder och restider för 2020.

De verktyg kommunen har tillhanda för att kunna påverka framkomligheten har illustrerats och beskrivits i framkomlighetsstrategin enligt bilden nedan. Sex olika områden har identifierats och de illustreras som kugghjul eftersom de enskilda delarna hakar i varandra och ger effekt i hela systemet.

---

¹ Nacka kommun, <https://www.nacka.se/stadsutveckling-trafik/har-planerar-och-bygger-vi/nyhetslista-plan-bygg/2020/02/robust-plan-for-nackas-stadsutveckling/>, hämtat 2020-03-03.

² Framkomlighet i Nacka, sidan 3.

Figur 1. Utdrag ur Framkomlighetsstrategin.

Nacka har inte mandat över alla verktyg, samarbete både regionalt och lokalt är nödvändigt och Nacka är beroende av de offentliga satsningar som Trafikverket och Region Stockholm gör i förbättringar av infrastrukturen gällande väg och kollektivtrafik.

I och med Nackas stadsbyggande är det en utmaning att koordinera alla utbyggnader som skall ske inom en begränsad geografi på en begränsad tid. Många arbeten kommer att ske samtidigt och prioriteringar kommer att behöva göras. Nacka arbetar med att koordinera och skapa bra förutsättningar för genomförandeplaneringen av dessa utbyggnader, främst på Västra Sicklaön. Det är viktigt att arbeta med alla olika delar ovan för att minimera effekterna av trafikpåverkan.

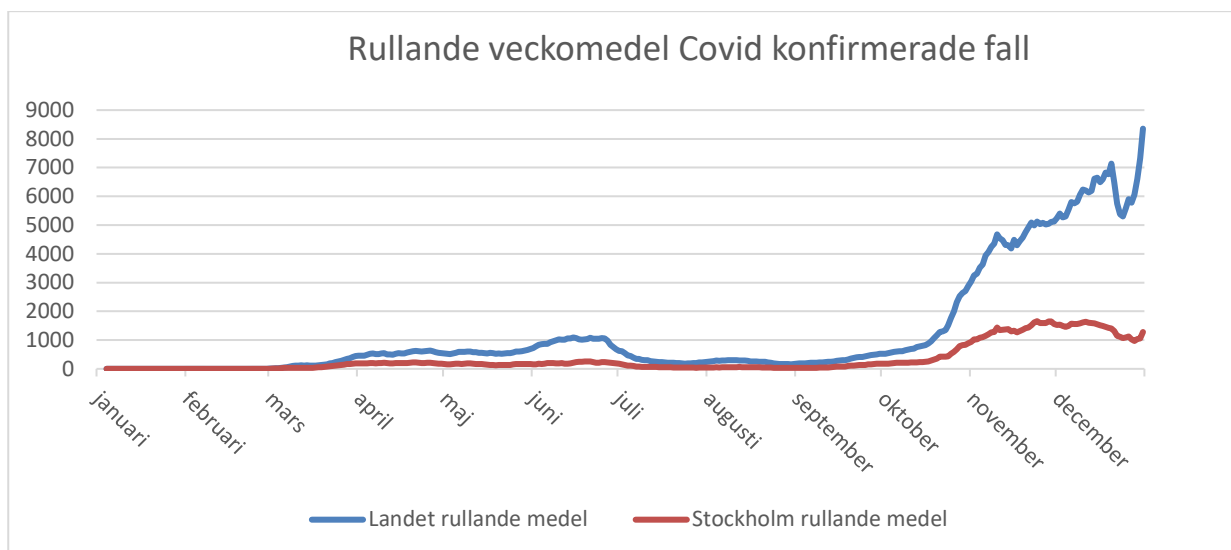
2 Läget i Nacka och i regionen

2.1 Covid-19

År 2020 har präglats av smittspridningen av Covid-19, en infektionssjukdom orsakat av ett så kallat coronavirus. Sjukdomen har varit en pandemi sedan dess utbredning under början av 2020. Folkhälsomyndigheternas rekommendationer startade i mars. De första rekommendationerna inkluderade att undvika hälsosjukvården, äldreboenden samt onödiga resor. Detta inledde effekter av att fler började arbeta hemifrån. Förbudet om att samlas mer än 500 personer dök också upp, liksom två veckor senare ytterligare restriktioner om att folksamlingar över 50 personer förbjöds. Befolkningen rekommenderas även att stanna hemma om man har symptom, att människor över 70 år ska undvika kontakt med andra människor, och distansundervisning för gymnasier och universitet infördes. I slutet av mars förbjöds besöken på äldreboendena. I juni kom nya rutiner för att stoppa smittspridningen av Covid-19. Testningen av befolkningen förordas och självtestning började bli tillgängligt. Rekommendationerna kring resor lättades dock. Under juli kom även nya föreskrifter och allmänna råd om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. I augusti presenteras en plan för hur vaccinationen ska gå till, och strax därefter kommer en ny

rapport om insatser mot nya utbrott av Covid-19. Till hösten i oktober släpptes skärpta råd för bland annat Stockholms län. I december kom direktiv kring barn med smittade familjemedlemmar, och information om att vaccinering kommer att börja ges till de som behöver det mest. Inför julhelgerna publicerades särskilda rekommendationer samt nya riktlinjer och uppmaningar rörande julhandeln infördes. Strax innan jul påbörjades vaccineringen i Sverige och i kollektivtrafiken rekommenderas resenärer att under dagens maxtimmar använda munskydd.

Trivector delar upp pandemiåret i tre faser, med en inledande fas från mars till juni med mycket råd och rekommendationer. Under sommaren, juni till augusti, så minskades rekommendationerna och färre blev smittande och färre dödsfall förekom. Under hösten och vintern kom ytterligare restriktioner igen, där bland annat befolkningen rekommenderades att undvika kollektivtrafiken, även distansundervisning blev ett faktum. Den sista fasen fortsatta sedan in på 2021.³ I relation till Folkhälsomyndigheternas rekommendationer så har spridningen av Covid-19 sett ut som i figur 2 nedan. Spridningen ökade under mars-juli för att sedan plana ut och en andra våg inleddes i oktober. Vi kan se att spridningen i Stockholm har följt den nationella trenden.⁴

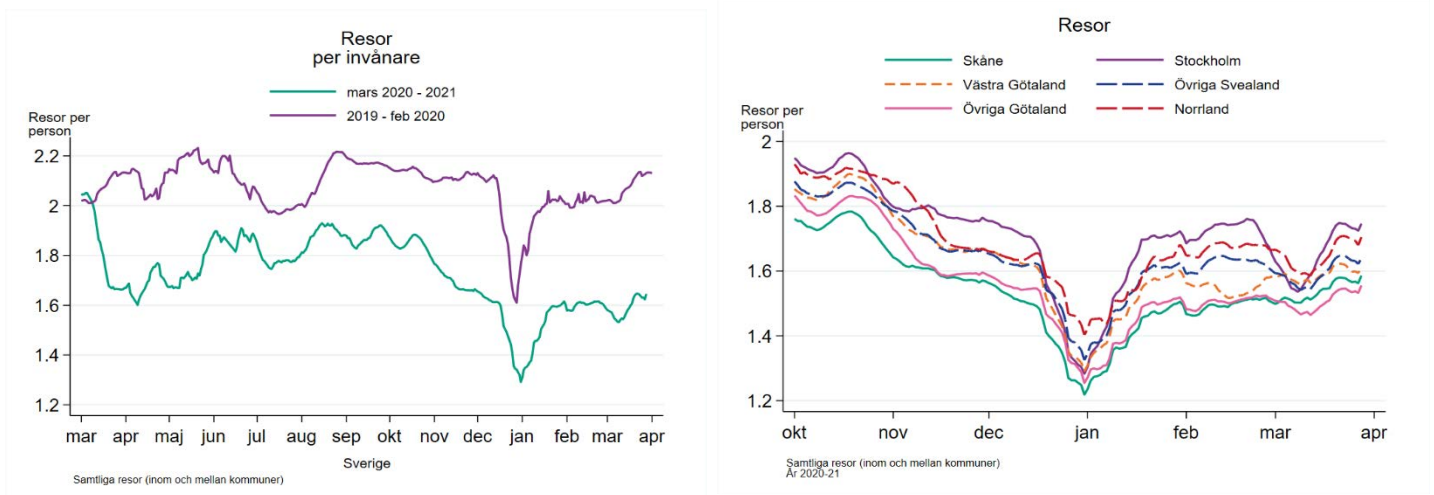
Figur 2. Smittspridningen 2020 i landet och Stockholms län.⁵

³ Webinarium, Nya resvanor under och efter pandemin. Trivector, 2020-04-20.

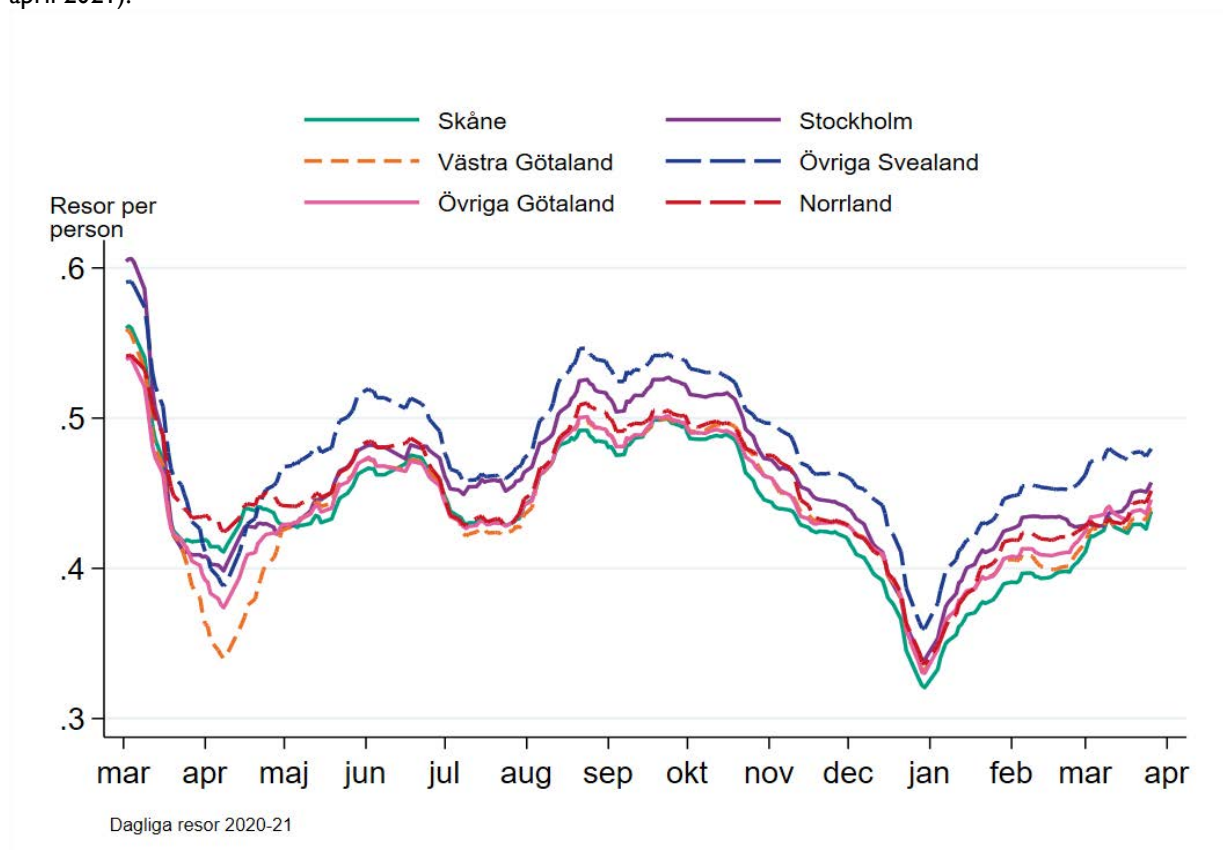
⁴ Folkhälsomyndigheten, data hämtat 2020-04-10.

⁵ Folkhälsomyndigheten. Data hämtat 2020-04-10.

I bilden till nedan vänster kan vi urskilja de tre faserna under 2020. Vi ser att resorna har minskat under hela året, jämfört med föregående år.

Figur 3. Till vänster visas antal resor per invånare nationellt med en jämförelse mellan föregående tidsperiod och rådande pandemi, och till höger visas antalet resor per invånare och dag under pandemiåret (oktober 2020 – april 2021).⁶

Figur 4. Resor till och från arbetsplats under pandemiåret.⁷

⁶ Folkhälsomyndigheten, mobilmastdata från Telia, hämtat 2021-04-20.

⁷ Folkhälsomyndigheten, mobilmastdata från Telia, hämtat 2021-04-20.

Även Region Stockholm har noterat att resandeutvecklingen har följt pandemins faser. Totalt var resandet under vecka 10 (veckan efter sportlovet) 55 procent lägre jämfört med samma vecka 2019. Kollektivtrafiken har tappat mer än hälften av sin färdmedelsandel och andelen bilresor har ökat med en tredjedel medan andelen cykelresor och resor till fots har ökat kraftigt. Regionen ser att det finns en risk att det framtida resandet med kollektivtrafik till arbete och skola minskar med cirka 15 procent i Stockholmsregionen jämfört med 2019.⁸ Enligt Trafikförvaltningen i Region Stockholm är Nacka och Värmdö två kommuner som verkar ha påverkats mer än genomsnittet för statistik på kollektivtrafikens marknadsandelar. Nacka kommun har haft en minskning med 28 procent år 2020 jämfört med år 2019.⁹

2.2 Nacka och regionens tillväxt

Hela Stockholmsregionen står inför en stark befolkningstillväxt och år 2030 beräknas hela länet ha drygt 2,7 miljoner invånare, från dagens drygt 2,4 miljoner.¹⁰ Detta medför att fler och fler personer kommer att vistas på vägnätet och i kollektivtrafiken. Den kraftiga byggtakten och expansionen kommer att ge flera störningar, och begränsningar kommer att ske på vägnätet. Både inom och utanför kommunen kommer planerade och oplanerade om- och nybyggnationer att påverka framkomligheten.

Under 2020 har framförallt en större infrastrukturåtgärd pågått som haft påverkan på det regionala trafiksystemet:

- **Nya Skurubron.** Itenera S.p.A Scandinavia filial utför bygget av Nya Skurubron under ledning av Trafikverket och samordnas med Nacka kommun avseende anslutande kommunala vägar. Trafikpåverkande arbeten har pågått vilket har omfattat schaktning, sprängning och byggtrafik i området. Sprängningsarbeten har inneburit kortare stopp på väg 222 och reglerats med TMA-fordon och vakter. I anslutning till Skurubron har projektet behövt se till att rusta upp Bastubron och under den tiden hade projektet en schikanlösning med sänkt hastighet förbi arbetsområdet. Detta bidrog till vissa köer. Gångbanan och det regionala cykelstråket som löper under länsväg 222 genom tunnlar mot Värmdövägen på Skurusidan är avstängda. Gående och cyklister leds om via nya asfalterade gång- och cykelvägar i olika etapper. Arbetet med att bygga den nya bron beräknas pågå fram till och med mitten på 2022. Efter 2022 ska den gamla bron renoveras och planeras stå klart år 2024.

Pågående arbeten som också haft stora effekter på framkomligheten under 2020 är:

- **Ombyggnation av Slussen.** Här fortsätter ombyggnationen av en ny sluss mellan Mälaren och Saltsjön, en ny bussterminal i berget, samt en ny trafikplats i ytläge mellan Gamla stan och Söder. Bussterminalen och Saltsjöbanan med ändstation Slussen väntas stå färdig 2026. Mer om Slussen nedan i avsnitt 3.1.4.

---

⁸ Pandemins påverkan på trafiken idag och efter pandemin, Region Stockholm, presentation 2021-04-21.

⁹ Statistik från Trafikförvaltningen Region Stockholm

¹⁰ Stockholms läns prognos – Huvudrapport. Befolkningsprognos. Region Stockholm.

<http://www.rufs.se/globalassets/f-demografiska-prognoser/demografiska-prognoser/10-lansprognosrapporten-2019.pdf>

- **Utbyggnationen av tunnelbana till Nacka.** I januari 2020 startare Region Stockholm och Förvaltningen för utbyggnationen av tunnelbanan (FUT) arbetena med arbetstunnlarna för den nya tunnelbanan. Kring respektive station, Sickla, Järla och Nacka C har trafikpåverkande arbeten pågått vilket har omfattat schaktning, sprängning och byggtrafik i området. Sprängningsarbetena ovanjord bidrog till kortare stopp vid varje arbetstunnel och reglerades med TMA-fordon samt vakter. Större ledningsomläggningar har även utförts vid Nacka C på Jarlabergsvägen, intill Skönviksvägen och i korsningen Griffelvägen/Vikdalsvägen, där större trafikpåverkan har skett under året. Gående och cyklister har haft framkomlighet via tillfälliga gång- och cykelvägar. Busstrafiken ska även ha haft framkomlighet förbi arbetsområdena. Däremot har flytt av busshållplatser förekommit, liksom en del omdirigeringar av busslinjer pga det pågående arbetena. Många av de arbeten som påbörjades under 2020 kommer att fortsätta under fler år framöver, och preliminärt står tunnelbanan klar för drift år 2030.
- **Projekt Nya gatan och projekt Värmdövägen** startade 2019 och har under året 2020 påverkat trafiken på Vikdalsvägen från korsningen Griffelvägen, förbi cirkulationsplatsen och fram till korsningen Lillängsvägen/Järla östra skolväg på Värmdövägen. Begränsad framkomlighet med färre antal körfält har förekommit och pågår fortsatt. Omfattande sprängningsarbeten har varit aktuellt under 2020 som bidragit till temporära stopp i trafiken. Busstrafiken har haft framkomlighet förbi arbetsområdena och temporära busshållplatser har anordnats längs Värmdövägen. Gång- och cykelvägen har lagts om i etapper längs Vikdalsvägen, samt lagts om till södra sidan av Värmdövägen.
- **Ledningsdragningar och ombyggnation av Sickla industriväg** har påverkat trafiken längst med Sickla allé, i Atlasrondellen och längst med hela Sickla industriväg. Sickla industriväg har under hela året varit stängd för genomfart, vilket resulterat i att busslinjerna som trafikerat vägen har fått förändrad körsträcka. NCC AB utför arbete med fjärrvärmeledning på Sickla Industriväg. Arbetet har utförts i flera olika etapper längs sträckan. Gående och cyklister har via temporära vägar behövt ledas om. TL Bygg har haft pågående husbyggnationer väster om Sickla Industriväg med bygg in- och utfarter längs samma sträcka på Sickla Industriväg. Atrium Ljungberg AB har pågående byggnation av blivande Stationshuset på Sickla Industrivägs norra del, som sluter an mot Värmdövägen. Arbetet innebär byggtrafik, spontning, sprängningsarbete och byggnation. Gående och cyklister leds om och sluter an mot pågående omdirigering av NCC. Det finns även viss omdirigering för gående som ska till Tvärbanan och Saltsjöbanan. Arbetet beräknas pågå fram till och med sommaren 2022. NCC AB utför även projektarbete med rivning och förberedelser för fjärrvärmeledningarna i Atlasrondellen. Arbetet kommer att utföras i flera olika etapper och innebär att refuger och grönytor kommer att asfalteras för gående och cyklister så att de kan passera. Arbetet kring Atlasrondellen är i sitt slutskede och arbetet längs Sickla industriväg kommer löpa vidare.
- **Mindre brorenovering på Värmdövägen.** Kommunen med entreprenören DIPART ENTREPRENAD AB har utfört reparation av en bro på Värmdövägen i två etapper som inneburit minskat antal körfält, flytt av befintlig busshållplats Storängen till temporär hållplats med avsmalning på det regionala cykelvägnätet i västergående riktning. Arbetet

startade 3e augusti och pågick i cirka 3,5 månad.

- **Anläggningsarbete på Alphyddevägen 57.** DIPART ENTREPRENAD AB har utfört arbete med tätskiktsbyte på boendegaraget med påverkan på vändplanen. Gående har haft framkomlighet under hela arbetet. Busshållplatsen för linje 469 drog in och resenärerna hänvisades till hållplatsen på Värmdövägen. Arbetet pågick tom december 2020.
- **Ombyggnationer i Orminge centrum.** I Orminge centrum har det på flera platser pågått större arbeten som påverkat trafiken. Det har till exempel varit en stor påverkan på Mensättravägen samt signalkorsningen till Edövägen där en ny infart till Utövägen har byggts. Här har körfälten varit avsmalnade och gående letts om. Längst med Mensättravägen ska en ny gång- och cykelväg byggas, där det under året har pågått förberedande arbeten där körfälten på Mensättravägen varit avsmalnade och avstängda vid sprängning. I cirkulationsplatsen Ormingeringen/Mensättravägen har ett mycket stort arbete pågått under hela året, och haft påverkan med avstängda körfält samt avsmalnade körfält men alltid med hänsyn till busstrafikens framkomlighet. Det har även förekommit sprängningsarbeten samt korta nattetapper med helavstängning med omledning via flaggvakter. Även cirkulationsplatsen Ormingeringen/Kanholmsvägen får en ny utformning, som under året bidragit till trafikpåverkan. Även arbeten med fjärrvärme och schaktning för tele har pågått längst med Utövägen. Den tidigare signalkorsningen Mensättravägen/Edövägen byggs om till en cirkulationsplats, vilket totalt sett har haft en stor påverkan på samtliga trafikslag men synkas med TA-planerna för alla arbeten längst med Mensättravägen.
- **Värmdövägen mellan Talluddsvägen och Telegramvägen.** Frentab Entreprenad AB byggde om den befintliga gång- och cykelbanan samt anlade ny huvudvattenledning utmed Värmdövägen i Boo. Ombyggnaden sträckte sig mellan Talluddsvägen och Telegramvägen. Sträckan klassas som ett regionalt cykelstråk och den befintliga gång- och cykelbanan behövde breddas och rustas upp för att klara framtidens krav på trafiksäkerhet och framkomlighet, i och med ökad cykelpendling i regionen. Ombyggnaden berörde fordonstrafik samt busstrafik i olika etapper med sänkt hastighet och avsmalnade körfält. Påverkan på gång- och cykelbanan längs Värmdövägens norra sida. Gående och cyklister hänvisades till motsatt sida eller runt arbetsområdet under olika etapper av arbetet. Projektet pågick till och med november 2020.
- **Anläggningsarbeten i Älta centrum** som förekommit under året med begränsad framkomlighet i för framförallt gång- och cykeltrafiken. Delvis förberedande arbeten för utbyggnationen av Älta centrum, samt arbeten kring den befintliga Strandparksskolan i området. Dessa två arbeten fortsätter under 2021.

För Keolis har det framkomlighetsmässigt varit en utmaning att hålla tidtabellen när arbetena går hand i hand från Sickla Bro till Orminge. Keolis har haft störningar intill flera hållplatser på sträckan där även trafiken helt tagits bort stundtals. En generell körtidsökning under rusningstid har funnits som gjort att linjer dragits in på grund av de inte hinner avgå från rätt destination. En av Keolis stora utmaningar har varit att gissa sig till hur lång tid ett arbete ska ta då det är svårt att lita på tidsplanerna som förmedlas från respektive projekt, och därför bör tid ha lagts på i

tidtabellerna för att ge en mer tillförlitlig turtäthet. Arbetet vid Östra Finnbodavägen resulterade i att boenden inte fick någon buss på väldigt länge. Orminge har varit en enda stor arbetsplats men trafiken har fungerat bra trots alla omläggningar, indragna hållplatser och så vidare. En stor bidragande orsak till detta har varit kommunens goda dialog med Keolis i allt de velat ha utfört och med bra framförhållning. Skurubron har ju också varit ett kapitel i sig där länsväg 222 har haft stundtals väldigt problem vilket ställt till det för busstrafiken rejält.¹¹

Nobina som trafikerar Älta har framförallt påverkats av ett ledningsarbete under sommaren intill korsningen Almvägen/Ältavägen. Samtliga linjer som trafikerar Älta centrum fick omlagda körvägar och hållplatser flyttades. Trots arbetet så flöt trafiken på relativt bra, men resenärerna fick längre avstånd till hållplatserna. Även avstängningen av Sickla industriväg har påverkat, framförallt för resenärerna då tillgängligheten på grund av omläggningen av trafiken till Sicklavägen försämrats. Även kopplingen till Sickla station har försvunnit och resenärerna hänvisas att gå mellan hållplats Sickla allé och bytespunkt Sickla station. Linjerna som trafikerar Värmdövägen och Vikdalsvägen har även påverkats, liksom resterande linjer som trafikerar sträckorna. Överlag har linje 840 tidvis fått längre körtider genom de centrala delarna av Nacka under eftermiddagsrusningen, och orsaken anses vara de projekt som pågår i området. I övrigt kan vi se att resandet minskat med cirka 40 procent på de linjer som Nobina kör genom Nacka kommun. Orsaken tros vara ökat hemarbete/bilpendling på grund av Covid-19. Vissa linjer (och delar av linjer) har en större minskning än andra.¹²

I Nacka har också fler åtgärder färdigställts, framförallt har nya gångbanor anlagts. Bland annat har gångbanor byggts ut på Ulvsjövägen i Älta (200 meter), på Sjöängsvägen i Orminge (450 meter), längst med Vintervägen i Björknäs (100 meter). På dessa platser har den befintliga gångbanan behövts breddats och rustats upp eller så har det inte funnit någon gångbana. På Skogalundsvägen har två tidigare smala gångbanor byggts om till en 2,5 meter bred gång- och cykelbana på 230 meter. Vid Boo gård skola har avlämningsplatsen byggts om för att möjliggöra för fler avlämningsplatser, då Boo gård skola byggs om och kommer att få fler elever.

Inom ramen för kommunens cykelinvesteringar finns en plan på att uppdatera cykelvägvisningen i Nacka. Cykelvägvisningen har i Velamsundsområdet under 2020 uppdaterats enligt regional standard. En ytterligare satsning inom ramen för information till våra trafikanter har en cykelbarometer anlagts. Cykelbarometern står intill cykelbanan i västlig riktning på Värmdövägen vid Centralplan och är utrustad med display som uppger förbipasserande cyklister per dag. Cykelbarometern fungerar liksom kommunens andra cykelmätare och kommer fånga upp statistik.

---

¹¹Benny Waldenstam, Keolis, e-post, 2021-04-28.

¹²Dan Jonsson, Nobina, e-post, 2020-04-06.

Figur 5. Till vänster på bild är den nya cykelvägvisningen i Velamsund och till höger visas cykelbarometern vid Centralplan.

Andra cykelsatsningar som genomförts under 2020 är att nya cykelställ med ramlås har satts upp vid kommunala skolor, badplatser och motionsspår. Cykelställ med ramlås och väderskydd har även placerats vid Tippen centrum i anslutning till Tippen station. Där finns idag 32 cykelställ. Vid Lillängen station har även cykelställ byts ut till 10 stycken ställ med ramlås.

Figur 6. Nytt cykelställ med ramlås och väderskydd vid Tippen station.

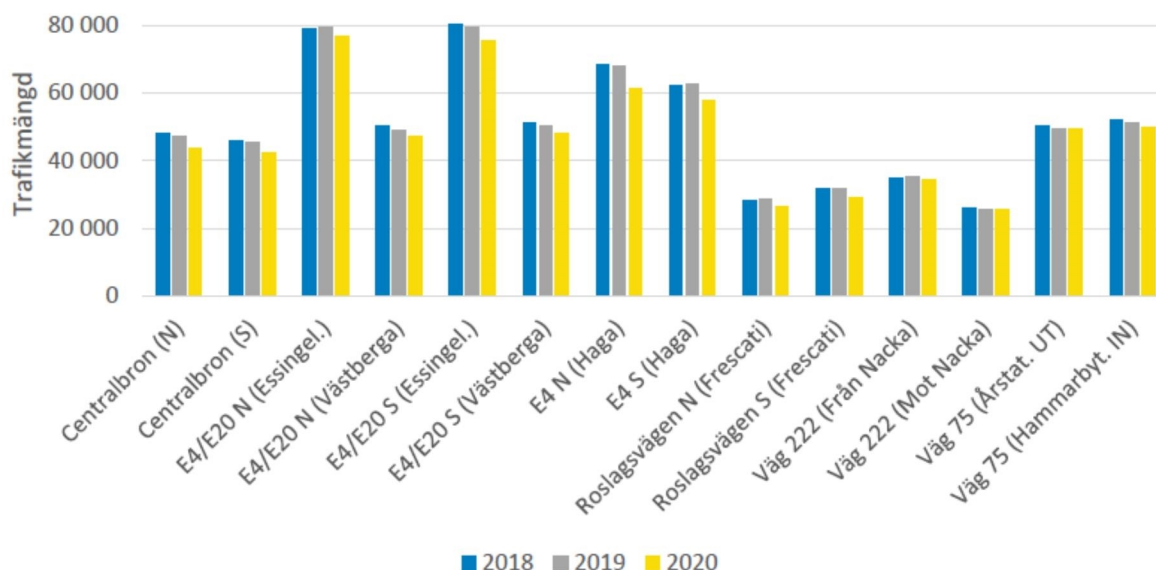
Men det är inte enbart fysiska investeringsåtgärder som påverkar framkomligheten. Sedan december 2015 har kommunen parkeringsavgifter på de allmänna gatorna på Västra Sicklaön. År 2018 hade Nacka kommun 875 ärenden på fordon med anmärkning kopplat till avgift, det vill säga att man till exempel parkerat utan erlägga avgift på avgiftsbelagd parkeringsplats eller att inte inneha giltigt boendeparkeringstillstånd. År 2019 hade denna siffra stigit till 1 688 ärenden, och år 2020 har siffran sjunkit till 1 220 ärenden. Anledningen till det ökade antalet ärenden är att

kommunen förbättrat sin parkeringsövervakning, men också att felparkeringarna i sig ökat vilket påverkat framkomligheten och tillgängligheten till parkering. Ökningen av utfärdade anmärkningar under 2019 har delvis föranlett att kommunen höjde parkeringsavgifterna den 20 januari 2020 från 8 till 10 kronor per timme och boendetaxan för en 30-dagarsperiod höjdes från 400 till 500 kronor. Dygnspriset höjdes inte.¹³ Avgiftshöjningen och dess effekter fortsätter att studeras vidare i kommande uppföljningsrapporter. Minskningen år 2020 kan framförallt bero på att parkeringsövervakningen begränsades under mars-juni på grund av Covid-19. Under den perioden prioriterades endast trafikfarliga uppställningar.

2.3 Trafikmängder, befolkning, bilnehav och priser

Under 2020 har trafikmängderna i trängselskatteportalerna på medelvardagen¹⁴ under året minskat jämfört med 2019. På Essingeleden är minskningen 4 procent vilket är en mindre minskning än förra året (4 procent), och innerstadens trängselskattesnitt har minskat med 7 procent. Den största minskningen blev kring hamnområdet Värtan/Frihamnen vid tre platser, där nedgången var 40, 26 respektive 24 procent. Detta kan kopplas till minskad kryssningstrafik.

Figur 7. Trafikutveckling i strategiska punkter, Stockholms län. Vardagsmediandygn med data från MCS (Motor Control System).¹⁵

Mellan 2019 och 2020 ser vi en minskning på trafikmängderna på alla punkter, vilket ger ett trendbrott från tidigare års mer eller mindre ständiga ökning. Trafiken i riktning mot Nacka har en marginell minskning, vilken sticker ut något i jämförelse med de andra punkterna. Det har troligen med att antalet resor minskar men att Nackabors andel bilandvändning har ökat då färre väljer kollektivtrafik när en resa görs. Minskningen beror som vi kan konstatera på Covid-19 och dess

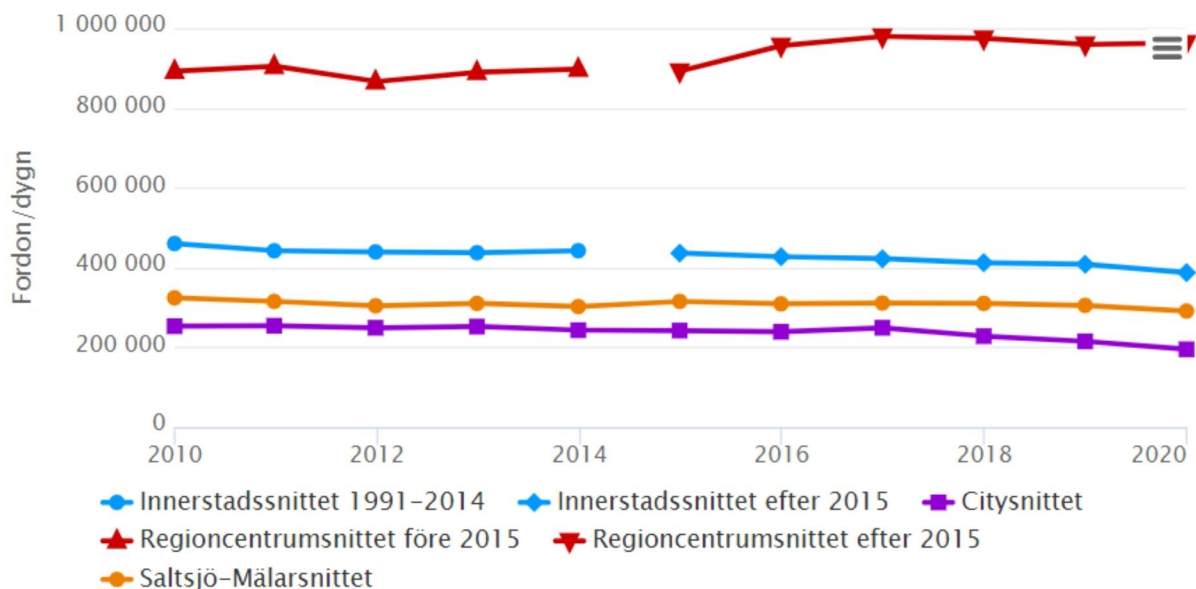
¹³ Nacka kommun, <https://www.nacka.se/stadsutveckling-trafik/trafik-och-resande/parkering/parkeringsavgifter-och-boendeparkering/>, hämtas 2020-03-03.

¹⁴ En ungefärligt trafiksituation en vardag.

¹⁵ Trafik Stockholm, Störningsrapporten 2020, sid 4.

effekt med minskade resor. Utvecklingen mer specifikt för Södra länken, se rubrik för Södra länken i kapitel 3.51.

En kompletterande bild visar Stockholms stad där en skillnad syns mot trafik närmare innerstaden och i övriga länet.

Figur 8. Antal fordonspassager per dygn i Stockholm. Källa: Trafikkontoret Stockholms stad.¹⁶

De senaste 11 åren visar att trafiken legat stabilt eller sjunkit något över innerstadssnittet, Saltsjö-Mälarsnittet samt citysnittet, medan det ökat i de yttre delarna av länet.

I kollektivtrafiken blir resenärerna fler och antalet påstigande kollektivtrafikresenärer i länet var under 2019 drygt 3,1 miljoner under en vintervardag, en ökning på cirka 100 000 från föregående år. I Nacka ser utvecklingen ut enligt nedan, där 6 000 av dessa är påstigande vid Nacka Forum.¹⁷

Område	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nacka	64 000	64 000	66 000	67 000	67 000	67 000	70 000	73 600	73 900	77 800

Figur 9. Antalet påstigande kollektivtrafikresenärer i Nacka år 2010–2019.¹⁸

Kollektivtrafiken har kontinuerligt ökat i antal från 2010 fram till 2019. Relativt och absolut har den största ökningen skett mellan 2018 och 2019.

Trots att allt fler reste med kollektivtrafiken år 2019 samt att vi kan se att potentialen är hög till att antalet resenärer kan stiga bortsett från effekterna av Covid-19, så ökar bilinnehavet i Nacka kommun. Det blir totalt sett fler bilar vilket är kopplat till den ökande folkmängden, men också fler per invånare. Förklaringen beror troligtvis på rådande omständigheter rörande Covid-19. I

¹⁶ Trafikkontoret Stockholms stad, <http://miljobarometern.stockholm.se/trafik/motorfordon/trafikfloden-innerstaden-och-regioncentrum/?start=2010&end=2019>, hämtat 2020-04-28.

¹⁷ Fakta om SL och regionen 2019, https://www.sl.se/globalassets/2.-kollektivtrafik/fakta-om-sl-och-lanet/sl_och_regionen_2019.pdf, hämtat 2021-04-12.

¹⁸ Trafikförvaltningen, Region Stockholm.

Nacka fanns det 289 privatägda personbilar per 1 000 invånare år 2020, jämfört med 280 för 2019. Här går trenden uppåt, liksom i andra kommuner i länet. Men tittar man på statistiken för förmånsbilar går det innehavet uppåt i Nacka. Jämfört med till exempel Stockholm och Täby har vi alltså ett totalt sett högre bilinnehav per 1 000 invånare.¹⁹ Fortsätter denna utveckling kommer det att medföra en utmaning för framkomligheten i kommunen.

År	Fysiska personers bilar per 1000 invånare (detta är endast bilar som ägs eller leasas av privata personer och enskilda firmor)		Totalt antal bilar per 1000 invånare (detta inkluderar förmånsbilar)	
	2017	2018	2019	2020
Nacka	2017	285	448	
	2018	282	444	
	2019	280	474	
	2020	289	480	
Täby	2017	356	430	
	2018	355	427	
	2019	354	424	
	2020	361	430	
Stockholm	2017	198	375	
	2018	195	370	
	2019	192	361	
	2020	201	369	
Stockholms län	2017	272	404	
	2018	269	398	
	2019	266	394	
	2020	273	399	

Figur 10. Antal fysiska personers bilar per 1000 invånare samt antalet bilar per 1000 invånare.

En mer positiv nyhet för Nackas del är att antalet elbilar (exklusive hybrid) i kommunen ökar. Andel elbilar i relation till den totala fordonssflottan i kommunen är 2020 cirka 2,6 procent och har fördubblats sedan 2019.

År	Total mängd elbilar				Andel av elbilar i regionen			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Nacka	218	299	719	1 312	6%	6%	7%	7%
Täby	116	186	392	666	3%	4%	4%	3%
Stockholm	1 881	2 660	5 004	9 522	51%	50%	49%	50%
Stockholms region	3 669	5 293	10 285	19 149	100%	100%	100%	100%

Figur 11. Totalt mängd samt andel mängd elbilar (exklusive hybrid) i olika delar av regionen.

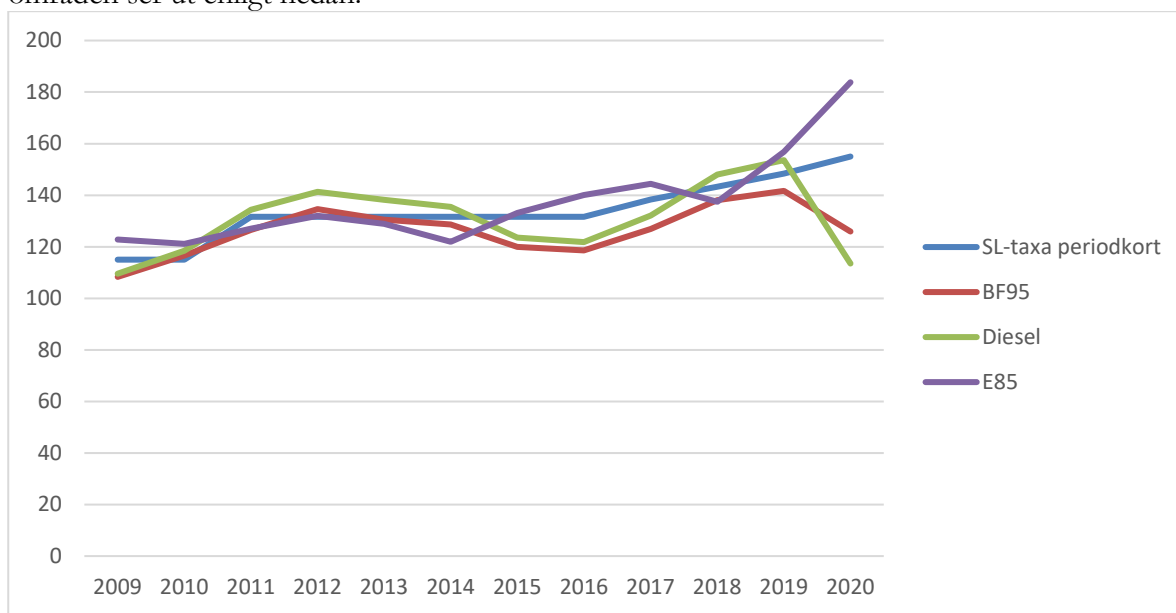
I relation till elbilsinnehavet så finns satsningar på laddningsinfrastrukturen i kommunen. Inom ramen för det regionala projektet Fossilfritt 2030 som kommunen deltar i, så finns en

¹⁹ Statistik från Trafa.

åtgärdsaspekt som berör infrastruktur för förnybara drivmedel. Åtgärderna som ska genomföras är bland annat att ta fram en plan för laddningsinfrastruktur vid kommunägda fastigheter, samt utreda och ta fram en plan för laddningsinfrastruktur vid allmänna parkeringar och att genom avtal eller kommunala investeringar skapa förutsättningar för etablering i syfte att öka antalet allmänna laddplatser för elbilar. Nuläget är att arbete pågår med att bygga ut infrastrukturen för laddning av elfordon och andra förnybara drivmedel. För att begränsa klimatpåverkan och följa upp Nackas lokala miljömål ställer kommunen krav på laddplatser för elbilar genom markgenomförandeavtal i stadsbyggnadsprocessen. Detta sker genom en överenskommelse om miljöåtgärder, där laddningsmöjligheter för bil regleras i projekten. I dagsläget har Nacka Energi AB (NEAB) anlagt en laddplats på allmän platsmark, och kommer enligt ett avtal med kommunen att anlägga ytterligare två parkeringsplatser för elbilsaddning utspridda geografiskt i kommunen under första delen av 2021. Avtalet mellan NEAB och kommunen möjliggör att NEAB kan anordna platser för laddning av motorfordon på allmän platsmark. År 2020 hade kommunen 16 stycken ställen med publika parkeringsplatser som är öppna för allmänheten som erbjuder elbilsaddning. Kommunens arbete och kommande satsningar visar på goda förutsättningar för en fortsatt ökning av offentlig laddningsinfrastruktur som i sin tur kan ha en god inverkan på en utökning av det privata elbilsinnehavet.

Bensinpris och taxa i kollektivtrafiken är faktorer som påverkar resandet. Utvecklingen på dessa områden ser ut enligt nedan:

Figur 12. Indexerade (basår 2005) drivmedelspriser och kostnad för månadskort i SL-trafiken.

De som både bor och jobbar i kommunen var år 2019 14 895 personer, medan de som jobbar i kommunen men bor i en annan kommun var 20 313 personer. De som pendlar ut från kommunen, det vill säga de som bor i Nacka, men jobbar på annan ort var 36 145 personer.²⁰ Denna utpendling kommer möjligen att justeras till en högre grad av pendling inom kommunen i takt med att fler arbetsplatser tillkommer när Nacka växer. För att få en påverkan på

²⁰ SCB, Kommuner i siffror, <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/kommuner-i-siffror/#?region1=0182&region2=0160>, hämtat 2020-02-25. Statistik för 2020 och senare år har ej uppdaterats vid publicering av denna rapport.

framkomligheten och ett jämnare flöde i trafiksystemet är det viktigt att arbetsplatserna i Nacka i framtiden blir fler i förhållande till befolkningen jämfört med dagsläget. Det är ett effektivt verktyg för att framöver skapa bättre framkomlighet i Nacka.

Förebyggande arbete för att planera och minska effekterna av trafikpåverkande arbeten bedrivs inom ramen för samarbete mellan länets aktörer och Trafik Stockholm, men även i särskilda kluster. Ett sådant klustersamarbete finns för centrala Nacka. Där har projekt möjlighet att stämma av mellan varandra, koordinera och samplanera arbeten och även göra trafikanalyser för att förutspå trafikpåverkan. Det finns även möjlighet att anpassa tidplaner, samt hitta effektiva lösningar i trafikordningsplaner i ett tidigt skede.

3 Restidsuppföljning

Uppföljningen av restider består av kontinuerlig uppföljning av restider för vissa sträckor med kollektivtrafik, cykel och bil, men även uppföljning av enskilda händelser som har eller har haft stor påverkan på Nackas trafik och resenärer. Majoriteten av siffrorna som visas gäller för tidsperioden 2015–2020. Dock kan jämförelserna skilja sig både inom trafikslagen och mellan dessa. Syftet är inte att ställa resultaten eller trafikslagen mot varandra, varför det finns en variation i redovisat underlag. Eftersom uppföljningen ska göras löpande kan eventuella framtida jämförelser på samma sträcka och samma tidsperiod fångas upp vid behov.

Som tidigare nämnts är kapacitetsbegränsningarna sammankopplade med trafikflödena i övriga regionen, men denna uppföljning ger en bild över situationen för Nacka. Nedan följer en redovisning av respektive trafikslag.

3.1 Kollektivtrafik, buss

För kollektivtrafik med buss har restiderna följts upp genom de trafikdata som genererats genom bussarnas färdatorer samt genom samarbete med Trafikförvaltningen och dess trafikoperatörer Keolis, Nobina och Arriva. Trafikförvaltningens bussar är utrustade med ett automatiskt trafikregistreringssystem som registrerar på- och avstigande. Det är cirka 10–20 procent av bussflottan som i dagsläget är utrustade med sådan utrustning. Detta gör att inte alla turer observeras och att det varierar mellan antalet observationer för olika avgångar. I sin tur medför detta att variationen är stor mellan olika turer från samma linje över dygnet. Vad gäller diagrammen är det också viktigt att se till skalan, där höga staplar i själva verket kan betyda korta tider, men där skillnaden mot föregående år varit stor. Resedatat är uthämtat för tidtabellperioden innan Covid-19 drabbade Sverige dvs. under första kvartalet.

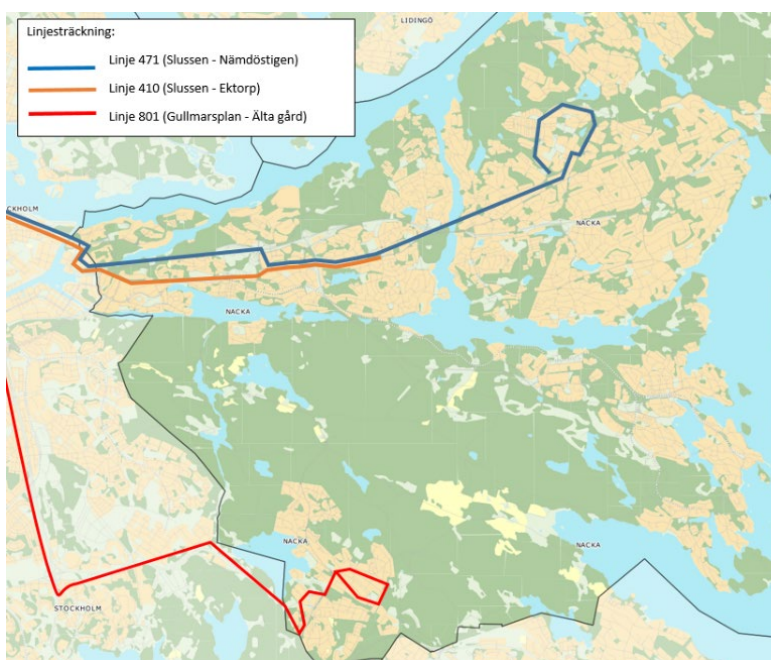
De indikatorer som använts är följande:

- **Trafikståtid.** Den tid då fordonet står still mellan hållplatser i exempelvis kö eller vid rött ljus. Hastigheter mindre än 3 km/h räknas som trafikståtid i bussarnas färdatorer.
- **Total körtid exkl. hållplatser.** Körtiden för bussen på hela eller delar av linjen. Detta mått används för att mäta bussens framkomlighet på vägnätet.

De linjer som följts upp är linjerna 410 och 471 i riktning mot Slussen samt 801 i riktning mot Gullmarsplan.

Uppföljningen har skett för tidsperioden våren för åren 2016-2020 vardagar kl. 06.00-09.00.

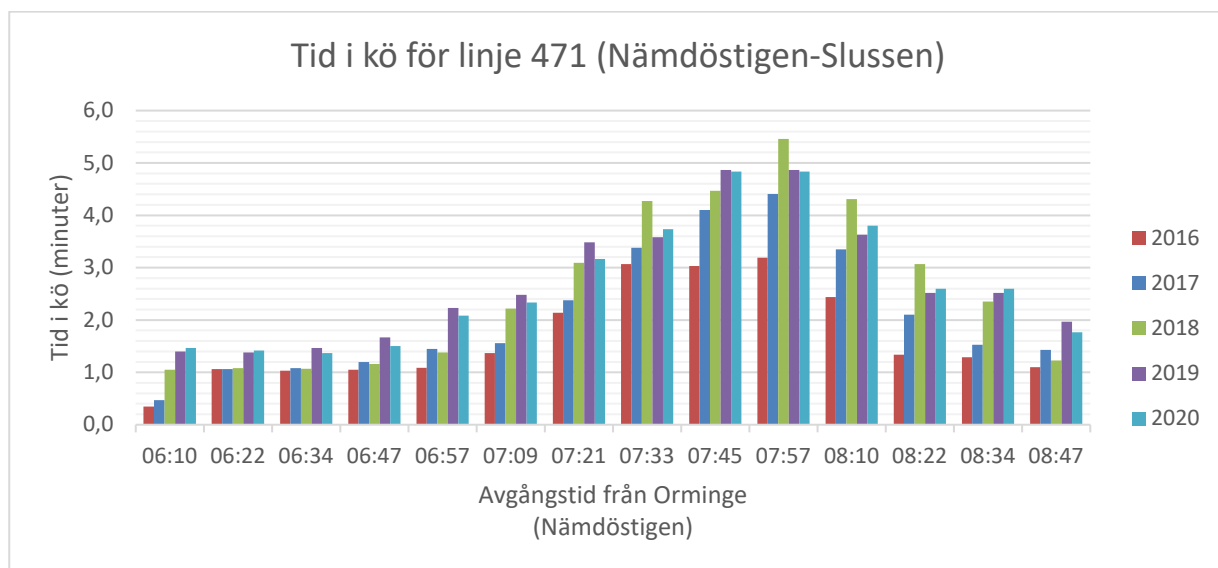
Urvalet av linjer har gjorts för att täcka in olika kommundelar samt de vägvagnsnitt som bedöms som intressanta i den kontinuerliga uppföljningen av trafiken.

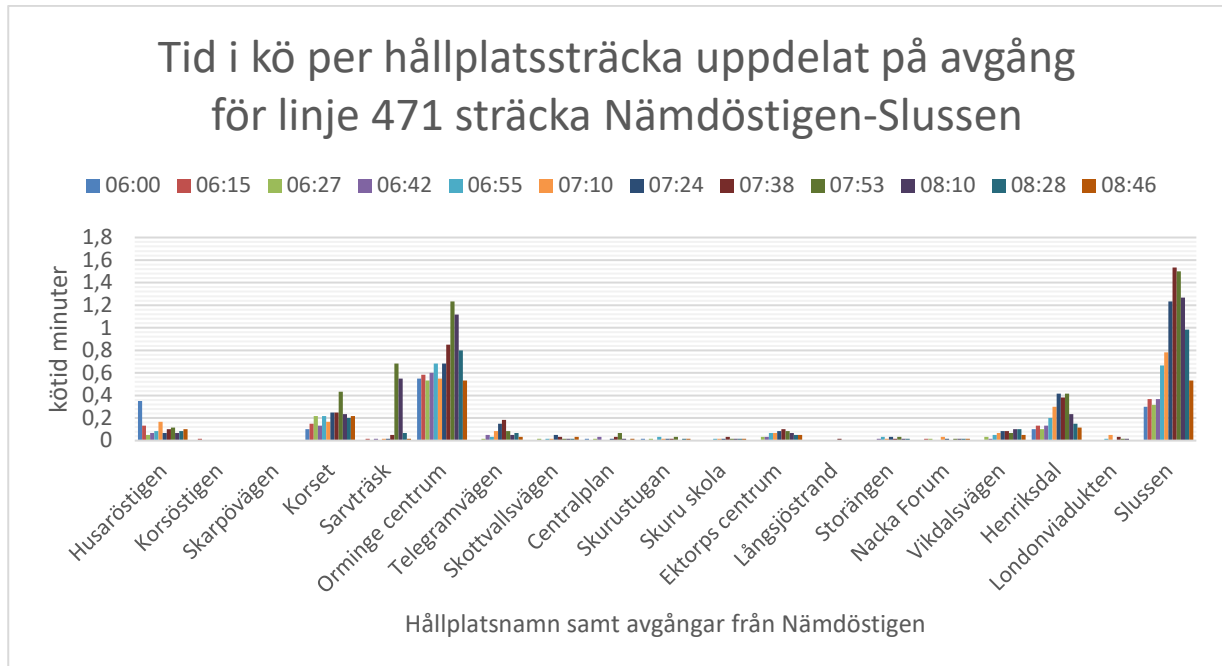
Figur 13. Rutter för de utvalda busslinjerna 471, 410 och 801.

3.1.1 Linje 471 Orminge – Slussen

Sett till trafikstättiden syns ett mönster med en tydlig tidsperiod där bussarna behöver köa längre. Mellan cirka kl. 07.30- 08.30 är köerna som längst, och så har det sett ut sedan mätperiodens början. 2020 följer ungefär samma mönster, där tid i kö under maxtimmen ligger i linje med 2019. Från och med 2018 så har förmiddagens maxtimma brett ut sig mer än tidigare år. Trenden håller i sig under 2020 likaså.

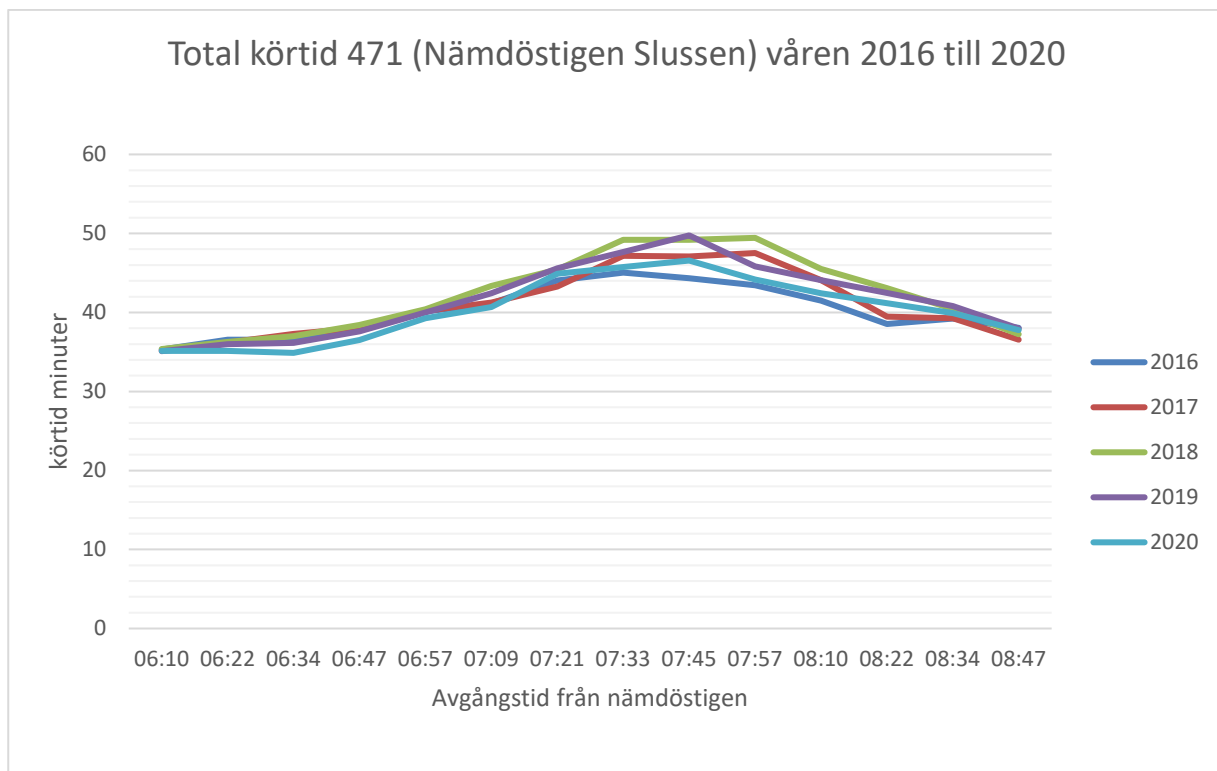
Figur 14. Trafikstättid för respektive morgonavgång under en normaldag för busslinje 471 för första kvartalet för respektive år.

Figur 15. Tid i kör per hållplatssträcka uppdelat per avgång för linje 471 under första kvartalet 2020.

Tiden i kö har också brutits ner på tid i kö per hållplatssträcka. För linje 471 har 12 avgångar från Nämndöstigen till Slussen vardagar kl. 06.00-08.45 studerats för våren 2020. Statistiken visar tydligt att bussen fastnar i kö på de sträckor och platser som haft pågående vägarbeten samt in mot Henriksdal och Slussen. Dessa är bytespunkter med små marginaler och fullt kapacitetsutnyttjande. Som listats ovan har omfattande arbeten pågått i Orminge och kötiden mellan Sarvträsk och Orminge centrum där det fortsatt köar upp.

Körtiderna har under 2020 förbättrats nämnvärt förhållandevis mot tidigare år, framförallt för avgångar mellan 07:00 och 08:00. Den totala körtiden under 2020 motsvarar körtiderna för 2016.

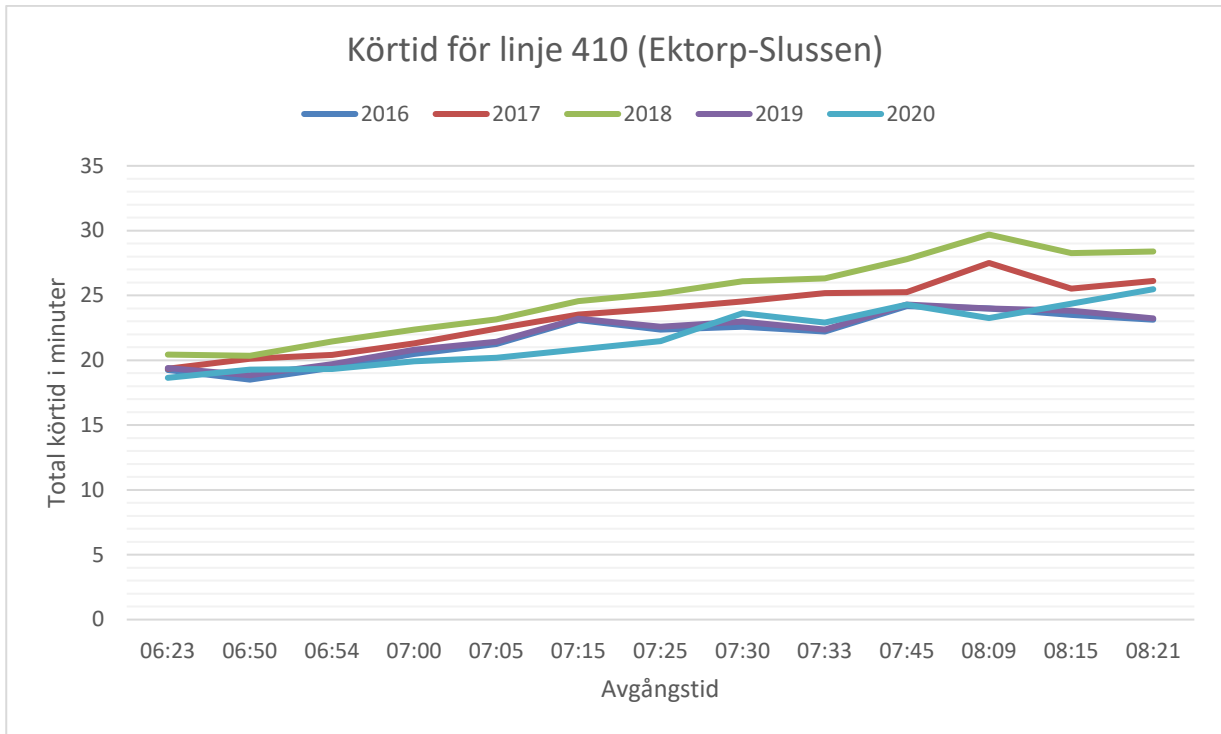
Figur 16. Total körtid för linje 471 mellan Nämdöstigen och Slussen för våren 2016–2020.

3.1.2 Linje 410 Ektorp Centrum – Slussen

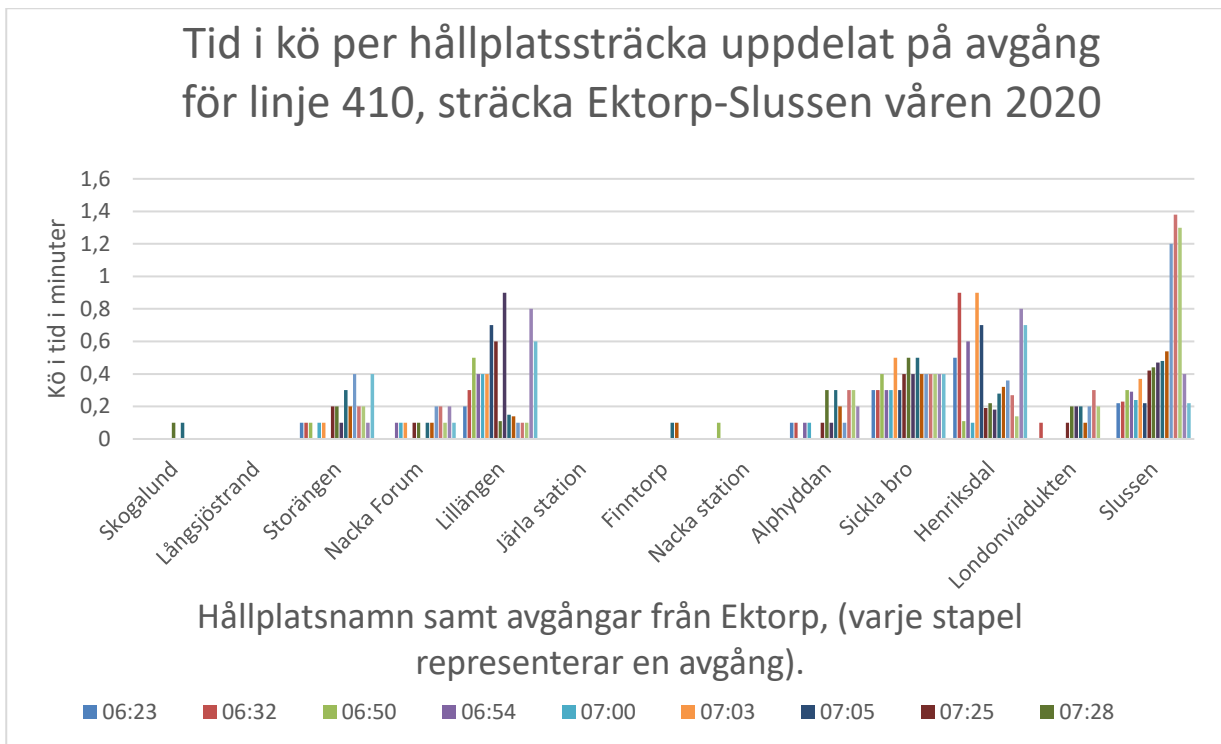
Körtiden mellan Ektorp och Slussen har ökat kontinuerligt från 2016 fram till 2018, för att sedan minska under 2019, men återigen öka under 2020. För avgångarna kl. 8.09 och kl. 8.21 handlar det om cirka 3 minuters förbättring sedan 2018, vilket vi ser i figur 17.

Från Ektorp trafikerar linje 410 Värmdövägen och för denna sträcka har även tid i kö tagits fram enligt figur 18. En markant nedgång i kötid märks mellan Sickla bro-Henriksdal, samt Henriksdal-Slussen. Här har kötiderna under de mest populära avgångarna mer än halverats till 2020, vilket är positivt. Däremot kan istället en ökad tid i kö noteras mellan Nacka Forum och Lillängen, något som är naturligt då ombyggnationer av platsen pågått sedan 2018 till följd av bland annat stadsutvecklingsprojektet ”Nya gatan”²¹.

²¹ Nacka kommun, <https://www.nacka.se/stadsutveckling-trafik/har-planerar-och-bygger-vi/sok-projekt-pa-namn/centrala-nacka/nya-gatan/>, hämtat 2020-04-20.

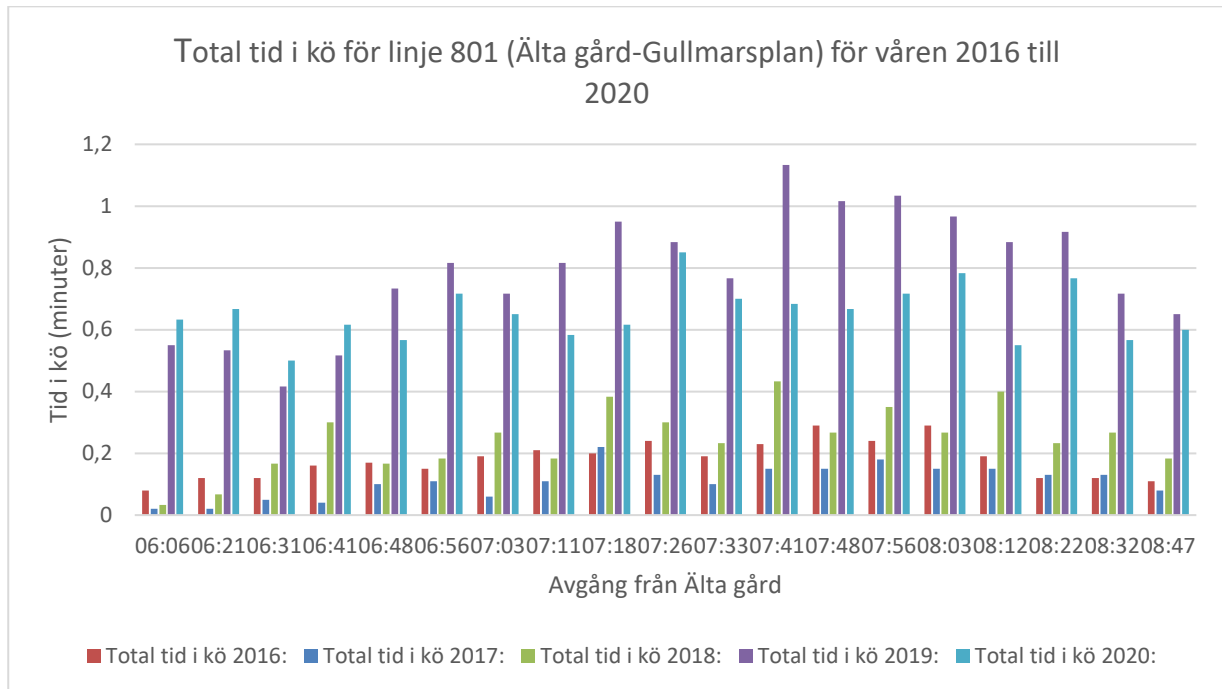
Figur 17. Körtid för linje 410 från Ektorp centrum till Slussen på avgångarna mellan 06:00 och 09:00, våren 2016–2020.

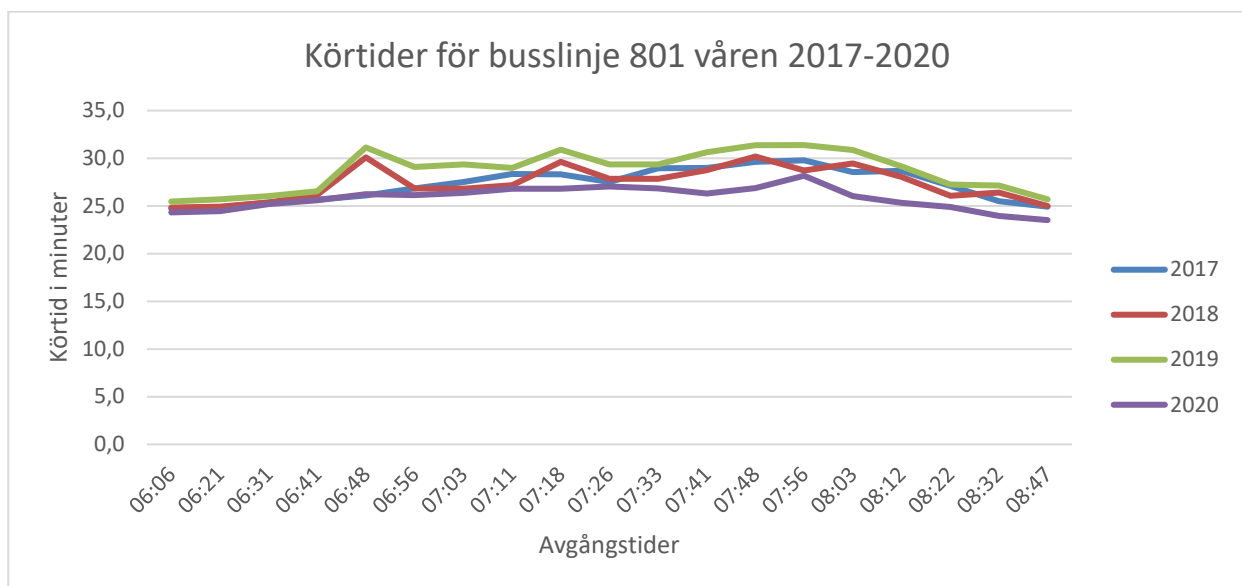
Figur 18. Visar var kötiden uppstår för linje 410 med avseende på hållplats. Slussen, Henriksdal och Lillängen sticker ut med platser där kö uppstår.

3.1.3 Linje 801 Gullmarsplan – Älta gård

För linje 801 från Älta till Gullmarsplan har kötiden för bussen minskat under 2020 jämfört med tidigare år. Denna förändring kan ses för samtliga avgångar efter 06:48, där det funnits en maximal genomsnittlig fördröjning på närmare 50 sekunder till skillnad mot 2019 då denna var cirka 70-80 sekunder. Anledningen är mycket troligt de ombyggnationer som pågått i Älta under året.

Figur 19. Total tid i kö för linje 801 mellan Älta gård och Gullmarsplan på avgångar mellan kl. 06.06-08.47.

Figur 20. Körtider för linje 801, avgångar mellan kl. 06.06 och 08.47.

3.1.4 Slussen

Bussterminalen vid Slussen är en av Sveriges största bussterminaler och den är och kommer att vara ett viktigt nav för Nackas kollektivtrafikresenärer flera år framåt till dess att tunnelbanan till Nacka är i bruk år 2030. För vissa kommundelar kommer Slussen även efter tunnelbanans utbyggnad till Nacka C att utgöra bytespunkten mellan buss och tunnelbana. Dagens terminal är provisorisk och togs i drift den 2 maj 2018. Därifrån avgår bussar var 20:e sekund. Ombyggnad pågår för att anlägga en ny terminal i Katarinaberget och den står klar under 2026. Då kommer också Saltsjöbanan att gå in till Slussen igen. Även Djurgårdsfärjans nya terminal kommer att öppna närmare Slussen.

För att klara trafikeringen i den provisoriska terminalen lades en del bussar om till ändhållplats Medborgarplatsen under 2018. Denna lösning har med tiden optimerats genom förbättrad tidhållning och framkomlighet. Medborgarplatsen som ändstation fungerar, trots vissa köer på Folkungagatan främst på morgonen. Under 2018–2020 har arbetet också fortsatt med att trimma trafikeringen i Slussen, bland annat med personal på plats och flytt av en del avgångsplatser, samt avlastning av Slussen som målpunkt. Utökade turer körs fortsatt in till Cityterminalen, liksom linje 405 mellan Ektorps centrum och Moa Martinssons torg i Hornsberg på Kungsholmen. Avgångar till och från Slussen har ökat med enstaka avgångar på någon linje och minskat med enstaka avgångar på andra linjer, vilket ger ett oförändrat utbud totalt sett. Stadsgårdsleden fungerar normalt bra efter förutsättningarna.

Biltrafiken genom Slussen är fortsatt begränsad från Stadsgårdsleden. Detta leder till att de rutförändringarna som blev effekten när Slussen började byggas om kvarstår. På grund av pandemin har vissa snitt fått en minskad trafik, då bland annat Innerstadssnittet som Slussen är en del av. Temporärt har vissa rutter förändrats på grund av vissa tidsbegränsade avstängningar av bland annat Stadsgårdsleden när Guldbron anlände. Under oktober månad så öppnades bron för trafik och i samband med det begränsades trafiken på Munkbron vilket också har påverkat vissa ruttval för Nackabor genom city.

De prognosticerade trafikströmmarna när Slussen är färdigställd uppgår till 1 800 fordon/timme. Om ett körfält i riktning österut utgår enligt försöket bedöms kapaciteten för vävningssträckan vid Fotografiska vara cirka 1 100 fordon/timme. I den färdiga lösningen uppstår därmed kapacitetsbrist, vilket sannolikt innebär köer som växer sig bak mot Slussen under eftermiddagens maxtimme samt att trafiksystemet blir störningskänsligt. När Slussen är färdigbyggd under 2026 och trafikflödena förändras kan etapp två utvärderas på nytt.²²

Följande åtgärder har påverkat framkomligheten i projektet:

Trafikomläggning Munkbron. Gångbanan som ligger närmast vattnet stängdes av från och med 17 januari 2020 och gående hänvisades till andra sidan gatan. Cykel- och biltrafiken blev fortsatt dubbelriktad, men flyttades lite i sidled. Gångbanans avstängning planeras gälla i cirka två år.

---

²² Stockholms stad, Trafikkontoret, <https://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=1968219>, hämtat 2020-03-16

Avstängning Stadsgårdsleden. Den 14 februari stängdes Stadsgårdsleden av för trafik i två cirka veckor vilket gav en tydlig effekt med köbildning på Folkungagatan, Hammarbyvägen och Hammarby allé, samt ökad trafik över trängselskattesnittet vid Skanstull och minskad trafik över Danvikstullsbron. Avstängningen förväntades ge stor påverkan på omkringliggande vägnät. Trafikanalysen visar på ökad trafik i Södra länken vilket skulle kunna ge fler stängningar. Dock så gick infarten från Värmdöleden i princip på maxkapacitet mellan kl. 6-8, så köerna riskerade också att hamna på Värmdöleden och omkringliggande vägnät. Utöver monteringen av Guldbron, behövde flertalet andra komplicerade arbeten utföras vid Stadsgårdsleden. Guldbron anlände den 19 mars, vilket resulterade i att Stadsgårdsleden var avstängd en ytterligare gång mellan 19–23 mars. Under avstängningarna behövde all trafik som normalt passerar Slussen mellan Stadsgårdsleden och Söder Mälarstrand nyttja alternativa vägar. Från Nacka hänvisades resenärer återigen till Söder Mälarstrand via Folkungagatan, Högbergsgatan vidare till Torkel Knutssongatan. Resenärer till city och centralbron hänvisades till Södra länken. Även cyklisterna hänvisades till liknande sträckor för att ta sig till och från Nacka.

Trafikomläggning Skeppsbron. Under första delen av 2020 genomfördes omläggning av trafiken i olika etapper, vilket påverkat alla trafikslag.

Trafikomläggningen vid Ryssgården. Från den 20:e juli stängdes gångbron över Katarinavägen av och nya vägar mellan Tunnelbanan (uppgångar vid Ryssgården) och Stadsgården likaså Tunnelbanan och Katarinavägen.

Trafikomläggning till Guldbron. Bil-, buss-, cykel- och gångtrafik flyttades över till Guldbron i slutet av oktober. Busstrafiken kunde från och med då trafikera sträckan Katarinavägen till Gamla stan igen.

3.2 Kollektivtrafik, spår

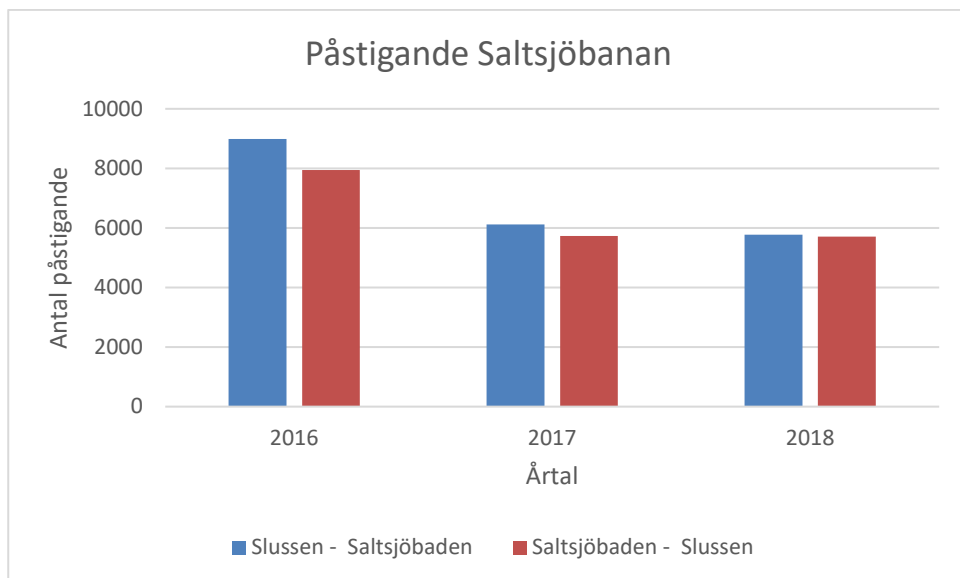
3.2.1 Saltsjöbanan

Mellan åren 2015 till 2023 genomför Trafikförvaltningen en allmän teknisk upprustning av Saltsjöbanan som medför högre säkerhet och bättre tillgänglighet, ett modernare resande och efter 2022 även möjlighet till tätare trafik. Tätare trafik kan uppnås genom kapacitetshöjande åtgärder främst i form av utbyggnad av två mötesstationer i Fisksätra och Tattby och man kan då gå från dagens 20-minuterstrafik till möjligheten att köra 12-minuterstrafik. Innan tunnelbanans färdigställande kommer Saltsjöbanan att utgöra en viktig, kapacitetsstark koppling för Nacka till och från Slussen. I framtiden kommer den dessutom att utgöra en del i det kommande spårnavet Sickla station.

Saltsjöbanans förkortade sträckning och förbättringsarbeten har påverkat resandet. Antalet påstigande under 2019 per dygn var 17 200, vilket inte ger en ökning från det föregående året. Stationerna med fler antal påstigande resenärer var Igelboda station (3 600) samt Fisksätra (2 500).²³

---

²³ Fakta om SL och regionen 2019, https://www.sl.se/globalassets/2.-kollektivtrafik/fakta-om-sl-och-lanet/sl_och_regionen_2019.pdf

Figur 21. Påstigande Saltsjöbanan under en genomsnittlig vardag under vartidtabellen. Statistik är inte tillgänglig för 2019 och 2020.

Andel sittplatser som är utnyttjade är också lågt, mellan kl. 07.30-08.30 låg det på 30 procent (25 procent 2018) och detsamma för eftermiddagsrusningen kl. 16.30-17.30. Över hela dygnet ligger siffran på 20 procent. Detta gäller för en vintervardag 2019 då statistik för 2020 ej är tillgänglig ännu.²⁴

Saltsjöbanan har sedan 2016 inte trafikerat sträckan mellan Slussen och Henriksdal, och kommer att börja trafikera igen när Slussen står klart.

3.3 Kollektivtrafik, sjö

3.3.1 Linje 80

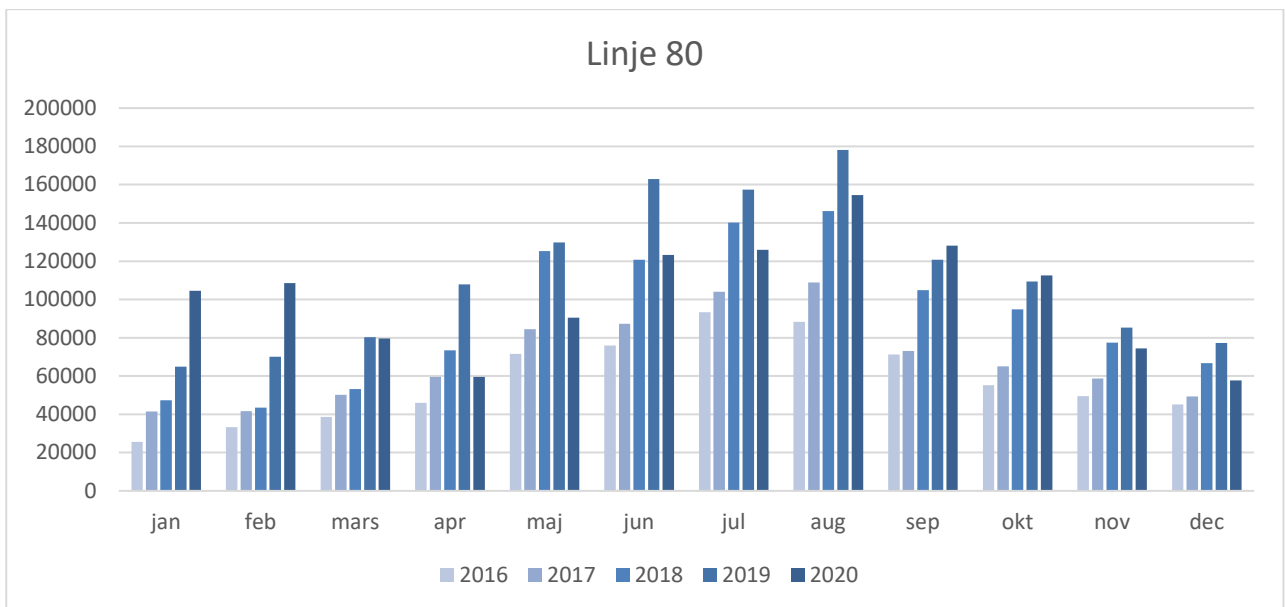
Pendelbåtlinje 80 trafikerar sedan den 1 januari 2020 Nybroplan–Nacka–Lidingö–Frihamnen–Ropsten–Storholmen–Ropsten. Den tidigare linjedragningen mellan Nybroplan och Frihamnen via Lidingö har därmed utökats med åtta nya stopp. Under 2020 har därmed det nya trafikavtalet inneburit fler linjer och ytterligare fartyg som trafikerat linjen för att möta efterfrågan.

Linjen är populär och resandet har ökat ständigt sedan start. I januari och februari, innan pandemin bröt ut ser vi en ökning på 61 respektive 55 procent jämfört med 2019. På grund av pandemin har resandet med linjen drastiskt sjunkit sedan april, för att sedan långsamt öka under sommarmånaderna. I antal resor är sommarmånaderna fortfarande klart populärast med flest påstigande totalt sett, där augusti fortsatt har allra flest antal påstigande resenärer.

²⁴ Fakta om SL och regionen, 2019. https://www.sll.se/globalassets/2.-kollektivtrafik/fakta-om-sl-och-lanet/sl_och_regionen_2019.pdf

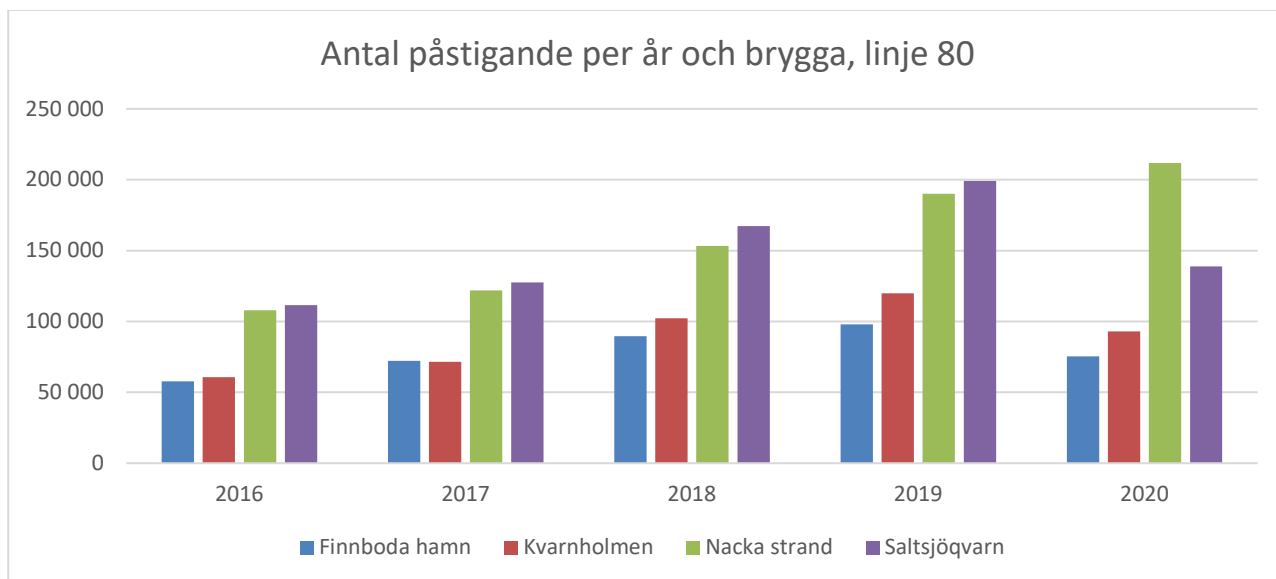
	2016	2017	2018	2019	2020	19/20
jan	25 601	41 468	47 280	64 843	104 497	61%
feb	33 218	41 580	43 418	70 048	108 483	55%
mars	38 621	50 188	53 253	80 265	79 622	-1%
apr	46 059	59 587	73 357	107 916	59 637	-48%
maj	71 638	84 413	125 298	129 850	90 434	-30%
jun	75 939	87 287	120 713	162 848	123 354	-24%
jul	93 332	104 025	140 258	157 408	125 882	-20%
aug	88 405	108 883	146 230	178 171	154 626	-13%
sep	71 293	73 163	104 938	120 694	128 155	6%
okt	55 277	65 056	94 771	109 474	112 591	3%
nov	49 532	58 702	77 493	85 317	74 419	-13%
dec	45 246	49 379	66 829	77 218	57 649	-25%

Figur 22. Antal påstigande för pendelbåtlinje 80 uppdelat på månad och år, samt procentuell ökning från 2019 till 2020.

Figur 23. Antal påstigande för pendelbåtlinje 80, uppdelat på månad och år.

För respektive år och brygga ser påstigandestatistiken ut såhär:

Figur 24. Antal påstigande per år och brygga för linje 80. Resandet går upp för alla berörda bryggor i Nacka.

Restidsvariationen för båtresor är mycket liten, utan direkta avvikelser eller störningar, vilket gör det till ett pålitligt färdmedel framkomlighetsmässigt.

I augusti 2020 startade en ny pendelbåtlinje, linje 83. Linjen går mellan Slussen och Vaxholm, med stopp på Kvarnholmen, Nacka strand, Telegrafberfet, Hasseludden och vidare via riset till Vaxholm. Linjen har under 2020 varit populär, med närmare 1 300 påstigande per dygn vid bryggan i Nacka strand under september månad.²⁵

En ny pendelbåtlinje, 84, finns föreslaget att träda i kraft vid tidtabellsskiftet 2021/2022. Linjen föreslås trafikera Stockholm – Norra Lagnö – Ålstäket via hållplatserna Strömkajen, Slussen, Riset, Koviksudde, Norra Lagnö och Ålstäket. Med stopp vid Riset finns en möjlighet till byte till linje 83. Linjen kommer att ge stora restidsvinster för målpunkterna längre ut i systemet.

3.4 Cykeltrafik

Utbyggnad av regionala cykelstråk är prioriterade i både Nackas cykelstrategi och den regionala cykelplanen. Ett kapacitetsstarkt och gent cykelnät är av vikt både för cykling inom Nacka och för att koppla ihop Nacka med andra kommuner i regionen. För att cykeln ska bli konkurrenskraftig på längre sträckor krävs att det går att hålla jämn och relativ hög hastighet samt att det är få konflikt- och stoppunkter i cykelvägnätet. De regionala cykelstråken skall utformas och dimensioneras för hastigheter upp mot 30 km/h.

I tabell 1 presenteras avstånd samt uppskattad cykeltid mellan Nacka C och tre olika målpunkter i Stockholm. Den högre hastigheten på 25 km/h ger stora fördelar sett till uppskattade restider i jämförelse med den lägre hastigheten på 16 km/h. Det krävs emellertid att cykelstråken har en

²⁵ Statistik från Trafikförvaltningen, Region Stockholm.

sådan standard som möjliggör den högre hastigheten. Dagens elcyklar (de som klassas som cyklar), ger assistans på upp till 25 km/h.

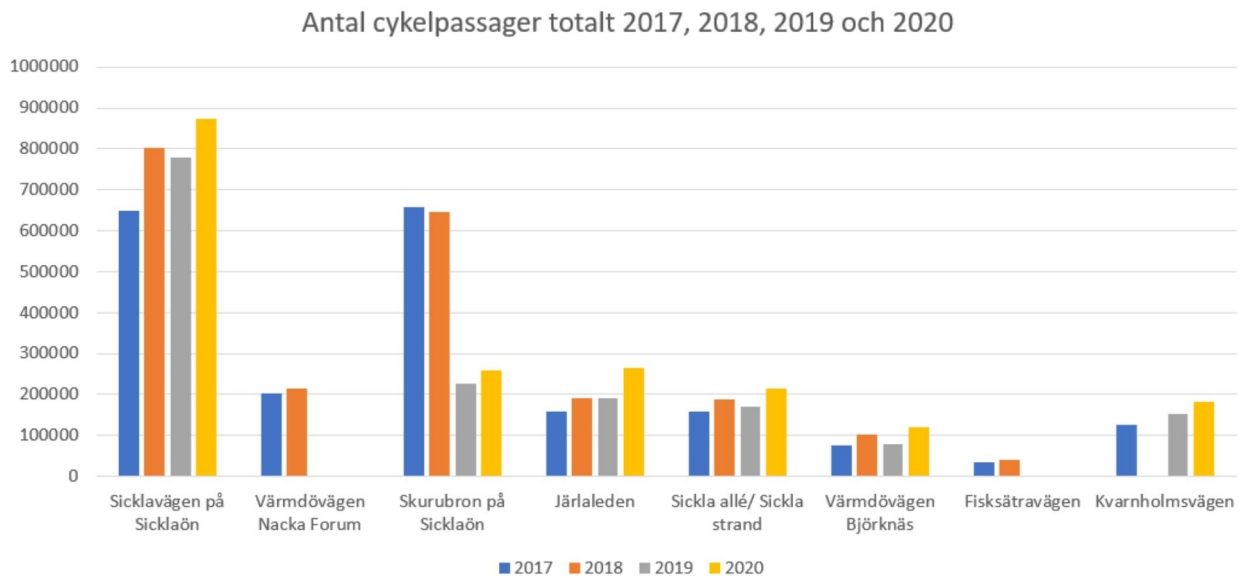
De reella restiderna för cykeltrafiken kan variera beroende på vägarbeten, trängsel och väder och vind. Till detta ska tilläggas att cyklister färdas i olika hastigheter. De satsningar i cykelvägnätet som görs bör emellertid ha en positiv inverkan på restiderna eftersom onödiga stopp kan byggas bort och likaså avhjälpa en del av trängselproblematiken. På Nackas cykelvägnät och även på regionens cykelvägnät har vissa av de mest centrala delarna samt vissa passager in till Stockholm haft en viss trängselproblematik, men oavsett detta har cykelvägnätet haft relativt god kapacitet. Förbi Slussen har cyklister under hela året haft möjlighet att passera på hänvisade cykelvägar, däremot har cykeltrafiken hänvisats till andra sträckor under perioder då till exempel Stadsgårdsleden var avstängd och sprängningar/arbeten pågått på Katarinavägen, liksom passagen mellan Slussen och Gamla stan. Inom projektet för Slussens ombyggnation är cykel- gång- och kollektivtrafik prioriterad gentemot bil, och i den mån det är möjligt ser projektet till att det finns cykelbanor i samma utsträckning som innan. Detta medför att cyklister från Nacka inte har påverkats i någon större utsträckning under året mer än att cykelvägarna förbi Slussen kan ha varit trängre.

Start och målpunkt	Avstånd	Tid	Tid
		(16 km/h)	(25 km/h)
Nacka C – Slussen	7 km	26 min	17 min
Nacka C – Norra bantorget	9 km	34 min	22 min
Nacka C – Kista	22 km	80 min	52 min

Tabell 1. Cykelavstånd och restider för tre rutter.

Nacka kommun har åtta fasta stationer som mäter cykeltrafiken. Några av mätstationerna har felaktigt tagit emot data eller varit ur funktion på grund av ombyggnationer under 2018 och 2019, och därför kan inte en jämförelse genomföras per helår för just dessa år. I figur 25 redovisas trots detta alla mätstationernas totala antal cykelpassager per mätpunkt fördelat på vardagar under helåren 2017, 2018, 2019 och 2020.

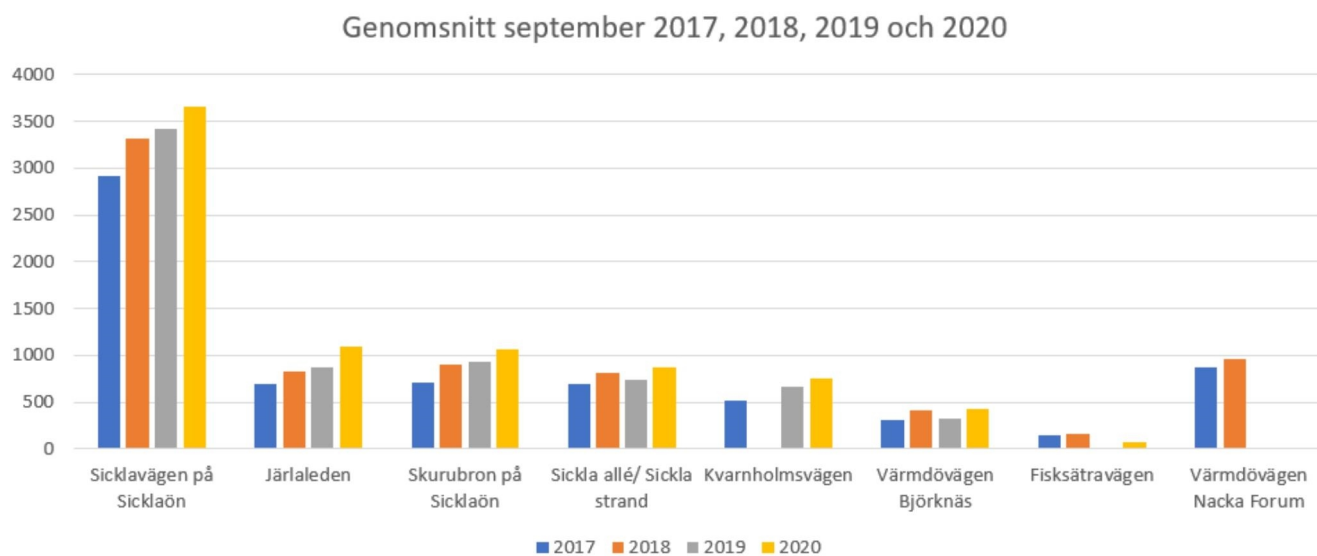
Statistiken visar att andelen passager från föregående år har ökat på alla mätplatser i jämförelse med 2019. Exempelvis har andelen på Sicklavägen ökat med 12 procent (cirka 93 400 passager) och på Värmdövägen vid Björknäs har andelen ökat allra mest med 54 procent (cirka 41 500 passager).

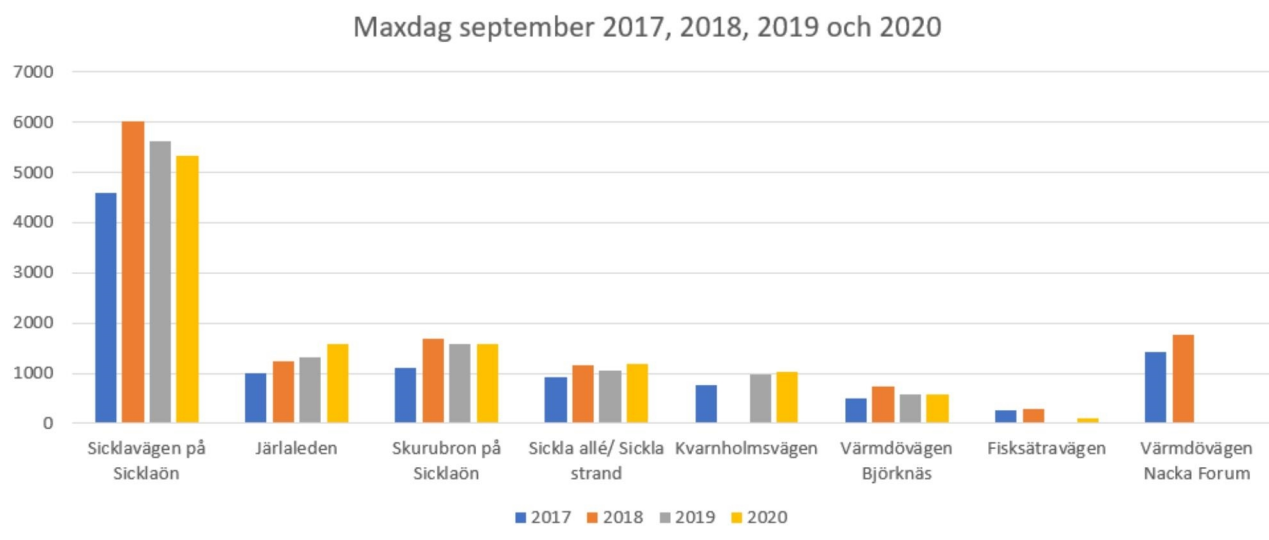
Figur 25. Antal cykelpassager vid varje mättningspunkt på vardagar år 2017, 2018 och 2019 och 2020. Inga siffror finns för några av mättningspunkterna för år 2018 och 2019 på grund av uteblivna mätningar.

Faktorer som påverkar förändring av antalet cykelresor kan variera, är svårt att förutse samt analysera. Faktorer som generellt kan påverka cykeltrafiken är bland annat infrastrukturella satsningar eller förändringar, väder men även trender där till exempel antalet cyklister ökar i takt med en ökad miljömedvetenhet. Statistiken ovan visar på en ökad cykling under 2020 vid Nacka kommuns cykelmätningar trots rapporten att allt fler valt att arbeta på distans och vissa arbetsresor kan ha uteblivit. Det har även pågått omfattande ombyggnationer under 2020 som har påverkat framkomligheten för cyklister. En förklaring till ökningen av antal passager kan ber på att fler valt att cykla istället för att resa med kollektivtrafiken.

Antalet cykelpassager på respektive mättningspunkt mätt på vardagar, både i genomsnitt och maxdag, för september 2017, 2018, 2019 och 2020 presenteras i figur 26 och 27. Genomsnitt avser den genomsnittliga trafiken under hela månaden och maxdag avser den dag under månaden då det var mest trafik på respektive mättningspunkt.

Figur 26. Genomsnittliga antalet cykelpassager per mätplats under september år 2017, 2018, 2019 och 2020.

Figur 27. Maxdag för respektive mätpunkt under september månad år 2017, 2018, 2019 och 2020.

Figur 26 visar att det genomsnittliga antalet passager under september sedan 2017 har ökat vid alla mätpunkter utom på Fisksättravägen. Anledningen till den minskade trafiken på mätpunkterna Värmdövägen vid Björknäs kan bero på flera faktorer, men ombyggnationen i Fisksätra kan ha bidragit till att antalet cykelresor har minskat. Figur 27 visar att trots ett ökat genomsnitt har maxdagen haft varierande ökning respektive minskning per mätpunkt.

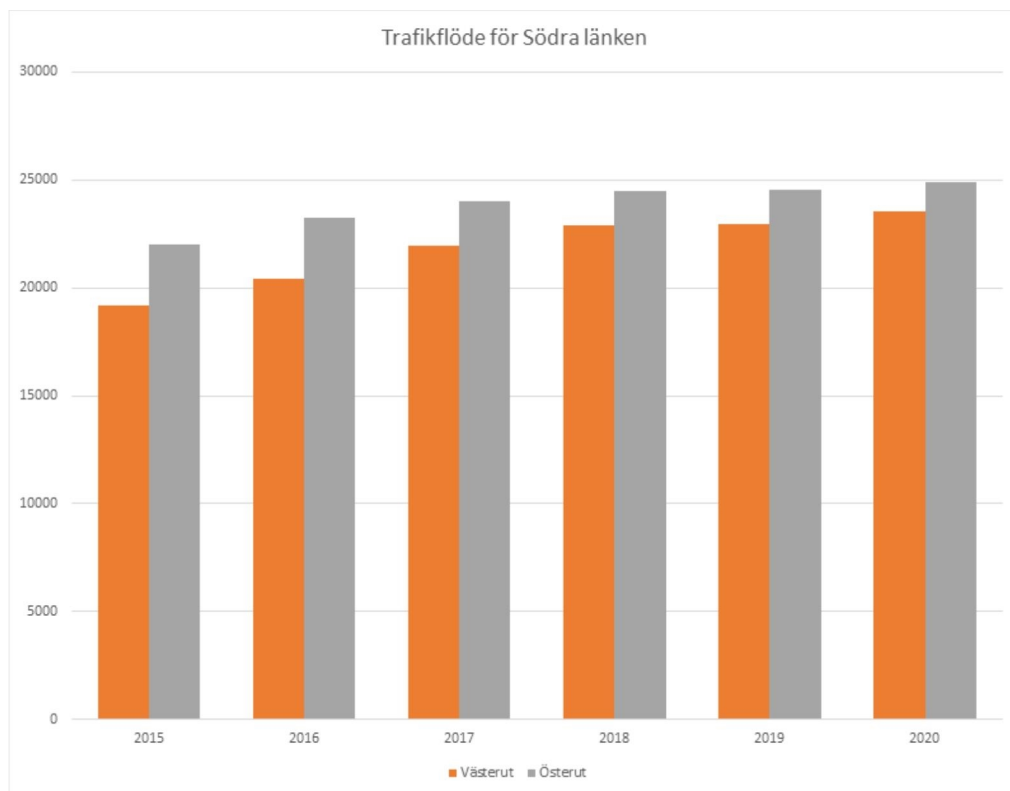
Vi kan se att infrastrukturella förändringar eller byggarbeten påverkar framkomligheten, särskilt under byggtid. Under de två senaste åren har det befintliga cykelvägnätet i Nacka kommun haft en del påverkan, främst på Sicklaön. Där har schaktarbeten längst med Vikdalsvägen och Värmdövägen bidragit till omledning av cykeltrafiken längst med vägens södra sida. Längst med Sickla industriväg har ombyggnationen av vägen, som startade i april 2018, fortsatt bidragit till omledningar av gång- och cykeltrafiken.

Vid Stockholms mätstation vid Danviksbron visar statistiken över antalet cykelpassager att relativt stor variation har förekommit. Statistiken varierar med cirka 3-4 000 passager/dygn under januari till april. Därefter skedde en ökning till cirka 5 600 passager i juni. I juli sjönk dock antalet till 2 500, och därefter skedde en ökning till återigen närmare 6 000 passager, som sjönk under årets slut ner till en nivå på 2 500 passager.²⁶ Denna statistik går i samma linje som statistiken för kommunens mätpunkt vid Sicklavägen.

3.5 Biltrafik

3.5.1 Södra länken

Södra länken fortsätter att vara en kapacitetsstark koppling för Nacka in mot city och resandet ökar. Men under 2020 har trafikflödet bara ökat marginellt jämfört med tidigare år. Det som kan observeras är att antalet fordon i den högst belastade kvarten under dygnet har varit relativt konstant sedan år 2016, men att de högst belastade perioderna (morgon- och eftermiddagsrusningarna) blivit längre sedan dess. Det gör att den totala trafikvolymen i tunneln blir högre.²⁷

Figur 28. Trafikflöde genom Södra länken i båda riktningar, 2015–2020.

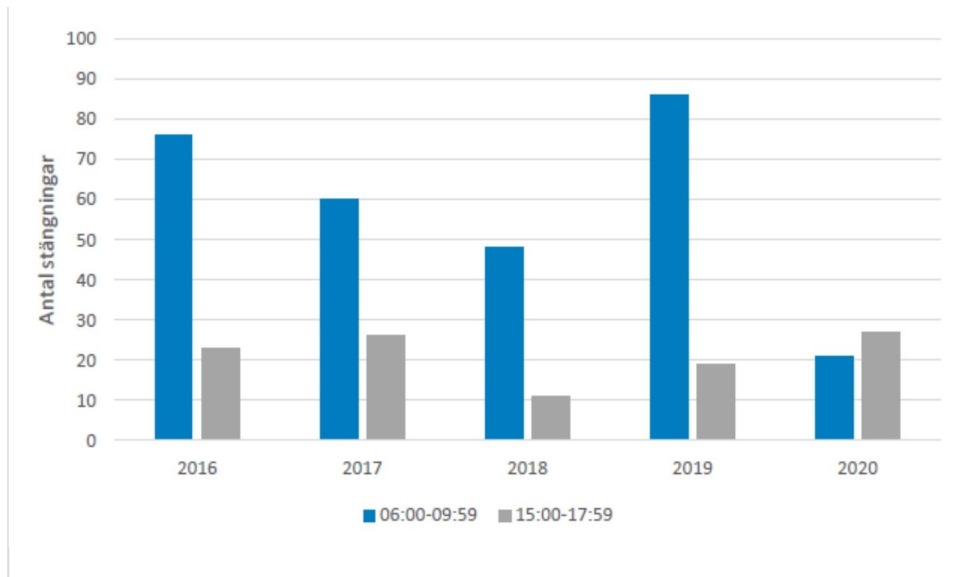
När Södra länken når sitt kapacitetstak eller när framkomligheten blir alltför dålig, stängs infarten till Årstatunneln. Detta sker oftast under rusningstrafik. Eftersom brandrisk föreligger vid stillastående trafik då det saknas sprinklersystem eller annat brandhanteringssystem, måste tunneln stängas. Antalet stängningar och kövarningar har ökat över tiden, men ett trendbrott kan noteras

²⁶ Cykelpassager per cykelmätstation, data hämtad 2021-04-27. [Cykelpassager per mätstation - månadsmedian - Stockholms miljöbarometer](#)

²⁷ Trafik Stockholm, e-post, 2020-04-29.

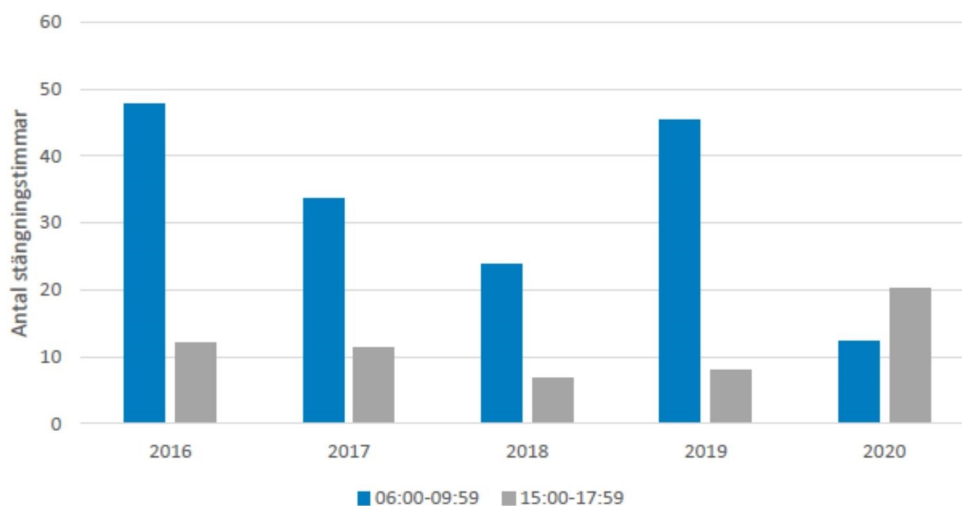

när trängselskatten förändrades i januari 2016. Under 2020 har antalet stängningar i Sicklatunneln stigit, men enbart i eftermiddagstrafiken. I morgonrusningen har antalet stängningar minskat med 75 procent, vilket kan kopplas till minskad trafikefterfrågan i tunneln under förmiddagens maxtimme. Eftermiddagens rusning ligger i linje med 2017 års mängd nedstängningar på grund av trängsel trots pandemiårets påverkan på resandet.

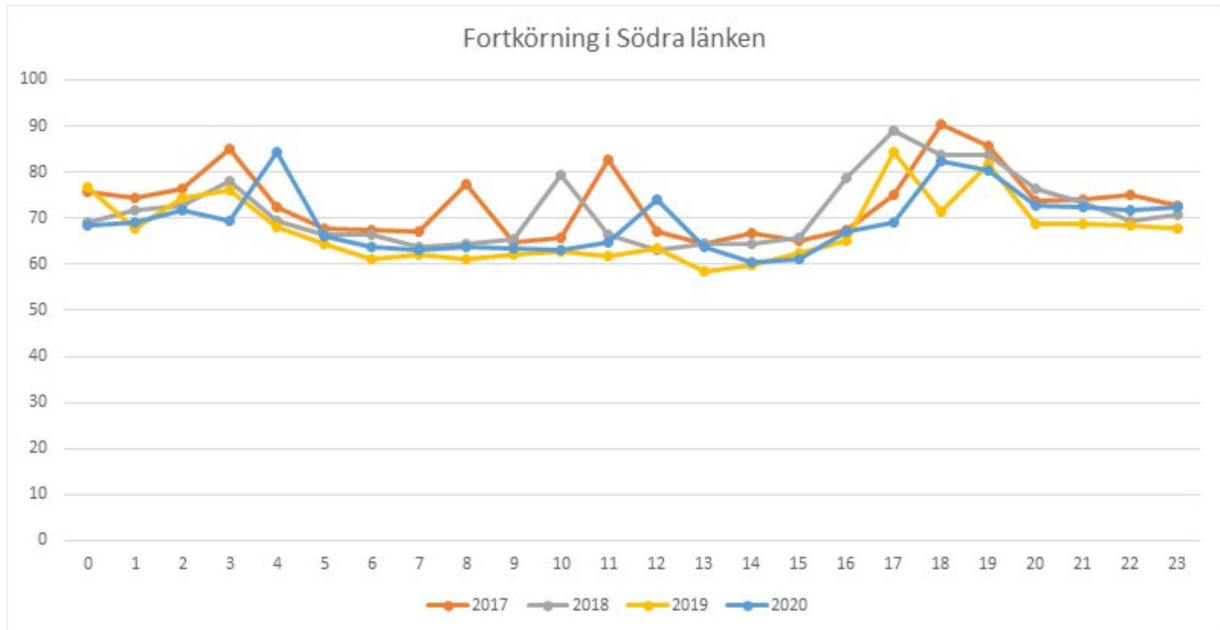
Figur 29. Antal stängningar i Sicklatunneln 2016–2020.

Tittar man på antalet timmar som länken stängts ser vi att antalet timmar och antalet stängningar av Sicklatunneln har haft en liknande utveckling. En minskning i morgonrusningen noteras, medan det på eftermiddagen har ökat markant sedan 2016.

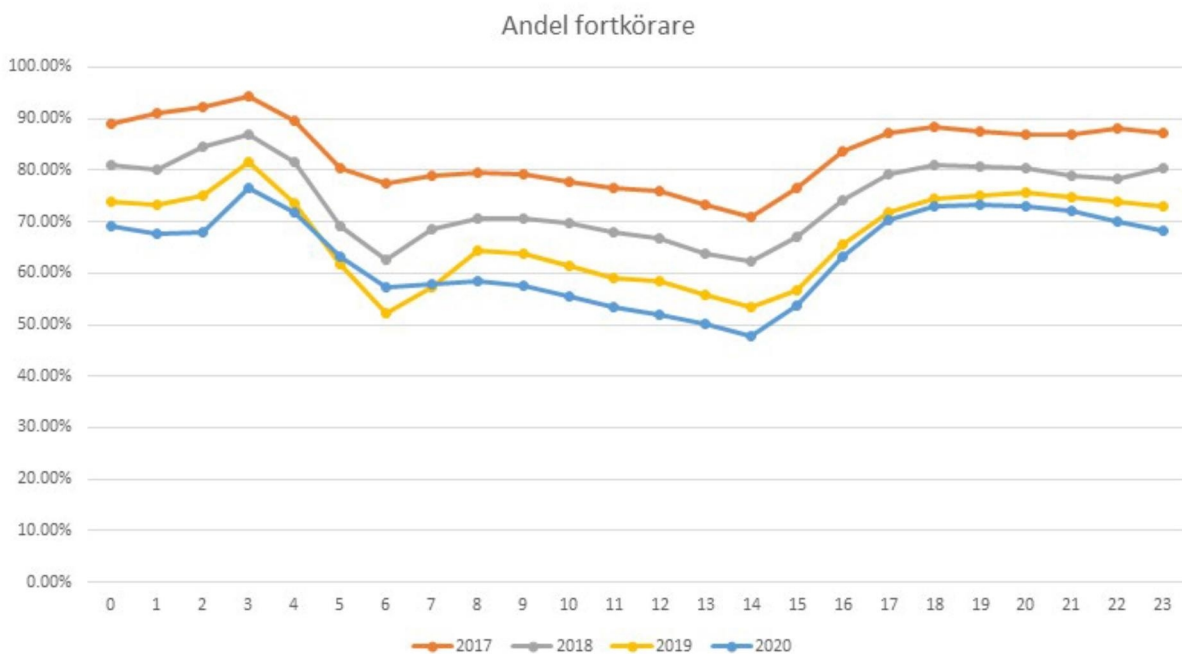
Figur 30. Antal timmar Sicklatunneln har stängts, 2016–2020.

Vad gäller hastighetsöverträdelser i Södra länken, ser statistiken ut enligt nedan:

Figur 31. Medelhastighet i Södra länken uppdelat per timme och år. Högsta tillåtna hastighet är 70 km/h.

Under år 2020 förändrades inte medelhastigheten signifikant under dygnets flesta timmar jämfört mot tidigare år. Det går att konstatera att ATK (automatiserad trafiksäkerhetskontroll) har gett en positiv effekt på hastighetsefterlevnaden i tunneln även om den inte som helhet följs under dygnets alla timmar.

Figur 32. Andel fortkörare per timme och år.

Vad gäller andel som kör för fort har de också sjunkit sedan föregående år. Den största minskningen av andelen fortkörare har skett under morgonrusningen. Under lågtrafikperioden var andelen fortkörare knappt 5 procent lägre under år 2020 än under år 2019. De trafiksäkerhetskameror som installerades i Södra länken under 2018 verkar alltså ha en fortsatt

effekt gällande att få ner snitthastigheten. Detta till trots har alltså antalet incidenter ökat, se mer i *kapitel 3.5.3*.

3.5.2 Utvalda rutter för restidsuppföljning med bil

För att kunna följa upp restider med bil och se trender, behövs ett startår och jämförelser över tid. I första årets rapport pekades nedan angivna rutter ut och dessa följs upp för att kunna se ett mönster över tid. Dock är det fortfarande svårt att få en exakt sanning eftersom enskilda, okända faktorer kan ha förbisatts, vilket kan leda till missvisande resultat. Datainsamlingen har skett dels via Trafik Stockholm, dels via GPS-data. Vad gäller restider med bil, jämfört med till exempel kollektivtrafikresande, bör man ha i åtanke att tillgång och tillgänglighet till parkering vid målpunkten inte har räknats med.

3.5.2.1 Nacka-Norrtull och Nacka-Kista

Restider med bil uppmätta från stationära mätstationer i länet visar förändringar med några minuter på olika sträckor och över dygnet. Startpunkten för alla utvalda rutter i Nacka är i höjd med trafikplats Nacka på länsväg 222. Tabellen nedan innehåller dygnsvärden samt restider för morgonrusningen kl. 07-09 för vecka 42–43 år 2015–2020.²⁸ Alla resor som passerar Södra länken är inräknande, även de som får vänta i kö om länken stängs. De som däremot väljer annan väg i ett sådant läge finns inte med i statistiken.

Sträckan Nacka trafikplats till Norrtull tog som medel över dygnet kortare tid att köra 2020 jämfört med samtliga av tidigare år under maxtimmen. Sett till dygnet så motsvarar 2020 år 2015 ganska väl. Den enskilt största faktorn som kan förklara detta är den under mätperioden rådande pandemin.

Sträcka	Medelrestid, dygn för vardagar v.42					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nacka-Norrtull	15,6 min	15,9 min	17,2 min	18,0 min	17,5 min	16,5 min
Nacka-Kista	21,2 min	20,8 min	22,3 min	23,1 min	22,6 min	21,5 min
	Morgonrusning kl. 07-09 vardagar v.42					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nacka-Norrtull	28,8 min	26,0 min	24,4 min	29,7 min	29,1 min	21,1 min
Nacka-Kista	32,2 min	29,6 min	29,7 min	35,0 min	34,3 min	26,2 min

Tabell 2. Medelrestid per dygn med bil mellan åren 2015–2020 under vecka 42.

Den enskilt största faktorn i infrastrukturen för påverkan på trafikflödena över dessa år är Norra länkens färdigställande 2016. Det har gett bättre framkomlighet på Essingeleden, vilket i sin tur gett färre stillastående köer och generellt färre avstängningar i Södra länken. När tunneln fram till 2018 också stängts färre gånger, kan allt fler bilar passera genom och ett ökat trafikflöde betyder

²⁸ Data från Trafik Stockholm.

ofta högre restider. Att restiderna nu gått ner beror på den stora minskningen av antalet gånger som Södra länken stänger på grund av trängsel.

3.5.2.2 Nacka-Stockholm city

Vid granskning av samlade trafikdata för personbilstrafiken via GPS²⁹ har jämförelser gjorts på tre sträckor med olika startpunkter i kommunen, men med samma målpunkt i Stockholms innerstad (Norra Bantorget). Jämförelsen har gjorts för mätning under en vecka under oktober månad. Observera att det finns flera andra möjliga färdvägar mellan respektive startpunkt och slutpunkt, men i denna rapport har de i kartbilden illustrerade vägvalen legat till grund för analysen. Detta för att sprida analysen till en större del av vägnätet och fånga upp eventuell köproblematik längs vägen.

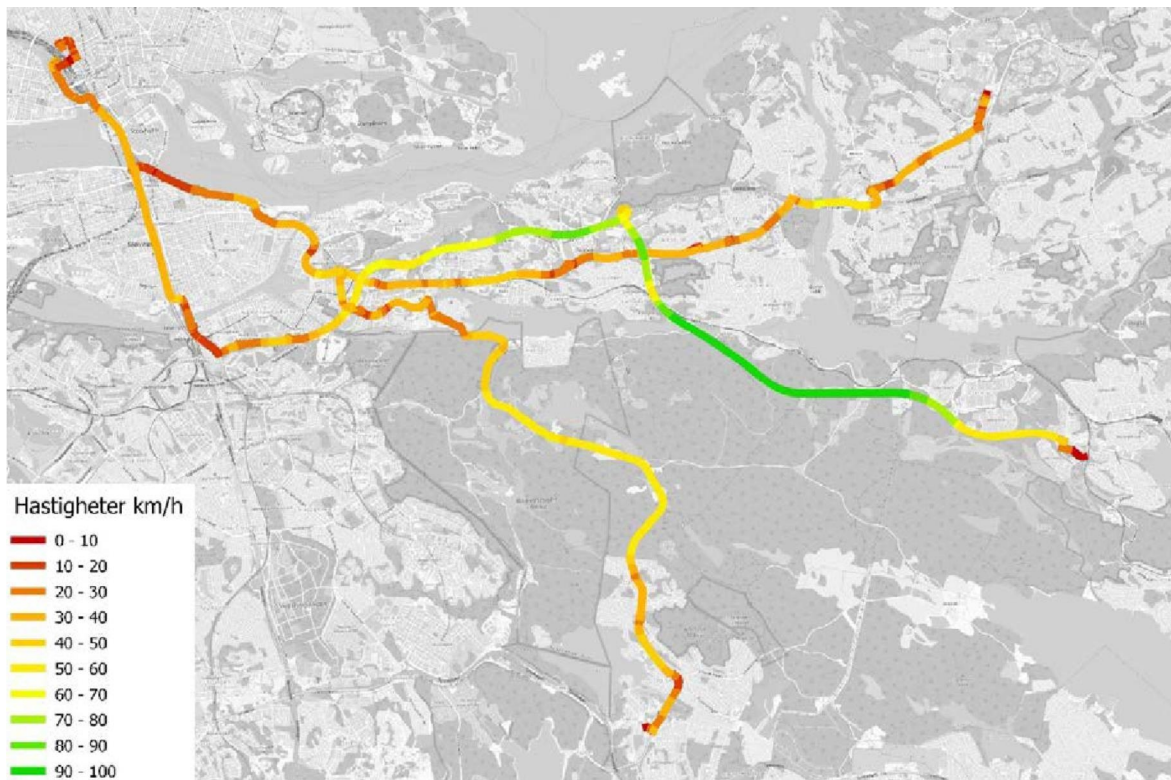
Startpunkterna för jämförelserna har utgått från tre av kommunens kommundelscentrum; Älta centrum, Orminge centrum samt Saltsjöbadens centrum (Tippens centrum). Målpunkten är Stockholm city, Norra Bantorget. Samtliga sträckor är relaterade till den tid det tar att köra samma sträcka utan någon trafik, ett så kallat "basvärde". Basvärdet är hämtat från faktiska restider under vardagsdygn kl. 00-02 för samma period som jämförelsen görs mot. Således kan exempelvis basvärdet för en specifik sträcka skifta mellan både månader och år. Eftersom rutterna varierar måste en jämförelse för varje år också göras med basvärdet för restiden i morgonrusning.

Nedan följer en redovisning över genomsnittlig hastighet i tre resanderelationerna under morgonrusningens allra värsta tid mellan kl. 8 och 8.30. Resvägen från Saltsjöbaden centrum inom kommunen går via Saltsjöbadsleden samt Värmdöleden, via Södra länken in till city. Resvägen från Orminge centrum inom kommunen går via Mensättravägen, Ormingeleden (för 2018 går ruten via Värmdövägen istället), Värmdöleden, Skurubron och Värmdövägen, via trafikplats Lugnet och Stadsgårdsleden in till city. Resvägen från Älta centrum inom kommunen går via Ältavägen, Järlaleden (väg 260), via trafikplats Lugnet och Stadsgårdsleden in till city.

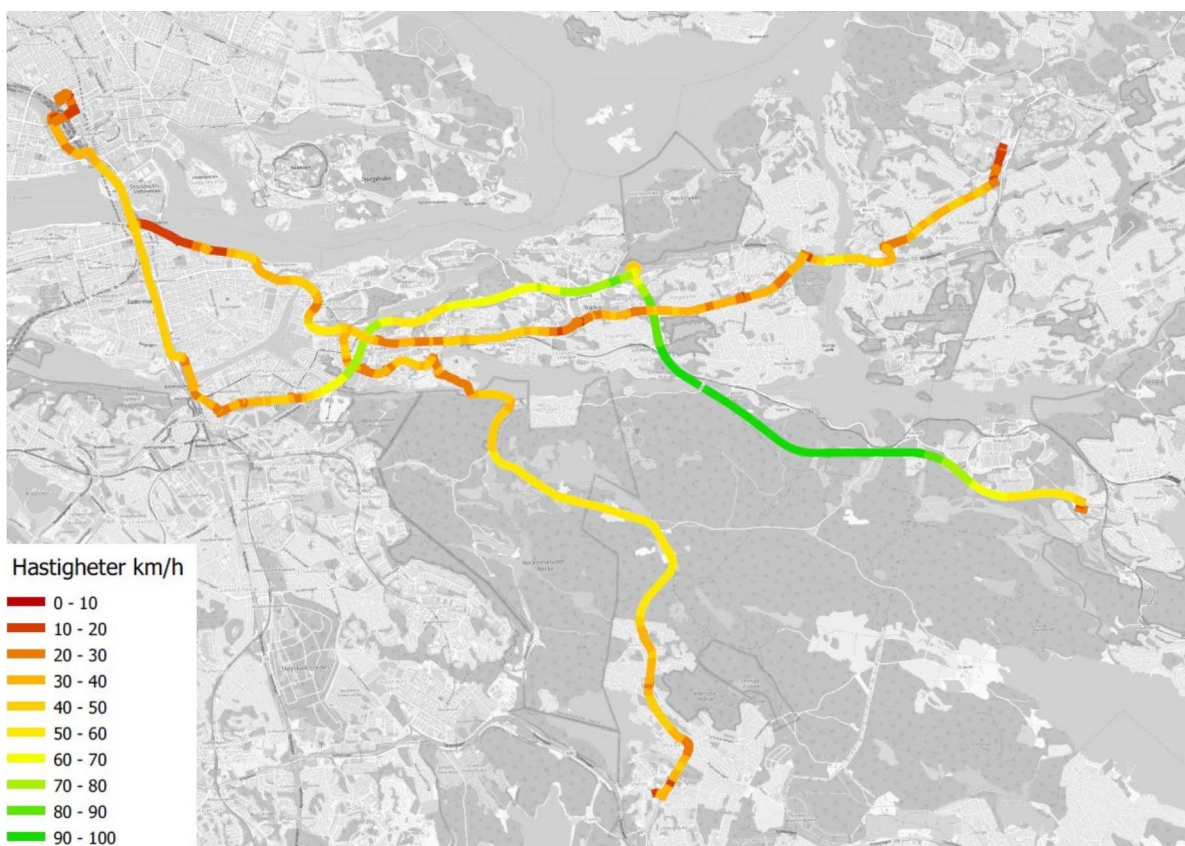
Vid en jämförelse mellan 2019 och 2020 har marginella förbättringar skett avseende de faktiska hastigheterna på länsväg 222. Utöver det syns inga tydliga större förbättringar.

---

²⁹ Data från trafikdataleverantören TomTom.

Figur 33. Faktiska hastigheter på utvalda rutter. Röda, orange och gula sträckor markerar lägre hastigheter, medan gröna sträckor markerar trafik som kör fortare. Vecka i oktober 2019 kl. 08-08.30.

Figur 34. Faktiska hastigheter på utvalda rutter. Röda, orange och gula sträckor markerar lägre hastigheter, medan gröna sträckor markerar trafik som kör fortare. Vecka i oktober 2020 kl. 08-08.30.

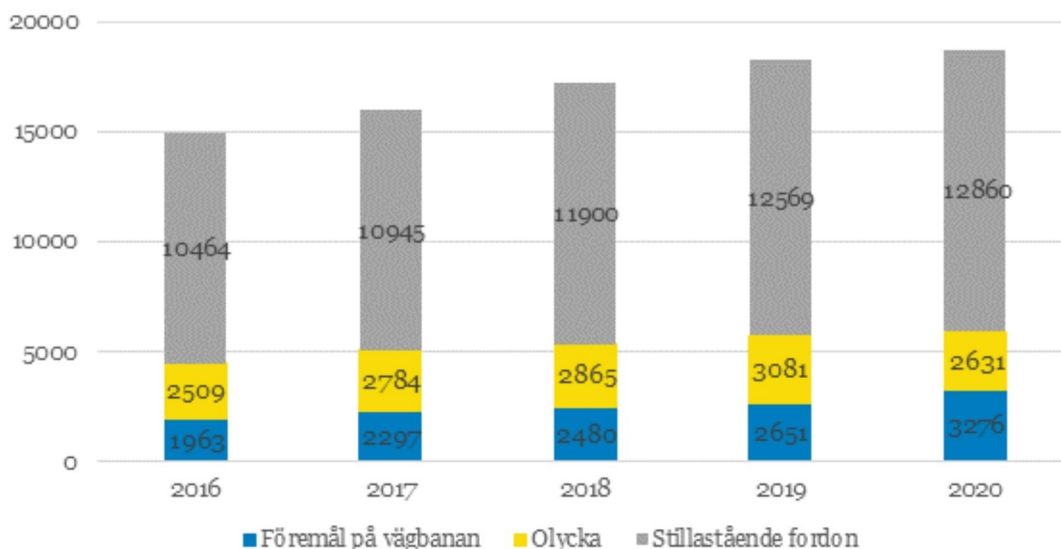
För alla tre rutter har basvärdet ökat, det vill säga att det går generellt aningen långsammare under den snabbaste perioden. Det påverkar även restiden under morgonrusningen. Vid en jämförelse mellan åren ligger restiderna relativt stabilt, men med en svag trend mot generellt ökade restider under morgonens värsta period. En liten förbättring under morgonen syns från Saltsjöbaden som har ruten via länsväg 222. Där påverkar troligen öppnandet av trafikplats Kvarnholmen som gett förbättrade restider jämfört med 2020. Restiden för Älta till city ligger stabilt. Troligt här är att det på sträckan som tidigare visats både skett försämringar i form av ombyggnationer i Slussen, Älta och Orminge samt på Värmdövägen vid Nacka forum, och förbättringar i form av färdigställandet av trafikplats Kvarnholmen och trafikplats Henriksdal, vilket gör att de totala restiderna inte skiljer sig så mycket åt från föregående år. Under förmiddagens maxtimme för resenärer från Saltsjöbadens Centrum har fått en signifikant förbättring jämfört mot tidigare år. Troligen beror detta på den minskade reseefterfrågan till följd av Covid-19. Det är troligen samma effekt som kan ses för resenärer från Älta.

Sträcka	Restid minuter basvärde kl. 00:00-02:00					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Saltsjöbadens centrum – City (via Södra länken)	20 min	18 min	20 min	20 min	21 min	20 min
Orminge centrum – City (via Värmdövägen)	19 min	21 min	22 min	22 min	23 min	24 min
Älta centrum - City	27 min	22 min	23 min	22 min	23 min	24 min
	Restid morgonrusning kl. 08:00-08.30					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Saltsjöbadens centrum – City (via Södra länken)	36 min	34 min	33 min	36 min	33 min	26 min
Orminge centrum – City (via Värmdövägen)	38 min	39 min	41 min	42 min	42 min	41 min
Älta centrum - City	38 min	37 min	37 min	40 min	39 min	35 min

Tabell 3. Restiden för utvalda sträckor under oktober månad (endast vardagar) från 2015 fram till 2020. Det är betydligt mindre trängsel under 2020 vilket är under rådande pandemi.

3.5.3 Oplanerade störningar

Utöver ett högt trafikflöde och det ökande antalet vägarbeten så sker även oplanerade störningar på vägnätet som påverkar restiden. Det kan dels handla om olyckor eller incidenter invid eller på vägarna. Precis som tidigare år ökar antalet rapporterade händelser i Stockholms län. År 2019 handlar det om runt 18 500 händelser, en ökning med drygt 3 procent mot 2019.

Figur 35. Antal händelser som registrerats hos Trafik Stockholm. I händelser ingår "föremål på vägbanan", "olycka" och "stillastående fordon".

Antalet händelser, liksom händelsetyper, ökar också betydligt mer än trafiken. En ökning har skett för händelsetyperna "Föremål på vägbanan" och "Stillastående fordon", men en minskning har skett vad gäller olyckor. En förklaring kan vara att Trafik Stockholm får kännedom om fler händelser genom att ny teknik installerats som hjälper till att identifiera händelser eller att nya vägar byggs. Men vid en utvärdering av antalet händelser på vägnät utan denna nya teknik (det vill säga samma teknik idag som för fyra år sedan), är det tydligt att det även där sker en ökning av antalet händelser. Sammanfattningsvis kan alltså sägas att en del av ökningen faktiskt beror på att det är fler händelser på vägarna. Förklaringen till att antal olyckor har minskat är troligen på grund av trafikarbetet har minskat i länet. Att föremål på vägbanan eller att stillastående fordon ökar kan istället förklaras genom att det är fler ovana bilägare som nyttjar vägarna.

Under 2020 skedde fyra något större olyckor i Nackatrafiken. Dessa var följande:

- **27 januari 14:00, Länsväg 222, Skurubron.** En planerad sprängning bredvid länsväg 222 vid trafikplats Skuru gick inte som planerat. Hela bergväggen rasade ner. Trafikverkets entreprenör på plats bedömde efter 1-1,5h att det fanns en överhängande risk att en större bergbit skulle rulla ut på vägen. Fram till dess att vägen stängdes var det stundtals bara ett körfält öppet ut mot Värmdö, vilket drog på sig långa och kompakta köer. Effekterna av olyckan blev att infarter till Södra länken mot Nacka stängdes för att köerna från Skurubron blockerade även utfarten av tunneln mot Värmdöleden.³⁰
- **11 mars 10:00, Länsväg 222, Värmdöleden.** En sprängning i samband med bygget av Nya Skurubron över Skurusundet går fel och resulterar i att vägen stängs av fram till kl 10.30. Mycket sprängsten hamnar i vägbanan.³¹

³⁰ Störningsrapport januari 2020, Trafik Stockholm.

³¹ Störningsrapport mars 2020, Trafik Stockholm.

- **3 juni 07:47, Länsväg 222, Värmdöleden, Skurubron.** Körock med fem inblandade fordon. Fyra fordon till sidan i avfartsrampen i trafikplats Skuru, ett kvar i körfält precis i slutet av Skurubron. Vägassistans åker prio 1 till platsen för att skydda fordonet som står kvar på bron. På grund av kraftig köbildning är det svårt för både räddningstjänst och Vägassistansen att komma fram till olycksplatsen. Klock 08:03 var Vägassistans på plats, och fem minuter senare var bärgningen av fordonet klart och Vägassistansen placerade sig utanför de stillastående fordonen på rampen, dock utan att stå i vägen för fordonstrafik som kunde bruka avfarten.³²
- **21 oktober 16:45, Södra länken.** Södra länken fick stänga en timme på grund av strömavbrott, vilket resulterade i en ansträngd situationen. En uppskattad restidsförlängning på min 30 minuter på omledningsvägarna. Cirka 4 miljoner kronor i samhällsekonomisk kostnad baserad på restidsförlängningen och hur mycket trafik som normalt åter in i tunnelsystemet under den tiden.³³

4 Sammanfattning och slutsatser

4.1 Framkomlighet under kommande år

Under 2020 har de större infrastrukturprojekten, tunnelbanans utbyggnation och Nya Skurubron, påverkat framkomligheten på Nackas vägnät allra mest. Effekterna är främst trängre snitt/smälare körfält vilket påverkat alla trafikslag. Även Nackas egna projekt Nya gatan och Värmdövägen har bidragit till effekter på framkomligheten. Påverkan har även fortsatt skett i Orminge med stora omdaningar samt Älta där framförallt ledningsarbeten påverkat trafiken. Det som fortsatt skapat utmaning för framkomligheten är även Slussens ombyggnad och Stadsgårdsledens koppling till Guldbron. Däremot ser vi att den regionala framkomligheten har förbättrats i och med färdigställandet av delar av Slussenprojektet, till exempel öppnandet av Guldbron. Nämda trafikarbeten har även haft särskilt effekt på bussarnas framkomlighet. Tunnelbanans förberedande arbeten har exempelvis påverkat busstrafiken på Värmdövägen och Vikdalsvägen, och projektet kommer till dess att tunnelbanan är drift att ge stor påverkan. Den totala effekten av samtliga kommande projekt gör att riskerna för att få tillgänglighetsförsämringar och restidsförlängningar höjs, vilket i sin tur bidrar till att framkomligheten under kommande åren kan förväntas vara sämre än 2020 om inte åtgärder tas.

För kommunens del gäller det att fortsatt med god framförhållning samordna planerna med Trafikförvaltningen och bussoperatörerna så att det är möjligt att eventuellt lägga om rutter, flytta hållplatser till bästa möjliga läge utifrån förutsättningarna, informera resenärer osv. Alla trafikpåverkande projekt behöver också tänka på kollektivtrafik, gående och cyklister utifrån de förutsättningar som ges i kommunens dokument *Trafikföringsprinciper under byggtid*.³⁴ Kommunen ser därför att det finns ett stort behov att under kommande år arbeta i större utsträckning med

---

³² Störningsrapport juni 2020, Trafik Stockholm.

³³ Störningsrapport oktober 2020, Trafik Stockholm.

³⁴ Nacka kommun, Trafikföringsprinciper under byggtid,

[https://www.nacka.se/49161e/globalassets/underwebbar/teknisk-handbok/dokument/trafik/trafikforingsprinciper-
under-byggtid-version-20190212.pdf](https://www.nacka.se/49161e/globalassets/underwebbar/teknisk-handbok/dokument/trafik/trafikforingsprinciper-under-byggtid-version-20190212.pdf), hämtat 2021-04-28.

frågor som berör särskilt busstrafikens framkomlighet, både utifrån ett perspektiv där olika projekt påverkar framkomligheten men även för att lyckas återgå till samma andel resande med kollektivtrafiken som innan pandemin.

Vad gäller cykelsatsningar behöver fortsatt fokus ligga på att skapa förutsättningar för god vinterväghållning, bygga ut felande länkar i systemet, underlätta genom förbättrad skyltning, bygga cykelparkering och ökad tillgänglighet för cykel med mera.

Inför kommande år när byggnationerna blir alltmer påtagliga och inskränkande inom Nackas gränser när kommunen tillsammans med regionala aktörer bygger ut västra Sicklaön med nya bostäder, arbetsplatser, tunnelbana, överdäckning, trafikplatser, bussterminal med mera är det viktigt med fortsatt samordning. Inom ramen för kommunens genomförandeplanering kommer det bli allt mer betydelsefullt att fånga upp projektens påverkan på trafiken. Trafikanalys under byggtid pågår, allt för att i förväg kunna planera så att framkomligheten i rusningstid bibehålls i så stor utsträckning det är möjligt. Regionalt görs liknande arbeten genom klusteranalyser. En god intern samordning mellan enheter och kompetens, samt tidig och öppen dialog med byggherrar och entreprenörer är av största vikt. Detta gäller likväl i tidiga planeringsskeden som i senare projektskeden och kan bli avgörande för framkomligheten på specifika platser. För att ytterligare förstärka kommunikationsarbetet har en gemensam budskapsplattform lanserats under 2021. Tillsammans med trafikanalyserna och den interna samordningen, kan nyheter och aktuell information publiceras än mer frekvent och sammanhållet, i olika informationskanaler till berörda under byggtiden.

4.2 Restider och flaskhalsar

Restiderna för 2020 med bil ligger i paritet med de för 2019 och för utvalda rutter har bilister liksom bussarna påverkats både av de förbättringar och tillfälliga försämringar för framkomligheten som skett. I Södra länken har också ett visst ökat trafikflöde noterats där trafiken i riktning mot Nacka ökar, med den ligger nästan still i riktning från Nacka. Antalet stängningar och antal stängningstimmar blir fler, men däremot inte antalet incidenter och olyckor. Bilinnehavet ökar dock i Nacka och fler människor flyttar hit eller vill resa hit, vilket ökar efterfrågan på bilresor. Fortsatt dialog med Trafikverket om möjligheter för att få ner antal stängningar av Södra länken behövs, liksom ett förebyggande arbete för att få till en omfördelning av bilresor till mer hållbara trafikslag. Ombyggnaden av Slussen är nödvändig, men visar också att människors förmåga att anpassa sig genom förändrat resebeteende genom att ta andra rutter, färdmedel eller avstår att resa gör att effekten av nedstängningen kan minimeras och vardagen kan fortsätta.

Sammanfattningsvis får det ökade trycket på trafiksystemet och påverkan från pågående ombyggnationer och vägarbeten genom stora inskränkningar i vägnätet konsekvenser för all trafik till och från Nacka vilket kan leda till betydligt sämre framkomlighet än idag. Detta påverkar kollektivtrafiken likväl som bil- och cykeltrafiken, men ännu inte båtresandet. Förhoppningsvis ser vi att den rådande restidstrenden för alla trafikslag fortsätter eller blir bättre. Däremot finns risk för att rådande och kommande stadsbyggnads- och infrastrukturprojekt påverkar trafiken till en

sådan grad att ökade köer föränleas, till exempel på kommunens huvudvägnät på Sicklaön och i de centrala delarna av Nacka.

4.3 Resandet post-Covid-19

Det senaste årets händelser kan fungera som katalysator för förändring i och av våra städer, särskilt i vårt sätt att arbeta. Handelskammarens har genomfört en undersökning för att ta reda på hur länets resvanor har förändrats av pandemin. Enligt deras undersökning uppger 80 procent av de tillfrågade att de före pandemin i princip aldrig arbetade hemifrån, vilket kan jämföras med att 55 procent av de tillfrågade nu arbetar hemifrån veckans samtliga dagar. Det visar sig finnas en stark längtan tillbaka till kontoret, dock med en efterfrågan på att kunna arbeta hemifrån då och då. Efter pandemin vill 70 procent arbeta på kontoret minst tre dagar i veckan, vilket landar i cirka 3,1 dagar i veckan. Samma medelvärde kan konstateras bland arbetsgivarna, även i Nacka kommun där mer än hälften av de anställda i Nacka kommun kan tänka sig jobba 2-3 dagar hemifrån efter pandemin.³⁵ Endast 15 procent av de tillfrågade stockholmarna tror att vi kan klara oss helt utan kontor, samtidigt som drygt hälften tror att kontoren kommer att användas på nya, annorlunda sätt efter pandemin. Det som saknas med att arbeta hemifrån är den personliga kontakten och dynamiken med arbetskamraterna, som går förlorad digitalt. Även tillhörighet är en viktig känsla, där företagskulturen är en aspekt som innan pandemin varit prioriterad, framförallt för de som är yngre eller nya på arbetsmarknaden. Trots att distansarbetet kan medföra känslor om isolering och ensamhet är produktiviteten däremot högre vid hemarbete, menad 60 procent av de tillfrågade i undersökningen. Sammantaget finns önskemål om ökad flexibilitet i arbetet, vilket kan få effekter på företeelser i staden som är kopplade till var och hur vi arbetar. Flexibiliteten kan få en viss effekt på arbetspendlingen i stort.

En liten förändring av beteendet hos en stor mängd individer kan ge stora utslag i den generella framkomligheten. Exempelvis om man ser till antalet stängningar av Södra länken på grund av trängsel under pandemiåret så har stängningarna minskat markant trots att mängden individer sett till dygnet har ökat och den totala restiden minskat. Så om trenden håller i sig eller till och med förstärks genom mer flexibla arbetstider så finns stora potentiella vinster för samhället att människor slutar att stå i kö på motorvägarna och istället kan använda sin tid till en mer givande fritid och även höja produktiviteten under arbetstid. Mindre köer ger i sin tur effekt på kollektivtrafiken som blir mer tillförlitlig och med det en ökad andel resande.

Före pandemin hade Stockholm en hög kollektivtrafikandel för resor till arbete, och kommer fortsatt vara en stark andel i vårt transportsystem. Undersökningen visar att nästan 8 av 10 av dem som reste kollektivt till jobbet före pandemin uppger att de också efter pandemin kommer att resa på detta sätt. Med de potentiellt nya vanorna behöver kollektivtrafiken utvecklas, för att så många som möjligt ska kunna och vilja resa kollektivt i vår stad. Sannolikt kommer en hög turtäthet under hela dagen behövas för att möjliggöra ett effektivt och bekvämt resande. Region Stockholm ser till exempel att resandet kommer att spridas mer över dygnet, jämfört med före pandemin vilket kan öka attraktiviteten av kollektivtrafiken där resenärerna får mer plats, bättre framkomlighet, snabbare resor och bättre service.³⁶

---

³⁵ PULS-undersökning, Nacka kommun.

³⁶ Förändrade vanor efter pandemin – så påverkas arbetsplatserna och staden. Rapport från Stockholms handelskammare.

Trafikförvaltningens strategi för att vinna tillbaka kollektivtrafikresenärerna är att försöka stå redo med attraktiva erbjudanden anpassande efter förändrade förutsättningar, att till exempel fånga upp resenärer när de står i begrepp att skapa nya vanor. För att även locka de som efter pandemin är tveksamma till att återvända till kollektivtrafiken behövs nya, individanpassade tjänster. Utöver de aktiviteter som redan pågått under pandemin (anpassning av trafikutbudet, skyddsglas i bussar mm) så utforskar Regionen möjligheter att till exempel skapa ett anpassat biljettsortiment, utveckla mobilitetstjänster genom samverkan med externa aktörer, samarbeten med digitala återförsäljare och individualiserad kommunikation – allt för att möta den nya verkligheten.³⁷ Trafikförvaltningen i Region Stockholm menar dock att det är svårt att veta hur resvanorna kommer att ändras, men att ett möjligt utfall är att maxtimmen/-arna kan komma att spridas ut över tid eftersom många troligtvis inte kommer att arbeta mer flexibelt över tid.³⁸

På längre sikt behöver en fortsatt utbyggnad ske av gång- och cykelvägar som ansluter till kollektivtrafik och stora målpunkter. En utbyggnad av cykelparkering vid kollektivtrafik behöver också ske, samt fortsatta satsningar på god vinterväghållning för cyklister och fotgängare. Vidare kan kommunen anpassa och se över parkeringsövervakning och avgifter, placera infartsparkeringar för bil på platser där de inte utarmar kollektivtrafiken utan snarare utgör ett komplement till denna, initiera mobilitetsprojekt och information till medborgare om möjlighet att resa hållbart. Fler exempel återfinns i framkomlighetsstrategin. Det finns inte en enskild åtgärd som löser alla problem, trafiksystemet är komplext, och likaså lösningarna. Men för att minimera effekterna av trafikpåverkan under byggtid, samt på längre sikt skapa en god framkomlighet och ett hållbart samhälle, är det viktigt att arbeta med alla olika delar ovan. Denna inriktning bör fortsätta likt tidigare, trots att fokus i den närmsta närtiden troligtvis ligger på att återhämta samhället efter pandemins effekter.

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*

---

³⁷ Pandemins påverkan på trafiken idag och efter pandemin, Region Stockholm, 2021-04-21.

³⁸ Lena Hübsch, Trafikförvaltningen Region Stockholm, e-post, 2021-04-21.

Motion - Inrätta bemannad
parklek i Braxenparken och
utred vidare behov av
bemannade parklekar i
kommunen

6

NTN 2020/304

2021-05-27

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr NTN 2020/304
KFKS 2020/1050

Natur-och trafiknämnden

Motion - Inrätta bemannad parklek i Braxenparken och utred vidare behov av bemannade parklekar i kommunen

Inkom den 13 november 2020 av Tomas Ottosson och Fredrik Holmqvist (V)

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige avslår förslaget om en bemannad parklek i Braxenparken. Braxenparken vänder sig till yngre barn än den målgrupp som förslaget inbegriper. Motionen är därmed färdigbehandlad.

Sammanfattning av ärendet

Vänsterpartiet yrkar att kommunen inrättar en bemannad parklek i Braxenparken samt utreder om det finns ett vidare behov av bemannade parklekar i kommunen.

Förslaget om att kommunen bör inrätta bemannade parklekar hanteras av kultur- och fritidsnämnden. Natur- och trafiknämnden hanterar förslaget om att ha bemannade parklekar på kommunala lekplatser.

Den åldersgrupp som förslaget vill fånga upp behöver tillgång till anläggningar som en bollplan eller lite mer utmanande aktivitetsbanor för att locka barnen. Braxenparken är redan idag en välbesökt park men utrustningen i den vänder sig till lite yngre åldrar och för att en parklek ska nå efterfrågad effekt behöver placeringen utgå från innehållet i parken.

Förslagen i motionen

Att: kommunen inrättar en bemannad parklek i Braxenparken

Att: ett vidare behov av bemannade parklekar i kommunen utreds

Enligt förslaget skulle en bemannad parklek i Braxenparken kunna fånga upp och aktivt arbeta med barn i åldern 7 till 12 år. Parkleken skulle vara avgiftsfri och vända sig till de barn som inte deltar i organiserade fritidsaktiviteter genom att ge dessa barn en plats att gå till efter skolan på vardagar. Utöver en bemannad parklek i Fisksätra yrkar Vänsterpartiet att ett vidare behov av parklekar i kommunen utreds.

NACKA
KOMMUN

Enhetens utredning och bedömning

Förslaget om att kommunen bör inrätta bemannade parklekar hanteras av kultur- och fritidsnämnden. Natur- och trafiknämnden hanterar förslaget om att ha bemannade parklekar på kommunala lekplatser.

Den åldersgrupp som förslaget vill fånga upp behöver tillgång till anläggningar som en bollplan eller lite mer utmanande aktivitetsbanor för att locka barnen. Braxenparken är redan idag en välbesökt park men utrustningen i den vänder sig till lite yngre åldrar och för att en parklek ska nå efterfrågad effekt behöver placeringen utgå från innehållet i parken.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser för natur- och trafiknämnden

Konsekvenser för barn

Braxenparken är redan idag en lekplats dit många barn söker sig själva.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1: Motionen

Kristina Petterqvist
Enhetschef
Enheten offentlig utemiljö

Charlotte Svedlund
Parkingenjör
Enhet offentlig utemiljö

Inrätta bemannad parklek i Braxenparken och utred vidare behov av bemannade parklekar i kommunen

2020.11.13

Alla barn och unga bör ha tillgång till en meningsfull fritid. Även om Nacka är en föreningsstark kommun är långt ifrån alla barn och unga medlemmar i en förening. Alla barn och unga deltar inte heller i andra organiserade kultur-, idrotts- eller fritidsaktiviteter. I Fisksätra är det många barn och unga som inte har tillgång till en meningsfull och organiserad fritid. Braxenparken är däremot en parklek som många barn och unga besöker både själva och i vuxennärvaro. En bemannad parklek som anordnar olika typer av öppna kostnadsfria aktiviteter för en yngre målgrupp gynnar såväl Braxenparken som hela Fisksätra. Parklek med bemanning kommer att fånga upp och aktivt arbeta med barn i åldern 7–12 år, speciellt efter skoltid; ett arbete som både skulle vara främjande och förebyggande då det saknas aktörer som arbetar med den målgruppen efter skolan på vardagar.

Utöver en bemannad parklek i Fisksätra vill Vänsterpartiet utreda möjligheten till flera bemannade parklekar i kommunen. Genom närhetsprincipen skulle en sådan verksamheten kunna nå ut till så många barn och unga som möjligt och erbjuda dem fler möjligheter till en meningsfull fritid.

Vänsterpartiet yrkar:

att kommunen inrättar en bemannad parklek i Braxenparken

att ett vidare behov av bemannade parklekar i kommunen utreds

Vänsterpartiet Nacka

Tomas Ottosson

Fredrik Holmqvist

Medborgarförslag,
Återställning av naturmark vid
naturleken i Södra
Hedvigslund

7

NTN 2021/75

2021-05-21

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr NTN 2021/75

Natur- och trafiknämnden

Medborgarförslag, Återställning av naturmark vid naturleken i Södra Hedvigslund

Inkom den 20 mars 2021

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden avslår förslaget. Området får utvecklas på naturlig väg. Medborgarförslaget är därmed hanterat.

Sammanfattning av ärendet

Medborgaren föreslår att det planteras vegetation runt lekplatsen i Södra Hedvigslund för att skärma av den för de fastigheter som ligger närmast.

Det område som naturleken ligger i är naturmark och kommunen tog över den från exploatören efter godkänd slutbesiktning av lekplats och växtlighet. Den plantering som skedde innan övertagandet utfördes av exploatören.

I samband med byggnationen av området skapades en byggväg mellan befintlig bebyggelse och naturlekplatsen. Denna byggväg har sedan dess etablerats som en uppskattad genväg för boende i området och beteenden går sällan att påverka genom fysiska hinder eftersom de gör att stigen breddas när människor går runt dem.

Kommunen anser att naturmarksområdet ska få utvecklas på naturligt sätt utan inplantering av växter. Den utvecklingen kan skilja sig från de förväntningar som såldes in vid försäljning av fastigheterna i området. Angränsande fastighetsägare har möjlighet att skapa en tydligare avgränsning mellan privat tomtmark och den kommunala naturmarken genom att exempelvis plantera buskar eller sätta upp staket i tomtgräns.

Förslagen i medborgarförslaget

Medborgaren anser att kommunen bör plantera vegetation i området runt lekplatsen i Södra Hedvigslund, framförallt mellan de fastigheter som ligger närmast lekplatsen, för att skapa avskärmning. Bakgrunden till förslaget är att medborgaren menar att ”lekområdet skulle enligt entreprenören och Nacka kommun ligga dold i orörd naturmark” och önskar att kommunen ”fullföljer det som en gång kommunicerats till oss husköpare” samt tar ansvar för att kommunen ”inte följt upp entreprenörens arbete och därmed inte kravställt att brister med bland annat döda växter skulle åtgärdas”.

Enhetens utredning och bedömning

Dialog kring utvecklingen av området har förts med den medborgare som har lämnat in medborgarförslaget sedan kommunen tog över området från exploatören.

Det område som naturleken ligger i är naturmark och kommunen tog över den från exploitören efter godkänd slutbesiktning av lekplats och växtlighet. Den plantering som skedde innan övertagandet utfördes av exploitören.

I samband med byggnationen av området skapades en byggväg mellan befintlig bebyggelse och naturlekplatsen. Denna byggväg har sedan dess etablerats som en uppskattad genväg för boende i området och beteenden går sällan att påverka genom fysiska hinder eftersom de gör att stigen breddas när människor går runt dem.

1: Lekplatsen i förhållande till bebyggelse

2: Till vänster i bilden syns genvägen

Kommunen anser att naturmarksområdet ska få utvecklas på naturligt sätt utan inplantering av växter. Den utvecklingen kan skilja sig från de förväntningar som såldes in vid försäljning av fastigheterna i området. Enheten offentlig utemiljö är inte insatt i vad som kommunicerades av kommunen respektive byggherren under byggskedet och

kan heller inte svara på varför viss växtlighet som återplanterades av exploatören tilläts dö.

Ingen gräsklippning sker i området, vilket innebär att nya unga träd av olika typer etablerar sig naturligt, förutom på de ställen som nyttjas frekvent av allmänheten. Kommunen kommer genomföra gallringsåtgärder för att skapa förutsättningar för att delar av det som idag är sly utvecklas till större träd. På det sättet förväntas naturmarken över tid få mer avskärmade vegetation mot vad som finns på platsen idag.

Angränsande fastighetsägare har möjlighet att skapa en tydligare avgränsning mellan privat tomtmark och den kommunala naturmarken genom att exempelvis plantera buskar eller sätta upp staket i tomtgräns.

Förslagets ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för barn

Inga konsekvenser för barn

Handlingar i ärendet

Bilaga: Medborgarförslaget med kartbilaga

Mats Bohman
Trafik- och fastighetsdirektör

Mariana Becker
Parkförvaltare
Enheten för offentlig utemiljö

Avsändare:

Älta

2021-03-20

MEDBORGARFÖRSLAG

Gällande återplantering naturmark vid naturleken i Södra Hedvigslund

Bakgrund:

I Älta, Södra Hedvigslund, finns en anlagd "naturlekplats" som angränsar till flera bostadshus. Lekområdet färdigställdes våren 2018, ett halvår efter att den sista etappen med omkringliggande hus färdigställdes. **Lekområdet skulle enligt entreprenören och Nacka kommun ligga dold i orörd naturmark och bestå av balansbrädor, stockar och stenar och annat som redan fanns i naturen, därav namnet.** Det var på de grunderna jag köpte mitt hus närmast skogen och den så kallade naturlekparken. Tyvärr röjde entreprenören större delen av den befintliga naturmarken och kvar blev några stora tallar, aspar och lite sly. Även en byggväg drogs upp bakom husen som också bidrog till att naturmarken försvann. För att ändå skapa den utlovade lekytan uppförde entreprenören istället ett tre meter högt rutschkanetorn, hängmatta i gummi och diverse lekställningar samt bänkar med bord. Entreprenören återplanterade även ett antal större buskar på den plats där växtlighet helt saknades (intill tomt 35:387, kallat V60 i bilaga 1) i ett försök att skärma av mellan tomter och lekyta. Växterna dog dock kort efter plantering.

Konsekvensen av ovan är att det idag helt saknas naturlig vegetation på platsen. Jag och flera grannar har sedan våren 2018 haft dialog med Nacka kommuns enhet för drift offentlig utemiljö och påtalat att naturmarken inte har återställts och även fått gehör för dessa synpunkter. Löften om åtgärder meddelades muntligen så sent som i februari 2020 efter att kommunens tjänstemän (bland annat parkförvaltare och gruppchef vid enheten för drift offentlig utemiljö) varit på platsen, men ärendet har gång på gång avlutats och stängts i ett högre led utan åtgärd eller ens någon återkoppling. Efter flertalet påstötningar fick vi till slut en motivering av enhetschefen för drift offentlig utemiljö till varför det som kommunicerats inte leder till åtgärd i praktiken. Motiveringen löd: *"om vi gör nyplantering av växtlighet i parker så utgår vi från allmänhetens behov i parken, och inte till att skapa insynsskydd mot privata fastigheter"*. **Motiveringen tar ingen hänsyn till att detta är en del i en större entreprenad där kommunen har ett ansvar som beställare vid övertagandet av den här parken.**

I bilaga 1 Finns karta över tomt 35:387/ kallad V60 som ligger närmast området där det framgår vilka växter som skulle bevarats. Ingen av dessa växter finns kvar.

I bilaga 2 Framgår att växter, gräs och träd inte besiktigats i samband med slutbesiktning.

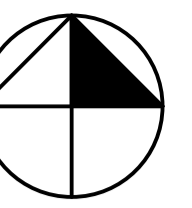
I bilaga 3 Entreprenörens checklista över vad som återplanterats. Vad som inte framgår är att växterna efter ett par månader dog och sedan aldrig ersattes.

Förslag:

Att nämnden beslutar att Nacka Kommun tar sitt ansvar och fullföljer det som en gång kommunicerats till oss husköpare, samt även tar ansvar som beställare för att man inte följt upp entreprenörens arbete och därmed inte kravställt att brister med bland annat döda växter skulle åtgärdas. **Förslaget innebär i praktiken att de större buskar som planterats av entreprenören men dött behöver bytas ut av kommunen för att skapa avskärmning mellan lekytan och framförallt tomt 35:387/V60 som ligger närmast lekytan och som helt saknar avskärmning. Inplanteringen**

skulle även bidra till att hjälpa den naturliga återväxten på platsen. Under de gångna tre åren har ingen naturlig återväxt skett på just den här platsen. Det är fortfarande helt kallt.

FÖRKLARINGAR

- Entreprenadsområdesgräns, ritad 1 m utanför verklig gräns
- +00.00** Markhöjd som bibehålls
- +00.00** Föreslagen markhöjd
- +(00.00)** Markhöjd som utgår
- Befintligt lövträd som bevaras, skyddas under byggtid
- Befintligt barrträd som bevaras, skyddas under byggtid
- Nytt träd
- Stocksarg typ Utform.

Yta av färsk fallbark typ Naturlek. lekpark
Alla träd, stubbar och stenar som är placerade inom fallutrymme skall borttagas

450 mm färsk fallbark fraktion 20- 80mm
Bef terrass luckras

Yta av färsk fallbark typ Naturlek. lekpark
Alla träd, stubbar och stenar som är placerade inom fallutrymme skall borttagas

200 mm färsk fallbark fraktion 20- 80mm
Bef terrass luckras

UTRUSTNING

- Rutschbana med regnskydd från Stiliom
Placeras på fallunderlag av bark och fritt från träd och stubbar.
Montering enl lev anvisningar.
- Repbro typ Utform L.12 av lärk.
Fallutrymme skall vara fritt från träd och stubbar.
Montering enl lev anvisningar.
- Hängmatta
Placeras på fallunderlag av bark och fritt från träd och stubbar.
Montering enl lev anvisningar.
- Klätterpatric typ Utform L.18 av lärk.
Fallutrymme skall vara fritt från träd och stubbar.
Montering enl lev anvisningar.
- Plattform med balanslek typ Utform
OBS Plattform och balansstäng får ha en höjd på max 580 mm över mark.
Det skall vara fritt från hårda föremål 1,5 m från utrustning.
Montering enl lev anvisningar.

ANMÄRKNING

Slutgiltig inplacering av lekturstening utförd av markentreprenör.

REV	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	GODK	DATUM
RELATIONSHANDLING				
		HEDVIGSLUND KV.LÖVKOJAN		
		LEKPLATS		
<small>NOVAMARK AB / Eriestegen 31 / 11636 Stockholm Tel: +46(0)8-556 00 900 / Fax: +46(0)8-556 00 929 Info@novamark.se / www.novamark.se</small>				
UPPDRAGSANSVARIG G.HENNING		UPPDRAGSNUMMER 14 070	MARKPLANERINGS- & UTRUSTNINGSPÅN	
KONSTR CFS/ED	GRANSK	KONSTRUKTIONSR	FORMAT A1	SKALA 1:100
STOCKHOLM	2017-09-07	OBJEKT NR	RITINGSNR	REV
			L-16-1-11	

A:\11081 Hedvigslund_Annexen_schuss\GRINDMARTIA OK_APRIL_2018.dwg
 A:\11081 Hedvigslund_Annexen_schuss\GRINDMARTIA OK_APRIL_2018.dwg
 A:\11081 Hedvigslund_Annexen_schuss\GRINDMARTIA OK_APRIL_2018.dwg
 K:\PENNA\GESS\updrag\14070 Hedvigslund Kv Lövköjan\A14-01_S1-plan.dwg

Medborgarförslag om farthinder i Skuru

8

NTN 2021/56

2021-05-19

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr NTN 2021/56

Natur- och trafiknämnden

Medborgarförslag om farthinder i Skuru

Medborgarförslag den 1 mars 2021

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar att timglashållplatserna vid Rudsjövägen och Skuru IP bidrar till en förbättrad trafiksäkerhet på sträckan och att det därmed inte finns motiv till att se över dessa eller bygga bort dem. Medborgarförslaget är därmed färdigbehandlat

Ärendet

I medborgarförslaget beskrivs att de avsmalningar som ligger i Skuru vid busshållplatserna Skuru IP och Rudsjövägen stressar bilisterna som passerar, som behöver ta extra fart för att slippa stanna och hamna bakom en buss som står och hindrar det naturliga flödet i trafiken. Även fotgängare som ska passera övergångsstället vid Rudsjövägen där avsmalningen är placerad skapar stress för fotgängarna, vilket ger motsatt effekt av vad de två avsmalningarna ska ge. I förslaget önskas att avsmalningarna ses över på grund av de höga hastigheterna, och att timglashållplatserna byggs bort.

Trafikenheten bedömer att de två timglashållplatserna syftar till att förbipasserande fordon ska sakta ner. Fordon som ska passera timglashållplatserna kan inte köra om en buss som är på väg att angöra hållplatsen. Detta skapar i sin tur en bättre trafiksäkerhet på sträckan, vilket blir särskilt betydelsefullt när intill ligger en närliggande förskola respektive idrottsplats. De två avsmalningarna är dessutom relativt nybyggda vilket ger ytterligare motiv till att inte ändra på dess utformning. Ärendet anses med dessa motiv färdigbehandlat.

Förslagets ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslaget medför inte några konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Medborgarförslag om farthinder i Skuru, 2021-03-01.

Mats Bohman
Trafik- och fastighetsdirektör

Emmatora Alfin
Trafikplanerare

Trafikenheten

måndag 2021-03-01 10:56

Inkommande mail

Till: registrator@nacka.se;

Från: [personuppgift borttagen]

Skickat: 2021-03-01:10:56

”Medborgarförslag om”

Hej

Ett medborgarförslag om de farthinder vi har i Skuru.

Detta förslag gäller de 2 hinder som smalnar av vägen vid 2 st busshållplatser i Skuru.

1, Skuru IP

2, Rudsjövägen.

Min åsikt om dessa som jag även fått bekräftad i samtal med andra som bor och passerar dessa ofta.

Det de gör mest är att stressar bilister att ta lite extra fart för att slippa stanna och ve o fasa hamna bakom en buss som då står där en tid och hindrar det naturliga flödet i trafiken.

Jag lämnar barn på Utskogens förskola varje dag och passerar då gående och det man ser är att avsmalningen som gör att bara ett fordon kan passera åt gången ger en stress åt de som passerar så de blir ju mer en motsatt effekt av dessa två hinder. Ser även samma sak nere vid Skuru IP när jag passerar antingen till fots eller i bil, det tas gärna sats förbi för att man inte ska behöva stanna och tappa farten man har vilket gör att de 30km/h som är där inte följs då det måste till en fartökning för att man ska slippa stanna.

Med vänlig hälsning [personuppgift borttagen]

[personuppgift borttagen]

[personuppgift borttagen]

[personuppgift borttagen]

Medborgarförslag om
trottoarer i Nacka strand

9

NTN 2021/91

2021-05-19

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr NTN 2021/91

NTN 2021/90

NTN 2021/89

Natur- och trafiknämnden

Medborgarförslag om trottoarer i Nacka strand

Medborgarförslag den 13 mars 2021

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar att kommunen inte är väghållare eller markägare för de tre trottoarerna som berörs i medborgarförslagen, och därmed anser förslagen färdigbehandlade.

Ärendet

Kommunen har mottagit tre medborgarförslag om trottoarer i Nacka strand. I det ena medborgarförslaget beskrivs att trappan som ligger dikt an linbanan ner till Nacka strand inte är ett alternativ för rullstorsburna, och då linbanan är trasig skapas ett problem att ta sig ner. Bilvägen ner till Nacka strand, från Tornvillan till Restaurang J, är smal och kurvig och saknar trottoar, och därför önskas att en trottoar anläggs på sträckan. I det andra medborgarförslaget beskrivs det att det är svårt att ta sig längst med trottoaren från Jarlaberg till Augustensdalsvägen 7 (Arbetsförmedlingen), där trottoarkanterna intill bilinfastrarna är höga. Åker man i rullstol behöver man ibland åka i vägbanan för att ta sig fram. I det tredje medborgarförslaget upplevs trottoarkanten från Mediagymnasiet ner till Nacka strandmässan vara hög, och föreslås jämnas ned.

Sträckan på Augustensdalsvägen mellan Tornvillan och Restaurang J ligger inom pågående projekt Nacka strand, där för närvarande inte kommunen är väghållare för hela sträckan. Kommunen är inte markägare där de två andra berörda trottoarerna är placerade. Fastighetsägare för Augustensdalsvägen närmare Jarlaberg är Augustensdals KB och fastigheten intill Mediagymnasiet ägs av Philipin KB. Ägarskapet bidrar till att kommunen inte har någon rådighet över att åtgärda dessa enligt föreslagna åtgärder. Medborgarförslagen är med detta färdigbehandlade.

Förslagets ekonomiska konsekvenser

Förslagen medför inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Föreslagen medför inte några konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

1. Medborgarförslag om trottoar från Jarlaberg till Arbetsförmedlingen på Augustendalsvägen, 2021-03-13.
2. Medborgarförslag gällande trottoar till Nacka strand, 2021-03-13.
3. Medborgarförslag gällande trottoar vid Mediagymnasiet, 2021-03-13.

Mats Bohman
Trafik- och fastighetsdirektör

Emmatora Alfin
Trafikplanerare
Trafikenheten

lördag 2021-03-13 03:41

Inkommande mail

Till: registrator@nacka.se;

Från: [personuppg borttagen]

Skickat: 2021-03-13:03:41

Medborgarförslag om

Att promenera säkert från Jarlaberg ner till Arbetsförmedlingen på Augustendalsvägen 7 är svårt. På höger sida finns ingen trottoar alls.

På vänster sida är det flera typ bilfarter med jättehöga trottoarkanter som är omöjliga att komma upp och ner på. Där måste jag åka i vägbanan bland bilarna och det tycker jag är så läskigt.

[personuppg borttagen]

[personuppg borttagen]

[personuppg borttagen]

lördag 2021-03-13 05:48

Inkommande mail

Till: registrator@nacka.se;

Från: [personuppg borttagen]

Skickat: 2021-03-13:05:48

Medborgarförslag om

På väg ner till Nacka strand.

Linbanan ner till Nacka strand är jättebra och trevlig att åka med. Jag är rullstolsburen så trappan är inget alternativ för mig när linbanan ibland är trasig.

Det finns trottoar fram till innan tornvillan. Sen får man gå i vägbanan nedåt. Där är en smal bilväg med en kraftig kurva så man vill helst inte ta den vägen. Det finns dessutom ingen trottoar alls där. Det vore bra om man kunde göra en fortsättning på trottoaren i kurvan och ända bort förbi restaurang J.

Mvh [personuppg borttagen]

[personuppg borttagen]

[personuppg borttagen]

[personuppg borttagen]

lördag 2021-03-13 04:00

Inkommande mail

Till: registrator@nacka.se;

Från: [personuppgift borttagen]

Skickat: 2021-03-13:04:00

Medborgarförslag om

Trottoarkanten Mediagymnasiet ner till Nacka mässan är hög. Den bör jämnas ner.

[personuppgift borttagen]

[personuppgift borttagen]

[personuppgift borttagen]

Medborgarförslag - Förbättra gångvägen utmed Kyrkviken

10

NTN 2021/97

2021-05-25

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr NTN 2021/97

Natur- och trafiknämnden

Medborgarförslag - Förbättra gångvägen utmed Kyrkviken

Inkom den 28 mars 2021

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar att gångvägen kommer ses över i samband med projektet Dagvattenrening i Kyrkviken/Järlasjön. Medborgarförslaget är därmed hanterat.

Sammanfattning av ärendet

Medborgarförslag om att bredda samt belysa gångvägen som är placerad mellan Kyrkviken och Järlaleden.

Kommunen kommer se över gångstråket längst med vattnet i samband med att det anläggs dagvattendammar, som ska rena dagvattnet från området, i viken. Tidplan samt omfattning går att läsa om Nackas hemsida.

Förslagen i medborgarförslaget

Medborgarförslag om att bredda samt belysa gångvägen som är placerad mellan Kyrkviken och Järlaleden.

Enhetens utredning och bedömning

Kommunen kommer se över gångstråket längst med vattnet i samband med att det anläggs dagvattendammar, som ska rena dagvattnet från området, i viken. Tidplan samt omfattning går att läsa om på <https://www.nacka.se/boende-miljo/dagvatten/dagvattenrening-i-kyrkviken/>

Förslagets ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för barn

Inga konsekvenser för barn.

NACKA
KOMMUN

Handlingar i ärendet

Medborgarförslaget

Mats Bohman
Trafik och fastighetsdirektör

Elin Ösby
Landskapsingenjör
Enheten offentlig utemiljö

söndag 2021-03-28 14:47

Inkommande mail

Till: registrator@nacka.se;

Från : [personuppgift borttagen]

Skickat: 2021-03-28:14:47

Medborgarförslag om förbättrad gångväg

Hej!

Jag vill lämna in ett medborgarförslag om att förbättra gångvägen som är placerad mellan Järlaleden och Kyrkviken. Idag är det ett relativt smalt gångstråk med lite utrymme för sällskap att mötas samt saknar belysning, förslaget är alltså att bredda gångvägen något samt uppföra belysning.

Med vänlig hälsning

[personuppgift borttagen]

[personuppgift borttagen]

Medborgarförslag - Belysning på skogsstigar i Ältadalen

11

NTN 2021/17

2021-06-02

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr NTN 2021/17

Natur- och trafiknämnden

Medborgarförslag - Belysning på skogsstigar i Ältadalen

Inkom den 7 januari 2021

Förslag till beslut

Nämnden tackar för de inkomna synpunkterna och det stora intresset i frågan. Kommunen avvaktar med att gå vidare med förslagen till dess redan beslutade gång- och cykelstråk är utbyggda. Då kan man bättre bedöma hur gångströmmar och behov av belysta gångstråk ser ut. Medborgarförslaget är därmed färdigbehandlat.

Sammanfattning av ärendet

Medborgarförslag med namninsamling för belysning av parkvägar genom skogen mellan Ältadalen och Lovisedalsvägen samt Täcktvägen.

Belysning av stigarna enligt förslaget skulle innebära att stora delar av skogspartiet skulle bli belyst tillsammans med en del villatomter som ligger i direkt anslutning. Belysning av skogsområden påverkar både naturkänslan och djurlivet negativt och en del av träden skulle behöva fällas för att ge plats åt anläggningen.

Det finns redan idag goda möjligheter att ta sig till förskola och skola på befintliga belysta gång- och cykelvägar, så kommunen kommer avvakta med att gå vidare med förslaget tills utbyggnaden av hela området är klart. Då kan en helhetsbedömning av behovet av ytterligare belysta gång- och cykelstråk göras.

Förslagen i medborgarförslaget

Medborgarförslag om att de skogsvägar som ligger mellan Ältadalen, och förskola samt skola, vid Lovisedalsvägen bör belysas. I samband med medborgarförslaget har en namninsamling med drygt 200 personer undertecknats.

De skogsstigar som föreslås belysas är markerade med röd linje i bilden nedan. Gröna och röda linjer visar gångstråken genom skogen i sin helhet.

Enhetens utredning och bedömning

I samband med framtagande av detaljplanplanen illustrerade ett antal stigar genom ett litet naturområde som sparades. De skulle smälta in väl i befintlig naturmark och vara en fin koppling mellan Ältadalen och Lovisedalsvägen. För de boende i Ältadalen planerades belysta gång- och cykelvägar in längs med vägarna och det tillsammans med ett parkstråk med separerad gång- och cykelväg längs med Flintbacken skulle ge en trygg väg till skola och förskola.

I samband med utbyggnaden av de första etapperna av området grusades stigarna upp med en bredd på 2 till 2,5 meter. Det innebär att många nu tar de istället för att gå på de belysta trottoarer och gångvägar som förbinder området med skolanläggningarna.

Belysning av stigarna enligt förslaget skulle innebära att stora delar av skogspartiet skulle bli belyst tillsammans med en del villatomter som ligger i direkt anslutning. Belysning av skogsområden påverkar både naturkänslan och djurlivet negativt och en del av träden skulle behöva fällas för att ge plats åt anläggningen.

Det finns redan idag goda möjligheter att ta sig till förskola och skola på befintliga belysta gång- och cykelvägar längst med gatorna och mellan Ältadalens park och Lovisedalsvägen har det nyligen anlagts en belyst parkväg för gång- och cykel som följer sträckningen på gatan Flintbacken. Den är trafikseparerad från gatan med ett parkstråk bestående av klippta gräsmattor, rabatter och sittplatser.

I och med att utbyggnaden fortfarande pågår kommer kommunen avvakta med att gå vidare med förslaget tills hela området är klart. Då kan en helhetsbedömning av behovet av ytterligare belysta gång- och cykelstråk göras.

Förslagets ekonomiska konsekvenser

Belysning lockar människor att använda en stig även under den mörka tiden på året. Kommunen har därför som policy att snöröja belysta gångvägar och för att det ska kunna ske på ett bra sätt behöver den vara asfalterad eftersom grusvägar snabbt körs sönder innan tjälning. En uppskattning av kostnaden för detta är ca 3,5 miljoner kr, då det innefattar sprängning för nedläggning av belysning och uppbyggnad av stigen till en parkväg. Den årliga driftkostnaden skulle bli ca 60 500 kr.

Konsekvenser för barn

Under stora delar av året har stigarna god framkomlighet och det finns alternativa upplysta stråk för gång- och cykel.

Handlingar i ärendet

Medborgarförslaget med bilagor

Mats Bohman
Trafik- och fastighetsdirektör

Kim Mitts
Vägförvaltare
Enheten offentlig utemiljö

torsdag 2021-04-29 10:25

Inkommande mail

Till: registrator@nacka.se;

Från: [personuppgift borttagen]

Skickat: 2021-04-29:10:25

Ang. medborgarförslag Ältadalen

Hej,

Vänligen vidarebefordra detta till den medarbetare som arbetar med medborgarförslag i Ältadalen.

Vi har fått information om att det ska diskuteras ett medborgarförslag om belysning i skogen i Ältadalen i nämnden i maj.

Om man beslutar att gå vidare med förslaget kräver vi som bor närmast att bli involverade då det som var planerat att bli en liten skogsväg istället har blivit en väldigt trafikerad väg och att denna väg inte alls anlagts som planerat enligt detaljplanen utan, som i vårt fall, ca 6 meter närmare vår tomtgräns än planerat. Vägen går nu enbart någon meter från vårt hus.

Ska belysning anläggas behöver stigen dras om så att den går enligt detaljplanen.

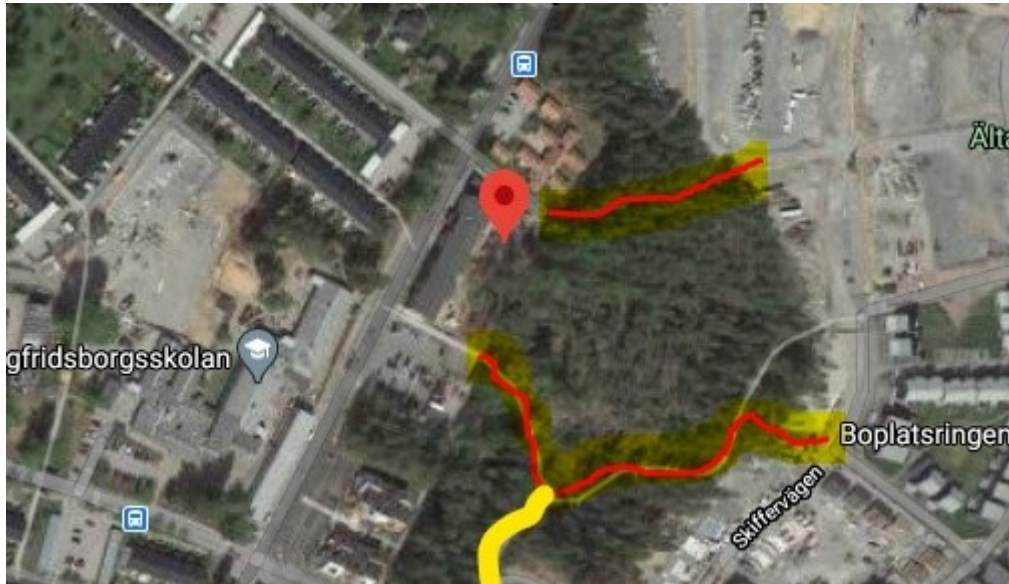
Jag önskar etablera kontakt med ansvarig för detta medborgarförslag och avvaktar återkoppling från er.

[personuppgift borttagen]

[personuppgift borttagen]

Tillägg medborgarförslag – Belysning även från Tåktvägen.

Efter att namninsamlingen startat inkom förslag om att även den tredje ingången till skogsvägen ifråga bör belysas. Det är ingången från Tåktvägen som avses. Se bild, den gula tjocka markeringen är den väg som avses i tillägget.

Medborgarförslag -
Uppfräschning av lekplats på
Dianavägen i Boo

12

NTN 2021/95

Natur- och trafiknämnden

Medborgarförslag - Uppfräschning av lekplats på Dianavägen i Boo

inkom den 18 april 2021

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar att lekplatsen vid Dianavägen redan ingår i de lekplatser som kommer rustas upp 2021–2022. Medborgarförslaget är därmed hanterat.

Sammanfattning av ärendet

Medborgarförslag om att lekplatsen på Dianavägen kompletteras med en klätterställning i form av en borg för det lite större barnen. De vill även om möjligt integrera närliggande skogsremsa som vetter mot Eknäs med saker som inbjuder till att utforska omgivande terräng med naturlig skogshinderbana.

Kommunen ser kontinuerligt över sina lekplatser och gör upprusningar där behov finns. På denna lekplats finns redan planer på att sätta upp en klätterställning med rutschbana. Den klätterställning som ställs upp kommer vara av standardiserad typ så att det är lätt att byta ut delar som slits. Det anslutande skogspartiet kommer inte få någon anlagd hinderbana men berikas med naturligt material som uppmanar till utforskande.

Förslagen i medborgarförslaget

Medborgarförslag om att lekplatsen på Dianavägen kompletteras med en klätterställning i form av en borg för det lite större barnen. De vill även om möjligt integrera närliggande skogsremsa som vetter mot Eknäs med saker som inbjuder till att utforska omgivande terräng med naturlig skogshinderbana.

Enhetens utredning och bedömning

Kommunen ser kontinuerligt över sina lekplatser och gör upprusningar där behov finns. På denna lekplats finns redan planer på att sätta upp en klätterställning med rutschbana. Den klätterställning som ställs upp kommer vara av standardiserad typ så att det är lätt att byta ut delar som slits. Det anslutande skogspartiet kommer inte få någon anlagd hinderbana men berikas med naturligt material som uppmanar till utforskande.

Förslagets ekonomiska konsekvenser

Klätterställningen ingår i upprustningen av lekplatser som tas från budgeten för reinvestering lekplatser. Kostnaden för inköp och montering av lekställningen uppskattas

till 250 000 kronor. Om fallskyddsunderlaget behöver ses över blir det en extra kostnad på ca 100 000 kronor.

Konsekvenser för barn

Lekplatsens målgrupp utökas i och med klätterställningen.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1 Medborgarförslaget

Mats Bohman
Trafik- och fastighetsdirektör

Charlotte Svedlund
Parkingenjör
Enheten offentlig utemiljö

söndag 2021-04-18 08:02

Inkommande mail

Till: registrator@nacka.se;
Från: [personuppgift borttagen]
Skickat: 2021-04-18:08:02

Bilagor: image.png;

Medborgarförslag om uppfräschning av lekplats i Saltsjö-Boo

Hej.

Vi ([personuppgift borttagen]) önskar lämna in ett medborgarförslag på en äventyrslekplats "Borgen".

Vårt förslag är att använda befintlig lekplats Svampparken som ligger på adress:

Dianavägen 2a i Eknäs, Saltsjö-Boo

Den nuvarande lekplatsen är välbesökt av de omgivande verksamheterna inom skola och barnomsorg. Likväl så besöks lekplatsen av barn och föräldrar på helger samt direkt efter skoltid. Lekplatsen är i behov av renovering då utrustning tagits bort som inspirerar till klättring för äldre barn. Lekplatsen renoverades för några år sedan med ett gott och uppskattat resultat men populära lekplatser används frekvent och slits i takt med tiden.

Vårt förslag är att bygga en klätterställning (som vi valt att kalla för Borgen) inom lekområdet.

Bifogar bild på vårt förslag av utformning.

Samt att om möjligt integrera närliggande skogsrensa som vetter mot Eknäs med saker som inbjuder till att utforska omgivande terräng med naturlig skogshinderbana.

Dianavägen

Dianavägen 2a

18.236818

59.311362

Vänligen,

--

[personuppgift borttagen]

[personuppgift borttagen]

[personuppgift borttagen]

[personuppgift borttagen]

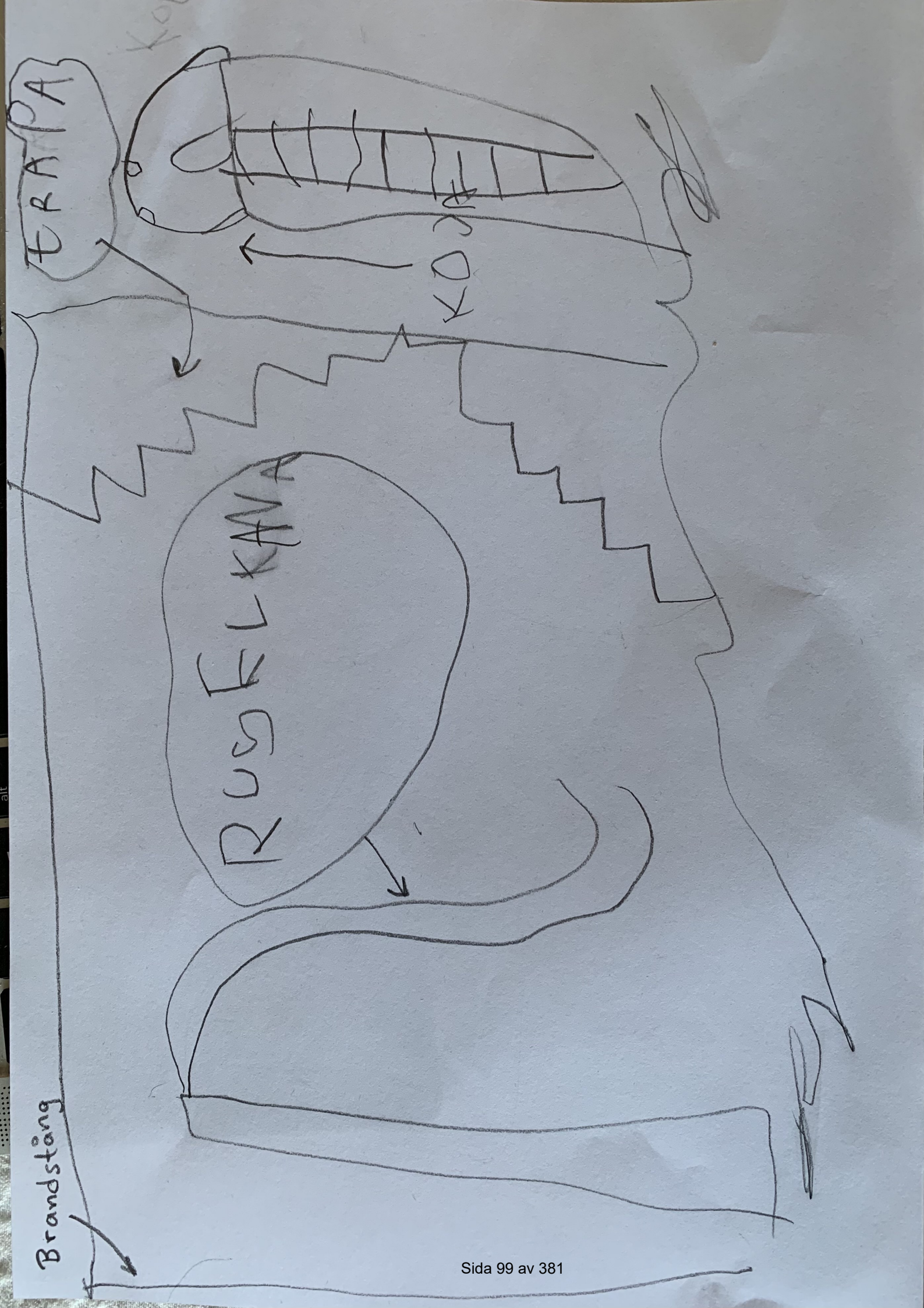
FRAPA

KO

KO

RUSFLKAVA

Brandstäng

Projektavslut för
investeringsprojekt
Trafiksäkerhet 2018-
2019Projektnummer
90000371

14

NTN 2020/232

2021-02-25

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr NTN 2020/232

Natur- och trafiknämnden

Projektavslut för investeringsprojekt Trafiksäkerhet 2018-2019

Projektnummer 90000371

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade om budget om 9 miljoner kronor den KFKS 2016/118 §287 för trafiksäkerhetsarbeten.

Projektets främsta syfte var att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter i Nacka samt tydliggöra den fysiska utformningen på allmänna vägar för att minimera olyckor med motorfordon på vägnätet. Arbetet har bedrivits med underlag från STRADA (olycksstatistik), synpunkter från medborgare, dialog med trafikpolisen samt trafikenhetens egna utredningar och observationer. Arbetet har bedrivits i hela Nacka kommun.

Investeringen har innefattat fysiska åtgärder som lett till en förbättrad trafiksäkerhet. Exempel på trafiksäkerhetshöjande åtgärder som vidtagits inom projektet är anläggning av nya förbättrade gångbanor och hastighetsdämpande åtgärder.

Budgeten satt för projektet var 9 mnkr, och slutkostnaden landade på 9 mnkr. Investeringsprojektet har också fått intäkter på 200 467 kronor genom att kommunen ansökt och beviljats statlig medfinansiering.

Projektet fortlöper vidare med utbyggnad av trafiksäkerhetshöjande åtgärder under investeringsprojekt Trafiksäkerhet 2020-2021 projekt nummer 93101860.

Ärendet

Projekt mål

Målet för investeringen är att förbättra trafiksäkerheten i kommunen. Det främsta syftet med projektet var att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter i Nacka. Genom att förbättra och tydliggöra den fysiska utformningen på allmänna vägar ökar trafiksäkerheten vilket bidrar till målet om att minimera olyckor med motorfordon på vägnätet. Projektet omfattar allt från ny – och ombyggnationer av större gång – och cykelvägar till hastighetsdämpande åtgärder.

Arbetet med trafiksäkerhetsåtgärder är ett kontinuerligt arbete som inte avslutats i och med detta investeringsprojekts slutredovisning. Arbetet fortsätter under investeringsprojekt 93101860 (Trafiksäkerhet 2020-2021).

Projektresultat

Investeringarna omfattas av olika trafiksäkerhetsåtgärder på flera olika platser i Nacka. Arbetet med investeringsprojektet baserar sig på flera variabler. Genomförda trafik- och hastighetsmätningar används för att skapa en god bild av faktiska förhållanden i den trafikmiljö som utreds. Från den nationella databasen för olyckor inom vägområdet (STRADA), har olycksstatistik inhämtats. Vidare baserar sig åtgärderna på inkomna synpunkter från medborgare, dialog med trafikpolisen samt Trafikenheten egna utredningar och observationer.

I tabellen nedan redovisas platser och trafiksäkerhetshöjandeåtgärder samt kostnadsfördelningen, utifrån alla de större arbeten som genomförts och överstiger 100tkr.

Trafiksäkerhetsarbeten 2018-2019			
Projekt nr 90000371			
Arbeten över 100 tkr			
ADRESS	OMRÅDE	ÅTGÄRD	KOSTNAD
Norrholmsvägen	BOO	Bygge av gångbana (statlig medfinansiering)	1 214 282 kr
Stockholmsvägen/ Neglinge torg	SALTSJÖBADEN	Avsmalning av korsning med mittrefug	924 257 kr
Hägervägen	SICKLAÖN	Åtgärder vid två st ög	852 436 kr
Skyttevägen	SALTSJÖBADEN	Bygge av gångbana	644 083 kr
Kvarnholmsvägen	SICKLAÖN	Bygge av gångbana	506 957 kr
Västertäppsvägen/Norrkärrsvägen	BOO	Bygge av gångbana	485 148 kr
Saltsjöbadsvägen	SICKLAÖN	Byggt tre platågupp	464 410 kr
Utskogsvägen	SICKLAÖN	Bygge av gångbana samt upphöjt ög	463 280 kr
Talluddsvägen	BOO	Bygge av gångbana samt upphöjt ög	462 067 kr
Möjavägen	BOO	Höjt upp ög och byggt om bit av gc	366 643 kr
Kvarnholmsvägen 52	SICKLAÖN	Upphöjt ög	311 212 kr
Storholmsvägen	BOO	Upphöjt ög / in-utfart åtg	300 583 kr
Strandpromenaden	SICKLAÖN	Bygge av gångbana	280 913 kr
Ringvägen 40	SALTSJÖBADEN	Höjt upp ög	236 926 kr
Talluddsvägen/ Lilla björknäsvägen	BOO	Avsmalning	206 405 kr
Saltsjöpromenaden 14	SALTSJÖBADEN	Upphöjt ög	198 331 kr
Gustavsviksvägen	BOO	Avsmalning	195 174 kr
Bågspännarvägen	BOO	Bygge av gångbana	195 174 kr
Erstaviksvägen	ÄLTA	Byggt om korsning	176 313 kr
Ljuskärrsvägen	SALTSJÖBADEN	Höjt upp ög	168 547 kr
			=8 653 141 kr

De mindre och enklare åtgärder och vilka kostnader understiger 100 tkr per enskilt objekt, så som vägskyltar och målningar, uppgår inom ramen för detta projektet till totalt: 560 925 kr.

Projektgenomförande

Anläggningarna och utbyggnaderna är utförda i egen regi genom enheten för drift och offentlig utemiljö, ramavtalsentreprenören för asfalt i samband med asfaltering samt upphandlade entreprenörer för gatuarbete.

Ansvarig för genomförande och beställare är Trafikenheten. Besiktningar har genomförts fortlöpande då investeringsprojektet omfattar ett flertal mindre objekt.

Beslutsprocessen

Natur- och trafiknämnden beslutade om att föreslå kommunfullmäktige att anslå 9 miljoner kronor för trafiksäkerhetsarbeten under åren 2018-2019. Beslutet togs §169, 20 september 2016. Kommunfullmäktige beslutade om budget om 9 miljoner kronor den KFKS 2016/118 §287.

Ekonomiska konsekvenser

Projektram 9 000 000 kronor.

Fördelning av kostnader och intäkter i projektet har skett enligt nedan:

Verksamhet	Företag	Utgifter
Kostnader, projekt Säkra skolvägar Anläggningar, utbyggnader, åtgärder, iordningställande, arbetstid m.m.	Drift offentlig utemiljö samt externa entreprenörer	9 214 066 kr
Intäkter, Statlig medfinansiering	Trafikverket	-200 000 kr
Totala utgifter inkl. intäkter		9 014 066 kr

Hela beloppet på 9 019 166 kronor aktiveras. Avskrivningstiden är 30 år.

Med en avskrivningstid på 30 år och en räntesats på 1,5 % blir kapitaltjänstkostnaden första året: 435 925 kr.

-Avskrivning år ett: 300 638 kr

-Ränta 1,5 % år ett: 135 287 kr

Konsekvenser för barn

Trafiksäkerhetsåtgärder medför en förbättrad tillgänglighet och ökad upplevd trafiksäkerhet för trafikanter, vilket ger positiva konsekvenser även för barn som rör sig i trafiken.

Kommentarer

I så stor utsträckning som möjligt har objekten försökts koordineras med andra projekt för att uppnå ökad effektivitet både tidsmässigt och ekonomiskt. Detta har gjorts genom att ha tagit fram tydliga årsplaneringar i form av en tidsplan som stämts av med andra enheter/aktörer.

Handlingar i ärendet

-

Ulrika Hajj
Biträdande trafik- och fastighetsdirektör
Trafikenheten

Isabella Delgadillo
Trafikplanerare
Trafikenheten

Överenskommelse avseende elsparkcyklar

15

NTN 2021/142

2021-06-03

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr NTN 2021/142

Natur och trafiknämnden

Överenskommelse avseende elsparkcyklar

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden fastställer överenskommelse avseende elsparkcyklar i Nacka

Natur- och trafiknämnden delegerar till ordförande att teckna en överenskommelse med Voi Technology inför en lansering i Nacka kommun.

Sammanfattning av ärendet

Bolag som hyr ut elsparkcyklar vill etablera sig i kommunen. Stockholms stad har en avsiktsförklaring som man tecknar med bolag som hur ut elsparkcyklar. Trafikenhetsen har tagit fram ett förslag till överenskommelse som kan tecknas med bolag som vill etablera sig i Nacka. Den följer i stora delar det regelverk som Stockholm har tagit fram.

Förslaget till överenskommelse är tidsbegränsat till två år, och det finns reglerat att bolagen får betala viten om man inte följer vissa delar i överenskommelse. Vidare framgår att bolagen kan komma att få betala arrende eller avgift i de fall man vill ha kommunal mark för att ställa upp cyklar på.

Överenskommelse med bolag som tillhandahåller tjänsten

Trafikenhetsen har kontaktats av elsparkcykelföretag som har för avsikt att lansera sin verksamhet i Nacka under sommaren 2021. Elsparkcykelföretagen är måna om att deras lanseringar sker tillsammans med berörd kommun, och då i form av en gemensam överenskommelse/ avsiktsförklaring mellan parterna.

Trafikenhetsen har nu tagit fram ett förslag till överenskommelse avseende elsparkcyklar i Nacka. som bygger på den avsiktsförklaring som redan finns i Stockholm Stad (bilaga 1). Överenskommelsen innehåller villkor och förutsättningar för både parter att förhålla sig till vid en etablering av elsparkcyklar i Nacka. Överenskommelsens syfte är att skapa arbetsro, ge tydlighet och konkurrensneutrala förutsättningar vid en lansering. Den kan beskrivas som ett regelverk med villkor som parterna åtar sig följa, och för att parterna skall kunna dra sig ur om inte en enighet inför en lansering kan uppnås. Förslaget till överenskommelse är tidsbegränsat till två år och innehåller viten om inte bolagen lever upp till vissa delar i överenskommelsen. Natur- och trafiknämnden föreslås fastställa förslag till överenskommelse, som kan komma att användas om fler företag vill etablera sig i kommunen.

I de fall bolagen vill använda kommunal mark för uppställning av cyklar kan avgift för arrende alternativt markupplåtelse bli aktuellt. Stockholms stad har ett ärende på väg fram till sitt kommunfullmäktige där staden avser att göra vissa ändringar i den lokala ordningsstadgan kopplat till elsparkcyklar. Man avser även att införa en avgift per elsparkcykel som bolagen ska betala. Den föreslagna avgiften är 1400 kr per cykel och år. Huruvida Nacka ska införa ändringar i ordningsstadgan och/eller införa en avgift per cykel får trafikheten återkomma till.

Avtal med Voi Technology

Det svenska bolaget Voi Technology varit i kontakt med Nacka kommun, och vid ett gemensamt möte den 26 maj presenterade bolaget deras planer för utvidgning och en lansering av elsparkcyklar till Nacka kommun. Deras tidplan är att lansera sina elsparkcyklar, inom en begränsad del av kommunen, redan i mitten av juni 2021. Området i Nacka som omfattas av deras lansering är inledningsvis Sickla och Kvarnholmen, eftersom dessa områden angränsar till företagets nuvarande etablering i Stockholm Stad. Voi Technology är ett svenskt företag men är har sin verksamhet i hela Europa, samt finns i följande svenska städer; Stockholm, Göteborg, Malmö, Uppsala, Helsingborg, Örebro och Västerås.

Voi Technology önskar nu teckna en överenskommelse med Nacka inför sin etablering. Ordförande föreslås teckna avtalet med företaget i fråga, eftersom det inte finns något ytterligare sammanträde inbokat med nämnden förrän den 31 augusti.

Ekonomiska konsekvenser

I överenskommelsen är kommunen och bolaget är överens om att kommunen inte ska betala någon ersättning till Bolaget för tjänsten.

Konsekvenser för barn

Elsparkcykeln är klassad som en cykel och kommer nyttja samma utrymme i trafiken som cyklarna. Genom geo-fencing kan hastigheten på elsparkcyklarna strypas till en lägre hastighet i områden där det rör sig mycket människor och där det finns risk för konflikt mellan cyklar och gångtrafikanter. Men elsparkcykeluthyrningen vänder sig inte till barn, då uthyrare i Sverige har ofta en 18-årsgräns, kopplat till ansvar och betalningsskyldighet.

Handlingar i ärendet

Förslag till överenskommelse, bilaga 1.

Ulrika Hajj
 Biträdande trafik- och fastighetsdirektör
 Trafikheten

Marianne Areskog
 Projektledare Hållbart resande
 Trafikheten

Överenskommelse mellan Bolag X och Nacka kommun

Nacka kommun (fortsättningsvis kallat kommunen) genom Natur och trafiknämnden och Bolaget X (fortsättningsvis kallat Bolaget) har idag ingått följande överenskommelse. Från och med signering har kommunen och Bolaget en implementeringstid på två månader för att säkerställa att kunna uppfylla sina respektive åtaganden.

Inledning

För att minska de fossila transporterna och kunna nå miljö kvalitetsmålet för frisk luft och klimatmålen behöver flera olika fossilfria transportsätt kunna användas av medborgare och besökare även i Nacka. Nacka kommun ser därför positivt på nya fossil- och utsläppsfria transportsätt och mobilitetstjänster, såsom elsparkcyklar.

Bolag X AB erbjuder medborgare och besökare att använda elsparkcyklar mot en avgift som Bolaget fastställer. En tjänst som går i linje med Nacka kommuns ambitioner om ökade fossilfria transporter.

Ersättningar

Bolaget är medvetet om att i det fall kommunfullmäktige beslutar om taxa för den här sortens verksamhet så kommer Bolaget bli skyldigt att erlägga den beslutade avgiften om man önskar fortsätta verksamheten i kommunen.

Följande punkter ska Bolaget åta sig

A. Bolaget säkerställer att deras personal inte ställer ut elsparkcyklar så att de står hindrande eller trafikfarligt eller i strid mot andra bestämmelser i trafikförfattningar. Det med särskilt betoning på att upprätthålla framkomligheten för personer med funktionsnedsättning.

- B. Bolaget ska informera sina kunder löpande om att elsparkcyklar inte får lämnas hindrande, trafikfarligt eller i strid mot andra bestämmelser i trafikförfattningar. Det med särskilt betoning på att upprätthålla framkomligheten för personer med funktionsnedsättning.
- C. Bolaget ska löpande uppmuntra sina kunder om att använda hjälm när de använder en elsparkcykel.
- D. Bolaget ska informera sina kunder löpande om att en elsparkcykel som framförs på gångbanor, gågator eller gångfartsområden får köras i maximalt 6 km/h.
- E. Eftersom det är tekniskt möjligt för Bolaget ska de låta geofenca angivna sträckor och platser så att elsparkcykel kan köras i max 6 km/h. Vilka sträckor framgår av **bilaga 1**.
- F. Eftersom det är tekniskt möjligt ska Bolaget anpassa sin tjänst för angivna områden så att elsparkcyklar inte kan återlämnas inom områdena. Vilka områden anges i **bilaga 1**.
- G. Bolaget har kontaktuppgifter, minst mailadress och telefonnummer, på svenska och engelska som kunder och allmänheten kan använda. Bolaget ska inom 120 minuter från att bolaget fått kännedom om elsparkcyklar som parkerats trafikfarligt eller hindrande, flytta dessa till lämplig uppställningsplats.
- H. Bolaget garanterar att elsparkcyklar som är trasiga eller av annat skäl obrukbara skall tas bort inom ett dygn från att bolaget får kännedom om detta. Bolaget ska minst en gång per vecka genomföra en funktionskontroll av samtliga elsparkcyklar.
- I. Bolaget ska informera Staden minst var 14e dag om antalet elsparkcyklar de har i sitt bestånd och hur de avser att förändra beståndets storlek de kommande 14 dagarna.
- J. Bolaget ska uppmuntra på olika sätt användare löpande att parkera sitt fordon i närmsta hotspot, genom till exempel information eller ekonomiska styrmedel.
- K. På uppmaning av kommunen ska Bolaget lämna hotspots tomma för att möjliggöra barmarksrenhållning och snöröjning.
- L. Bolaget ska hantera personuppgifter och andra känsliga uppgifter från användare och allmänheten på ett varsamt sätt i linje med rådande lagstiftning.
- M. Bolaget skall meddela en kontaktperson till kommunen. Byte av kontaktperson ska snarast meddelas kommunen.

Vite

Om bolaget inte följer åtaganden i punkterna A, G och H ska vite utgå till kommunen enligt nedan.

A 1 000 kronor per cykel och påbörjat dygn från och med att Bolagets påtalats att åtagandena inte följts.

G 1 000 kronor per cykel och påbörjat dygn från och med att 120 minuter har passerat efter det att Bolaget fått kännedom om förhållandena.

H 1 000 kronor per cykel och påbörjat dygn från och med att ett dygn har passerat efter det att bolaget fått kännedom om förhållandena.

Följande punkter ska kommunen åta sig

N. Kommunen kan komma att låta bolaget disponera mark fastställd av kommunen för så kallade hotspots för elsparkcyklar där kunder kan låna eller återlämna fordonen. En taxa/avgift kan komma att utgå för mark som kommunen tillhandahåller.

O. Eventuella hotspots kommer vara tillgängliga för samtliga aktörer som kommunen ingått överenskommelse med, enligt nedan under ”Övrigt”, och inte enbart begränsat till Bolagets fordon. Bolaget bestämmer själv om användande av hotspots ska vara tvingande för kunderna eller om det ska ske genom incitament. Placeringen av hotspots bestäms per kalenderår, men förändringar under ett kalenderår kan vid behov göras.

P. Kommunen åtar sig ansvaret att informera invånare och besökare i Nacka om vilka lagar och regler som gäller för framförande av elsparkcyklar i staden.

Q. På fråga från allmänhet eller media kommer Nacka informera om den här överenskommelsen och dess innehåll samt lämna ut överenskommelsen i sin helhet till den som önskar ta del av den. Kommunen kommer även att publicera överenskommelsen på nacka.se.

Övrigt

Nacka kan komma att ingå likadana eller liknande överenskommelser med andra aktörer som har eller avser att etablera motsvarande verksamhet i kommunen.

Uppföljning och utvärdering

Bägge parter avser att föra löpande kontakt för att kunna följa upp och utvärdera verksamheten. Kommunen åtar sig att årsvis, eller vid behov, träffa samtliga aktörer som ingått en överenskommelse med kommunen för att i samråd diskutera utvecklingsmöjligheter och för utvecklingen av elsparkcykelverksamhet i Nacka. Överenskommelsen samt bilaga 1 & 2 kan i samband med detta komma att uppdateras enligt överenskommelse.

Avtalstid

Överenskommelsens giltighetstid är 2 år från tecknande.

Bilaga 1 kan komma att uppdateras var tredje månad eller med tätare intervall om så kräv.

Vid en uppdatering av bilaga 1 ska kommunen underrätta och meddela bolaget.

Bägge parter äger rätt att ensidigt avsluta överenskommelse med en månads uppsägningstid. Detta sker genom att den ena parten meddelar detta till den andra. Vid avslutande av överenskommelsen slutar överenskomna åtaganden att gälla.

Nacka 2021-xx-xx

Namn
Företrädare
Natur och Trafiknämnden

Namn
Bolagsföreträdare NN

Redovisning delegationsbeslut och anmälda handlingar

19

NTN 2021/126

2021-06-06

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr NTN 2021/126

Natur- och trafiknämnden

Redovisning delegationsbeslut och anmälda handlingar

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Delegationsbeslut

NTN 2021/3 Förordnande av parkeringsvakter i Nacka kommun Avarn Security AB - intyg nr 6 år 2021

KFKS 2021/80 Delegationsbeslut avbryta upphandling Projektering av lekplatser i Orminge signerad

KFKS 2021/546 Delegationsbeslut 1:3 yttrande om fartbegränsning mellan Skurusundet och Mårtens holme, Nacka

Delegationsbeslut Parkeringstillstånd för rörelsehindrad

KFKS 2021/511 Yttrande på remiss för vägledning för grönplanering

NTN 2021-136 Direktupphandling nedmontering Nacka Båk

Remissvar Bygglov

Bygglovsremissyttrande B 2021-000667, Bygglov för nybyggnad av fyra enbostadshus på fastigheten Tollare 1:16

Bygglovsremissyttrande B 2021-000668, Bygglov för nybyggnad av fyra enbostadshus på fastigheten TollareE 1:16

Bygglovsremissyttrande B 2021-000669, Bygglov för nybyggnad av fem enbostadshus på fastigheten Tollare 1:16

B2020-002098, T-station, Bygglov för nybyggnad av station Nacka, tunnelbanan på fastigheten Sicklaön 14:1 (Nyckelviksvägen) Sicklaön 41:7 Sicklaön 40:14 (Gamla Landsvägen 25)

B2021-000550, Bygglov för nybyggnad av förråd på fastigheten Tattby 21:6

B2021-000550, förråd-återremiss, Bygglov för nybyggnad av förråd på fastigheten Tattby 21:6

B2021-000596 Bygglov för nybyggnad av rad/kedjehus på fastigheten Erstavik 25:32 (Storkällans väg 25)

Lokala trafikföreskrifter

LTF 0182-2021-00049 Almvägen p-förbud

LTF 0182-2021-00052 Skogsövägen p-förbudsområde
 LTF 0182-2021-00054 Alphyddevägen stannande förbud tillfällig
 LTF 0182-2021-00055 Almvägen p-förbud upphävande
 LTF 0182-2021-00056 Serenadvägen parkering upphävande
 LTF 0182-2021-00057 Serenadvägen parkering tidsbegränsad avgift
 LTF 0182-2021-00059 Serenadvägen laddplats
 LTF 0182-2021-00060 Duvnäsvägen cykelöverfart
 LTF 0182-2021-00061 Kärrstigen p-förbud tillfällig

Upplåtelse offentlig plats

MU 20210420-9455 Tillstyrkan byggetablering Saltsjöbadens idrottsplats
 MU 20210422-9490 Tillstyrkan Bonava Ältadalen Byggetablering 2021-05-06 (1)
 MU 20210423-9494 Yttrande gällande Containers utanför Brf Himmelsbågen Augustendalsvägen 24-30 i maj 2021-05-06 (3)
 MU 20210423-9495 Tillstyrkan uteservering Skyttevägen 15 Solsidan Saltsjöbaden 2021-05-06
 MU 20210426-9505 Tillstyrkan filminspelning Vinvägen Eriksrovägen Saltsjö-Boo 2021-05-06 (2)
 MU 20210429-9528 Tillstyrkan Globalgloben utställt på 17 platser inom Nacka territorium svar för 5 st från Nacka kommun 2021-05-25 (2)
 MU 20210503-9539 Tillstyrkan Rookie Startups sommaren 2021 inom Nacka kommun på Badplatser i juni och juli 2021-05-06 (4)
 MU 20210503-9540 Tillstyrkan Försäljning av Sommarbär säsongen 2021 invid Bensenmack Fisksätra 2021-05-04
 MU 20210506-9559 Tillstyrkan Bogfelts Allevägen Eknäs Saltsjö-Boo 2021-05-20
 MU 20210506-9561 Tillstyrkan Filminspelning Solsidan på Morabergsvägen 3 Saltsjöbaden i maj 2021-05-06 (5)
 MU 20210506-9560 Tillstyrkan byggetablering Ormingeringen
 MU 20210511-9588 Yttrande kajakuppställning på kvartersmark uthyrd till båtklubb vid Boobadet Saltsjö-Boo 2021-05-20 (2)
 MU 20210511-9590 Avstyrkan Container Vinterbrinksvägen 21 i gatumiljö 2021-05-17
 MU 20210517-9596 Tillstyrkan filminspelning Boobadet 20 maj 2021-05-17 (1)
 MU 20210517-9597 Tillstyrkan ny aktör SUP boards utthyrning Sicklastrand sommarsäsongen 2021-05-25 (1)
 MU 20210517-9603 Tillstyrkan förlängning serneke Augustendalsvägen Nacka strand 2021-05-31 (1)
 MU 20210521-9622 Tillstyrkan filminspelning Dammsjön Erstavik
 MU 20210521-9623 Yttrande Filminspelning Hellasgården MSB den 27 maj ej kommunal mark 2021-05-21 (1)
 MU 20210524-9626 Tillstyrkan Staket på allmän plats för coronasäkert studentutspring Nacka gymnasium 2021-05-25 (3)
 MU_20210420_9455 Tillstyrkan Byggetablering Byvägen 40 baksida mot idrottsplatsen 2021-05-17 (2) (2021-05-17)

Samlade delegationsbeslut

Avarn Security AB - intyg nr 6 år 2021

Förordnande av parkeringsvakter i Nacka kommun

Emanuel Svensson anställd hos Avarn Security AB, Box 30177, 104 25 Stockholm och med godkänd utbildning år 2014 för parkeringsvakt för offentligrättslig parkeringsövervakning, förordnas som parkeringsvakt för Nacka kommun från och med 2021-06-02 och tills vidare.

Identifieringskod att noteras på parkeringsanmärkningar är 31404.

Detta beslut har fattats av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och trafiknämndens delegationsordning 2018-05-15 punkt 29.

Trafikenheten,

Camilla Gunneby
Trafikingenjör/handläggare

Delges: Sökanden/ Avarn Security AB, Natur- och trafiknämnden samt Polismyndigheten.

Natur och trafiknämnden

Beslut om att avbryta upphandling KFKS 2021/80, Projektering av lekplatser i Orminge

Beslut

Detta beslut fattas av chefen för Natur och trafiknämnden för Nacka med stöd av punkten 3.7 i Kommunstyrelsens delegationsordning.

Skäl för beslutet

Nacka kommun beslutar att avbryta den annonserade upphandling KFKS 2021/80 Projektering av lekplatser i Orminge, Konkurrensutsättning av dynamiskt inköpssystem Tekniska konsulter med följande motivering.

Nacka kommun har konstaterat att utvärderingsmodellen i upphandlingen är otydlig och behandlar inte anbudsgivarna likvärdigt.

Därför avbryts upphandlingen med ambitionen att inom kort annonsera en ny upphandling för uppdraget.

Kristina Petterqvist
Enhetschef
Enheten offentlig utemiljö

Förslag till yttrande

Dnr: KFKS 2021/546

2589-30518-2021

Länsstyrelsen i Stockholms län

Yttrande på Remiss Förslag om fartbegränsning mellan Skurusundet och Mårtens holme, Nacka kommun

Nacka kommun anser att en föreslagen sänkning, från 12 till 8 knop, av hastigheten mellan Mårtens holme och Skurusundet kommer att innebära en försämring för den yrkestrafik och kollektivtrafik som trafikerar sundet, i form av bland annat längre restider, trots den korta sträckan som berörs. Det finns dock positiva effekter som kan uppstå vid en sänkning, så som minskat buller och svall. Trafikförvaltningen Region Stockholm, Vaxholmsbolaget med flera bör informeras och ges möjlighet att konsekvens beskriva, innan det eventuellt beslutas om en sänkning av hastighetsbegränsningen.

Ulrika Hajj
Bitr. Trafik och fastighetsdirektör
Natur och trafiknämnden

Emmatora Alfin
Trafikplanerare
Trafikenheten

Beslutsstatus:Bifall

Ärende Id	Beslutsdatum	Förartyp
60/21	2021-05-03	Förare
35/21	2021-05-03	Passagerare
83/21	2021-05-03	Förare
84/21	2021-05-03	Förare
66/21	2021-05-03	Passagerare
NTN 2016/808-4528	2021-05-03	Förare
389/18	2021-05-07	Förare
88/21	2021-05-07	Förare
89/21	2021-05-07	Passagerare
81/21	2021-05-07	Passagerare
86/21	2021-05-07	Förare
90/21	2021-05-07	Passagerare
223/20	2021-05-07	Passagerare
82/21	2021-05-07	Förare
91/21	2021-05-11	Förare
92/21	2021-05-11	Passagerare
78/21	2021-05-17	Förare
97/21	2021-05-17	Förare
96/21	2021-05-21	Förare
99/21	2021-05-21	Passagerare
98/21	2021-05-21	Passagerare
103/21	2021-05-21	Förare
102/21	2021-05-21	Förare
49/21	2021-05-21	Förare
42/20	2021-05-21	Förare
79/21	2021-05-21	Passagerare
109/21	2021-05-27	Passagerare
101/21	2021-05-27	Förare
94/21	2021-05-27	Förare
73/21	2021-05-31	Förare

67/21	2021-05-31	Förare
95/21	2021-05-31	Förare
58/21	2021-05-31	Passagerare
108/21	2021-05-31	Passagerare
107/21	2021-05-31	Förare
106/21	2021-05-31	Förare

Antal tillstånd: 36

Inga avslag under maj månad

DELEGATIONSBeslut

Dnr: NTN 2021/136

Natur- och trafiknämnden

Direktupphandling nedmontering Nacka Båk

Beslut

Direktupphandling för nedmontering av Nacka Båk

Detta beslut fattas av Enhetschef Enheten för bygg- anläggning med stöd av punkten 1.11 i Natur- trafiknämndens delegationsordning.

Skäl för beslut

Efter dialog med konstnären för Nacka Båk så har det framkommit både konstnärliga och tekniska omständigheter som gjort att den bästa lösningen är att anlita den av konstnären föreslagna entreprenören som kan säkerställa att nedmonteringen och transport av konstverket till angiven plats inom utsatt tidsram kan ske på bästa sätt.

Peter Skogberg

Enhetschef

Enheten för bygg- och anläggning

NACKA
KOMMUN

2021/1202021/126

1 (2)

2021-05-30

DELEGATIONSBESLUT
REMISSYTTRANDE

Dnr: NTN

Dnr: B2020-000667

Bygglövsenheten

Bygglöv för nybyggnad av fyra enbostadshus på fastigheten TOLLARE 1:16

Beslut

Naturvärden

Utbyggnaden av Tollare har resulterat i många ingrepp i den natur, som i planskedet avsågs sparas naturmark och eller sparade naturvärdesträd. För att inte ytterligare negativt påverka den natur som ska sparas som allmän plats, ska skyddsstängsel sättas upp i fastighetsgräns mellan de nya fastigheterna och allmän plats NATUR. Detta finns även reglerat i Exploateringsavtalet.

Inom allmän plats NATUR gäller strandskydd och inga åtgärder får vidtas på strandskyddat område, om inte dispens för detta erhållits och kommunens utförarorganisation har lämnat tillstånd till åtgärden.

Hur skyddet ska utformas finns beskrivet i kommunens Tekniska handbok, som återfinns på kommunens hemsida.

Det är av största vikt att den aktuella naturmarken inte påverkas negativt.

Parkering

Antalet parkeringsplatser är tillräckliga och tillgodoser parkeringstalet d.v.s. 2 platser per enbostadshus.

In och utfart

För att nå god sikt mellan bilister och gångtrafikanter vid in- och utfarter ska murar och planteringar mellan parkeringen och gångbanan vara låga för att inte skymma sikten. Sopkärl placeras ca 1 m från fastighetsgräns. Kvartersgatan ska utmärkas med vägmärken vid in- och utfarter.

Infart kantsten utmed Tollarevägen

Enligt bygglovsförslaget begränsas antalet in- och utfarter till två per kvarter. Enheterna anser att förslaget är bra och positivt med hänsyn till trafiksäkerheten för gående. Men längs Tollare vägen kommer att finnas kvar fler sträckor med försänkt kantsten som byggdes för in- och utfarter till kommande byggnader/hus. Att dessa sträckor med försänkt kantsten som blir kvar kan innebära att bilister missuppfatta och kör upp på gångbanan. Därför anser enheterna att dessa sträckor ska byggas om enligt kommunens tekniskhandbok i samråd med enheten offentlig utemiljö/ förvaltning utemiljö och ersättas med kantsten med en visningshöjd på 12 cm.

Detta beslut fattas med stöd av punkten 3 i Natur- och trafiknämndens delegationsordning.

Mahmood Mohammadi

Elisabet Rosell

Trafikplanerare
Trafikenheten

Kommunekolog
Enheten för drift offentlig utemiljö

NACKA
KOMMUN

2021-05-30/2021/126

I (3)

2021-05-30

DELEGATIONSBeslut
REMISSYTTRANDE

Dnr: NTN

Dnr: B2020-000668

Bygglövsenheten

Bygglövs för nybyggnad av fyra enbostadshus på fastigheten TOLLARE 1:16

Beslut

Naturvärden

Utbyggnaden av Tollare har resulterat i många ingrepp i den natur, som i planskedet avsågs sparas naturmark och eller sparade naturvärdesträd. För att inte ytterligare negativt påverka den natur som ska sparas som allmän plats, ska skyddsstängsel sättas upp i fastighetsgräns mellan de nya fastigheterna och allmän plats NATUR. Detta finns även reglerat i Exploateringsavtalet.

Inom allmän plats NATUR gäller strandskydd och inga åtgärder får vidtas på strandskyddat område, om inte dispens för detta erhållits och kommunens utförarorganisation har lämnat tillstånd till åtgärden.

På två av fastigheterna finns naturvärdesträd som är skyddade med särskild planbestämmelse n. Det är av största vikt att träden, som pekats ut av exploatören och bekräftats av kommunen, även skyddas under produktionen. Hur detta kan utföras finns t.ex. i Anläggnings AMA eller i kommunens anvisningar för allmän plats.

Hur skyddet ska utformas finns beskrivet i kommunens Tekniska handbok, som återfinns på kommunens hemsida.

Det är av största vikt att den aktuella naturmarken inte påverkas negativt.

Den östra fastigheten gränsar delvis till befintligt naturreservat, vilket ska beaktas vid utbyggnaden.

Parkering

Antalet parkeringsplatser är tillräckliga och tillgodoser parkeringstalet d.v.s. 2 platser per enbostadshus.

In och utfart

För att nå god sikt mellan bilister och gångtrafikanter vid in- och utfarter ska murar och planteringar mellan parkeringen och gångbanan vara låga för att inte skymma sikten. Söpkärl placeras ca 1 m från fastighetsgräns. Kvartersgatan ska utmärkas med vägmärken vid in- och utfarter.

Infart kantsten utmed Tollarevägen

Enligt bygglovsförslaget begränsas antalet in- och utfarter till två per kvarter. Enheterna anser att förslaget är bra och positivt med hänsyn till trafiksäkerheten för gående. Men längs Tollare vägen kommer att finnas kvar fler sträckor med försänkt kantsten som byggdes för in- och utfarter till kommande byggnader/hus. Att dessa sträckor med försänkt kantsten som blir kvar kan innebära att bilister missuppfatta och kör upp på gångbanan. Därför anser enheterna att dessa sträckor ska byggas om enligt kommunens tekniskhandbok i samråd med enheten offentlig utemiljö/ förvaltning utemiljö och ersättas med kantsten med en visningshöjd på 12 cm.

Dagvatten

Dagvatten från fastighetens hårdgjorda ytor ska inte rinna på den kommunala vägen (inklusive gångbanan) och den ska omhändertas inom fastighetsmark.

Detta beslut fattas med stöd av punkten 3 i Natur- och trafiknämndens delegationsordning.

Mahmood Mohammadi

Elisabet Rosell

Trafikplanerare
Trafikenheten

Kommunekolog
Enheten för drift offentlig utemiljö

2021-05-30

**DELEGATIONSBESLUT
REMISSYTTRANDE**

Dnr: NTN

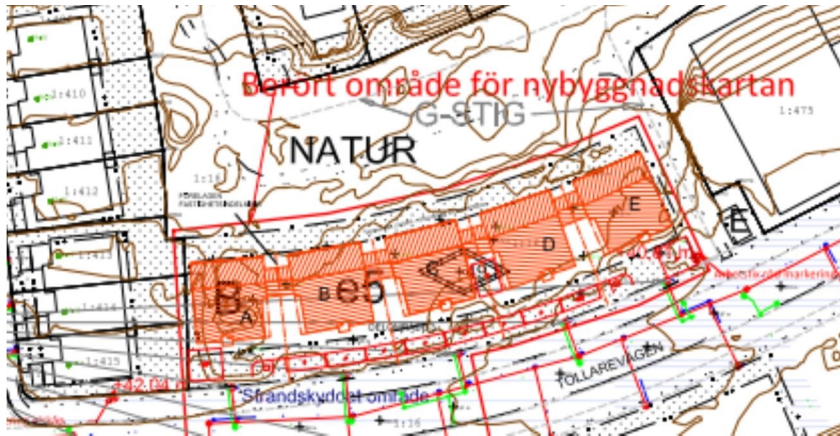
Dnr: B2020-000669

Bygglövsenheten

Bygglövs för nybyggnad av fem enbostadshus på fastigheten TOLLARE 1:16

Beslut

Naturvärden

Utbyggnaden av Tollare har resulterat i många ingrepp i den natur, som i planskedet avsågs sparas naturmark och eller sparade naturvärdesträd. För att inte ytterligare negativt påverka den natur som ska sparas som allmän plats, ska skyddsstängsel sättas upp i fastighetsgräns mellan de nya fastigheterna och allmän plats NATUR. Detta finns även reglerat i Exploateringsavtalet.

Hur skyddet ska utformas finns beskrivet i kommunens Tekniska handbok, som finns på kommunens hemsida.

Det är av största vikt att den aktuella naturmarken inte påverkas negativt – mer än vad som redan skett.

Parkering

Antalet parkeringsplatser är tillräckliga och tillgodoser parkeringstalet d.v.s. 2 platser per enbostadshus.

In och utfart

För att nå god sikt mellan bilister och gångtrafikanter vid in-och utfarter ska murar och planteringar mellan parkeringen och gångbanan vara låga för att inte skymma sikten. Sopkärl placeras ca 1 m från fastighetsgräns. Kvartersgatan ska utmärkas med vägmärken vid in- och utfarter.

Infart kantsten utmed Tollarevägen

Enligt bygglovsförslaget begränsas antalet in- och utfarter till två per kvarter. Enheterna anser att förslaget är bra och positivt med hänsyn till trafiksäkerheten för gående. Men längs Tollare vägen kommer att finnas kvar fler sträckor med försänkt kantsten som byggdes för in- och utfarter till kommande byggnader/hus. Att dessa sträckor med försänkt kantsten som blir kvar kan innebära att bilister missuppfatta och kör upp på gångbanan. Därför anser enheterna att dessa sträckor ska byggas om enligt kommunens tekniskhandbok i samråd med enheten offentlig utemiljö/ förvaltning utemiljö och ersättas med kantsten med en visningshöjd på 12 cm

Dagvatten

Dagvatten från fastighetens hårdgjorda ytor ska inte rinna på den kommunala vägen (inklusive gångbanan) och den ska omhändertas inom fastighetsmark.

Detta beslut fattas med stöd av punkten 3 i Natur- och trafiknämndens delegationsordning.

Mahmood Mohammadi

Elisabet Rosell

Trafikplanerare
Trafikenheten

Kommunekolog
Enheten för drift offentlig utemiljö

NACKA
KOMMUN

2021/1262021/126

1 (2)

2021-05-12

DELEGATIONSBESLUT
REMISSYTTRANDE

Dnr: NTN

Dnr: B2020-002098

Bygglovsenheten

Bygglov för nybyggnad av station Nacka, tunnelbanan på fastigheten SICKLAÖN 14:1 (Nyckelviksvägen) Sicklaön 41:7 Sicklaön 40:14 (Gamla Landsvägen 25)

Beslut

Torg bildningar och gator

Bygglovshandlingarna redovisar plushöjder enligt antagna planer men i dagsläge är helt osäkert hur gator och torg/allmänna anläggningarna samt angränsande projekten kommer att utformas. Detta kan innebära risk för att höjder mm för redovisade entréer kommer att revideras i framtiden. Det är inte heller klart vilka kostnader som kan komma att drabba kommunen, utifrån att angränsande ytor ännu inte är planerade.

Dagvatten skyfall

Med tanke på att anslutande allmän plats ännu inte planerats utifrån järnvägsplanens förutsättningar, kan frågan om konsekvenserna ur ett dagvatten- eller skyfallsperspektiv inte bedömas på ett relevant sätt. Tidigare studier i pausat planarbete för angränsande områden, visade att dagvatten och skyfall behövde studeras ytterligare och att risk för dagvatten/skyfall skulle kunna leta sig ner i tunnelbanan på något ställe, om inte omgivande mark studerades om. Enheterna kan inte i dagsläget göra annat än att informera om att frågan inte är löst ännu.

Övrigt

Enheterna förutsätter att anläggningarna är utformade enligt gällande planer. Då anslutande ytor och övrig infrastruktur ännu inte är planlagda med tunnelbanan som förutsättning, kan enheterna endast konstatera att de sökta anläggningarna inte är förankrade i någon fungerande infrastruktur.

Utifrån dagens/gällande förutsättningar, finns ingen strukturell beredskap för att ta emot trafikantströmmar till och från den nya tunnelbanan. Det finns inte heller någon beredskap utifrån ett drift- och underhållsperspektiv. Detta visar på att det är angeläget att återuppta arbetet med planeringen av de tunnelbanenära ytorna.

Detta beslut fattas med stöd av punkten 3 i Natur- och trafiknämndens delegationsordning.

Mahmood Mohammadi

Elisabet Rosell

Trafikplanerare
Trafikenheten

Kommunekolog
Enheten för drift offentlig utemiljö

NACKA
KOMMUN

2021/126 2021/126

1 (2)

2021-05-12

DELEGATIONSBESLUT
REMISSYTTRANDE

Dnr: NTN

Dnr: B2020-000550

Bygglövsenheten

Bygglov för nybyggnad av förråd på fastigheten TATTBY 21:6 (LILLSKOGSVÄGEN 13A)

Beslut

Övrigt

Enheterna har inga synpunkter på bygglovsansökan. Tydligt utformade och genomarbetade handlingar.

Detta beslut fattas med stöd av punkten 3 i Natur- och trafiknämndens delegationsordning.

Mahmood Mohammadi

Elisabet Rosell

Trafikplanerare
Trafikenheten

Kommunekolog
Enheten för drift offentlig utemiljö

2021/126/2021/126
NACKA
KOMMUN

1 (1)

2021-06-03

**DELEGATIONSBESLUT
ÅTERREMISSYTTRANDE**

Dnr: NTN

Dnr: B2020-000550

Bygglövsenheten

Bygglov för nybyggnad av förråd på fastigheten TATTBY 21:6 (LILLSKOGSVÄGEN 13A)

Beslut

Övrigt

Enheterna har inga synpunkter på reviderade handlingarna.

Detta beslut fattas med stöd av punkten 3 i Natur- och trafiknämndens delegationsordning.

Mahmood Mohammadi

Elisabet Rosell

Trafikplanerare
Trafikenheten

Kommunekolog
Enheten för drift offentlig utemiljö

NACKA
KOMMUN

2021/1262021/126

1 (2)

2021-05-19

DELEGATIONSBESLUT
REMISSYTTRANDE

Dnr: NTN

Dnr: B2021-000596

Bygglovsenheten

Bygglov för nybyggnad av rad/kedjehus på fastigheten Erstavik 25:32 (Storkällans väg 25)

Beslut

Utemiljö

Ett råd är att pröva att placera en ställning med t.ex. två småbarnsgungor i anslutning till ”gemensamhetshuset”. Här finns en yta för sandlek inlagd och kompletterad med gungor, skulle platsen kunna bli en liten social träffpunkt i kvarteret för föräldrar med små barn.

Parkering

Enheterna förutsätter att det ska finnas 2 platser per hus och att det finns tillräckligt med manövreringsutrymme för in- och utkörning.

In och utfart

Sikten vid de olika fastigheternas parkeringar ska vara god. Sopkärlens placering ska justeras utefter att inga föremål får vara högre än 80 cm i anslutning till allmänna vägen.

In och utfarter mot allmän väg ska samordnas med stadsbyggnadsprojektets framtagna handlingar för allmän plats.

Dagvatten

Dagvatten från hårdgjorda ytor ska tas hand om inom varje hus/fastighet.

Detta beslut fattas med stöd av punkten 3 i Natur- och trafiknämndens delegationsordning.

Mahmood Mohammadi

Elisabet Rosell

Trafikplanerare
Trafikenheten

Kommunekolog
Enheten för drift offentlig utemiljö

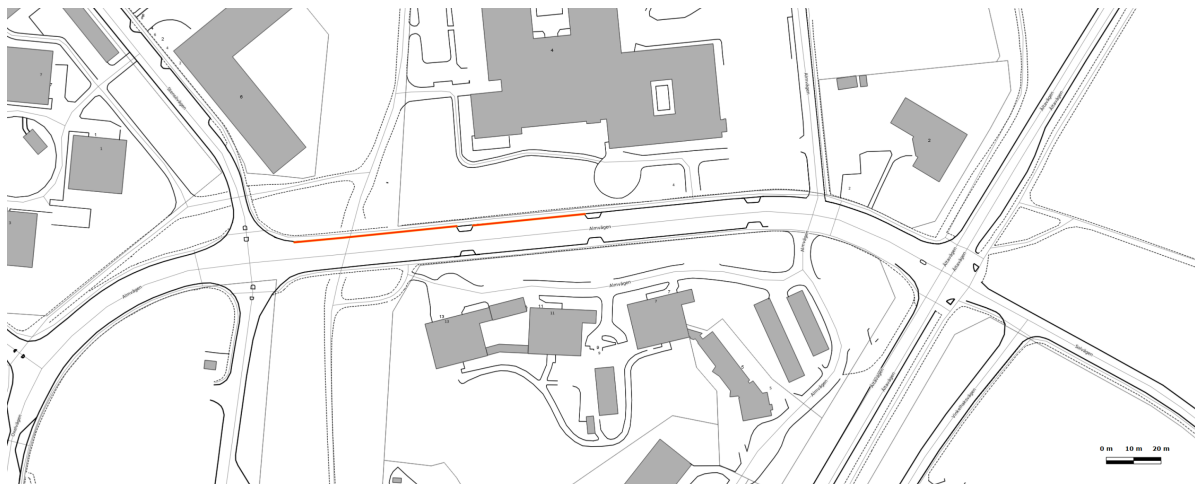
Nacka kommuns lokala trafikföreskrifter om förbud att parkera på Almvägen;

beslutade den 2 april 2021.

Nacka kommun föreskriver med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 16 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) följande.

På markerade sträckor på Almvägen enligt kartbild får fordon inte parkeras under tiden vardagar utom vardag före sön- och helgdag klockan 08.00 - 16.00. Förbudet ger inte rätt att stanna där det är förbjudet att stanna eller parkera enligt trafikförordningen (1998:1276).

Parkering är dock tillåten under tiden torsdag.

Denna författning träder i kraft den 20 maj 2021.

På Natur- och trafikinämndens vägnar.

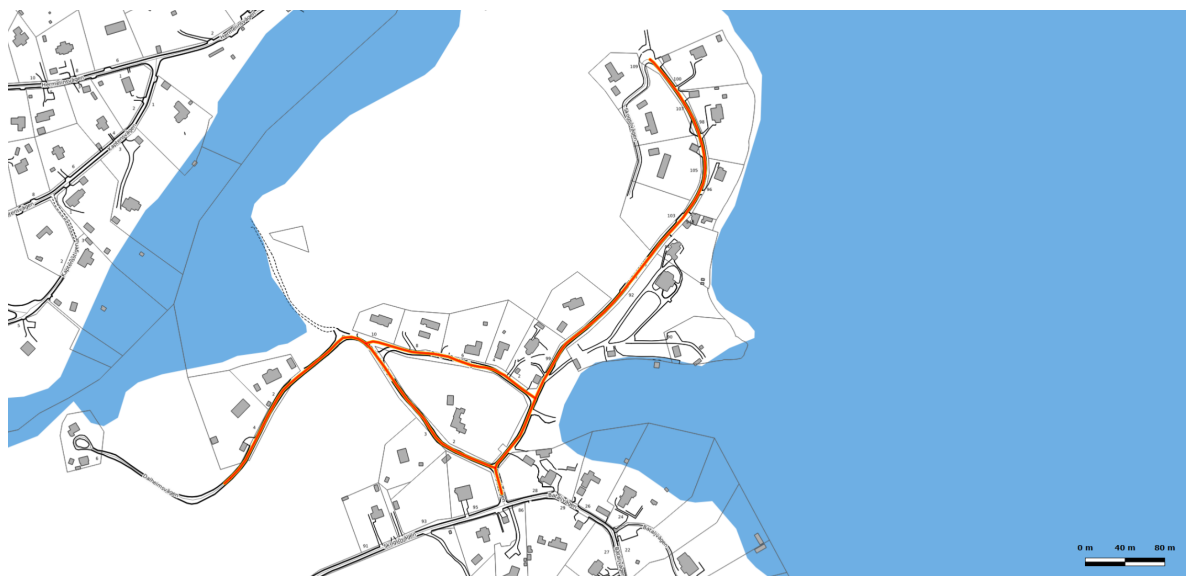
Dennis Wassenin

Nacka kommuns lokala trafikföreskrifter om förbud att parkera på Skogsövägen;

beslutade den 26 april 2021.

Nacka kommun föreskriver med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 16 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) följande.

På samtliga vägar inom Skogsövägen, Dalheimsvägen och Rutger Fuchsvägen enligt kartbild får fordon inte parkeras. Förbudet ger inte rätt att stanna där det är förbjudet att stanna eller parkera enligt trafikförordningen (1998:1276).

Denna författning träder i kraft den 20 maj 2021.

På Natur- och trafیکنämndens vägnar.

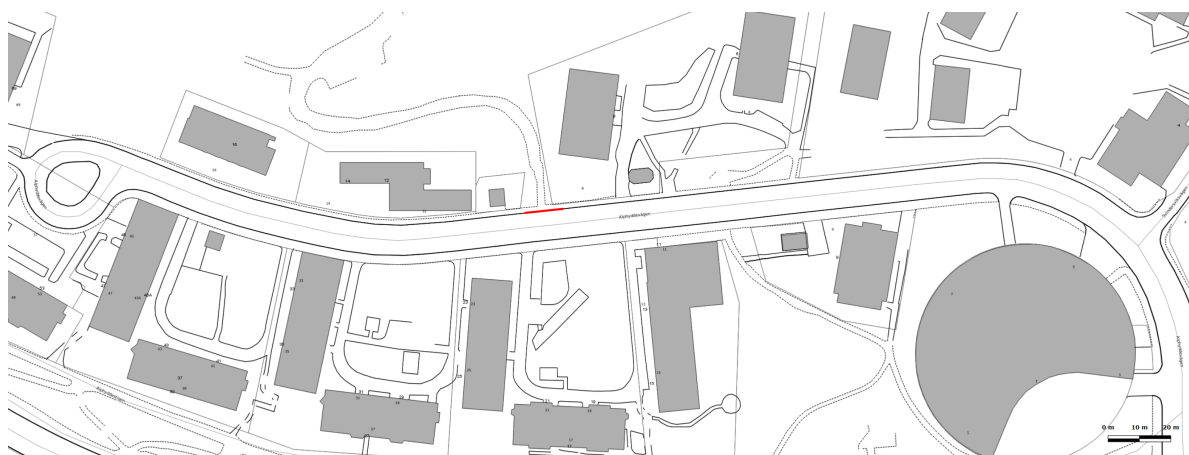
Dennis Wassenin

Nacka kommuns lokala trafikföreskrifter om förbud att stanna och parkera på Alphyddevägen;

beslutade den 10 maj 2021.

Nacka kommun föreskriver med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 16 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) följande.

På markerad sträcka på Alphyddevägen enligt kartbild får fordon inte stannas eller parkeras. Förbudet ger inte rätt att stanna där det är förbjudet att stanna eller parkera enligt trafikförordningen (1998:1276).

Denna författning träder i kraft den 25 maj 2021 och upphör att gälla den 12 juni 2021.

På Natur- och trafiknämndens vägnar.

Dennis Wassenin

Nacka kommuns lokala trafikföreskrifter om upphävande av Nacka kommuns lokala trafikföreskrifter (0182 2013:00157) om förbud att parkera på Almvägen;

beslutade den 10 maj 2021.

Nacka kommun föreskriver med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 16 och 17 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) följande.

Nacka kommuns lokala trafikföreskrifter 0182 2013:00157 om förbud att parkera på Almvägen skall upphöra att gälla den 20 maj 2021.

På Natur- och trafiknämndens vägnar.

Dennis Wassenin

Nacka kommuns lokala trafikföreskrifter om upphävande av Nacka kommuns lokala trafikföreskrifter (0182 2015:00142) om parkering på Serenadvägen;

beslutade den 3 maj 2021.

Nacka kommun föreskriver med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 16 och 17 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) följande.

Nacka kommuns lokala trafikföreskrifter 0182 2015:00142 om parkering på Serenadvägen skall upphöra att gälla den 26 maj 2021.

På Natur- och trafiknämndens vägnar.

Dennis Wassenin

Nacka kommuns lokala trafikföreskrifter om parkering på Serenadvägen;

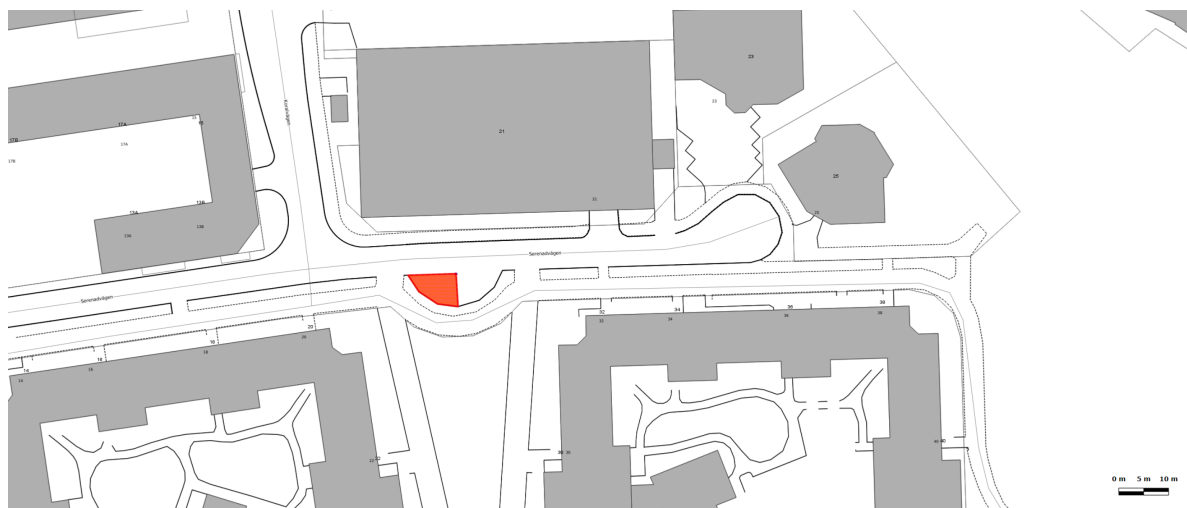
beslutade den 3 maj 2021.

Nacka kommun föreskriver med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 16 och 17 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) följande.

På markerat område på Serenadvägen enligt kartbild får fordon parkeras under högst 30 min i följd mot avgift.

Avgiftsplikten gäller under tiden vardag utom vardag före sön- och helgdag klockan 08.00 - 17.00.

Avgift enligt taxa , 3 § allmänna lokala trafikföreskrifter.

Denna författning träder i kraft den 26 maj 2021.

På Natur- och trafiknämndens vägnar.

Dennis Wassenin

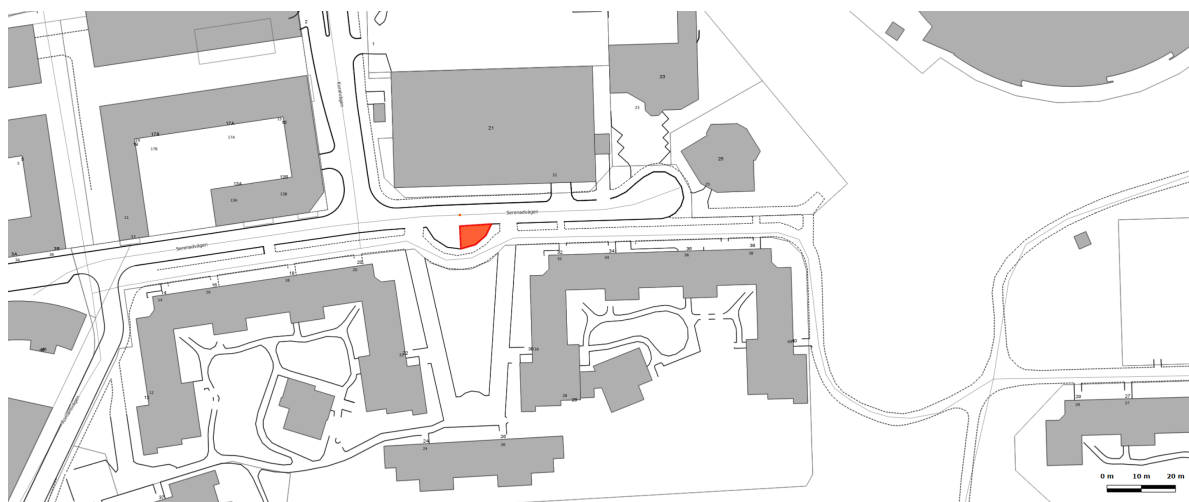
Nacka kommuns lokala trafikföreskrifter om laddplats på Serenadvägen;

beslutade den 3 maj 2021.

Nacka kommun föreskriver med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 7 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) följande.

Markerat område på Serenadvägen enligt kartbild ska vara laddplats.

Parkering är tillåten i högst 1 timme i följd.

Denna författning träder i kraft den 26 maj 2021.

På Natur- och trafiknämndens vägnar.

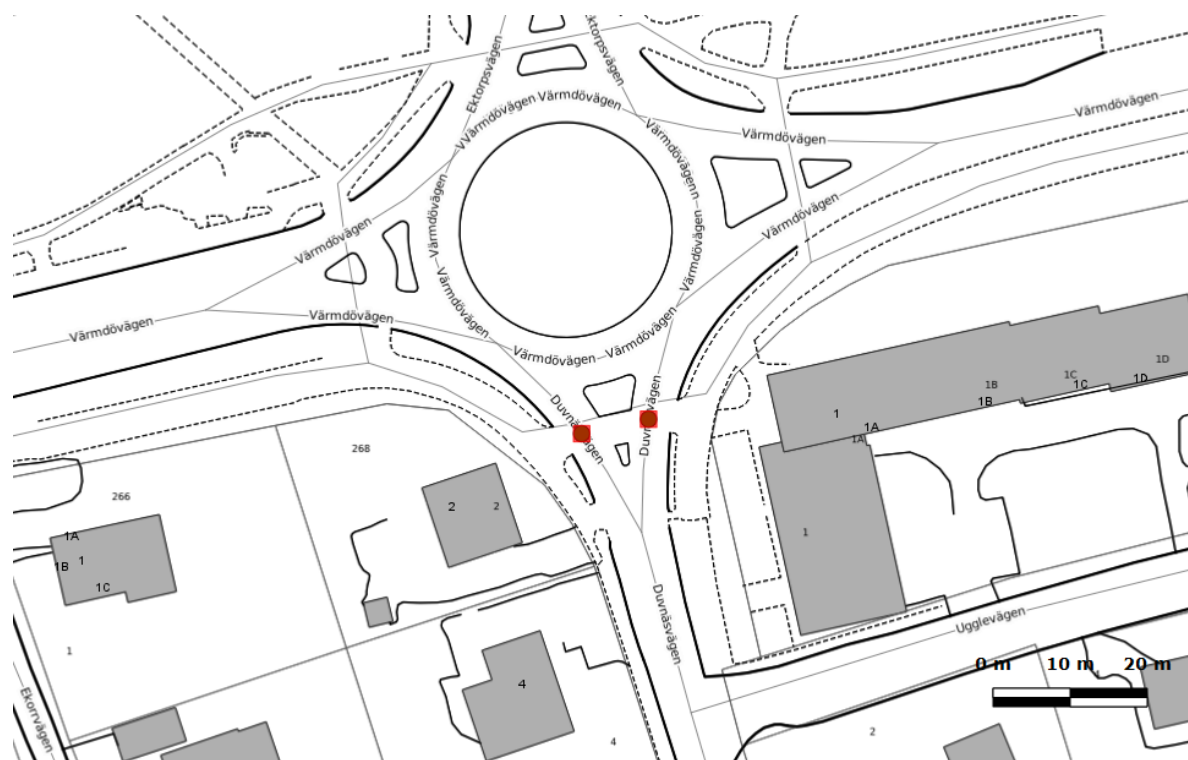
Dennis Wassenin

Nacka kommuns lokala trafikföreskrifter om cykelöverfart på Duvnäs vägen;

beslutade den 10 maj 2021.

Nacka kommun föreskriver med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 4 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) följande.

Markerade platser på Duvnäs vägen enligt kartbild ska vara cykelöverfart.

Denna författning träder i kraft den 29 maj 2021.

På Natur- och trafiknämndens vägnar.

Dennis Wassenin

Nacka kommuns lokala trafikföreskrifter om förbud att parkera på Kärrestigen;

beslutade den 24 maj 2021.

Nacka kommun föreskriver med stöd av 10 kap. 1 § andra stycket 16 och 3 § första stycket trafikförordningen (1998:1276) följande.

På markerad sträcka på Kärrestigen enligt kartbild får fordon inte parkeras. Förbudet ger inte rätt att stanna där det är förbjudet att stanna eller parkera enligt trafikförordningen (1998:1276).

Denna författning träder i kraft den 1 juni 2021 och upphör att gälla den 17 juli 2021.

På Natur- och trafiknämndens vägnar.

Dennis Wassenin

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för byggetablering vid villafastigheten Byvägen 40*s baksida mot Saltsjöbadens Idrottsplats**

Sökande:	Caroline DiMeo
Plats:	invid Byvägen 40 på baksidan mot Saltsjöbadens IP
Tid:	2021-03-23 - 2021-05-31
Typ av verksamhet:	Kommersiell: Byggärendamål
Yta/ antal:	20 kvm
Upplåtelseavgift	2 338,00 kr

Avgift tas ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13.

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:</p> <p>Kontaktuppgifter till sökande skall finnas väl synliga så att allmänheten kan kontakta företaget vid eventuella frågor angående upplåtelsen. Information till närboende ska också ombesörjas av sökande.</p> <p>Frågan om nycklar till grind för transport på idrottsplatsens parkvägar hanteras inte i denna tillstyrkan. Frågan hanteras av idrottsplatsens personal.</p> <p>Ta-plan ska upprättas och följas. Kontaktperson som ska godkänna TA-planen är Kim Stenmark kim.stenmark@nacka.se</p> <p>Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.</p> <p>Lösa massor (undantaget rena matjordsmassor) får inte placeras direkt på marken eller så att det kan läcka eller spridas ut i omkringliggande områden. Markduk ska användas för att förhindra detta. Vid högre belastning på marken ska den förstärkas med krossmaterial (markduk under).</p>
-----------------	--

	<p>Sökande tar över ansvaret för skötsel och underhåll av området under tiden för upplåtelsen. Området ska hållas i snyggt och städlat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städad.</p> <p>Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud.</p> <p>Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten.</p> <p>Efter etablering ska marken återställas till befintligt skick. Kommunen ska kallas till marksyn samt etableringssyn.</p> <p>Information: Träd inom eller i anslutning till det upplåtna området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ” krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med etableringen ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande.</p> <p>Nacka kommun har en taxa för nyttjande av allmän platsmark som kommer att debiteras sökande.</p>
--	--

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för byggetablering Ältadalen Bonava**

Sökande:	Bonava
Plats:	parkmark ältadalen Storkällans Väg 25
Tid:	2021-03-25 - 2023-12-31
Typ av verksamhet:	Kommersiell: Byggändamål
Yta/ antal:	1084
Upplåtelseavgift	1 832 003,36 kr

Avgift tas ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13.

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:</p> <p>Kontaktuppgifter till sökande skall finnas väl synliga så att allmänheten kan kontakta företaget vid eventuella frågor angående upplåtelsen. Information till närboende ska också ombesörjas av sökande.</p> <p>Ta-plan ska upprättas och följas. Kontaktperson som ska godkänna TA-planen är Kim Stenmark kim.stenmark@nacka.se</p> <p>Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.</p> <p>Lösa massor (undantaget rena matjordsmassor) får inte placeras direkt på marken eller så att det kan läcka eller spridas ut i omkringliggande områden. Markduk ska användas för att förhindra detta. Vid högre belastning på marken ska den förstärkas med krossmaterial (markduk under).</p> <p>Sökande tar över ansvaret för skötsel och underhåll av området under tiden för upplåtelsen. Området ska hållas i snyggt och städat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städat.</p>
-----------------	---

	<p>Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud.</p> <p>Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten.</p> <p>Efter etablering ska marken återställas till befintligt skick. Kommunen ska kallas till marksyn samt etableringssyn.</p> <p>Information: Träd inom eller i anslutning till det upplåtta området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ” krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med etableringen ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande.</p> <p>Nacka kommun har en taxa för nyttjande av allmän platsmark som kommer att debiteras sökande.</p>
--	---

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Yttrande gällande ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för uppställning av Containers utanför Brf Himmelsbågen med adress Augustendalsvägen 24-26 samt 28-30**

Sökande: Brf Himmelsbågen
Plats: augustendalsvägen 24-26 samt 28-30
Augustendalsvägen 26, 28
Tid: 2021-05-28 - 2021-05-31
Typ av verksamhet: Markupplåtelse på mark som förvaltas av TAM
Yta/ antal: 2 st containers

Villkor:	Nacka kommun äger marken men marken förvaltas inte av Nacka kommun. Förvaltare är TAM. Kontaktuppgifter till TAM är: <i>Owe Löfqvist arbetar åt Tam.</i> 070 678 33 64, owe.lofqvist@tamgroup.se <i>Bengt Ydenius företräder Carlyle</i> 070 5332028, bengt.ydenius@redmanagement.se Nacka kommun svarar därför inte på denna förfrågan.
-----------------	---

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för uteservering skyttevägen 15 restaurang**

Sökande:	RYU AB
Plats:	Skyttevägen 15
Tid:	2021-05-01 - 2021-09-30
Typ av verksamhet:	Kommersiell: Försäljningsändamål
Yta/ antal:	15 kvm
Upplåtelseavgift	7 642,35 kr

Avgift tas ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13.

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:</p> <p>Kontaktuppgifter till sökande skall finnas väl synliga så att allmänheten kan kontakta företaget vid eventuella frågor angående upplåtelsen.</p> <p>Reklamskyltning är inte tillåten på belysnings eller vägmärkesskyltar.</p> <p>Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.</p> <p>Området ska hållas i snyggt och städat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städat.</p> <p>Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud.</p> <p>Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten.</p> <p>Efter etablering ska marken återställas till befintligt skick.</p>
-----------------	--

	<p>Information:</p> <p>Träd inom eller i anslutning till det upplåtta området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ” krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med etableringen ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande.</p> <p>Nacka kommun har en taxa för nyttjande av allmän platsmark som kommer att debiteras sökande.</p>
--	--

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för filminspelning Eriksrovägen Vinvägen Ej allmän plats, planlöst, men Nacka kommun är väghållare.**

Sökande: Filmlance International AB

Plats: eriksrovägen samt vinvägen på båda sidor av väg 222.
Eriksrovägen 14
Vinvägen 7-9, 11
Palmvägen 2, 4, 6

Tid: 2021-06-14

Typ av verksamhet: Kommersiell: Övrigt

Avgift tas inte ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13 eftersom inspelningen sker utanför detaljplanerat område. Vägarna är inte allmän plats enligt definitionen i PBL.

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:</p> <p>Vägarna där man önskar filma är utanför detaljplanerat område. Trakenheten är väghållare och har därför direktiv till sökande: Inspelningen får inte blockera för trafiken som rör sig på vägarna. Inspelningen får inte blockera in- och utfarter till fastigheterna. Inspelningen får inte bryta mot vanliga trafikregler i trafikförordningen. Inspelningen ska följa gällande skyltning på platsen. Inspelningen ska skylta med filminspelning på vägen före och efter inspelningsområdet. Filminspelning på kommunal mark får inte utestänga allmänheten som alltid har företräde. Endast kortare avspärning eller anhållan om tystnad får ske vid tagning. Arrangören ska ha personal på plats som kan besvara frågor från allmänheten. Information till närboende ska också ombesörjas av sökande. Sökande ska ombesörja att funktionärer finns på plats för att styra gång- och cykeltrafikanter enligt överenskommelse med polisen. Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.</p>
-----------------	---

	<p>Området ska hållas i snyggt och städat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städat. Arrangören tillhandahåller egna papperskorgar och bortfrakt av avfall vid behov. Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud. Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten. Arrangören ansvarar för att det finns fria räddningsvägar.</p> <p>Information: Träd inom eller i anslutning till det upplåtna området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ” krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med evenemanget ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande.</p>
--	--

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för metallskulpturen Globalgloben på de 5 platser inom Nackas territorium som Nacka kommun är huvudman för av de 17 som ansökan gäller.**

Sökande:	Nacka församling
Plats:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lillstugan, Gamla Värmdövägen 14 2. Forumkyrkan, Serenadvägen 25 3. Hellasgården, Ältavägen 101 4. Skuru skola, Skuru skolväg 2 5. Visborgs minne, Skurusundsvägen 171 6. Sandasjön, Källan 7. Storkällans Krematorium 8. Kvarnholmen, Mjölmarvägen 9. Sickla Industriväg 10 10. Älta kyrka, Almvägen 5 11. Nacka stadshus, Granitvägen 12. Siroccogatan 7, Sickla 13. Nacka Naturreservatet 14. Augustendalsvägen 42, Nacka Strand 15. Nyckelviken, Nacka 16. Fisksätra kyrka, Fredens torg 17. Uppfinnargränd 8, Nacka

Nr 5, 8, 11, 14 och 15 svarar Nacka kommun för som huvudman.

Tid:	2021-06-19 - 2026-06-18
Typ av verksamhet:	Markupplåtelse
Yta/ antal:	17 varav Nacka kommun svarar för 5st som huvudman
Upplåtelseavgift	0,00 kr

Avgift tas inte ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13 eftersom etableringen är att ses som ideell verksamhet.

Villkor:

Nacka kommun svarar inte för glob nr:

1. Nacka församlings egen mark.
2. Forumkyrkans egen mark godkännande av markägaren krävs
3. Hellasgården, godkännande från förvaltare Stockholm Stad krävs samt arrendatorn för den delen av Hellasgården.
4. Rikshem äger marken, godkännande krävs av dem.
6. Familjen Af Petersén äger marken, godkännande krävs av dem
7. Nacka kyrkas mark.
9. Sickla industriväg 9, området är under byggnation, byggföretaget som arbetar på platsen behöver tillfrågas. Ej kommunal mark.
10. Älta kyrkas mark eller bostadsrättsföreningen äger marken, ej kommunal mark.
12. Atrium Ljungberg äger marken, behöver godkänna etablering
13. Erstavik, Familjen Af Petersén behöver godkänna etableringen
16. Fisksätra kyrka behöver godkänna etableringen ev även Stena Fastigheter.

NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:

Svar från parkgruppen på valda platser där Nacka kommun är markägare:

Nr 5 ok men det behöver markera ut den på vintern för vid en vändplan riskerar den att bli överplogad och det tar vi inget ansvar för.

Nr 8 fin och central plats där många passerar. Den behöver stå minst en meter från gångvägen för att ge plats åt snöröjningen. Extra viktigt med förankring i mark för placering i park kan göra att den blir en lekskulptur

Här behöver man även kontakta KUAB för godkännande av platsen eftersom de fortfarande är huvudman, marken går snart över till Nacka kommuns huvudmannaskap.

Nr 11: Viktigt med förankring i mark även här.

Nr 14: trevlig placering i anslutning till gångväg och vatten. Även här behöver det vara möjligt att passera med snöröjningsmaskin på gångvägen.

Nr 15 Herrgårdsområdet i Nyckelviken är offentlig plats. Vald plats ser ok. Den behöver stå en bit från gångvägen för att ge plats åt snöröjningen.

Kontaktuppgifter till sökande skall finnas väl synliga så att allmänheten kan kontakta företaget vid eventuella frågor angående upplåtelsen. Information till närboende ska också ombesörjas av sökande.

Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.

	<p>Församlingen har skötselansvaret för globerna. Globerna ska märkas upp så att felanmälningarna går rätt. Församlingen ansvarar för klottersanering inom 24 timmar.</p> <p>Sökande tar över ansvaret för skötsel och underhåll av området under tiden för upplåtelsen. Området ska hållas i snyggt och städlat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städlat.</p> <p>Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud.</p> <p>Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten.</p> <p>Information: Träd inom eller i anslutning till det upplåtna området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ” krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med etableringen ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande.</p> <p>Nacka kommun har en taxa för nyttjande av allmän platsmark som inte kommer att debiteras sökande eftersom utplaceringen är ideell. :</p>
--	---

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för Rookie Startups sommarjobbs evenemang för Nackas ungdomar säsongen 2021 på badplatser**

Sökande: Rookie startups

Plats: 1)Boobadet enligt våra direktiv
2)Glasbrukssjöns badplats
3)Fisksätrabadet
4)Vårgårdsbadet enligt våra direktiv
5)Erstaviksbadet ok om markägaren godkänner

De andra badplatserna kan inte Nacka kommun besvara:

6) Saltsjöbadens friluftsbad är privat
7)Gustavsviks badplats: tomtägarföreningsbad.

Tid: 2021-06-28 - 2021-07-15

Typ av verksamhet: Markupplåtelse

Avgift tas inte ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställt taxa den 2017-11-13 eftersom detta är ett ideellt evenemang för att främja näringsverksamhet för ungdomar såsom ett sommarjobb i projekt tillsammans med Nacka kommun..

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:</p> <p>Nacka kommun kan bara svara för 4 st av de önskade badplatserna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Boobadet är ok om torgstånden placeras längst staketet. 2) Glasbrukssjöns Badplats är ok. 3) Fisksätrabadet är ok. 4) Vårgårdsbadet är ok om man ställer sig längre upp mot skogsdungen, föreslagen plats är för nära vattnet. 5) Erstaviksbadets placeringar är ok om man får godkänt av familjen Af Petersén som är markägare, Nacka kommun förvaltar badet. <p>Två platser kan Nacka kommun inte alls svara för: Saltsjöbadens friluftsbad samt Gustavsviks badplats, eftersom Nacka kommun varken är markägare eller förvaltar badet under badsäsongen.</p>
-----------------	--

	<p>Kontaktuppgifter till sökande skall finnas väl synliga så att allmänheten kan kontakta företaget vid eventuella frågor angående upplåtelsen.</p> <p>Reklamskyltning är inte tillåten på belysnings eller vägmärkesskyltar.</p> <p>Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.</p> <p>Området ska hållas i snyggt och städat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städat.</p> <p>Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud.</p> <p>Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten.</p> <p>Efter etablering ska marken återställas till befintligt skick. Kommunen ska kallas till marsyn samt etableringssyn.</p> <p>Träd inom eller i anslutning till det upplåtna området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ”krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med etableringen ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande..</p>
--	---

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,

Anna Pöldma Trafikenheten Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för försäljning av sommarbär invid bensinmack Fisksätra på grönyta parkmark**

Sökande:	Mohammad Gaafar
Plats:	invid Shell-macken Fisksätra Fidravägen 1-2 Repvägen 2
Tid:	2021-05-10 - 2021-08-10
Typ av verksamhet:	Kommersiell: Försäljningsändamål försäljning av sommarbär säsongen 2021
Yta/ antal:	1 st marknadsstånd
Upplåtelseavgift	27 900,00 kr

Avgift tas ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13.

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:</p> <p>Plats för försäljning skall vara på grön yta/parkmark invid vägen. Vägen måste hållas ren från försäljningsprodukter.</p> <p>Kontaktuppgifter till sökande skall finnas väl synliga så att allmänheten kan kontakta företaget vid eventuella frågor angående upplåtelsen.</p> <p>Reklamskyltning är inte tillåten på belysning eller vägmärkesskyltar.</p> <p>Kontaktperson för godkännande för trafiksäker in och utfart till försäljningsplatsen är Kim Stenmark kim.stenmark@nacka.se</p> <p>Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.</p> <p>Området ska hållas i snyggt och städat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städat.</p>
-----------------	--

	<p>Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud.</p> <p>Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten.</p> <p>Information: Nacka kommun förutsätter att skatteverkets direktiv gällande tillfällig försäljning på marknad och torg följs. Informationsblad från skatteverket bifogas.</p> <p>Träd inom eller i anslutning till det upplåtta området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ” krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med etableringen ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande.</p> <p>Nacka kommun har en taxa för nyttjande av allmän platsmark som kommer att debiteras sökande.</p>
--	---

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för Bogfelts byggetablering hörnan trappvägen allevägen Eknäs Saltsjö-Boo**

Sökande:	Bogfelts Instal. & Entreprenad AB
Plats:	sockenvägen trappvägen p-platser på grus
Tid:	2021-06-06 - 2021-08-31
Typ av verksamhet:	Markupplåtelse
Yta/ antal:	40 kvm
Upplåtelseavgift	0,00 kr

Avgift inte tas ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13 eftersom arbeten sker i NTN:s regi.

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:</p> <p>Kontaktuppgifter till sökande skall finnas väl synliga så att allmänheten kan kontakta företaget vid eventuella frågor angående upplåtelsen. Information till närboende ska också ombesörjas av sökande.</p> <p>Ta-plan ska upprättas och följas. Kontaktperson som ska godkänna TA-planen är Kim Stenmark kim.stenmark@nacka.se</p> <p>Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.</p> <p>Lösa massor (undantaget rena matjordsmassor) får inte placeras direkt på marken eller så att det kan läcka eller spridas ut i omkringliggande områden. Markduk ska användas för att förhindra detta. Vid högre belastning på marken ska den förstärkas med krossmaterial (markduk under).</p> <p>Sökande tar över ansvaret för skötsel och underhåll av området under tiden för upplåtelsen. Området ska hållas i snyggt och städlat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städad.</p>
-----------------	--

	<p>Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud.</p> <p>Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten.</p> <p>Information: Träd inom eller i anslutning till det upplåtta området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ” krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med etableringen ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande.</p> <p>Nacka kommun har en taxa för nyttjande av allmän platsmark som inte kommer att debiteras sökande eftersom arbeten sker i NTN:s regi..</p>
--	--

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för byggetablering under ledningsgata Ormingeren Orminge Saltsjö-Boo**

Sökande:	Bogfelts Instal. & Entreprenad AB
Plats:	ormingeren 11-13
Tid:	2021-05-16 - 2021-07-31
Typ av verksamhet:	Markupplåtelse
Yta/ antal:	200 kvm
Upplåtelseavgift	0,00 kr

Avgift tas inte ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13 eftersom arbeten sker i NTN:s regi.

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:</p> <p>Villkor från parkgruppen: Det är ok men i ledningsgata som håller på att monteras ned så de behöver stämma av med Boo energi och Vattenfall så att det inte krockar. Obs!</p> <p>Kontaktuppgifter till sökande skall finnas väl synliga så att allmänheten kan kontakta företaget vid eventuella frågor angående upplåtelsen. Information till närboende ska också ombesörjas av sökande.</p> <p>Viktigt att kontakta trafikingenjörerna för godkänd in- och utfart till etableringen. Det finns ingen infart visad på ritningen. Ta-plan ska upprättas och följas. Kontaktperson som ska godkänna TA-planen är Kim Stenmark kim.stenmark@nacka.se</p> <p>Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.</p> <p>Lösa massor (undantaget rena matjordsmassor) får inte placeras direkt på marken eller så att det kan läcka eller spridas ut i omkringliggande områden. Markduk ska användas för att förhindra</p>
-----------------	--

	<p>detta. Vid högre belastning på marken ska den förstärkas med krossmaterial (markduk under).</p> <p>Sökande tar över ansvaret för skötsel och underhåll av området under tiden för upplåtelsen. Området ska hållas i snyggt och städat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städat.</p> <p>Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud.</p> <p>Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten.</p> <p>Efter etablering ska marken återställas till befintligt skick. Kommunen ska kallas till marksyn samt etableringssyn.</p> <p>Information: Träd inom eller i anslutning till det upplåtna området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ” krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med etableringen ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande.</p> <p>Nacka kommun har en taxa för nyttjande av allmän platsmark som inte kommer att debiteras sökande eftersom arbeten sker i NTN:s regi.</p>
--	--

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för filminspelning Solsidan Morabergsvägen**

Sökande:	Solsidan Produktion HB
Plats:	på Morabergsvägen 3 i Saltsjöbaden påverkan hela Morabergsvägen
Tid:	2021-05-10 - 2021-05-12 enligt lista på tider under dagarna
Typ av verksamhet:	Kommersiell: Övrigt filminspelning
Yta/ antal:	3 dagar
Upplåtelseavgift	3 000,00 kr

Avgift tas ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13.

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:</p> <p>Filminspelningen sker i tre dagar inne i en av fastigheterna Morabergsvägen. Under tiden man filmar vill man stoppa trafik pga ljudet tillfälligt. Detta får ske enligt önskan om att stoppa 2-3 minuter i omgångar.</p> <p>Informationsblad ska lämnas till samtliga som har utfarter mot Morabergsvägen som kan drabbas av detta. Filminspelningen ska ha vakter vid infarten till Morabergsvägen samt längs sidorna som kan tala med allmänheten vid behov. Filminspelningen ska skylta vid infart till Morabergsvägen med skylten Filminspelning pågår.</p> <p>Filminspelning på kommunal mark får inte utestänga allmänheten som alltid har företräde. Endast kortare avspärning eller anhållan om tystnad får ske vid tagning.</p> <p>Arrangören ska ha personal på plats som kan besvara frågor från allmänheten. Information till närboende ska också ombesörjas av sökande.</p> <p>Sökande ska ombesörja att funktionärer finns på plats för att styra gång- och cykeltrafikanter enligt överenskommelse med polisen. Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.</p>
-----------------	---

	<p>Området ska hållas i snyggt och städat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städat. Arrangören tillhandahåller egna papperskorgar och bortfrakt av avfall vid behov. Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud. Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten. Arrangören ansvarar för att det finns fria räddningsvägar.</p> <p>Information: Träd inom eller i anslutning till det upplåtna området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ” krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med evenemanget ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande. Nacka kommun har en taxa för nyttjande av allmän platsmark som kommer att debiteras sökande.</p>
--	---

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Yttrande gällande ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för kajakställ på kvartersmark arrenderad av båtklubb invid Boobadet Lännersta Saltsjö-Boo**

Sökande: Kajakkompaniet Stockholm AB

Plats: Boobadet Lännersta Saltsjö-Boo
Baggensvägen 64

Tid: 2021-05-29 - 2021-08-29

Typ av verksamhet: Markupplåtelse på offentlig plats

Villkor:	Platsen är kvartersmark. Det är inte allmän plats eller offentlig plats. Det behövs därför inte polistillstånd för etableringen. Nacka kommuns fastighetskontors markgrupp kommer att kommunicera själva med sökande för att upprätta ett arrendavtal. Sökande behöver ha ett avtal i överenskommelse med markgruppen samt båtklubben som arrenderar marken av Nacka kommun idag. Trafikenheten svarar därför inte på denna förfrågan gällande begagnande av offentlig plats.
-----------------	---

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om avstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för uppställning av container på gångväg/parkmark Vinterbrinksvägen Igelboda Saltsjöbaden**

Sökande: mohammed chowdhury
Plats: Gräsyta/gångväg mitt emot porten
vinterbrinksvägen 21
Typ av verksamhet: Markupplåtelse

Ansökan avstyrkes av följande skäl: Nacka kommun kan inte tillåta utplacering av container på gångväg/refug med gräs mitt över porten från adress Vinterbrinksvägen 21 Igelboda Saltsjöbaden. Det är höga buskar invid slänt upp mot kedjehus som ramar in gaturummet framför flerbostadshuset Vinterbrinksvägen 21. Det är olämpligt att placera en container på den smala yta som blir kvar mot gatan mellan buskaget och vägen. På denna yta ska gång- och cykeltrafikanter ha fri sikt och kunna röra sig obehindrat. Om en container blockerar platsen samt sikten skulle detta utgöra en trafikfara för passerande. Nacka kommun kan inte låna ut mark här för privat ändamål. Denna typ av etableringar ska ske inom den egna fastigheten. Detta är Nacka kommuns generella ståndpunkt vid denna typ av förfrågningar.

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för filminspelning på och invid Boobadet**

Sökande:	Mr Sigrid
Plats:	Boobadet Lännersta Saltsjö-Boo Baggensvägen 66
Tid:	2021-05-20
Typ av verksamhet:	Kommersiell: Övrigt
Yta/ antal:	
Upplåtelseavgift	1 000,00 kr

Avgift tas ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13.

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:</p> <p>Filminspelning på kommunal mark får inte utestänga allmänheten som alltid har företräde. Endast kortare avspärning eller anhållan om tystnad får ske vid tagning.</p> <p>Arrangören ska ha personal på plats som kan besvara frågor från allmänheten. Information till närboende ska också ombesörjas av sökande.</p> <p>Sökande ska ombesörja att funktionärer finns på plats för att styra gång- och cykeltrafikanter enligt överenskommelse med polisen. Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.</p> <p>Området ska hållas i snyggt och städat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städat. Arrangören tillhandahåller egna papperskorgar och bortfrakt av avfall vid behov.</p> <p>Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud. Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten. Arrangören ansvarar för att det finns fria räddningsvägar.</p>
-----------------	---

	<p>Information:</p> <p>Träd inom eller i anslutning till det upplåtta området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ”krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med evenemanget ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande. Nacka kommun har en taxa för nyttjande av allmän platsmark som kommer att debiteras sökande.</p>
--	---

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för SUP-boarduthyrning Sickla Strand med utställda containers samt servering på gräsmattan intill**

Sökande:	Smashing Balance
Plats:	sickla strand invid tennisbanan Sickla Strand 5-41
Tid:	2021-05-20 - 2021-10-01
Typ av verksamhet:	Kommersiell: Försäljningsärendamål
Yta/ antal:	
Upplåtelseavgift	5 000,00 kr

Avgift tas ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13.

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT: Försyn med förvaltaren av området sker inför etablering. Kontaktperson är Mariana Becker, mariana.becker@nacka.se</p> <p>Verksamheten får endast använda den närmaste bryggan för iläggning och upptagning av suparna. Denna plats samt övriga delar av parken samnyttjas med allmänheten och verksamheten har ingen förtur.</p> <p>Kontaktuppgifter till sökande skall finnas väl synliga så att allmänheten kan kontakta verksamhetsutövarna vid eventuella frågor angående upplåtelsen.</p> <p>Öppettider för de olika delarna av verksamheten ska sättas upp väl synligt på containrarna.</p> <p>Verksamheten inklusive café ska vara öppet minst fyra dagar i veckan vara två helgdagar från juni till september.</p> <p>Verksamheten ska tillhandahålla egna papperskorgar samt städa av området vid stängning för dagen. I anslutning till containern får utemöbler ställas ut till gästerna. Dessa samt annat tillhörande verksamheten ska förvaras i containern när det är stängt.</p> <p>Kommunens entreprenörer ska ges möjlighet att klippa gräset vid behov.</p> <p>I år tar Nacka kommun taxa för etableringen enligt fullmäktiges tariff. Förra året var en provotid. När sökande återkommer tar vi en avgift för hela säsongen på 5.000 kr denna gång.</p>
-----------------	---

	<p>Kontaktuppgifter till sökande skall finnas väl synliga så att allmänheten kan kontakta företaget vid eventuella frågor angående upplåtelsen.</p> <p>Reklamskyltning är inte tillåten på belysnings eller vägmärkesskyltar.</p> <p>Kontaktperson för godkännande för trafiksäker etablering av containers samt in och utfart till försäljningsplatsen är Kim Stenmark kim.stenmark@nacka.se</p> <p>Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.</p> <p>Området ska hållas i snyggt och städat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städat.</p> <p>Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud.</p> <p>Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten.</p> <p>Efter etablering ska marken återställas till befintligt skick. Kommunen ska kallas till marksyn samt etableringssyn.</p> <p>Information: Nacka kommun förutsätter att skatteverkets direktiv gällande tillfällig försäljning på marknad och torg följs. Informationsblad från skatteverket bifogas.</p> <p>Träd inom eller i anslutning till det upplåtna området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ”krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med etableringen ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande.</p> <p>Nacka kommun har en taxa för nyttjande av allmän platsmark som kommer att debiteras sökande.</p>
--	--

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om förlängning av nuvarande upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för byggetablering Serneke Augustendalsvägen i blivande dagvattenpark**

Sökande:	Serneke Sverige AB
Plats:	Augustendalsvägen 27, 30, 32
Tid:	2021-05-29 - 2021-06-30
Typ av verksamhet:	Kommersiell: Byggändamål
Yta/ antal:	550 kvm
Upplåtelseavgift	30 310,50 kr

Avgift tas ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13.

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:</p> <p>Nacka kommun har vid åtskilliga tillfällen gjort tillsyn på fastigheten. Serneke har tyvärr inte följt de direktiv vi har lämnat. Det har mest handlat om att man brett ut sig, använt betydligt större ytor än man sökt upplåtelse för. Under vintern har Serneke fått utgöra rättelse med hot om vite från exploateringsenheten via det avtal om exploatering som upprättats för markanvändningen. Serneke har gjort rättelse, men vid tillsyn inför förlängning av denna etablering har de punkter Nacka kommun gjort nedslag på inte följts. Det handlar om att parkmarken mot norra sidan av augustendalsvägen används av Serneke utan tillstånd. Det står bilar på uppfarten, det står containers och upplag på marken vars tyngd skadar de träd som står på platsen. Trädens rotsystem klarar inte all den tyngd/kraft som det tunga byggmaterialet påverkar trädens rötter med. Serneke har tagit ner träd olovandes, tvist pågår om återställning, utplantering av träd samt ersättning för skadat träd. Allt detta påverkar beslutet som fattas idag.</p> <p>Serneke använder större yta än den man visar i ansökan. När man tittar på ritningen ser man att det röda strecket för inhägnaden</p>
-----------------	--

slutar i intet. Det är för att inhägnaden fortsätter. Man använder ca 100 kvm mer än man söker tillstånd för. Detta tar nu Nacka kommun betalt för samt villkorar i detta beslut.

Serneke får inte fästa stängsel i träd. De träd som finns på platsen ska skyddas enligt teknisk handbok [Teknisk handbok | Nacka kommun](#). Nacka kommuns exploateringsenhet har upprättat ett exploateringsavtal med Serneke/Patriam där det tydligt framgår att Nacka kommun tar ut vite för skadade träd. **Nacka kommun förväntar sig att Serkene hörsammar detta.**

Serneke är skyldiga att återställa marken samt eventuellt skadade träd invid de stängsel som Serneke ställt upp invid träd i backen mellan den egna fastigheten och uppfarten från norra sidan av Augustendalsvägen.

Kontaktuppgifter till sökande skall finnas väl synliga så att allmänheten kan kontakta företaget vid eventuella frågor angående upplåtelsen. Information till närboende ska också ombesörjas av sökande.

Ta-plan ska upprättas och följas. Kontaktperson som ska godkänna TA-planen är Kim Stenmark kim.stenmark@nacka.se

Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.

Lösa massor (undantaget rena matjordsmassor) får inte placeras direkt på marken eller så att det kan läcka eller spridas ut i omkringliggande områden. Markduk ska användas för att förhindra detta. Vid högre belastning på marken ska den förstärkas med krossmaterial (markduk under).

Sökande tar över ansvaret för skötsel och underhåll av området under tiden för upplåtelsen. Området ska hållas i snyggt och städlat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städlat.

Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud.

Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten.

Efter etablering ska marken återställas till befintligt skick.

	<p>Kommunen ska kallas till eftersyn vid avlämning av marken: Elin Ösby elin.osby@nacka.se samt Mariana Becker mariana.becker@nacka.se på enheten för offentlig utemiljö förvaltning.</p> <p>Information: Träd inom eller i anslutning till det upplåtta området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ”krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med etableringen ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande.</p> <p>Nacka kommun har en taxa för nyttjande av allmän platsmark som kommer att debiteras sökande.</p>
--	---

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för filminspelning i och invid Dammsjön Erstavik den del som ägs av Nacka kommun.**

Sökande:	warner bros
Plats:	Dammsjön Erstavik Erstaviks Kvarnväg 27 Nacka kommun svarar för den del som ägs och förvaltas av Nacka kommun. Övrig del av marken ägs av familjen Af Petersén på Erstavik
Tid:	2021-05-27
Typ av verksamhet:	Kommersiell: Övrigt
Yta/ antal:	
Upplåtelseavgift	1 000,00 kr

Avgift tas ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13.

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:</p> <p>Inspelningen sker på vattnet mestadels, en flotte används för ett tävlingsmoment som spelas in. Flotten dras av deltagarna i rep som fästs i träden. Motorbåt får inte användas i vattnet under inspelningen.</p> <p>Filminspelningen får inte köra in till området med fordon. Om man behöver använda fordon för att transportera flotten eller annan utrustning behövs särskild dispens från trafikingenjör Dennis Vassenin för åtgärden. Kontaktuppgift: dennis.vassenin@nacka.se</p> <p>Filminspelning på kommunal mark får inte utestänga allmänheten som alltid har företräde. Endast kortare avspärning eller anhållan om tystnad får ske vid tagning.</p> <p>Arrangören ska ha personal på plats som kan besvara frågor från allmänheten. Information till närboende ska också ombesörjas av sökande.</p> <p>Sökande ska ombesörja att funktionärer finns på plats för att styra gång- och cykeltrafikanter enligt överenskommelse med polisen.</p> <p>Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs.</p>
-----------------	--

	<p>ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.</p> <p>Området ska hållas i snyggt och städat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städat. Arrangören tillhandahåller egna papperskorgar och bortfrakt av avfall vid behov.</p> <p>Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud. Inga gångvägar i området får blockeras.</p> <p>Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafiknheten. Arrangören ansvarar för att det finns fria räddningsvägar.</p> <p>Information:</p> <p>Träd inom eller i anslutning till det upplåtta området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ” krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med evenemanget ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande. Nacka kommun har en taxa för nyttjande av allmän platsmark som kommer att debiteras sökande.</p>
--	---

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafiknheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafiknheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Yttrande gällande ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för filminspelning Hellasgården för MSB**

Sökande: Axell design & produktion AB

Plats: hellasgården Nacka
Ältavägen 101, 110

Tid: 2021-05-27

Typ av verksamhet: Markupplåtelse ej kommunal mark

Villkor:	Marken ägs inte av Nacka kommun. Det är Stockholm Stad som äger marken. Sökande behöver kontakta förvaltaren Finn Cederberg Stockholm Stad. Marken är utarrenderad till Hellasgårdens restaurang varför man även behöver kontakta dem. Nacka kommun svarar inte på denna förfrågan.
-----------------	---

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för uppställning av staket mm för corona-säkert student-utspring Nacka Gymnasium juni 2021**

Sökande:	Nacka Kommun
Plats:	Nacka gymnasium Griffelvägen 17, 19
Tid:	2021-06-01 - 2021-06-04
Typ av verksamhet:	Markupplåtelse
Yta/ antal:	
Upplåtelseavgift	0,00 kr

Avgift tas inte ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13 eftersom det är kommunens eget arrangemang.

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:</p> <p>Evenemang på kommunal mark får inte utestänga allmänheten. Undantag får endast göras om arrangören anser att de inte kan garantera säkerheten exempelvis närmast en scen. Arrangören ska ha personal på plats som kan besvara frågor från allmänheten. Information till närboende ska också ombesörjas av sökande.</p> <p>Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.</p> <p>Sökande tar över ansvaret för skötsel och underhåll av området under tiden för evenemanget. Området ska hållas i snyggt och städat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städat. Arrangören tillhandahåller egna papperskorgar och bortfrakt av avfall.</p> <p>Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud. Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten. Arrangören ansvarar för att det finns fria räddningsvägar.</p>
-----------------	---

	<p>Efter evenemanget ska marken återställas till befintligt skick.</p> <p>Information:</p> <p>Träd inom eller i anslutning till det upplåtta området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ”krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med evenemanget ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande. Nacka kommun har en taxa för nyttjande av allmän platsmark som inte kommer att debiteras sökande eftersom det är kommunens eget arrangemang.</p>
--	--

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafiknheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,

Anna Pöldma

Trafiknheten

Nacka kommun

Till Polismyndigheten i Stockholm
Förvaltningsrätt 3 Stockholm RA**Beslut om tillstyrkan av ansökan om upplåtelse av offentlig plats enligt ordningslagen för byggetablering vid villafastigheten Byvägen 40s baksida mot Saltsjöbadens Idrottsplats**

Sökande:	Caroline DiMeo
Plats:	invid Byvägen 40 på baksidan mot Saltsjöbadens IP
Tid:	2021-04-8 - 2021-06-18
Typ av verksamhet:	Kommersiell: Byggärendamål
Yta/ antal:	20 kvm
Upplåtelseavgift	2 405 kr

Avgift tas ut i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa den 2017-11-13.

Villkor:	<p>NACKA KOMMUN GODKÄNNER ANSÖKAN ENLIGT BIFOGAT KARTMATERIAL UNDER FÖRUTSÄTTNING ATT:</p> <p>Kontaktuppgifter till sökande skall finnas väl synliga så att allmänheten kan kontakta företaget vid eventuella frågor angående upplåtelsen. Information till närboende ska också ombesörjas av sökande.</p> <p>Frågan om nycklar till grind för transport på idrottsplatsens parkvägar hanteras inte i denna tillstyrkan. Frågan hanteras av idrottsplatsens personal.</p> <p>Ta-plan ska upprättas och följas. Kontaktperson som ska godkänna TA-planen är Kim Stenmark kim.stenmark@nacka.se</p> <p>Sökande ansvarar för områdena under tiden för upplåtelsen, dvs. ansvarar mot sig själv och mot tredje man om skada skulle uppkomma vid användning av områdena.</p> <p>Lösa massor (undantaget rena matjordsmassor) får inte placeras direkt på marken eller så att det kan läcka eller spridas ut i omkringliggande områden. Markduk ska användas för att förhindra detta. Vid högre belastning på marken ska den förstärkas med krossmaterial (markduk under).</p>
-----------------	--

	<p>Sökande tar över ansvaret för skötsel och underhåll av området under tiden för upplåtelsen. Området ska hållas i snyggt och städlat skick under tiden för upplåtelsen samt lämnas väl städlat.</p> <p>Särskild varsamhet önskas med parkering i området. Inga motorfordon får blockera vägar och parkera mot parkeringsförbud.</p> <p>Inga gångvägar i området får blockeras. Etablering och avetablering via befintliga gångvägar kräver särskild dispens från trafikenheten.</p> <p>Efter etablering ska marken återställas till befintligt skick. Kommunen ska kallas till marksyn samt etableringssyn.</p> <p>Information: Träd inom eller i anslutning till det upplåtna området samt i dess närhet ska skyddas från påkörning och kompaktering. Vid skada tar kommunen ut viten enligt teknisk handbok bilaga ” krav vid grävning i allmänplats”.</p> <p>Om sökande inte utför återställning till överenskommet skick så har Nacka kommun rätt att göra detta på sökandes bekostnad. Kommunen kan även fakturera sökande för extra städning. Eventuella kostnader i samband med etableringen ska ej belasta kommunen.</p> <p>Tillstånd från berörda myndigheter ska införskaffas av sökande.</p> <p>Nacka kommun har en taxa för nyttjande av allmän platsmark som kommer att debiteras sökande.</p>
--	---

Detta yttrande är undertecknat av handläggare vid trafikenheten enligt Natur- och Trafiknämndens delegationsordning punkt 1.14.

För Natur- och Trafiknämnden

Vänliga hälsningar,
Anna Pöldma
Trafikenheten
Nacka kommun

Remissyttrande
Dnr: KFKS 2021/511
Naturvårdsverket: NV- 01883-21
Boverket: 1991/2021

Naturvårdsverket och Boverket

Yttrande på remiss för vägledning för grönplanering

Inledning

Boverket och Naturvårdsverket har tagit fram en vägledning för grönplanering där Nacka kommun har ingått i referensgruppen. Syftet med remissen är kvalitetsgranskning och att få in synpunkter på vägledningens användbarhet och relevans samt samla goda exempel.

Vägledningen består av två dokument som har lite olika format på grund av hur de är tänkta att publiceras.

Yttrande

Nacka kommun har ett grönstrukturprogram som togs fram i samband med översiktsplanen 2011. Det fokuserar främst på naturvärden och rekreativa värden ur ett planeringsperspektiv och utgår från lagstiftningen i PBL. Vid framtagande av dokumentet togs ett antal gis-skikt fram och det är främst dessa, som har använts fram till idag.

Vid uppdatering av vårt grönstrukturprogram kommer ”vägledning för grönplanering (Webbtexter)” kunna utgöra en viktig checklista för komplettering och utveckling av programmet. Ett sådant exempel är klimatfrågan, som har blivit mer aktuell under senare år.

Kommunens övergripande synpunkt på det remitterade materialet är, att det bör framgå i vägledningen att det finns olika sätt att en lägga upp en grönplan. För en kommun som ska göra sin första grönplan kan det bli missvisande om den enda metod som presenteras är att lägga upp den utifrån ett ekosystemtjänstperspektiv.

Nedan följer synpunkter på de olika dokumenten

Vägledning för grönplanering – ett manus till webbtexter på PBL Kunskapsbanken, argument, lagstiftning, mål, utmaningar.

- strukturen på dokumentet med tydliga rubriker gör det lätt att använda och ger en överblick på de olika delar som grönplanering omfattar.
- omfattningen på dokumentet gör att en grönplan upprättad enligt samtliga rubriker skulle bli allt för omfattande för att bli läsbar. Inledningen av dokumentet bör därför kompletteras med en text om hur dokumentet kan användas för att ta fram en relevant grönplan utifrån det enskilda kommunens behov.
- särskilt kapitlen 3, 4 och 5 innehåller bra faktasammanställning.

Vägledning att ta fram en grönplan – ett manus till en pdf/storymap som beskriver process med konkreta arbetssätt och ställningstaganden kopplade till framtagandet av en grönplan.

- redan i rubriken bör det framgå att handledningen för att göra en grönplan utgår från ekosystemtjänstperspektivet.
- handledningen fungerar bara om kommunens underliggande dokument är framtagna utifrån ett ekosystemtjänstperspektiv.

Synpunkterna är sammanställda av representanter från Offentlig utemiljö, Planenheten samt Enheten för strategisk samhällsplanering

Elin Ösby
Enheten offentlig utemiljö
Nacka kommun

Vägledning för grönplanering

– manus till webbtexter som ska publiceras på
Boverkets PBL Kunskapsbanken, utkast för synpunkter
april 2021

Läsanvisning till manus

Detta dokument är inte tänkt att läsas från början till slut, utan mer fungera som en uppslagsbok där man lätt ska kunna hitta det man söker via en sökmotor eller via strukturen. Varje webbsida står egentligen för sig. Detta medför att det blir en del upprepningar i dokumentet.

Den enskilda webbsidan är numrerad i detta dokument. Onumrerade underrubriker i detta material kommer att synas som en innehållsförteckning på respektive webbsida.

För att få en bild av hur det kan komma att se ut, se denna sida

[Ändamålsenlig struktur och estetisk utformning - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Innehåll

1. Vägledning för grönplanering	5
Vägledningens målgrupper.....	5
Vad du kan få ut av att använda vägledningen.....	5
Nyttan med grönplanering och grönplanen som verktyg	6
Grönstrukturens värden	6
Vad är en grönplan?	7
Läsanvisning.....	9
Vägledningens avsändare	10
1.1 Centrala begrepp.....	11
Biologisk mångfald	11
Ekosystemtjänster.....	11
Friluftsliv	11
Grönstruktur	11
Grön infrastruktur.....	11
Grönområde.....	12
Grönyta.....	12
Naturbaserade lösningar	12
2. Därför behövs grönplanering.....	13

Grönska och natur främjar människors hälsa	13
Klimatanpassning genom naturbaserade lösningar	13
En grön infrastruktur som stärker biologisk mångfald.....	14
2.1 Grönplanera för människors hälsa och välbefinnande	15
Gröna miljöer påverkar välbefinnandet.....	15
Närhet till grönska har stor betydelse för hälsoeffekten.....	15
Grönområdets storlek har betydelse för funktion och upplevelse	15
Tillgång till grönstruktur kan utjämna skillnader i hälsa	16
Grönområden som arenor för social hållbarhet och demokrati.....	16
Bullerreducering och goda ljudmiljöer.....	17
Grönska minskar exponering för luftföroreningar	17
Naturupplevelse och friluftsliv.....	17
Grönstrukturens kulturarv	17
Parker och natur har betydelse för gestaltningen av den byggda miljön..	18
Tillgång till råvaror, mat och dricksvatten för hälsosam livsmiljö	18
Relaterad information.....	18
2.3 Grönplanera för anpassning till ett ändrat klimat.....	20
Parker och grönområden reglerar vatten vid skyfall och översvämning..	20
Stora träd och vegetation behövs.....	20
Grönska och vatten reglerar temperaturen vid värmeböljor.....	21
Vegetationens rötter motverkar ras, skred och erosion	22
Relaterad information.....	22
2.3 Grönplanera för biologisk mångfald	23
Ekosystemen är vår basresurs.....	23
Biologisk mångfald ger motståndskraft	23
Grönplaneringen kan säkra viktiga livsmiljöer	23
Biologisk mångfald behöver tid	24
Grön infrastruktur främjar biologisk mångfald och ekosystemtjänster....	24
Grönplanera för en grön infrastruktur i landskapet	25
Det biologiska kulturarvet	25
Relaterad information.....	25
3. Grönplaneringen och grönplanen i lagstiftningen	27
Mest relevanta lagarna för grönplaneringen.....	27
Grönstruktur som en grundläggande struktur i PBL	28

Miljöbalken har viktiga verktyg för att säkerställa grönstrukturen.....	29
Kulturmiljölagen lyfter det gröna kulturarvet	30
Väglagen & Lag om byggande av järnväg	31
Skogsvårdslagen (1979:429)	31
Relaterad information.....	31
4 Nationella mål lyfter grönstrukturen	32
Miljökvalitetsmålen.....	32
Friluftspolitiska mål	33
Folkhälsopolitiskt mål	33
Kulturmiljömålen	33
Målen för gestaltad livsmiljö.....	34
Relaterad information.....	34
5. Internationella överenskommelser, mål och strategier.....	35
Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen.....	35
New Urban Agenda	35
Aarhuskonventionen.....	36
Konventionen för biologisk mångfald (CBD).....	36
Bernkonventionen	36
Europeiska landskapskonventionen (ELC)	36
Ramsarkonventionen	37
Världsarvskonventionen.....	37
Europeiska strategier	37
Relaterad information.....	39
6. Att arbeta med grönplanering.....	40
Att ta fram en grönplan	40
Utmaningar i grönplaneringen.....	40
Dialog och delaktighet i grönplanen	41
Att arbeta med riktlinjer i grönplaneringen.....	41
6.1 Att ta fram en grönplan	42
Grönplanens övergripande arbetsmoment.....	42
Planera och organisera.....	42
Kartlägga och analysera	42
Ta fram temakartor och strukturbilder	42
Formulera strategier, åtgärder och indikatorer	43

Anta planen.....	43
Checklistor med förslag till kartläggningar och temakartor.....	43
6.2 Utmaningar i grönplaneringen.....	44
Tätt och grönt	44
Kumulativa effekter.....	44
Mångfunktionalitet kräver planering, samverkan och ytor	45
En grönstruktur med många markägare	45
Grönstrukturen behöver hanteras i olika skalor	45
Begränsad budget	46
Från planering till genomförande för ett långsiktigt resultat.....	46
6.3 Dialog och delaktighet i grönplanen	47
Planera och strukturera den interna dialogen inom den kommunala organisationen	47
Tänk igenom syfte och former för dialog och delaktighet med externa aktörer.....	48
Förberedelser för dialogen.....	48
Sök upp viktiga målgrupper	49
Genomförandet av dialogen	50
Glöm inte återkopplingen från dialogen.....	50
Relaterad information.....	51
6.4 Att arbeta med riktlinjer i grönplaneringen.....	52
Riktlinjer underlättar arbetet med grönplanering	52
Riktlinjer för tillgång och nåbarhet	52
Riktlinjer för storlek och kvalitet	52
Riktlinjer för arbetssätt med grönytefaktorn	55
Riktlinjer för frivillig kompensation	56
Riktlinjer för naturbaserade lösningar	56
Relaterad information.....	56

1. Vägledning för grönplanering

Den här vägledningen handlar om varför och hur kommunen kan arbeta med grönplaneringen och ta fram en grönplan. En grönplan är ett strategiskt dokument som visar hur kommunen och andra aktörer behöver bevara och utveckla grönstrukturen och dess ekosystemtjänster i städer, samhällen och landskapet som helhet. Med hänsyn till natur- och kulturvärden kan en ändamålsenlig struktur av grönområden bidra med mångfunktionella lösningar som främjar människors hälsa, biologisk mångfald och klimatanpassning. Vägledningen har tagits fram av Boverket och Naturvårdsverket tillsammans.

Vägledningens målgrupper

Vägledningen riktar sig till dig som arbetar på en kommun eller som konsult på uppdrag av en kommun inom park, miljö, naturvård, stadsbyggnad, kulturmiljö, friluftsliv och strategisk planering.

Vägledningen kan också ha ett värde för dig som beslutsfattare i egenskap av förtroendevald eller chef, liksom för tjänstepersoner på Länsstyrelsen och regioner.

Vad du kan få ut av att använda vägledningen

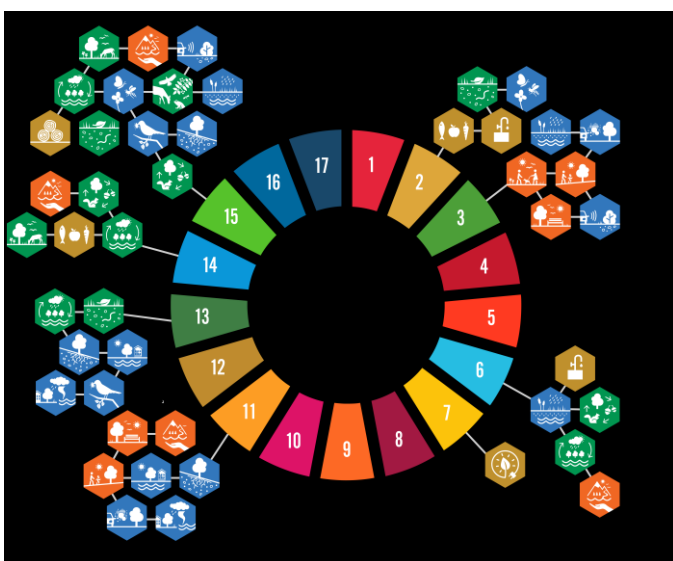
Den här vägledningen ger dig som arbetar med grönplanering och ska ta fram en grönplan ett stöd i arbetet. Vägledningen svarar på frågorna varför, vad och hur och innehåller:

- kunskap om varför och argument för att ta fram en grönplan,
- hur grönplaneringen kan stödja och underlätta tillämpning av lagstiftningen och bidra till arbetet med att nå såväl nationella som globala målsättningar,
- förslag till en process eller arbetsgång för hur du kan planera, organisera och arbeta fram en grönplan,
- förslag till struktur och innehåll i en grönplan (exempelvis vilka kartläggningar och analyser som behöver göras),
- förslag till strategier, handlingsplan och indikatorer för uppföljning.

Syftet med vägledningen är att stödja kommunernas arbete med grönplanering genom att samla argument, inspirerande exempel, lyfta processens betydelse för dialog, förankring och kunskapsuppbyggnad samt förenkla kartläggningsprocesserna.

Nytan med grönplanering och grönplanen som verktyg

Grönstrukturen i bebyggelse och landskap har en nyckelroll för att möta samhällets utmaningar. Genom grönplanen kan grönstrukturens många värden, funktioner och ekosystemtjänster synliggöras och analyseras, behov av utveckling och bevarande kan identifieras. Kommunen kan i grönplanen fatta beslut om målsättningar, strategier, ställningstaganden och riktlinjer för arbetet med grönplaneringen. Grönplanens underlag, strukturbilder och förslag på åtgärder ger arbetet med grönplanering en tydlig riktning där grönstrukturens värden bättre tas tillvara och integreras i planering, byggande och förvaltning. Grönplanen är därför en viktig pusselbit i en hållbar samhällsplanering och ett verktyg för att arbeta med miljömålen och Agenda 2030.

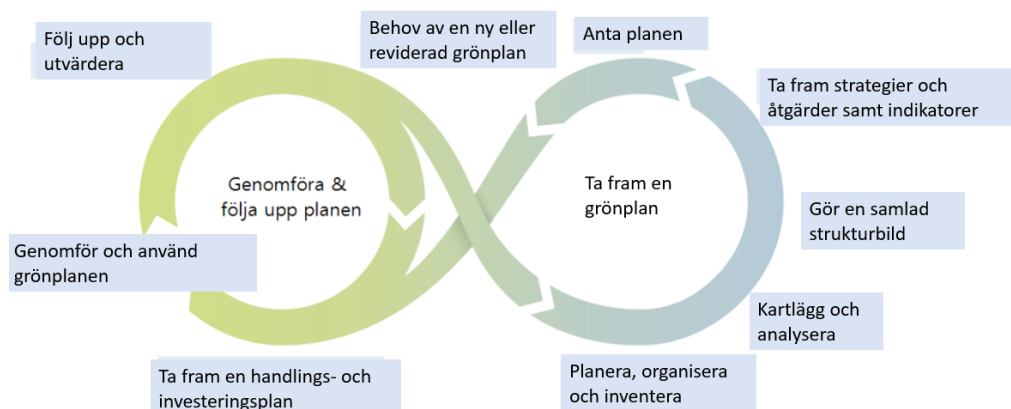
Grönstrukturen med sina ekosystemtjänster bidrar till att uppnå till flera av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Illustration: The New Division/Boverket

Grönstrukturens värden

Bebyggelsens och landskapets gröna miljöer är mångfunktionella och bidrar med många värden och ekosystemtjänster. En mångfald av arter och livsmiljöer – en biologisk mångfald, är grunden för en robust grönstruktur och för ekosystemtjänsterna. Flera av våra gröna miljöer som äldre parker, kyrkogårdar och kulturlandskap, har stora kulturmiljövärden och är en del av vår historia. Gröna miljöer – både bostadsnära och tätortsnära, är viktiga för vår hälsa och vårt välbefinnande. De stimulerar till fysisk aktivitet och sänker stressnivåer. Gröna och blå miljöer bidra också till att anpassa bebyggelse och landskap till ett förändrat klimat som är både varmare och blötare. I den byggda miljön utgör parker, grönområden, alléer och vattendrag viktiga rumsskapande element som strukturerar och organiserar bebyggelsen.

Grönstrukturen formas av många olika aktörer och intressenter som äger, bygger, förvaltar och använder den. Att ta fram och arbeta med en grönplan

kan underlätta samordning och samverkan mellan olika aktörer och sätta igång, driva och följa upp ett tillväxtarbete för ekosystemtjänster i våra städer, samhällen och landskap. Det blir ett arbete utan slut, men med årliga skördar, i form av större biologisk mångfald, bättre klimatanpassade miljöer, välbefinnande, hälsa, omhändertagna kulturvärden och positiva klimatavtryck.

Figur X. Grönplanering och grönplan. Grönplanering är en kontinuerlig process där arbetet att ta fram en grönplan är en del. Processen att ta fram en grönplan (den högra delen av bilden) består i ett antal moment. När planen är antagen går arbetet med grönplanering in i den vänstra delen av bilden där planen behöver genomföras, följas upp och ajourhållas.

Vad är en grönplan?

Det finns många namn som används för planer, program eller strategier för att tillvarata och utveckla gröna värden. Ekosystemtjänstplan, hållbarhetsplan, parkprogram, grönstrukturprogram, mötesplatsprogram, blå- och grönstrukturstrategi, klimatomställningsplan, klimatanpassningsstrategi, naturvårdsplan, viltvårdsplan, plan för biologisk mångfald är några exempel. I den här vägledningen använder vi begreppet grönplan som ett samlingsbegrepp, men i vissa kommuner kan det passa bättre att kalla det för grönstrategi eller grönstrukturprogram.

Grönplanens status

Grönplanen är ett styrdokument för kommunens arbete med grönplanering. Beroende på inriktning, ambitionsnivå och omfattning kan grönplanen antas av en nämnd, av kommunstyrelse eller av kommunfullmäktige. Grönplanens status beror på vilken instans som fattar beslut om planen och om den antas av kommunfullmäktiga gäller den oftast för flera av kommunens förvaltningar.

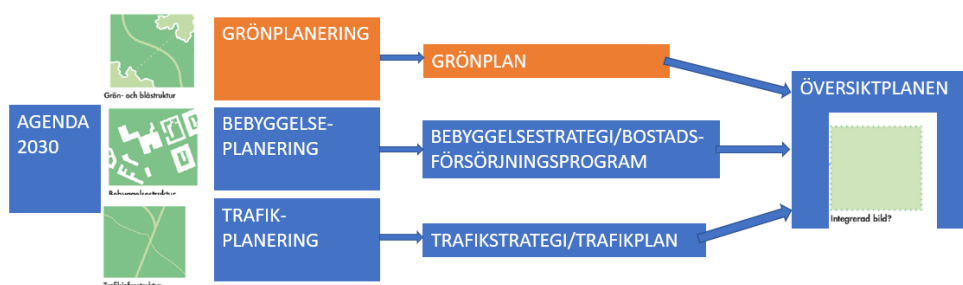
Vissa kommuner väljer att ta fram grönplanen som en ändring av översiktsplanen (tidigare kallat tematiskt tillägg). I så fall följer arbetet den formella processen med samråd och granskning enligt PBL och grönplanen antas av kommunfullmäktige.

Grönplanens omfattning och innehåll

Beroende på kommunens behov och förutsättningar kan grönplanen se ut på olika sätt och ha olika inriktning. Till exempel kan en kommun med högt exploateringsstryck behöva ha ett större fokus på att värdera och prioritera grönområdena och tillgång till dessa jämfört med en kommun med ett lägre exploateringsstryck som kan fokusera mer på att utveckla önskade värden. I en kommun med mycket kust, sjöar och vattendrag kan grönplanen behöva fokusera på de grönbå värdena längs stränder, medan en kommun med mycket skogsmark kan vilja titta på skogens mångfald, friluftsliv och turism.

Grönplanens funktioner

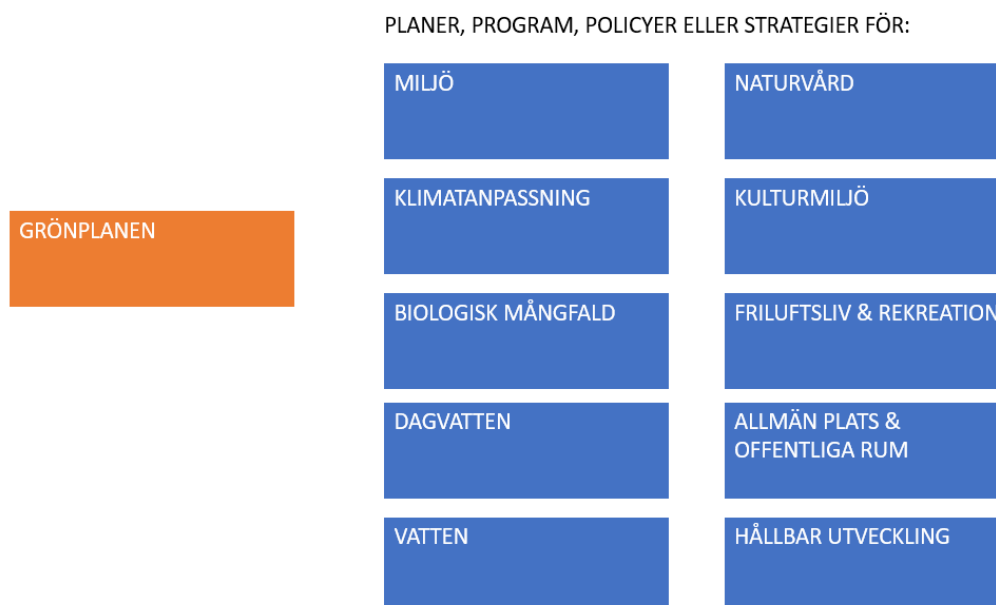
I grönplanen beskriver kommunen grönstrukturens olika värden, funktioner och ekosystemtjänster. Genom att ange mål och strategier för utveckling av och praktiskt arbete med grönstrukturen kan kommunen stärka grönskans potential för hållbar samhällsplanering.

Grönplanen kan ha en eller flera funktioner beroende på innehåll och status, men den har en viktig roll som:

- planeringsunderlag för fysisk planering, det vill säga att det finns kartor, analyser, strukturbilder, riktlinjer och ställningstaganden som kan användas i översiktsplaneringen och detaljplaneringen.
- strategiskt dokument med visioner, mål och riktlinjer som visar en långsiktig politisk viljeriktning med grönstrukturen.
- handlingsplan som preciserar åtgärder och ger styrfart åt kommunens konkreta utvecklingsarbete med grönstrukturen som kan handla om skötsel, formellt skydd, utveckla befintliga eller anlägga nya grönområden.

Grönplanens kan ha en paraplyfunktion för andra kommunala planer, program, policyer och strategier där flera andra aspekter ingår. Kartläggningar som görs inom ramen för grönplanen kan också användas i andra program och strategier.

Figur X. Grönplanens paraplyfunktion. Kartläggningar och analyser som tas fram för grönplanen kan användas som underlag till andra planer, program, policys och strategier. Likaså kan målsättningar och åtgärder i grönplanen harmoniseras tas upp och förfinas i andra dokument. Illustration: Boverket/Naturvårdsverket

Läsanvisning

Denna vägledning består av två delar som på olika sätt stödjer arbetet med grönplanering. Den ena delen består av webbtexter på Boverkets PBL Kunskapsbanken och handlar om grönplanering generellt. Den andra delen är en fördjupad vägledning om hur kommunen kan ta fram en grönplan och är publicerad som en publikation.

Vägledning om grönplanering

I denna del av vägledningen finns argument och mer fördjupade resonemang kring grönplaneringen och dess sammanhang. Den tar upp grönstrukturens värden, grönplaneringen och grönplanen i lagstiftningen, nationella mål och internationella överenskommelser samt hur kommunen kan arbeta med grönplanering. Du får en överblick av strukturen i vänstermarginalen

Vägledning för att fram en grönplan

Denna del av vägledningen är en fördjupning under avsnittet Att arbeta med grönplanering. Den vänder sig till dig som ska arbeta med att ta fram en grönplan. Här presenteras förslag till process med konkreta arbetsmoment, arbetssätt och ställningstaganden kopplande till framtagandet av handlingen. De olika momenten presenteras under olika avsnitt i vägledning med olika användbara hänvisningar inom parantes.

Vägledningens avsändare

Vägledningen har tagits fram av Boverket och Naturvårdsverket som en samverkansåtgärd inom Rådet för hållbara städer. För att få ett brett perspektiv på grönplaneringen har arbetet skett i samverkan med Folkhälsomyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Myndigheten för delaktighet, Vinnova, Sveriges Kommuner och Regioner, Länsstyrelsen, Tankesmedjan Movium vid SLU och Kristianstad kommun.

Inom ramen för arbetet med vägledningen har arbetsgruppen haft stort stöd av en referensgrupp som har bestått av ett tjugotal representanter från kommuner och regioner från olika delar av Sverige – från Lund i söder till Luleå i norr, från storstadskommunen Göteborg till landsbygdskommunen Vaggeryd. Dialog med och inspel från referensgruppen har varit ovärderlig i arbetet med vägledningen.

Ett viktigt underlag i arbetet har varit den handledning för grönplanering som Kristianstad kommun och Tankesmedjan Movium tog fram år 2020 inom ramen för Interreg-projektet Urban Links to Landscape.

1.1 Centrala begrepp

På den här sidan har vi samlat de begrepp som är centrala för vägledningen. Begreppen är listade i bokstavsordning.

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald är variationsrikedomen bland levande organismer av alla ursprung, inklusive från bland annat landbaserade, marina och andra akvatiska ekosystem och de ekologiska komplex i vilka dessa organismer ingår; detta innefattar mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem. (Definition enligt FN:s konvention om biologisk mångfald.)

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som naturens ekosystem ger oss människor. De bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Det kan det handla om ekosystemens förmåga att rena luft, sänka temperaturer, ta hand om dagvatten och erbjuda rekreativa och hälsosamma miljöer. Ekosystemtjänster delas vanligtvis in i fyra kategorier: stödjande, reglerande, försörjande och kulturella tjänster. (Källa: Boverket och Naturvårdsverket).

Friluftsliv

Vistelse utomhus i natur- och kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling. (Källa: Förordningen (2010:2008) om statsbidrag till friluftorganisationer)

Grönstruktur

Grönstruktur är ett samlingsbegrepp för olika ytor med vatten och vegetation i den byggda miljön och i landskapet. I den byggda miljön utgörs den framförallt av villaträdgårdar, vägrenar, bostadsgårdar, kyrkogårdar, alléer, gräsmattor, parker, grönområden, koloniområden, dammar, vattendrag, sjöar, stränder samt tätortsnära natur, men även gröna tak och väggar, grönskande torg, skolgårdar, bollplaner och idrottsanläggningar räknas in. I landskapet handlar det om större strukturer och inkluderar även andra typer av mark. Tillsammans bildar dessa ytor ett system, ett nätverk av icke-hårdgjorda, gröna eller blå ytor som har ekologiska, kulturella och sociala funktioner.

Grön infrastruktur

Grön infrastruktur definieras som ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras och för

samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet. (Källa: Naturvårdsverket)

Såväl vatten som mark inkluderas i begreppet. Alla länsstyrelser har tagit fram regionala handlingsplaner för grön infrastruktur som i dagsläget framförallt fokuserar på biologisk mångfald. Arbetet med handlingsplanerna har kommit lite olika långt, vad gäller vilka underlag som tagits fram.

Grön infrastruktur är också ett arbetssätt som inkluderar samtliga ekosystemtjänster i landskapet (stödjande, reglerande, försörjande och kulturella), vilket betyder att arbetssättet omfattar mer än ekologiska värden.

Grönområde

Begreppet grönområden är ett samlingsnamn för offentligt tillgängliga vegetationsklädda ytor, både i stadens parker och utanför i natur- och kulturlandskapet. Oftast inkluderas vattenområden i begreppet och ibland används begreppet grön- och blåområden. I SCB:s statistik definieras grönområde som ett område av sammanhängande grönytor som uppgår till minst 0,5 hektar och som är allmänt tillgängligt. (SCB)

Grönyta

Alla typer av ytor som bygger upp den samlade grönstrukturen inom tätortsgränsen, såsom allmänna parker och öppna gräsytor samt andra träd- eller gräsbevuxna ytor, vid byggnation överblivna gröna ytor (impediment), villaträdgårdar, gröna ytor mellan flerbostadshus eller industribyggnader och även gröna stråk mellan vägar etcetera. (SCB)

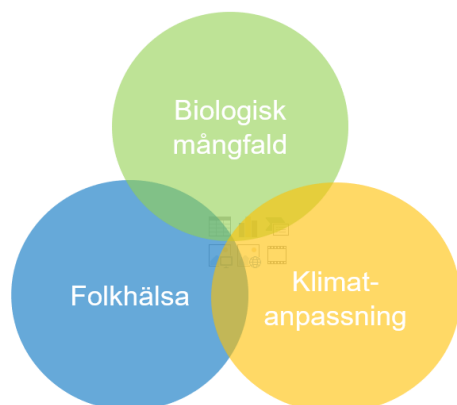
Naturbaserade lösningar

Naturbaserade lösningar är multifunktionella och kostnadseffektiva åtgärder för att hantera olika samhällsutmaningar genom att skydda, utveckla eller skapa ekosystem samtidigt som biologisk mångfald och mänskligt välbefinnande främjas. (Källa: Naturvårdsverket)

2. Därför behövs grönplanering

Samhället står inför stora utmaningar. Ojämlig hälsa, klimatförändringar och utarmning av biologisk mångfald är några av dem. Grönstrukturen är mångfunktionell och har stor potential att bidra till att hantera flera av dessa samhällsutmaningar samtidigt. Genom grönplanering kan grönstrukturens värden och potential utvecklas. Här har vi samlat argument för och fakta om grönstrukturens värden och samlat dem under temana folkhälsa, klimatanpassning och biologisk mångfald.

Grönska och natur främjar människors hälsa

Att vistas i gröna miljöer som parker, grönområden och natur främjar hälsa och välbefinnande. Tillräcklig och rättvis tillgång till grönområden kan utjämna skillnader i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper, och därmed bidra till ett mer jämlikt samhälle. Tillgång till rent vatten, råvaror och hälsosam mat är av betydelse för vårt välbefinnande. Parker, trädgårdar, kyrkogårdar, alléer och kulturlandskapet i stort är en del av vårt kulturarv. Stadens grönska är även ett viktigt stadsbyggnadselement. Genom grönplanering kan olika människors behov av grönska och natur tillgodoses och parkers och grönområdets natur- och kulturvärden tas tillvara.

Klimatanpassning genom naturbaserade lösningar

I takt med klimatförändringarna behövs åtgärder i den byggda miljön och i hela landskapet för att lindra klimatförändringens effekter. Grönstrukturen kan bidra med så kallade naturbaserade lösningar som under rätt förutsättningar och planering har förmågan att möta flertalet av de klimatrelaterade samhällsutmaningar som samhället står inför. I den byggda miljön kan parker eller tätortsnära skogsområden bidra till att förbättra mikroklimatet genom att minska solinstrålning, ge skugga, reglera lufttemperatur och minska urban värme-ö-effekt. Träd och andra typer av vegetation i staden spelar också en stor roll för hantering av regnmassor och toppflöden vid extrema skyfall, dels genom att ta upp, lagra, fördröja och avdunsta vatten, dels genom att göra

marken mer porös och mottaglig för infiltration. Naturbaserade lösningar i tätbebyggda områden och landskapet skapar också en rad andra nyttor utöver temperatur- och dagvattenhantering, inte minst för människors hälsa och välbefinnande.

Genom grönplanering kan naturbaserade lösningar för klimatanpassning adresseras och genomföras.

En grön infrastruktur som stärker biologisk mångfald

En mångfald av arter och livsmiljöer är en grundförutsättning för ekosystemtjänster och människors hälsa och välfärd. Förlusten av biologisk mångfald är en av vår tids stora utmaningar. Trots att många åtgärder genomförs går utvecklingen åt fel håll för bevarandet av biologisk mångfald på land och i vatten.

Djur och växter behöver kunna röra sig mellan olika livsmiljöer av tillräcklig storlek och kvalitet. En fungerande grön infrastruktur behövs för att bevara och stärka biologisk mångfald och för att naturen ska kunna leverera nyttor för oss människor och våra samhällen, nu och i framtiden.

Genom grönplanering kan biologisk mångfald adresseras i samhällsplaneringen och den fysiska planeringen på ett tydligare sätt.

2.1 Grönplanera för människors hälsa och välbefinnande

Fysisk och psykisk ohälsa är ett växande problem och en stor utmaning. Här har parker, grönområden och annan grönska stor potential att hantera denna utmaning genom att skapa hälsosamma miljöer som bidrar till att främja hälsa och förebygga sjukdomar och ohälsa. På denna sida har vi samlat kunskap om hur grönskan kan bidra till människors hälsa och välbefinnande.

Gröna miljöer påverkar välbefinnandet

Att grönska är viktigt för människors hälsa och välbefinnande har varit känt länge. Men det är först på senare tid som forskningen tydligt kan visa på sambandet mellan tillgång till grönområden och hur människor mår. Vistelse i gröna miljöer bidrar till att:

- blodtrycket sjunker, pulsen går ned och halterna av stresshormonet kortisol i blodet minskar
- stärka kortidsminnet och motverkar demens
- stimulera till fysisk aktivitet som motverkar övervikt, hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes, psykisk ohälsa samt vissa former av cancer
- stimulera barns lek och hälsa.

Närhet till grönska har stor betydelse för hälsoeffekten

Närheten och tillgängligheten till ett grönområde har här en stor betydelse för användningen och därmed de positiva hälsoeffekterna. Ett avstånd på 300 m är ett tröskelavstånd, där användningen för den genomsnittlige brukaren minskar snabbt efter detta avstånd. Minskningen gäller både mätt via antal besök i veckan och via antal minuter respondenten vistas ute i grönområden per vecka. Ett kortare avstånd än 300 meter är emellertid relevant, inte minst för barn, funktionshindrade och äldre.

Förutom närheten har också tillgängligheten till områdena betydelse, det vill säga om det finns säkra och trygga vägar dit. Även kvaliteten på utemiljön, det vill säga upplevelsevärden och användningsmöjligheter har också stor betydelse. (Grahn. P. et al. 2021)

Grönområdets storlek har betydelse för funktion och upplevelse

För att stimulera fysisk aktivitet visar ett flertal studier att det behövs ett minimum av utrymme. Det gäller även aktiviteter och funktioner som handlar om att komma ifrån staden som sådan och känna att man befinner sig inne i ett grönområde. Flera forskningsstudier pekar på att det behövs grönområden som

är minst 1-7 ha stora för att kunna bidra med flera upplevelsevärden och stimulera till fysisk aktivitet.

Det verkar dock inte finnas någon egentlig lägre storleksgräns för påverkan på hälsa, men studier visar att större områden med mer naturlig vegetation erbjuder en mer fullständig återhämtning av stressnivåer och mental trötthet, samt bättre möjligheter till fysisk aktivitet. Personer som upplever tillfälliga högre stressnivåer behöver en annan typ av återhämtning än de som under längre tid har levt med höga stressnivåer. Mindre grönområden tycks kunna fungera för att reducera dessa tillfälliga högre toppar.

Små grönområden och isolerade naturelement kan enligt studierna göra grannskapet som helhet mer attraktivt som en miljö för exempelvis promenader. Detta underlättar även grannskapets sociala sammanhållning, eftersom folk i grannskapet kan möta varandra under sådana promenader. (Grahn et. al. 2021)

Tillgång till grönstruktur kan utjämna skillnader i hälsa

Tillgång till grönstruktur i anslutning till socialt utsatta områden är särskilt viktigt, eftersom de har möjlighet att utjämna skillnader i hälsa mellan socioekonomiska grupper i befolkningen.

Ett grönområde behöver värderas i relation till dess användare. Om ett grönområde ligger i anslutning till ett utsatt område så kan det behöva tillmätas ett högre värde än om det ligger bredvid ett bostadsområde där invånarna har möjlighet till naturupplevelser på annat sätt. (WHO, 2017)

Grönområden som arenor för social hållbarhet och demokrati

Parker och grönområden spelar också en viktig roll som offentliga rum och demokratiska mötesplatser i den byggda miljön där olika grupper i samhället kan mötas oavsett socioekonomisk status, kön, funktionsvariation, ålder, religion eller etnisk bakgrund. De är viktiga delar av det offentliga rummet som är gratis att besöka och vistas i.

Förekomsten av grönska har betydelse för att skapa social interaktion, möten mellan människor och verka för en känsla av gemenskap i en stadsdel eller ett grannskap – så kallat socialt kapital. Det finns ett tydligt samband mellan mängden grönska, framförallt kvaliteten på grönskan, i gaturummet och den upplevda sociala sammanhållningen på grannskapsnivå. (WHO, 2017)

Bullerreducering och goda ljudmiljöer

Buller medför stor påverkan på människors hälsa. Bullret ökar i takt med urbaniseringen, ökad trafik, industriell aktivitet och minskad tillgång på tysta platser i städer och tätorter. Forskning visar att väl utformade parker och grönområden kan dämpa buller eller den negativa upplevelsen av buller. Detta genom en kombination av markens utformning och dess vegetation liksom att skapa förutsättningar för naturliga ljudupplevelser.

Grönnska minskar exponering för luftföroreningar

Luftföroreningar orsakade av utsläpp från trafik och verksamheter är ett stort hot mot människors hälsa i den byggda miljön. Vegetation kan fånga upp både gaser och partiklar och därmed förbättra luftkvaliteten och minska exponeringen av luftföroreningar, vilket påverkar hälsan positivt. Det gäller dock att vara uppmärksam på var vegetationen är placerad, hur den utformas och vilken förmåga olika växter har att rena luft. Det är viktigt att ta hänsyn till vindriktning så att vegetationen inte hindrar luftutbytet och stänger in föroreningar och därmed försämrar luftkvaliteten. (WHO, 2017)

Naturupplevelse och friluftsliv

Att ha nära till grönområden ger människor möjligheter till daglig utevistelse, rekreation och friluftsliv och underlättar för att stimulera till hälsofrämjande utevistelse i skola och förskola. Att studera och uppleva naturen och dess artrikedom främjar kreativitet, ger kunskaper om naturen, kulturarvet och ekosystemen samt inspiration till nytänkande och innovativa idéer. En stor del av friluftslivet tar plats i vardagsnära miljöer som parker, grönområden och i den tätortsnära naturen. Därför är det angeläget att det finns områden som är tillgängliga och har hög kvalitet för friluftsliv, rekreation och utevistelse i och i närheten till bebyggelsen.

Grönstrukturens kulturarv

Kulturmiljön generellt är en källa till kunskap, bildning och upplevelser som bidrar till att skapa en känsla av hemvist, delaktighet och en förståelse för vår plats i tiden. Parker, grönområden och det omgivande landskapet har stor betydelse för kulturhistoria, som stadsbyggnadselement och identitet. Olika tiders stilideal, teknisk utveckling och sociala ambitioner speglas i parkers och naturområdets utbredning och utformning.

De stora dragen i landskapet är en av förutsättningarna för stadens eller samhällets läge, utbredning och form. Städerna växte fram som en del av landskapet, var underordnade i förhållande till kust, vattendrag, höjdryggar eller slätt. Landskapets karaktärsdrag förmedlar bygdens historia från olika tidsåldrar och stärker den kulturella identiteten och förståelsen för bygdens

särprägel. I dagens stadsbyggande händer det att dessa grunddrag suddats ut. I den gröna strukturen kan vi fortfarande utläsa många av de ursprungliga landskapliga dragen.

Här skulle vi behöva en fördjupning om grönstrukturens årsringar – vårdträdet och gårdarnas grönska fram till 1800-talet, stadsparkernas framväxt under 1800-1900-talen, förgårdsmarken, trädgårdsstädernas framväxt, modernistiska parker och grönområden, miljonprogrammets generösa grönområden.

Parker och natur har betydelse för gestaltningen av den byggda miljön

Parker och naturområden har också stor betydelse som stadsbyggnadselement. Element som alléer och parker hjälper människor att orientera sig och fungerar som landmärken. De delar in den byggda miljön i fattbara delar och binder samman staden till en helhet. De utgör, tillsammans med byggnader och vägar, väsentliga inslag som ger karaktär och identitet åt den byggda miljön. Umeås björkalléer är väsentliga för stadens karaktär och har gett Umeå namnet Björkarnas stad. Björkarna berättar också om tiden då staden härjades av stadsbrand och björkarna planterades som skydd.

Tillgång till råvaror, mat och dricksvatten för hälsosam livsmiljö

Försörjande ekosystemtjänster, alltså produkter och tjänster som vi får direkt från ekosystemen, har traditionellt inte hanterats i grönplaneringen. Ändå kan det vara angeläget att lyfta aspekter som råvaror, energi, vatten och mat i grönplanen. I urbana miljöer kan det ha mer marginell betydelse i form av stadsodling, men i ett större landskapsperspektiv och i takt med klimatförändringarna behöver vi ta ökad hänsyn till ekosystemens förmåga att:

- lagra, rena och reglera tillgången till vatten för dricksvatten, bevattning av grödor och andra ändamål.
- ge oss mat genom möjligheter till odling, djurhållning, fiske och jakt.
- ge oss råvaror och material som virke, läder, biokemikalier och gödsel.
- ge oss ved, grödor och biologiska restprodukter som kan ge oss värme och energi genom biogas och andra bränslen.

De försörjande tjänsterna är en förutsättning för vår hälsa och välfärd.

Relaterad information

Grahn. P. et al. 202. Gröna Fakta. (publiceras i juni)

På Boverket

[Grönska främjar hälsa och välbefinnande - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

[Mer grönska reducerar ljud - PBL kunskapsbanken - Boverket.](#)

På andra webbplatser

[Vad är friluftsliv? - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](#)

[WHO/Europe | Urban health - Urban green space interventions and health: A review of impacts and effectiveness. Full report \(2017\)](#)

2.3 Grönplanera för anpassning till ett ändrat klimat

Klimatförändringarna påverkar redan idag den byggda miljön genom ökad nederbörd, skyfall, stigande havsnivåer, värmeböljor och långvarig torka. Parker, grönområden och landskapet i stort har stor potential för att minska risken för översvämning, ras, skred och erosion samt lindra effekten av högre temperaturer. De är naturbaserade lösningar som kan på ett mångfunktionellt kan bidra till klimatanpassning.

Parker och grönområden reglerar vatten vid skyfall och översvämning

Eftersom marken i städer och tätorter till stor del är hårdgjord kan den inte ta emot och infiltrera dagvatten. Dagvatten tas istället om hand i dagvatten- och avloppssystemet som ofta är underdimensionerade för stora vattenmängder, särskilt vad gäller de extrema skyfall som väntas i ett förändrat klimat. Det finns en kapacitetsbrist i systemet som blir ännu tydligare vid skyfall eller långvariga regn då stora mängder vatten måste fördröjas och infiltreras lokalt. Detta kan leda till översvämningar och förorenings spridning. Översvämningar vid skyfall kan få förödande konsekvenser för bebyggelse, infrastruktur och samhällsfunktioner, men också på privat egendom.

Parker, grönområden och andra gröna ytor kan både fördröja vatten för att minska belastningen på VA-ledningssystemet och i viss mån infiltrera vatten. Det skulle vara alltför kostsamt och svårt att bygga ut de tekniska systemen för vatten och avlopp för att klara dessa extremväder. Därför behövs parker och grönområden för att fördröja och i viss mån infiltrera vatten lokalt. Att göra plats för vatten i den byggda miljön genom att satsa på förebyggande, ekosystembaserade åtgärder kan vara kostnadseffektivt och mångfunktionellt i jämförelse med att satsa på traditionella, tekniska lösningar. Sådana lösningar är ofta statiska och kräver kontinuerlig drift samt nya och kostsamma lösningar för varje tillkommande problem.

Stora träd och vegetation behövs

Träd och annan vegetation i staden gör ett viktigt jobb för att hantera regn, genom att ta upp och lagra vatten och genom att göra marken mer porös och mottaglig för infiltration av vatten.

Studier visar att vid normala sommarregn rinner drygt 60 procent mindre regnvatten av från asfalterade ytor med träd jämfört med rena asfaltytor. Från gräsklädda ytor rinner nästan inget regnvatten alls av. Detta eftersom träd, planteringsgropar och gräsytor istället samlar upp, avdunstar och infiltrerar vatten.

Förutom träd och vegetation kan naturbaserade lösningar som restaurering av vattendrag och anläggning av våtmarker inom och utanför den byggda miljön vara effektiva åtgärder för att omhänderta och fördröja vatten i landskapet, inte minst för att minska flödestoppar och översvämningrisk i nedströms belägen bebyggelse. Vidare kan våtmarkens vattenhållande förmåga mildra effekterna av torka och stärka grundvattenbildning under rätt förutsättningar.

Grönska och vatten reglerar temperaturen vid värmeböljor

Klimatförändringarna kommer att medföra ett varmare klimat med fler och längre värmeböljor, vilket kan få negativa effekter på vår hälsa. Särskilt små barn, äldre och sjuka människor kan fara illa av hög värme. I den byggda miljön förstärks det varmare klimatet ytterligare på grund av den så kallade urbana värme-ö-effekten, se figur X. Denna effekt gör att skillnaden i temperatur mellan stad och landsbygd ibland kan vara så stor som upp till tio grader Celsius. Även inom en stad kan temperaturskillnaderna vara stora beroende på bebyggelsens utformning och placering och närhet till träd och grönska vilket påverkar luftväxlingen.

För att minska negativa konsekvenser av ett varmare klimat behöver urbana områden därför planeras och utformas så att de gynnar en komfortabel stadsmiljö. Grönska och natur kan bidra med att reglera temperaturen både lokalt i kvarteret, men också på stadsdels- och stadsnivå.

Vegetation sänker temperaturen omkring sig genom att ge skugga till närliggande områden samt genom avdunstning av vatten från mark och vegetation (evapotranspirationen). Avdunstningen höjer luftfuktigheten. Vegetation i flera skikt, det vill säga med gräs, olika stora buskar och träd ger en större volym på vegetationen, vilket leder till mer avdunstning och därmed en större temperaturminskning. Även på landskapsnivå kan större skogsområden ha en nedkylande effekt på närliggande städer. Vegetationen minskar också kylbehovet av byggnader, vilket i sig medför en klimatnytta.

Figur X. Urbana värme-ö-effekt. Den urbana värme-ö-effekten innebär att tätbebyggda områden är varmare än sitt omland. Effekten uppstår på grund av den byggda miljöns fysiska struktur och byggnadsmaterial som lagrar värme under dagen och avger värme under natten. På natten fungerar materialen som element som avger värme vilket gör att städer inte kyls ner lika snabbt som dess omland. Då de svala

nätterna uteblir får svaga grupper såsom sjuka, äldre och barn svårt att återhämta sig från värmen. Skillnaden i temperatur mellan stad och landsbygd kan ibland vara så stor som upp till tio grader Celsius. Grönska, parker, vatten och natur sänker temperaturen lokalt och kan bidra till att dämpa den urbana värme-ö-effekten. Bild: Boverket

Vegetationens rötter motverkar ras, skred och erosion

I takt med klimatförändringarna ökar risken för ras, skred och erosion. Vegetation som buskar och träd har stor betydelse för att stabilisera mark- och jordförhållanden genom att de med sina rötter binder jorden. Det kan därför vara särskilt viktigt med vegetation vid sjöar och vattendrag, utmed stränder längs kusten samt på jordar i sluttningar som är skredbenägna.

Relaterad information

På Boverket

[Erosionsskydd - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

[Reglering av lokalklimat - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

[Ekosystemtjänster för klimatanpassning – dagvattenlösningar och temperaturreglering - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

[Fördröjning och minskning av dagvatten - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

På andra webbplatser

Läs mer i Argument för mer ekosystemtjänster (Naturvårdsverket, 2016)

[Naturbaserade lösningar - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](#)

2.3 Grönplanera för biologisk mångfald

Många av jordens ekosystem är förstörda, utarmade eller överutnyttjade. Genom en hållbar planering och förvaltning av mark och vatten, städer och tätorter kan biologisk mångfald bevaras och ekosystemtjänster främjas. Liksom vi planerar för bebyggelse och infrastruktur behöver vi planera för en grön infrastruktur med livsmiljöer och spridningskorridorer för växter och djur.

Ekosystemen är vår basresurs

Vi människor är beroende av naturen. Utan den skulle vi inte ha syre att andas, rent vatten att dricka eller mat att äta, det vill säga ekosystemtjänster. Naturens ekosystem med levande organismer (växter, djur, insekter, svampar, bakterier), fysiska livsmiljöer (habitat), processer och funktioner är alltså grunden för vårt välbefinnande och välstånd.

Biologisk mångfald är en viktig förutsättning för flera ekosystemtjänster. Den biologiska mångfalden minskar drastiskt till följd av överutnyttjande av mark och vatten samt exploateringar och miljöpåverkan. Både på nationell och internationell nivå finns flera målsättningar och strategier för hur förlusten av biologisk mångfald ska hejdas.

Biologisk mångfald ger motståndskraft

Den pågående klimatförändringen innebär att ekosystemen gradvis förändras. Därmed förändras också ekosystemens processer, funktioner och ekosystemtjänster. Förmågan hos ett ekosystem att bevara eller återskapa processer och tjänster när miljön förändras kallas för ekologisk resiliens. En större variation med fler arter, fler individer i samma art – eftersom detta bidrar till en högre genetisk variation, och flera olika naturtyper, ökar resiliensen. Därigenom skapas också fler möjliga vägar för ett system att stå emot störningar eller anpassa sig till en förändrad miljö, oavsett om detta sker gradvis eller abrupt i form av storm, skyfall, värmebölja eller annan kris. Inom artfattiga områden kan störningar lättare leda till lokalt utdöende av arter med en ökad risk för utbrott av skadedjur och sjukdom än i artrika områden.

Biologisk mångfald är alltså ett slags försäkring mot de påfrestningar som förutspås öka i takt med klimatförändringen.

Grönplaneringen kan säkra viktiga livsmiljöer

I Sverige känner vi till ungefär 50 000 flercelliga, inhemska arter. För mindre än hälften av dessa arter (21 600 arter) finns tillräckligt med kunskap för att bedöma deras bevarandestatus enligt de internationella kriterierna för rödlistning; det vill säga om arten är utdöd, akut hotad, starkt hotad, sårbar,

nära hotad eller om det är kunskapsbrist gällande artens status. Omkring 25 procent av de bedömda arterna (drygt 4 200 arter) är rödlistade och 10 procent är hotade. De flesta av de rödlistade arterna, är knutna till skogs- och jordbrukslandskapet, men urbana miljöer är viktiga för ungefär sju procent av alla rödlistade arter. Ytterligare 14 procent av de rödlistade arterna nyttjar då och då de urbana miljöerna.

Biologisk mångfald behöver tid

Livsmiljöer med lång kontinuitet är ofta en nyckelkvalitet för biologisk mångfald och viktigt att beakta i grönplaneringen. Det kan handla om skogar som under lång tid är undantagen för rationellt skogsbruk eller ängsmarker med kontinuerlig skötsel. I den byggda miljön förekommer flera livsmiljöer som har blivit bristvaror i det övriga landskapet så som blom- och frörika gräsmarker, resterna av ett småskaligt kulturlandskap, villaträdgårdar och störda näringsfattiga ruderatmarker. Andra livsmiljöer som finns kvar i staden är trädbärande gräsmarker, framförallt miljöer med grova ädellövträd som är särskilt viktiga för vedlevande skalbaggar, lavar och svampar, men också för fladdermöss. Även urbana vattenmiljöer såsom dammar, diken och kanaler är värdefulla för rödlistade arter, till exempel för groddjur samt strand- och vattenlevande småkryp. Kring många större städer finns dessutom större områden med äldre skogar för frilufts- och rekreationsändamål som samtidigt är livsmiljöer för flera rödlistade skogsberoende arter.

I grönplaneringen är det därför extra viktigt att så långt möjligt skydda eller på andra sätt säkerställa bevarande av områden eller miljöer med lång kontinuitet. Det är också angeläget att vara medveten om ett gammalt träd, som kan vara en livsmiljö för hundratals arter, inte kan ersättas med ett nytt träd. Det kan ta hundratals år innan det nya trädet har samma kvalitet för att de arter som behöver gammal ved ska kunna etablera sig.

Grön infrastruktur främjar biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Brist på livsmiljöer och fragmentering av dem till följd av exploatering och ett intensivt jord- och skogsbruk är ett stort hot mot biologisk mångfald. Fragmenteringen försvårar utbyten mellan lokala artpopulationer, vilket på sikt minskar den genetiska variationen. Minskad genetisk variation gör att anpassningsförmågan minskar och arterna blir känsligare för störningar och miljöförändringar.

Grön infrastruktur handlar om tillräckligt stora ytor av en naturtyp ska hänga ihop över landskapet och dessutom vara av tillräcklig kvalitet. Detta behövs för en gynnsam bevarandestatus för både naturtypen och för de arter som är knutna till naturtypen, ofta behöver kunna röra sig över landskapet för att förmåga att hitta mat, platser för reproduktion och möjliggöra att de kan flytta i fall av att

livsmiljöer förstörs. Grön infrastruktur är inte bara viktig för arter utan även för friluftslivet och människors möjlighet att röra sig i landskapet.

FAKTA: Definition av grön infrastruktur

Grön infrastruktur definieras som ekologiskt funktionella nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras och för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet.

Grönplanera för en grön infrastruktur i landskapet

Med en gemensam bild av grön infrastruktur kan olika aktörers insatser samordnas och tillsammans göra större nytta. I Sverige har varje länsstyrelse tagit fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur. I handlingsplanerna beskrivs hur länets gröna infrastruktur ser ut och vilka åtgärder som behövs för att stärka och bevara den. Här finns kartor med värdestrakter eller värdenätverk eller olika typer av ekologiska analyser. Handlingsplanerna är därför viktiga kunskaps- och planeringsunderlag naturvårdsarbete och i exempelvis jord- och skogsbruk, men också för grönplaneringens kartläggningar och handlingsplaner. I grönplanen kan den gröna infrastrukturen beskrivas mer detaljerat.

Det biologiska kulturarvet

Biologiskt kulturarv är natur som berättar om kultur. Det utgörs av ekosystem, naturtyper och arter som uppstått, utvecklats, eller gynnats genom människans nyttjande av landskapet och vars långsiktiga fortlevnad förutsätter eller påverkas positivt av brukande och skötsel. Begreppet biologiskt kulturarv bidrar till att synliggöra den del av människans historia som kan utläsas i växter och djur. Det bidrar också till att synliggöra hur människan skapat förutsättningar för landskapets biologiska mångfald – och hur fortsatt brukande behövs för att bevara mångfalden.

Det biologiska kulturarvet berättar om landskap och bruksformer som kan vara fattiga på andra spår och källmaterial, som fjäll, myrmarker, bete och slätter. Sammantaget utgör det biologiska kulturarvet en betydelsefull del av vårt kulturarv – ett levande arkiv som bär berättelser om människans sätt att nyttja naturen.

Relaterad information

På andra webbplatser

[Välkommen till Artportalen - Artportalen](#)

[Om grön infrastruktur - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

[Biologiskt kulturarv | Riksantikvarieämbetet \(raa.se\)](http://raa.se)

Grönstruktur som en grundläggande struktur i PBL

Plan- och bygglagen (2010:900) innehåller bestämmelser om planläggning av mark och vatten och om byggande. Enligt portalparagrafen syftar lagen till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. Planeringssystemet utgörs av regionplan, översiktsplan, områdesbestämmelser och detaljplan. Det är enbart områdesbestämmelser och detaljplan som är juridiskt bindande dokument, medan regionplan och översiktsplan kan ses som den övergripande inriktningen för regionen och kommunen under en längre tidsperiod och ska vara vägledande i framtagande av detaljplan och vid lovgivning. Enligt PBL är det bara Region Stockholm och Region Skåne som ska ta fram regionplaner.

Grönplanen kan göras som ett underlag till översiktsplaneringen som sedan arbetas in i översiktsplanen eller som en ändring av översiktsplanen (tidigare kallat tematiskt tillägg) och blir därmed en del av översiktsplanen.

Parker och grönområden som allmänt intresse i PBL

Enligt PBL ska olika samhällsintressen vägas mot varandra. I PBL:s andra kapitel finns listat de allmänna intressen som ska beaktas och vilken den hänsyn som ska tas. Med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov ska mark- och vattenområden användas för de ändamål som områdena är mest lämpade för.

I fråga om grönstruktur innebär det exempelvis att hänsyn ska tas till natur- och kulturvärden och miljö- och klimataspekter. Samtidigt finns ett ansvar att främja en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder samt en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper. (2 kap. 3§ PBL)

PBL:s andra kapitel föreskriver också att man vid planläggning ska ta hänsyn till behovet av parker och andra grönområden samt platser som är lämpliga för lek, motion och annan utevistelse att det, inom eller i nära anslutning till områden med sammanhållen bebyggelse. (2 kap. 7§ PBL)

Användning som medför en god hushållning ska ges företräde och hänsyn ska också tas till bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden som finns i miljöbalkens 3 och 4 kapitel. PBL föreskriver också att miljö kvalitetsnormer som regleras i miljöbalkens femte kapitel ska följas. PBL reglerar inte enbart planläggning och lovgivning utan även genomförandet av detaljplaner, vilket återfinns i 6 kap. PBL. Här regleras ansvaret för

anläggande av allmän plats samt hur kostnadsfördelning för anläggande och underhåll ska ske.

Miljöbalken har viktiga verktyg för att säkerställa grönstrukturen

Grönplanen är ett verktyg för att möta miljöbalkens (1998:808) syften angående hållbar utveckling, god hushållning, hälsoskydd, miljökvalitetsnormer och biologisk mångfald. Utöver detta finns flera verktyg i miljöbalken som stöd till grönplaneringen samtidigt som grönplanen ger stöd för att uppfylla kraven i miljöbalken, som till exempel miljöbedömningar i kapitel 6.

Hushållning med mark och vatten – allmänna intressen och riksintressen

I 3 och 4 kap. miljöbalken preciseras vilka typer av områden som är av allmänt intresse, nationell betydelse eller riksintresse och därför ska beaktas i planeringen för en god hushållning. I 3 kap MB finns stöd för att hantera följande områden i en grönplan för en god resurshushållning:

- Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.
- Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt.
- Jord- och skogsbruk som är av nationell betydelse.
- Mark- och vattenområden av betydelse för rennäringen, yrkesfisket eller vattenbruk.
- Mark- och vattenområden samt den fysiska miljön i övrigt som har betydelse med hänsyn till naturvärden, kulturvärden eller friluftslivet. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas. (3 kap. 2-6 §§ miljöbalken)

Grönplanen kan här särskilt lyfta områden av allmänna intressen och sätta in dem i ett större sammanhang för grönplanering.

Skyddade områden – viktiga verktyg för att bevara och utveckla

I miljöbalkens 7 kapitel finns bestämmelser om skydd av olika områden så som nationalparker, naturreservat och kulturresevat, naturminnen, biotopskyddsområden, djur- och växtskyddsområden, strandskyddsområde, miljöskyddsområde samt vattenskyddsområde. Alla skyddsformer är relevanta verktyg för att kunna säkerställa att viktiga områden och deras värden bevaras och utvecklas.

Grönplanen kan utgöra ett viktigt underlag för att beskriva hur skyddade områden ska hanteras i samhällsplaneringen, men också utgöra ett underlag för kommande reservatsbildning.

I sjunde kapitlet miljöbalken återfinns också regleringar kring Art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet samt Natura 2000, som beskrivs närmre nedan. Åttonde kapitlet ägnas helt åt skydd för biologisk mångfald. Artskyddsförordningen (SFS 2007:845) är kopplad till åttonde kapitlet. Här kan grönplanen spela en roll genom att lyfta strategier för att långsiktigt skydda och bevara vissa arter.

Miljöbedömningar av planer och program

Miljöbedömning av planer och program tas upp i miljöbalkens sjätte kapitel, vilket också innefattar planer och program enligt bland annat PBL. Vid miljöbedömningar kan grönplanen tjäna som ett väsentligt underlag för bedömningen av miljöeffekter i översiktsplanen. Ur grönplanen kan även förslag på åtgärder hämtas, ifall sådana skulle bli aktuella.

Grönplanen i sig behöver inte miljöbedömas eftersom den inte regleras i lag. Om grönplanen däremot görs som en ändring av översiktsplanen ska en eventuell miljöbedömning göras i den processen.

Ekologisk kompensation – ett sätt att ersätta värden

Kompensation regleras i flera av miljöbalkens lagrum. Miljöbalken reglerar exempelvis kompensation när en åtgärd innebär att en miljökvalitetsnorm inte följs, en åtgärd innebär intrång i naturreservat, påverkan på Natura 2000-områden eller påverkan på vattenverksamhet och fiske. Kompensationsåtgärder kan också beslutas i samband med att tillstånd enligt miljöbalken meddelas.

Grönplanen kan vara ett viktigt underlag vid beslut om kompensation genom att peka ut värdefulla områden där kompensation behöver ske.

Kulturmiljölagen lyfter det gröna kulturarvet

Genom kulturmiljölagen (1988:950) anger samhället grundläggande bestämmelser till skydd för viktiga delar av kulturarvet. Lagen innehåller bland annat bestämmelser för skydd av värdefulla byggnader, parker och tomter liksom fornlämningar, fornfynd, kyrkliga kulturminnen och vissa kulturföremål. Parker, trädgårdar eller andra anläggningar kan skyddas som byggnadsminnen. (3 kap. 1§ KML). Kyrkotomter och begravningsplatser omfattas också av skydd enligt kulturmiljölagen.

Förutom gröna byggnadsminnen och kyrkotomter har kulturmiljölagen relevans för grönplanering och grönplaner när det gäller grönområden och naturområden som innehåller objekt som lagen reglerar som till exempel fornminnen. Dessa områden kan behöva skyddas och beaktas vid planläggning och skötsel för att helhetsmiljöer ska kunna bibehållas.

Väglagen & Lag om byggande av järnväg

Väglagen (1971:948) och Lag om byggande av järnväg (1995:1649) anger precis som namnen avspeglar regler och bestämmelser för planering och byggande av ny transportinfrastruktur.

Tillämpningen av lagarna sker parallellt med plan- och bygglagen och integrerat med miljöbalken där bland annat kravet på miljöbedömning regleras. Planering av infrastruktur har stor påverkan på landskapet, biologisk mångfald, grön infrastruktur och ekosystemtjänster. Därför behövs ett bra planeringsunderlag kring gröna värden, vilket grönplanen kan erbjuda. Grönplanens olika kartläggningar och analyser kan vara ett bra underlag för att bedöma olika alternativa vägsträckningars påverkan och behov av kompensation.

Förslag till nya infrastrukturobjekt behöver förankras i den kommunala översiktsplanen vilken regleras av plan- och bygglagen och med vilken grönplanen ofta har en mer aktiv interaktion med.

Skogsvårdslagen (1979:429)

Skogsvårdslagen tar utgångspunkt i att skogen är en förnybar resurs som ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Hänsyn till naturen, kulturmiljön, rennäringen och andra intressen ska också tas, men lagen anger också att sådan hänsyn inte påtagligt får försvåra pågående markanvändning. Lagstiftningen reglerar såväl anläggning som avverkning av skog.

Hur skogen sköts och brukas har stor påverkan på biologisk mångfald, grön infrastruktur, ekosystemtjänster, kulturmiljö och friluftsliv. I grönplanen kan viktiga sociala värden i skogen identifieras och viktiga spridnings samband i skogsmark pekas ut. I samband med att grönplanen tas fram eller med grönplanen som underlag kan kommunen föra en dialog med markägare om hur värden kan utvecklas. Många kommuner äger och förvaltar skogsmark, särskilt i tätortsnära läge, och kan därmed bruka den på ett sätt som gynnar flera upplevelsevärden.

Relaterad information

På andra webbplatser

Läs mer om ekologisk kompensation enligt miljöbalken på

<https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Samhallsplanering/Ekologisk-kompensation/>

4 Nationella mål lyfter grönstrukturen

Nationellt finns det flera målsättningar som är relevanta för grönplanering. Dessa är miljö kvalitetsmålen, inklusive flera etappmål, friluftslivsmålen, folkhälsopolitiska målet, kulturmiljömålen samt målen för gestaltad livsmiljö.

Miljö kvalitetsmålen

Grönplanen och grönplaneringen kan ta stöd i och bidra till arbetet med Sveriges nationella miljö kvalitetsmål. Det övergripande målet för svensk miljö politik är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljö problemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Detta är det så kallade generationsmålet för miljö politiken. Två av strecksatserna som hör till generationsmålet handlar om ekosystemtjänster och biologisk mångfald:

Ekosystemen har återhämtat sig, eller är på väg att återhämta sig, och deras förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster är säkrad.

Den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart.

Grönplanering kan bidra till arbetet med att nå flera av de miljö kvalitetsmål som beslutats av riksdagen, men behovet av grönplanering lyfts framförallt i mål 15 och 16:

- Mål 15. God bebyggd miljö lyfter bland annat att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Under preciseringarna av målet lyfts att det ska finnas natur- och grönområden och grönstråk i närhet till bebyggelsen med god kvalitet och tillgänglighet.
- Mål 16. Ett rikt växt- och djurliv lyfter vikten av att människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd. I preciseringen lyfts grön infrastruktur, biologisk mångfald och den tätortsnära naturen.

Etappmål om ekosystemtjänster och stadsgrönska

I miljömålssystemet finns också flera etappmål som handlar om ekosystemtjänster. Etappmålen är beslutade av regeringen och ett av dem är särskilt viktiga för arbetet med grönplanering:

En majoritet av kommunerna ska senast år 2025 ta tillvara och integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter.

Mål för hållbar stadsutveckling

Sedan 2017 har Sverige ett nationellt mål för hållbara städer. Hållbara städer är inkluderande och tillgängliga stadsmiljöer som erbjuder alla människor en attraktiv och grön livsmiljö. Målet lyfter också att en helhetssyn i planeringen, tillsammans med smarta lösningar, bidrar till städer där människor kan leva klimatsmart, hälsosamt och tryggt.

Friluftspolitiska mål

Sverige har också en friluftslivspolitik med tio mål beslutade av riksdagen. Flera mål handlar om tillgång till tillgänglig och attraktiv natur för friluftsliv – både tätortsnära och längre bort. Grönplanen är ett viktigt verktyg för att arbeta med de nationella målen för friluftsliv, särskilt målen:

- Mål 1. Tillgänglig natur för alla
- Mål 4. Tillgång till natur för friluftsliv
- Mål 5. Attraktiv tätortsnära natur och
- Mål 9. Friluftsliv för god folkhälsa.

Folkhälsopolitiskt mål

Det övergripande folkhälsopolitiska målet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Målet omfattar insatser inom åtta områden varav boende och närmiljö är ett område. Tillgången till parker och grönområden för människors hälsa och välbefinnande lyfts här särskilt. Därutöver finns regeringens delmål om ett samhälle som främjar ökad fysisk aktivitet och bra matvanor för alla.

Kulturmiljömålen

De nationella målen för kulturmiljöarbetet ska styra statliga aktörer samt inspirera och vägleda kommuner och regioner. Målen handlar om kulturmiljöer i stort och inkluderar även gröna miljöer i både byggd miljö och landskapet i stort. Enligt de nationella kulturmiljömålen ska det statliga kulturmiljöarbetet bland annat främja:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Grönplaneringen kan bidra till arbetet med kulturmiljömålen genom att bevara och utveckla gröna kulturmiljöer och kulturlandskapet som ofta har både höga

biologiska värden och upplevelsevärden samt har stor betydelse för vår identitet.

Målen för gestaltad livsmiljö

År 2018 antog riksdagen målet som säger att arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

Grönplaneringen kan bidra till detta mål genom att lyfta vikten av att omsorgsfullt utforma gröna miljöer och offentliga rum som bidrar både till en inkluderande och upplevelserik livsmiljö för människor, men också till biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Relaterad information

[God bebyggd miljö - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://sverigesmiljomal.se)

[Ett rikt växt- och djurliv - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://sverigesmiljomal.se)

[Strategi för Levande städer – politik för en hållbar stadsutveckling - Regeringen.se](https://regeringen.se)

[Sveriges friluftsmål - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

[Nationella mål och målområden — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://folkhalsomyndigheten.se)

[Kulturmiljömålen - PBL kunskapsbanken - Boverket](https://boverket.se)

[Politik för gestaltad livsmiljö - Boverket](https://boverket.se)

5. Internationella överenskommelser, mål och strategier

Parallellt med svensk lagstiftning kring natur, miljö, kulturmiljö, planering och byggande, finns ett antal betydande internationella överenskommelser. Sverige har i dagsläget ratificerat ett 40-tal internationella konventioner som kan stötta arbetet med grönplanering och kan också ge inspel kring vad en grönplan kan innehålla. Ett urval av dessa redovisas nedan.

Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen

FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling innehåller 17 globala mål som medlemsländerna har åtagit sig att genomföra fram till 2030. De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling – den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Vissa mål sticker ut som mer tillämpliga för arbetet med grönplanering, exempelvis:

- Mål 11 om hållbara städer och samhällen, där delmål 7 särskilt lyfter vikten av att skapa säkra och inkluderande grönområden för alla.
- Mål 13 om att bekämpa klimatförändringarna, där delmål 1 handlar om att stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.
- Mål 14 om hav och marina resurser samt
- Mål 15 om ekosystem och biologisk mångfald, där del mål 1 handlar om att bevara, restaurera och säkerställa hållbart nyttjande av ekosystem på land och i vatten.

Men även mål 3 om hälsa och välbefinnande, mål 10 om att minska ojämlikheten kan ha bäring på arbetet med grönplanering och grönplanen.

New Urban Agenda

FN:s New Urban Agenda (NUA) antogs vid Habitat III-konferensen 2016 och senare av generalförsamlingen och representerar en vision för en mer hållbar utveckling av städer och tätorter. Agendan är ännu inte översatt till svenska. Agendan innehåller drygt 170 åtaganden som adresserar olika perspektiv av hållbar stadsutveckling, men vissa riktar specifikt in sig på städer och urbana områdens gröna värden. Exempelvis lyfter princip 37 fram vikten av trygga och tillgängliga grönområden som kan stärka hälsan och en social hållbarhet i vid bemärkelse och princip 38 tar upp betydelsen av att säkra natur- och kulturarv genom policy och planering. Principerna 63–80 behandlar ekologisk hållbarhet och resilient stadsutveckling och lyfter bland annat upp de hot och svårigheter som finns kopplat till klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och påfrestningar på ekosystem etc etcetera.

Aarhuskonventionen

Aarhuskonventionen är en europeisk konvention som syftar till att säkerställa individers och grupperas rättigheter i relation till miljöfrågor.

Rättigheterna handlar om:

- tillgång till miljöinformation,
- rätten att påverka beslutsprocesser som berör miljön, samt
- rätten att överklaga beslut som fattats i strid mot de två tidigare nämnda rättigheterna eller i strid mot annan miljölagstiftning.

Kort uttryckt handlar konventionen om relationen mellan medborgare och regeringen, eller dess myndigheter. Inom grönplanering har Aarhuskonventionen främst bäring på processerna som genomförs inom ramen för grönplanering.

Konventionen för biologisk mångfald (CBD)

Konventionen för biologisk mångfald är en viktig utgångspunkt för grönplaneringen. Konventionen kallas också för mångfaldskonventionen och syftar till ett gemensamt arbete för att bevara arter, hållbart nyttja resurser och fördela vinster från genetiska resurser rättvis. Sverige ratificerade konventionen redan 1993 och konventionens mål har inarbetats i Sveriges miljömål.

Förhandlingar om det nya strategiska ramverket pågår med syfte att inkludera mer av mätbara mål samt att tydligare koppla den till de globala målen i Agenda 2030.

Bernkonventionen

Bernkonventionen är en internationell konvention för skydd av växter, djur och miljö. Till konventionen hör listor över strikt skyddade växtarter och strikt skyddade djurarter, liksom skyddade djurarter och förbjudna metoder för att döda, fånga eller på annat sätt exploatera arter.

Europeiska landskapskonventionen (ELC)

Den europeiska landskapskonventionen anger att landskapet är en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar. Konventionen syftar till att skydda landskapets olika värden och tillgångar samt att förbättra både förvaltning och planering av landskap, både stad och landsbygd. Allmänhetens och lokalsamhällets delaktighet i det arbetet ska främjas och deras värderingar ska beaktas.

Landskapskonventionen lyfter behovet av att ha kunskap om landskapet som helhet, det vill säga dess sociala, kulturella, ekologiska och ekonomiska värden. I grönplaneringen kan det därför vara angeläget att göra en landskapsanalys för hela eller delar av kommunen som visar på landskapets

olika karaktärer formade av människans bruk och naturgeografiska förutsättningar. ELC lyfter också behovet av att undersöka hur olika grönområden används och värderas av olika grupper, men också om hur natur- och kulturvärden hänger samman i ett landskap och behöver samspela med en utveckling.

Ramsarkonventionen

Ramsarkonventionen eller våtmarkskonventionen är en internationell konvention som syftar till att bevara och hållbart nyttja våtmarker och vattenmiljöer. Konventionen omfattar många olika miljöer, myrar, sumpskogar, strandmiljöer, svämmarker och våta gräsmarker samt även vattendrag, sjöar och grunda marina områden. Konventionen innebär att särskilda områden, Ramsarområden, pekas ut utifrån områdenas ekologiska, botaniska eller zoologiska betydelse liksom speciella vattenförhållanden eller viktiga vattenhushållande funktioner. De flesta Ramsarområden ingår helt eller delvis i EU:s nätverk Natura 2000.

Grönplaneringen behöver hantera Ramsarområden i sig, men också förutsättningarna för att bevara och hållbart nyttja dem.

Världsarvskonventionen

Konventionen om skydd för världens natur- och kulturarv är en global konvention som syftar till att skydda och bevara unika kultur- och naturvetenskapliga värden. För att ett naturområde, byggd miljö eller kulturlandskap ska omfattas och pekas ut måste det representera en viktig del av jordens historia, vara särskilt betydelsefullt för att bevara den biologiska mångfalden eller ha enastående skönhetsvärden.

Europeiska strategier

De internationella och europeiska överenskommelserna och konventionerna anger främst övergripande målbilder. Utöver dessa finns också strategier som mer konkret anger inriktning för arbetet. De strategier som formuleras på europeisk nivå implementeras vanligtvis även på nationell nivå. Nedan finns tre strategier som är särskilt intressanta för arbetet med grönplanering och grönplaner.

Den europeiska gröna given

Den europeiska gröna given, eller European Green Deal som den kallas på engelska, är en tillväxtstrategi för att ställa om till en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi. Färdplanen med åtgärder lanserades i december 2019 och beskriver vilka investeringar som behövs, vilka

finansieringsverktyg som finns och hur en rättvis omställning för alla kan garanteras. Kommissionen kommer att lägga fram förslag till gröna europeiska städer och öka den biologiska mångfalden i stadsområden som ett av de prioriterade målen.

EU:s strategi för biologisk mångfald

EU har formulerat en strategi för biologisk mångfald som sträcker sig fram till år 2030. Syftet med strategin är att ge naturen större plats i våra liv. Målet är att skydda, återställa och hållbart nyttja naturliga livsmiljöer, arter och ekosystem, och att integrera biologisk mångfald i EU:s politik och verktyg. Som parter i den internationella konventionen om biologisk mångfald har EU och dess medlemsstater antagit en serie strategier och handlingsplaner som syftar till att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald.

Strategin har bland annat följande målsättningar:

- Skapa skyddade områden på minst, 30 % av landytan i Europa och 30 % av havsområdena i Europas hav.
- Återställa skadade land- och havsekosystem i hela EU genom att öka andelen ekologiskt jordbruk och landskapselement med stor biologisk mångfald på jordbruksmarken, hejda minskningen av pollinerande insekter och vända utvecklingen, minska användningen av pesticider och deras skadeverkningar med 50 % till 2030, återställa minst 25 000 km av EU:s floder till fritt strömmande vattendrag samt plantera 3 miljarder träd till 2030
- Anslå 20 miljarder euro per år till biologisk mångfald från olika källor, bland annat EU-medel och nationell och privat finansiering. Företagen ska integrera hänsyn till naturkapital och biologisk mångfald i sina affärsmetoder.
- Göra EU till världsledande när det gäller att ta itu med den biologiska mångfaldens globala kris. EU-kommissionen kommer att mobilisera alla verktyg för yttre åtgärder och internationella partnerskap för att få till stånd ett långtgående avtal vid partskonferensen för FN:s konvention om biologisk mångfald 2021.
- Förgröning av städer och stadsnära områden. I strategin finns en målsättning om att öka andelen grönska i städer med fler än 20 000 invånare. Främjandet av väl fungerande ekosystem, grön infrastruktur och naturbaserade lösningar bör systematiskt integreras i stadsplaneringen, bland annat i offentliga platser, infrastruktur och i utformningen av byggnader och deras omgivning. Senast 2021 ska det finnas förgröningsplaner på plats.

Natura 2000

Natura 2000-nätverket utgör ryggraden i EU:s gröna infrastruktur. Natura 2000 är ett nätverk av livsmiljöer och viloplats för sällsynta och hotade arter och några sällsynta naturliga livsmiljötyper. Det sträcker sig över alla 27 EU-länder, både på land och till sjöss. Syftet med nätverket är att säkerställa en

långsiktig överlevnad av Europas mest värdefulla och hotade arter och livsmiljöer, förtecknade under både fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. I Sverige regleras Natura 2000 i miljöbalken.

Relaterad information

[Globala målen – För hållbar utveckling \(globalamalen.se\)](http://globalamalen.se)

[New Urban Agenda | UN-Habitat](#)

[Århuskonventionen – din rätt till miljöinformation - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

[Sveriges arbete inom konventionen om biologisk mångfald - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

[Europeiska landskapskonventionen \(ELC\) | Riksantikvarieämbetet \(raa.se\)](http://raa.se)

[Ramsar – Våtmarkskonventionen - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

[En europeisk grön giv | Europeiska kommissionen \(europa.eu\)](http://europa.eu)

[EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 | Europeiska kommissionen \(europa.eu\)](http://europa.eu)

[EUR-Lex - 52020DC0380 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](http://europa.eu)

https://ec.europa.eu/environment/basics/natural-capital/natura2000/index_sv.htm

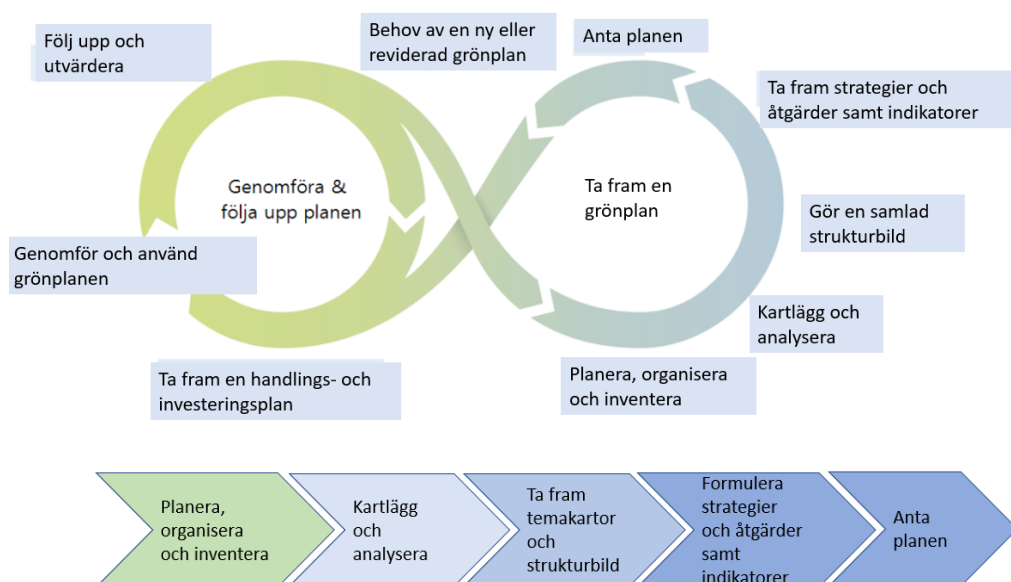
<https://www.naturvardsverket.se/natura2000>

6. Att arbeta med grönplanering

Att konkret arbeta med grönplanering är en kontinuerlig process där framtagandet av grönplan är den viktiga del. I detta avsnitt har vi samlat aspekter och verktyg som kan användas både i grönplaneringen och i arbetet med grönplanen.

Att ta fram en grönplan

Här beskrivs steg för steg hur kommunen kan ta fram en grönplan och vad man behöver tänka på i de olika arbetsmomenten. Processen beskrivs översiktligt och en detaljerad och fördjupad vägledning finns som en publikation under Relaterad information.

Grönplaneringsprocessen. Grönplanering är en kontinuerlig process där arbetet med att ta fram en grönplan är en viktig del. Här delas detta arbete upp i fem steg som i sig omfattar ett antal arbetsmoment. Illustration: Boverket/Naturvårdsverket

Utmaningar i grönplaneringen

Att arbeta med grönplanering har särskilda utmaningar som kan vara viktiga att beakta tidigt i processen. Det handlar om grönskans roll i den täta staden, hur grönplaneringen ska hantera kumulativa effekter, mångfunktionalitet, grönstrukturens många olika ägare, kanske en begränsad budget för arbetet och att grönplanen behöver hållas levande genom ajourhållning och uppföljning.

Dialog och delaktighet i grönplanen

Grönstrukturen används och ägs av många aktörer. Delaktighet och dialog kan vara avgörande för kvaliteten på grönplanen och möjligheterna att faktiskt genomföra den. Genom delaktighet och dialog kan olika aktörer involveras i processen, känna ägarskap och bidra till handling.

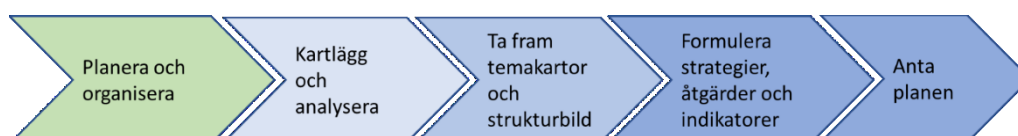
Att arbeta med riktlinjer i grönplaneringen

För att underlätta arbetet med grönplaneringen och genomförandet av grönplanen kan kommunen ta fram lokala riktlinjer. Det kan handla om riktlinjer för avstånd till olika typer av grönområden av en minsta storlek, hur kommunen ska arbeta med grönytefaktor, frivillig kompensation eller med naturbaserade lösningar.

6.1 Att ta fram en grönplan

För att på ett strukturerat och effektivt sätt kunna ta fram en grönplan presenteras här ett förslag till arbetssätt. Här redovisar vi metoden och de olika arbetsmomenten i korthet. Under Relaterad information finns en länk till hela dokumentet med mer utförlig vägledning för hur arbetet med att ta fram en grönplan kan genomföras.

Grönplanens övergripande arbetsmoment

Planera och organisera

Som ett första steg i arbetet med att ta fram en grönplan behöver förutsättningarna för grönplanearbetet klarläggas, underlag för beslut tas fram liksom förslag till arbetsorganisation. Kommunen behöver också fundera igenom hur olika aktörer kan involveras i arbetets olika skeden och slutligen hur ett urval av kartläggningar och strukturbilder kan göras som underlag för kommande strategier och åtgärdsförslag.

Kartlägga och analysera

När förutsättningarna är klarlagda och organisationen riggad handlar det om att kartlägga och analysera grönstrukturen. Översiktligt om vad som är bra att tänka på när det är dags att för att få en ett bra underlag för kommande beslut. Vägledningen förespråkar en kartläggning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster, då det är ett bra sätt att naturligt integrera begreppen i planeringsarbetet och att det ger en bra överblick över de värden som finns i landskapet och som grönstrukturen kan bidra med.

Ta fram temakartor och strukturbilder

För att kartläggningarna ska bli användbara behöver de sammanfattas i olika temakartor och slutligen i en strukturbild som visar på önskad utvecklingsinriktning. Temakartor och strukturbilder blir också viktiga utgångspunkter för kommande strategier och åtgärdsprogram.

Formulera strategier, åtgärder och indikatorer

Med utgångspunkt i kartläggningar och strukturbilder samt de mål och lokala ambitioner som finns i kommunen, kan kommunen formulera strategier. Åtgärder kan formuleras som riktlinjer och aktiviteter. Indikatorer är viktiga för att kunna följa upp arbetet.

Anta planen

Som ett sista moment behöver grönplanen antas. Här finns vägledning om hur antagandet kan förberedas genom samråd och kommunikation.

Checklistor med förslag till kartläggningar och temakartor

I slutet av vägledningen finns en bilaga med förslag på underlag för kartläggningar, teknik och metoder samt sammanställning av kartor och strukturbilder med mer detaljerade instruktioner om arbetssätt. Det är tänkt som en idébok som kan vara ett stöd i samband med att själva kartlägningsarbetet genomförs.

6.2 Utmaningar i grönplaneringen

Inom grönplaneringen finns särskilda utmaningar och dilemman som kommunen kan behöva uppmärksamma på och diskutera tidigt i arbetet med grönplanen. Det handlar om förtätning, kumulativa effekter, markägarskap och rådighet, mångfunktionalitet, och utmaningen att gå från planering till genomförande.

Tätt och grönt

Förtätning är en viktig strategi för en hållbar stadsutveckling och mark- och vattenanvändning. Men i en allt tätare bebyggelse är det en stor utmaning att skapa en variation av gröna livsmiljöer som hänger ihop på ett funktionellt sätt och som främjar både hälsa och biologisk mångfald. Storleken på grönområden har betydelse för både upplevelsekviteter och för biologiska värden.

Förtätning medför ofta dels att gröna områden bebyggs och försvinner, dels ett ökat tryck på de gröna ytor som finns kvar. Förtätning medför ofta även mer buller, ökad trafik och sämre luftkvalitet vilket påverkar både människor och djur.

När förtätning sker på tidigare ianspråktagen mark som industri- och hamnområden tillskapas ofta ny grönska. Men då exploatering på denna mark är kostsam på grund av sanering, blir parker och bostadsgårdar ofta små. Små ytor som ska användas intensivt blir ofta hårdgjorda för att klara högt slitage. De förväntas också vara mångfunktionella. Det kan vara svårt att bevara och säkerställa olika typer av gröna kvaliteter som är viktiga för människors, särskilt barns, hälsa och välbefinnande.

I grönplanen kan kommunen behöva föra en diskussion om vilken påverkan förtättningsstrategier och konkreta förtättningsprojekt har på grönstrukturen och vilka åtgärder som behövs för att bevara och utveckla grönstrukturens funktionalitet.

Kumulativa effekter

Kumulativa effekter i form av många små ingrepp som bostadsbebyggelse, handelsområden, vägar med mera är en stor utmaning i grönplaneringen. Till synes små ingrepp i framför allt det tätortsnära landskapet kan ske oberoende av varandra på olika ställen över tid. Sammantaget urholkar dessa ingrepp grönstrukturens funktioner för biologisk mångfald, rekreation och klimatanpassning.

I grönplaneringen och grönplanen kan kommunen behöva ta fram underlag och riktlinjer för hur stort ett grönområde eller en grön korridor behöver vara för att säkerställa önskad funktionalitet. Önskade funktioner behöver beaktas vid varje detaljplan eller annan exploatering som påverkar området. Det är också

angeläget att kommunen ajourhåller sina underlag för grönplanen så att det går att göra samlade bedömningar av kumulativa effekter.

Mångfunktionalitet kräver planering, samverkan och ytor

Grönstrukturens delar kan se väldigt olika ut beroende på vilka ekosystemtjänster som prioriteras i området. En park med gamla träd och tätare vegetation kan ha stor betydelse för biologisk mångfald och ekologiska samspel, samtidigt som den visar platsens historiska utveckling. Men den kan också upplevas som otrygg och därmed ha brister som social mötesplats.

Idag planeras många parker och grönområden för att vara mångfunktionella och kunna hantera dagvatten och rekreation. Men dagvatten kräver väldigt mycket plats och kan tränga undan andra behov. Mångfunktionalitet kräver särskild omsorg och samverkan i planering, utformning och förvaltning för att kunna kombineras. En viktig förutsättning för mångfunktionalitet är storleken på området – ju större park eller grönområde, desto fler funktioner kan också rymmas och kombineras utan att konkurrera.

En viktig aspekt av mångfunktionalitet är vem som har tillgång till funktionerna och vem som faktiskt behöver dem. Här behövs både rumsliga och tidsmässiga dimensioner vägas in. Vem har tillgång till vad och när? Kommunen eller fastighetsägaren måste därför bestämma sig för vilka ekosystemtjänster som ska prioriteras på platsen och hur.

En grönstruktur med många markägare

För att kunna arbeta med biologisk mångfald och ekosystemtjänster behöver kommunen beakta all mark i grönplaneringen. Många grönplaner hanterar bara den grönstruktur som kommunen själva äger och har rådighet över, den så kallade formella grönstrukturen. Men ekologiska samspel och ekosystemtjänster känner inga administrativa gränser utan är beroende av den så kallade faktiska grönstrukturen. Den faktiska grönstrukturen har många ägare. Det kan vara villaägare, bostadsrättsföreningar, institutioner, kyrkan eller stora och mindre fastighetsägare av skogs- och jordbruksmark.

Även om kommunen inte har direkt rådighet över marken så behöver också dessa områden hanteras i grönplanen för att säkerställa grönstrukturens funktioner och värden för olika ekosystemtjänster. Samverkan och dialog med markägare är här viktiga verktyg.

Grönstrukturen behöver hanteras i olika skalor

Grönplaneringen behöver ske i flera olika skalor och med olika detaljeringsnivå. Bebyggelsens grönstruktur med sina parker, trädgårdar,

stadsträd och sparad natur behöver hanteras särskilt detaljerat eftersom det här finns många olika värden. Samtidigt har kommunen ofta större rådighet över grönstrukturen i den byggda miljön. En annan viktig skalnivå är det tätortsnära landskapet och bebyggelsens omland som är viktiga för friluftsliv och rekreation samt har stora ekologiska värden. För att hantera frågor om grön infrastruktur och försörjande ekosystemtjänster på landskapsnivå krävs ofta en kommunomfattande eller delregional skala för att kunna beskriva de övergripande sambanden.

I grönplanen kan kommunen visa hur skalorna hänger ihop och stödjer varandra så att åtgärder i bebyggelsens grönstruktur kan stödja den regionala grönstrukturen och vice versa.

Begränsad budget

Skötsel och förvaltning av parker och grönområden är en avgörande faktor för att bevara och utveckla kvaliteter och upplevelsevärden i dessa områden. En stor utmaning i grönplaneringen är begränsade budgetar för förvaltning. Vid exploatering finns ofta resurser avsatta för investeringar av parker och grönområden, men sällan medel till drift och skötsel. Här gäller det att kommunen arbetar strategiskt med förvaltningen och utvecklar olika arbetssätt för skötsel. Grönplanen kan utgöra ett viktigt underlag för det strategiska arbetet.

Från planering till genomförande för ett långsiktigt resultat

För att grönstrukturen ska kunna tillhandahålla många olika ekosystemtjänster behöver kunskap om dessa värden och hur de ska bevaras och utvecklas följa med hela vägen – från planering via genomförande till den långsiktiga förvaltningen. Det är oftast i överlämningen mellan olika skeden i grönplaneringen som det uppstår problem. Det finns både organisatoriska hinder och svårighet att tydligt överföra ansvar och mandat mellan skedena. Särskilt svårt är det i överlämning mellan kommunal förvaltning och exploatering samt åter till kommunal förvaltning efter exploatering. Fungerande system för driftskompensation och garantibesiktningar är viktiga.

6.3 Dialog och delaktighet i grönplanen

Grönstrukturen används och ägs av många aktörer. Delaktighet och dialog kan vara avgörande för kvaliteten på grönplanen och möjligheterna att faktiskt genomföra den. Genom delaktighet och dialog kan olika aktörer involveras i processen, känna ägarskap och bidra till handling.

Värdet av dialog och delaktighet

Delaktighet och inflytande kan bedrivas på många olika sätt vilket också kan innebära olika grad av inflytande. Den ena ytterligheten är att medborgare och aktörer bjuds in till informationsmöten utan möjlighet att påverka de beslut som tas. Den andra ytterligheten är att det på förhand står klart att det är aktörernas eller medborgarnas egna idéer som ska genomföras och skapas tillsammans.

Syftet med att ha dialog och delaktighet kan vara att:

- få fram ett bättre kunskaps- och planeringsunderlag
- främja kunskapsbildning och -spridning hos de deltagande aktörerna,
- skapa väl förankrade förslag och beslut, för högre effektivitet och engagemang i frågan och
- bidra till en stärkt demokratisk process genom delaktighet och möjlighet till påverkan.

Planera och strukturera den interna dialogen inom den kommunala organisationen

Det första projektet behöver fråga sig är vilka i den kommunala organisationen som kan eller behöver bli berörda av arbetet med grönplanen. Särskilt i dialogen med de politiskt förtroendevalda är det viktigt att hitta former som fungerar för alla utifrån de olika rollerna som tjänstepersoner och förtroendevalda har. Formerna för intern dialog varierar mycket mellan kommuner och beroende på hur man valt att organisera sig.

Fundera på:

- Vilka kompetenser och organisationer, förutom de självklara, behöver involveras? Ska de ingå i arbetsgrupper eller i referensgrupper?
- Hur organiseras en givande deltagarprocess som skapar förståelse för arbetet, bidrar med perspektiv och i förlängningen skapar en mer robust förankring?
- Behöver särskilda resurser läggas på dialogen i form av pedagogiska hjälpmedel och nya mötesformer?

Tänk noga igenom vilka former som fungerar bäst. En nyckel till framgång kan dock vara att i projektplanen ange när och hur ofta projektet ska

delrapporteras. Dels till den politiska styrgruppen, till exempel en nämnd av något slag, dels till beställande instans som kommunstyrelsen eller fullmäktige.

Tänk igenom syfte och former för dialog och delaktighet med externa aktörer

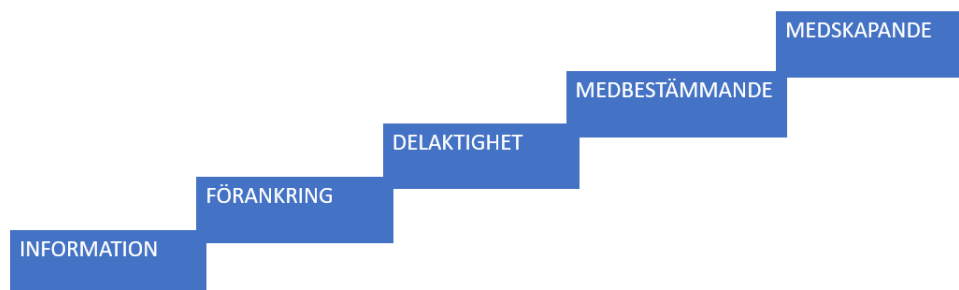
Det finns många aktörer som behöva involveras i arbetet med grönplanen som länsstyrelse, region, angränsande kommuner, markägare, olika organisationer och föreningar samt allmänheten. Olika aktörer kan behöva involveras på olika sätt beroende på vilket syfte man har. Ska aktörerna göras delaktiga i grönplanen eller vill man bara samla in information eller informera. Syftet med dialogen måste vara glasklart innan man bjuder in.

Markägare har en stor påverkan på hur den gröna strukturen kommer att användas och behöver involveras tidigt för att få förståelse för syftet och ges en chans att påverka processen och slutligen känna ägarskap för planen.

Delaktighet och dialog kan ske genom olika former som till exempel:

- enkäter som skickas ut eller undersökningar på webben för att samla in synpunkter från till exempel allmänheten
- fysiska eller digitala möten eller workshops
- gemensamma rundturer i grönstrukturen för att på plats presentera och diskutera värden, utmaningar och möjligheter.

En genomtänkt plan för dialogen redan i projektplanen underlättar arbetet.

Delaktighetstrappan. Det finns olika nivåer av delaktighet. Inget är bättre eller sämre. Det viktiga är att det är tydligt för alla inblandade vilken nivå av delaktighet som avses. Ibland är det fullt tillräckligt med information och ibland nödvändigt med medskapande. Illustration: Boverket/Naturvårdsverket

Förberedelser för dialogen

En bra genomförd dialog behöver förberedas väl. Det är viktigt att fundera på vad organisationen vill uppnå med dialogen, hur mycket tid och resurser som behövs, när i tiden dialogen ska genomföras, vem i organisationen som behöver vara med, hur mycket olika aktörer ska involveras och i vilka delar samt hur resultatet ska tas omhand och dokumenteras. Det är också viktigt

att analysera målgruppen och använda metoder och redskap för dialogen efter målgruppens förutsättningar. Planera in dialogen innan för mycket i grönplanen är låst och det inte går att påverka.

En tidig dialog kan handla om att identifiera vilka områden som olika kategorier av medborgare uppskattar och ofta utnyttjar respektive undviker. Det kan handla om att identifiera vilka egenskaper som uppskattas och vilka brister och förbättringsförslag de ser. Detta kan göras genom digitala enkäter som basnivå och brevenkät/ fysiska samrådsmöten som lite mer fördjupad nivå. I en enkät kan invånarna, näringslivet, skolor och förskolor, föreningar med flera, peka ut sina viktigaste gröna platser.

Fakta: Skillnad mellan dialog och formellt samråd

Om grönplanen genomförs inom översiktsplanen enligt PBL måste den samrådsprocess som regleras där användas. Kommunen ska då samråda med länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs. Även kommunens medlemmar, andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget ska ges tillfälle att delta i samrådet.

I en formell planprocess enligt PBL ska planförslaget också göras tillgängligt för granskning där samrådsprocessen också ska framgå samt hur synpunkter har hanterats. Det finns då möjlighet att göra invändningar om missförstånd har uppkommit eller att viktiga frågor inte har uppmärksammats. Detta finns sedan som underlag inför det antagande som sker i kommunfullmäktige.

Oftast är grönplanerna dock självständiga dokument som utgör underlag för översiktsplanerna och kommunerna är därmed fria att använda de former av samråd som man önskar. Det är dock viktigt att grönplaneringen ger utrymme för ett tidigt samråd där invånarnas kunskap och engagemang tas till vara.

Sök upp viktiga målgrupper

Vissa målgrupper är lättare att nå än andra. Vissa grupper kan man nå genom olika föreningar och organisationer som hembygdsföreningar. Andra grupper kan man nå genom att bjuda in sig själv till deras sammanhang som att besöka skolor, äldreboenden, särskilda boenden, bostadsområden eller liknande. Om allmänheten har ett intresse/engagemang för frågan (dvs är känslomässigt berörda) eller om allmänheten berörs av resultatet/processen etc så finns det alla möjligheter att göra de delaktiga i arbetet. Det som kan vara utmanande är att förstå deras drivkraft samt hitta en form för dialogen som passar en vardag där många människor är ordentligt uppbokade.

Det kan vara svårt att nå ut med information om dialogmöten till en bredare allmänhet. Fokusera på de målgrupper som behöver prioriteras och försök nå dessa via de kanaler som de bevakar eller bjud in er själva till deras forum och sammankomster. Grönstrukturen har särskilt stor betydelse för vissa grupper så

som socioekonomiskt utsatta, äldre, personer med funktionsnedsättning, grupper med olika etnisk bakgrund, svag socioekonomi och barn. Dessa grupper kan vara svårnådda och därför extra viktigt att söka upp dem så att de kan göra sina röster hörda.

Genomförandet av dialogen

Ha ett ärligt uppsåt med dialogen annars kan förtroendet urholkas och det blir svårare att locka föreningar, organisationer och medborgare till framtida dialogmöten. Välj en kommunikator och processledare som kan förhålla sig neutral till de synpunkter som kommer upp i diskussionen. Var ute i god tid för att alla ska kunna planera in tillfället men inte för långt innan så att mötet glöms bort. Informera om vad resultatet av dialogen ska användas till och hur lång tid som arbetet kommer att pågå. Det är viktigt att inte ge för höga förväntningar på resultatet som inte kan införlivas. Utgå gärna från konkreta frågor som de inbjudna känner sig berörda av.

Vid fysiska möten kan det vara lämpligt att välja en möteslokal i närområdet som är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning och som är ideologiskt och religiöst neutral.

Tänk på:

- Generellt är det mycket lättare att söka upp medborgarna på deras hemmaplan än att få dem att komma till kommun- eller regionhuset.
- Digitala möten kan underlätta delaktighet för flera grupper.
- Ha gärna samma typ av möte vid flera tillfällen, eftersom människor har olika arbetstider.
- Det kommer alltid upp synpunkter på andra delar av kommunens verksamhet vid dialogmöten.
- Skicka vidare synpunkter som inte har med den fysiska planeringen att göra till den förvaltning inom kommunen som ska hantera frågan.
- Ha beredskap för att hantera eventuella konflikter under mötena.

Glöm inte återkopplingen från dialogen

En viktig del av dialogen är att återkoppla efter dialogen och berätta vad man tar med sig i arbetet med grönplanen. Sammanställ synpunkter som kommit in och redogör för dessa i någon form av samrådshandling som finns tillgänglig via organisationens hemsida eller liknande.

En bra återkoppling kan vara att bjuda in media till dialogmöten så att många får veta att det ägt rum och vad de huvudsakliga frågorna som diskuterades var.

Det finns också möjlighet att ha möten som sammanfattar vilka synpunkter som kommit in under dialogmöten. Formulera handlingsplan utifrån dialog återkoppla med tidsatta åtgärder

Det färdiga förslaget till grönplan blir en bekräftelse på hur organisationen har tagit hänsyn till de synpunkter som kommit in i dialogen.

Relaterad information

På Boverket

[Medborgardialog - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

På andra webbplatser

[Verktyslåda Dialog för naturvård - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](#)

För dig som vill få en djupare teoretisk och praktisk förståelse för arbetet med dialog så finns det en föreläsningsserie i fem delar om Dialog för naturvård. Även om kontexten är naturvård så är teorier och resonemang kring dialog, arbetssätt, konflikthantering och komplexa frågor desamma även för grönplanering [Föreläsningsserie](#)

[Medborgardialog, delaktighet | SKR](#)

6.4 Att arbeta med riktlinjer i grönplaneringen

Att arbeta med riktlinjer i grönplanen kan underlätta arbetet med att genomföra planen och i det dagliga arbetet med till exempel fysisk planering. Det kan handla om riktlinjer för avstånd till en park, önskvärda kvaliteter eller storlek på ett grönområde. Det kan också handla om riktlinjer för att använda vissa arbetsätt i fysisk planering.

Riktlinjer underlättar arbetet med grönplanering

Enligt PBL ska kommunen i planering och byggande ta hänsyn till hur allmänna intressen som natur- och kulturvärden, stads- och landskapsbild samt behovet av parker och grönområden samt plats för lek, motion och utevistelse ska kunna tillgodoses. För att tillgodose behovet kan riktlinjer vara ett stöd vid detaljplanering och bedömningar av bygglovsansökningar.

Riktlinjerna kan med fördel tas fram och hanteras i grönplanen och knytas till översiktsplanen och där diskuteras och belysas i ett bredare sammanhang av kommunens utveckling samt förtydligas genom ställningstaganden. Grönplanens riktlinjer kan också definiera ansvarsförhållandet mellan förvaltningar i kommunen och strategier för förvaltningsövergripande samverkan

Riktlinjer för tillgång och nåbarhet

Riktlinjer kan handla om avstånd i meter till olika typer av grönområden. Forskning visar att ett grönområde behöver finnas inom 200-300 meter från bostaden för att användas ofta av olika grupper och därmed ha en påverkan på människors hälsa. Vid bedömning av avstånd behöver man också beakta barriärer och möjlighet att på ett säkert och tryggt sätt ta sig till grönområdet för olika grupper.

Riktlinjer för storlek och kvalitet

Storleken på olika grönområden har också betydelse. Större områden kan nyttjas av fler och kan därför ligga längre bort från bostaden. Forskning visar att områden som är minst 1 ha kan rymma flera viktiga upplevelsevärden. Men för fysisk aktivitet behövs det större områden än så. Se även avsnittet Grönplanera för människors hälsa och välbefinnande.

Riktlinjer för kvalitet kan lyfta olika typer av upplevelsevärden som har identifierats i en sociotopkartläggning eller en friluftslivskartläggning. Det kan handla om att ha tillgång till olika typer av funktioner inom ett visst avstånd. Det kan också handla om bullernivåer i olika typer av miljöer.

Exempel – riktlinjer i Kristianstads grönplan

Kristianstad kommun har i sin grönplan tagit fram ett antal riktlinjer för planeringen för att på så sätt konkretisera målsättningar och strategier. Totalt finns 74 olika riktlinjer som är kopplade till 11 olika strategier. Riktlinjerna tar sin utgångspunkt i tröskelvärden inom forskningen, riktvärden som har lyfts på nationell nivå samt kommunens egna kartläggningar och analyser av förutsättningar och behov. De handlar om både avstånd, storlek, funktioner, barriärer, bullernivåer och arbetssätt som arbete med grönytefaktor och frivillig kompensation. Nedan ges några exempel på riktlinjer i Kristianstads grönplan:

God tillgång

- Alla bostäder och skolor/förskolor bör ha ett grönområde inom 300 meter utan kraftiga barriärer.
- Stadsdelspark större än 5 hektar bör finnas inom 500 m från bostad och förskola, skola i Kristianstad och basorterna.
- Mindre natur- och rekreationsområde större än 10 ha bör finnas inom 2 km i Kristianstad och basorterna.
- Rekreationsområde större än 35 ha bör finnas inom 3 km i Kristianstad och basorterna

Barriärer

- Analysera avstånd till närmaste grönområden med hänsyn till barriärer.

Buller

- Ljudnivån bör understiga 50dB(A) i parker och naturområden och 45 dB(A) i rekreationsområden för att säkerställa en god ljudmiljö.

Funktioner

- Planera med en variation i funktioner i parker i varje stadsdel så att alla har tillgång till alla upplevelsekvaiteter i stadsdelen.
- Arbetsplatsen bör ha tillgång till grönyta för fikapauser och promenader etc. på lunchrasten.

Upplevelsekvaiteter och gestaltning

- Genom att plantera fler träd i parker och gatumiljöer skapas mer attraktiva miljöer. Grundskolan bör ha grönområden med inhemska träd- och växtarter i närheten för undervisning.
- Befintliga träd ges i så stor utsträckning som möjligt utrymme att bevaras och särskilt skyddsvärda träd bör skyddas i plan.
- Ingen trädart bör ha mer än 10% av beståndet.
- Krontäckningen bör öka i Kristianstad och ett riktvärde bör vara 20 procent.

Förvaltning och skötsel

- Genom att variera skötseln i grönområdena med mer naturmark och funktioner skapas större variation med fler upplevelsekvaiteter.

- Stadsdelsparkerna bör ha högre skötselambitioner än lokalparkerna.

Skydd och undvika ingrepp

- För att klara miljömålen behöver mer mark säkerställas genom olika skyddsformer.
- Även i tätorterna behöver viktig grönstruktur långsiktigt skyddas mot negativa ingrepp.

Läs mer om Kristianstads riktlinjer i kommunens grönplan. Sök: grönplan Kristianstad

Exempel: Riktvärden i Örebro gröstrategi

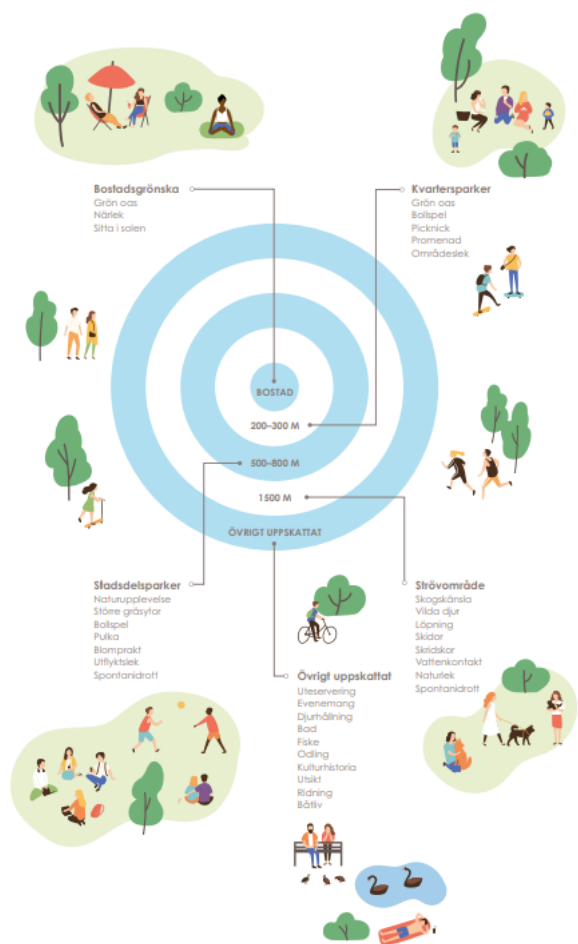
Örebro kommun har i sin gröstrategi uttryckt riktvärden för olika typer av grönområden, tillgången på dem och deras sociala funktioner. Syftet med riktvärden är att underlätta kvalitativa bedömningar av brist och behov av grönområden i den fysiska planeringen. Varje enskilt mått har mindre betydelse, det är den sammanvägda bilden av tillgång till alla olika typer av grönområden med olika hög kvalitet som avgör den upplevda tillgången för kommunens invånare.

För varje typ av grönområde anges:

- önskvärda funktioner och viktiga värden
- rekommenderat storleksspann
- rekommenderat högsta avstånd från bostaden
- ett riktvärde för högsta bullerstörning i ekvivalent ljudnivå som är önskvärt
- tillgänglighet
- för täthet i hur många personer som kan tänkas använda ett visst grönområde eller hur många kvadratmeter per person eller bostad som kan vara rimligt storleksmässigt.

För stadsdelsparker anges även ett riktvärde för lägsta befolkningstäthet. Detta grundas i att förvaltning av attraktiva stadsdelsparker kräver mycket resurser, och att satsning på stadsdelsparker därmed bara bedöms vara motiverat i tätare bebyggelse. Riktvärden, funktioner och värden sammanfattas i sociotopsnuran för Örebro kommun. Sociotopsnuran har fem nivåer:

- bostadsgrönska vid bostaden,
- kvartersparken 200–300 meter från bostaden,
- stadsdelsparken 500–800 meter från bostaden,
- strövområden 1500 meter från bostaden, samt
- övrigt uppskattat.

Örebros sociotopsnurra som anger avstånd från bostaden till olika typer av grönområden med olika funktioner. Illustration: Örebro kommun (OBS! Tillstånd behövs)

Riktlinjer för arbetssätt med grönytefaktorn

Grönplanen kan också ange riktlinjer för hur kommunen ska arbeta för att bevara och utveckla grönstrukturen. Det kan handla om att säkerställa och utveckla grönstrukturens kvaliteter genom att använda planbestämmelser i nya detaljplaner. Det kan också handla om riktlinjer att använda grönytefaktorn (GYF) vid detaljplanering om kommunen har tagit fram en sådan.

Grönytefaktorn är ett planeringsredskap som används för att säkerställa en viss andel vegetation eller vatten i en byggd miljö. Olika kommuner utformar egna arbetssätt med grönytefaktor utifrån sina behov och förutsättningar.

Grönytefaktorn kan vara en hjälp i ambitionen att bygga täta stadsstrukturer och samtidigt planera för viktiga ekosystemtjänster som exempelvis hållbara dagvattenlösningar och tillräckligt med grönytor för de boendes rekreation och utevistelse. Grönytefaktor finns både för kvartersmark och allmän plats.

Grönytefaktor kan inte skrivas in i detaljplanen som en planbestämmelse, men genom att använda andra planbestämmelser kan planen skapa goda förutsättningar för att nå en viss grönytefaktor.

Riktlinjer för frivillig kompensation

Riktlinjer kan också handla om att kommunen ska arbeta med frivillig kompensation vid exploatering. Ekologisk kompensation enligt miljöbalken tillämpas bara vid intrång i skyddade områden eller vid påverkan på miljökvalitetsnormer, men allt fler kommuner arbetar med frivillig kompensation och ersätta värden som försvinner. Här är det viktigt att tillämpa den så kallade skadelindringshierarkin och se kompensation som en sista utväg. Det är också angeläget att utveckla principer för hur olika värden ska kunna kompenseras. En gammal naturmiljö som exploateras är svår att kompensera med motsvarande värden.

Riktlinjer för naturbaserade lösningar

Riktlinjer kan också handla om att kommunen prioriterar att arbeta med naturbaserade lösningar som ett sätt att lösa samhällsutmaningar. Det kan handla om översvämningsytor längs med ett vattendrag, att använda vegetation som erosionsskydd eller biofilter för att fördröja dagvatten. De är ofta kostnadseffektiva, mångfunktionella och ger miljömässiga, sociala och ekonomiska vinster samt bidrar till ökad resiliens.

Relaterad information

På Boverket

[Frivillig ekologisk kompensation i planering och byggande - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

[Grönytefaktor – räkna med ekosystemtjänster - PBL kunskapsbanken - Boverket.](#)

På andra webbplatser

[Naturbaserade lösningar - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](#)

Naturvårdsverkets rapport om kompensation i kommunal planering (kommer troligen till hösten)

[Grönstruktur av park, natur och vatten - Översiktsplan \(orebro.se\)](#)

Att ta fram en grönplan (manus till PDF/storymapp)

Innehåll

1.	INLEDNING.....	3
1.1.	Läsanvisning - att ta fram en grönplan.....	3
1.2.	Grönplanens innehåll.....	3
1.3.	Övergripande arbetsmoment för framtagandet av grönplanen.....	4
2.	PLANERA OCH ORGANISERA.....	5
2.1.	Gör en förstudie.....	5
2.2.	Fatta beslut om genomförandet av en grönplan.....	6
2.3.	Etablera organisation och arbetsformer.....	6
	Skapa en arbetsorganisation med bred förankring.....	7
	Identifiera aktörer och målgrupper.....	7
	Dialog och kommunikation.....	10
	Planera för kunskapshöjande aktiviteter.....	11
	Identifiera utmaningar.....	12
2.4.	Inventera befintliga underlag och öppna källor.....	13
	Nationella underlag.....	13
	Regionala underlag.....	14
2.5.	Använd digitala underlag - ger stora möjligheter i fysisk planering....	14
2.6.	Gör ett urval av kartläggningar, temakartor och strukturbilder.....	14
	Välj nivå på kartläggningar.....	14
	Välj skalor för kartläggningarna.....	15
	Välj temakartor och strukturbilder.....	15
	Tänk tidigt i kartor och hur de kan presenteras.....	16
2.7.	Inventera behov av ytterligare inventeringar/utredningar.....	17
3.	KARTLÄGG OCH ANALYSERA.....	17
3.1.	Ta avstamp i inventerade underlag.....	18
3.2.	Gör kartläggningar utifrån ekosystemtjänster.....	18
	Kartlägg utifrån ekosystemtjänster som en naturlig integrering i planarbete.....	18
	Kartlägg både värden och potential.....	19
	Kartlägg i block utifrån de fyra kategorierna av ekosystemtjänster... 	20
3.3.	Börja arbeta med kartläggningarna.....	21
4.	TA FRAM TEMAKARTOR OCH STRUKTURBILDER.....	23
4.1.	Temakartor.....	25
4.2.	Strukturbilder.....	27

5. FORMULERA STRATEGIER, ÅTGÄRDER OCH INDIKATORER FÖR UPPFÖLJNING	29
5.1. Arbeta fram en strategi	29
5.2. Arbeta fram en handlingsplan med budget och ansvar	30
5.3. Hur framgångsrik är grönplaneringen?	30
5.4. Planera för ajourhållning av underlagen i Grönplanen	32
5.5. Sammanställ Grönplanen	33
6. ANTA PLANEN.....	33
6.1. Beslutande instans	34
6.2. Samråd inför beslut	34
6.3. Beredning inför beslut och beslutsunderlag	34
6.4. Kommunikation av beslutet.....	34
7. BILAGA 1 - KARTLÄGGNING	36
7.1. Kartläggningsnivåer	36
7.2. Lista över kartläggningar.....	36
7.3. Grundkartor	37
7.4. Kartläggning inom block 1 – Biologisk mångfald och Stödjande ekosystemtjänster	39
7.5. Kartläggning inom block 2 – Reglerande ekosystemtjänster.....	46
7.6. Kartläggning inom block 3 – Försörjande ekosystemtjänster	51
7.7. Kartläggning inom block 4 – Kulturella ekosystemtjänster.....	56
7.8. Illustrera och sammanställ kartläggningarna i läsbart format.	61
7.9. Länkar till användbara kartläggningsmetoder och databaser	61
8. BILAGA 2 - SAMMANSTÄLLNING AV TEMAKARTOR OCH STRUKTURBILDER	62

1. INLEDNING

Grönplanen är ett strategiskt dokument som beskriver hur kommunen och andra aktörer ska bevara och utveckla bebyggelse, natur och landskap för att främja biologisk mångfald, klimatanpassning och människors hälsa. Vägledningen har tagits fram gemensamt av Boverket och Naturvårdsverket i samverkan med Folkhälsomyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Myndigheten för delaktighet, Vinnova, Sveriges Kommuner och Regioner, Länsstyrelsen, Tankesmedjan Movium vid SLU, Kristianstad kommun samt i samarbete med en referensgrupp av ett 20-tal kommuner.

1.1. Läsanvisning - att ta fram en grönplan

Denna del av vägledningen om grönplanering vänder sig till dig som ska arbeta med att ta fram en grönplan. På följande sidor presenteras processer med konkreta arbetsmoment, arbetssätt och ställningstaganden kopplande till framtagandet av handlingen. De olika momenten presenteras under olika avsnitt i vägledning med hänvisningar inom parantes. För mer fördjupade resonemang och argument kring grönplanering hänvisas till information upplagd på Boverkets och Naturvårdsverkets webbplatser. Hänvisningar till aktuella delar på webbplatserna finns angivna under respektive avsnitt i detta dokument.

1.2. Grönplanens innehåll

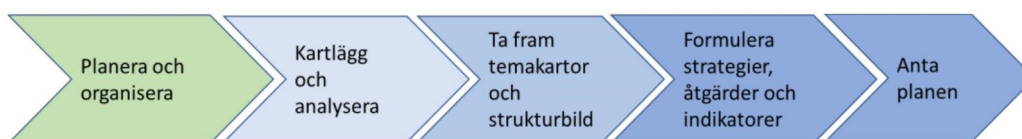
Grönplaner kan se olika ut och ha olika benämningar utifrån kommunala styrmodeller, lokala behov och målsättningar, lokala aktörer med mera. Inför framtagandet av en grönplan är det viktigt att tidigt tänka igenom vilken typ av grönplan kommunen behöver, hur förutsättningarna ser ut och i vilka sammanhang den ska användas. Det arbete som görs kan sammanfattas och dokumenteras i någon form av slutlig handling – en form av grönplan. Grönplanen kan vara ett stort dokument med flera olika avsnitt, ett mindre dokument med flera underliggande rapporter, eller kanske helt webbaserat som exempelvis en storymap. En handlings- och åtgärdsplan kan integreras i grönplanens huvuddokument eller också utformas som en separat handling. Slutresultatet är ofta ett viktigt underlag i kommunens översiktsplanarbete.

Oavsett grönplanens omfattning, är en grundstruktur med följande innehåll användbar och med beskrivning / redovisning av:

- Vad en grönplan är, dess status (vem som beslutat den) samt grönplanens roll i den fysiska planeringen och grönskans betydelse för hållbart samhällsbyggande.
- Grönplanens relation till övriga kommunala dokument och hur planen ska användas i kommunens fysiska planering. Redogör för planens avgränsningar (både innehåll och geografiskt) [länk WEB]
- Organisation och arbetssätt för grönplanens framtagande och fortsatt organisation för grönplanefrågor (se avsnitt 2)

- Befintliga mål och riktlinjer som planen utgår ifrån - nationella, regionala, lokala samt relevant lagstiftning (se hemsidor [länk] och avsnitt 2)
- Urval av temakartor och strukturanalyser inklusive bristanalyser som kan vara underlag till fortsatta strategier och underlag till exempelvis översiktsplanen. (se avsnitt 3 och 4)
- Urval av riktlinjer för grönplanearbete i kommunens fysiska planering (utifrån forskning, ambitioner och lokala förutsättningar från karteringar och analyser) (se avsnitt 5)
- Grönplanens mål, strategier och handlingsplan för att nå önskad utveckling (utgår ifrån antagna mål, eventuella föreslagna kompletterande mål, analyser, strukturbilder och riktlinjer) (se avsnitt 5)
- Kostnadsberäkningar för insatser kopplat till handlingsplanen (se avsnitt 5)
- Organisation och ansvar för genomförande, uppföljning (indikatorer) och ajourhållning av underlag. (se avsnitt 5)
- Relevanta delar av underlaget för politiskt beslut (se avsnitt 6)

1.3. Övergripande arbetsmoment för framtagandet av grönplanen

I vägledningens olika kapitel kommer olika arbetsmomenten och arbetsätt att beskrivas:

PLANERA OCH ORGANISERA, inleder vägledningen med en beskrivning av arbetsätt där förutsättningarna för grönplanearbetet synliggörs, underlag för beslut tas fram liksom förslag till arbetsorganisation. I kapitlet beskrivs också hur olika aktörer kan involveras i arbetets olika skeden och slutligen hur ett urval av kartläggningar och strukturbilder kan göras som underlag för kommande strategier och åtgärdsförslag.

KARTLÄGGA OCH ANALYSERA, handlar översiktligt om vad som är bra att tänka på när det är dags att kartlägga, för att få bra underlag för kommande beslut. Vägledningen förespråkar en kartläggning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster, då det är ett bra sätt att naturligt integrera begreppen i planeringsarbetet och att det ger en bra överblick över de värden som finns i landskapet och som grönstrukturen kan bidra med.

TA FRAM TEMAKARTOR OCH STRUKTURBILDER. Här beskrivs hur kartläggningarna kan sammanfattas i användbara kartor och strukturbilder och ligga till grund för kommande strategier och åtgärdsprogram.

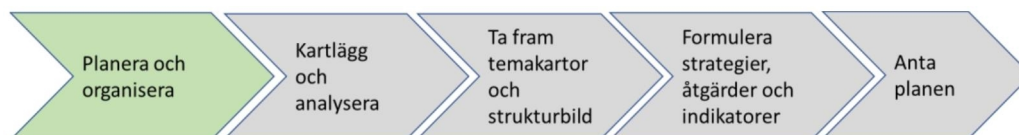

FORMULERA STRATEGIER, ÅTGÄRDER OCH INDIKATORER, här ges vägledning kring arbetet med att formulera strategier utifrån de underlag som tagits fram och de mål och lokala ambitioner som finns i kommunen. Åtgärder kan formuleras som riktlinjer och aktiviteter. Indikatorer är viktiga för att kunna följa upp arbetet. I kapitlet finns förslag på olika indikatorer som kan vara användbara.

ANTA PLANEN, kapitlet handlar om de olika stegen inför att anta planen. Bland annat beredningen inför beslut, samrådet och kommunikation.

BILAGOR: KARTLÄGGNING och SAMMANSTÄLLNING AV TEMAKARTOR OCH STRUKTURBILDER är utformade för att ge mer detaljerade instruktioner om arbetsätt, teknik och metoder för kartläggningar och sammanställning av kartor och strukturbilder. De här kapitlen kan vara ett stöd i samband med att själva kartläggningsarbetet genomförs.

2. PLANERA OCH ORGANISERA

För ett effektivt arbete med grönplanen är det värdefullt att tidigt få en bild av förutsättningarna för arbetet, skapa en bra organisation och arbetsätt. Det är också bra att tänka igenom vilka beslut som behövs för att arbetet ska vara förankrat inom kommunen. I detta avsnitt beskrivs exempel och förslag på arbetets upplägg.

2.1. Gör en förstudie

Syftet med en förstudie är att få en bild av förutsättningarna för grönplanearbetet. Vad finns det för förutsättningar gällande ambition, kompetenser eller tekniska möjligheter på förvaltningsnivå och politisk nivå i kommunen? En förstudie är inte alltid nödvändig, men kan vara ett bra stöd inför beslut om en ny grönplan eller revidering av befintlig. Finns redan en grönplan är det ett bra tillfälle att se över eventuella behov av uppdatering då nya förutsättningar kan ha tillkommit.

TIPS!

Förstudien kan användas som underlag för ansökan om finansiellt stöd för genomförandet av planen, exempelvis för att söka LONA-bidrag (Lokala naturvårdssatsning, som söks via Länsstyrelserna).

Följande delar kan vara värdefulla att reda ut i en förstudie:

- Identifiera vilka nationella mål och vilken lagstiftning som finns som *argument och stöd* för arbete med grönplanering. [[länk WEB](#)]

- Titta på olika exempel på grönplaner från olika kommuner, utgå utifrån en förebild som passar kommunen. Exempel på några grönplaner finns på Boverkets PBL kunskapsbanken - allmänt om PBL. (<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/ekosystemtjanster/verktyg/gronplan/exempel/>)
- Se över befintligt kartunderlag och inventeringar på kommunen och säkerställ att det finns förutsättningar för en digital karthantering i arbetet med grönplanen (avsnitt 2.4).
- Tänk igenom grönplanens status och funktion. Vilken instans i kommunen ska ta beslut om grönplanen, vilken funktion ska grönplanen ha i kommunens fysiska planeringsarbete? [länk WEB]
- Identifiera relevanta mål, lokala program och beslut som finns som utgångspunkt och riktlinjer för arbetet med grönplanen. Vad finns det för lokalpolitiska ambitioner för arbetet med grönplanering och att skydda och utveckla grönstruktur och gröna värden?
- Gör en övergripande bedömning av möjlig organisation, budget och tidplan för arbetet med grönplanen. (se avsnitt 2.3)

2.2. Fatta beslut om genomförandet av en grönplan

Med utgångspunkt i förstudien kan ett beslutsunderlag för arbetet med grönplanen tas fram för politisk förankring och beslut. Kanske behöver beslutet föregås av ett enklare information/utbildning om grönplaneringens roll för hållbar samhällsplanering, så att det finns en gemensam bild och förväntningar på arbetet med grönplanen och dess resultat?

Kommande arbete med grönplanen underlättas om det tydligt framgår i beslutet hur arbetet ska genomföras, av vem och hur det ska finansieras. Det är också en fördel att klargöra hur arbetet förhåller sig till befintliga mål och strategier i kommunen, och om det finns andra riktlinjer att förhålla sig till i arbetet. Dock kan det vara bra att ha beredskap för att nya mål och riktlinjer kan behöva tillkomma under arbetets gång. Följande delar kan ingå i beslutsunderlaget:

- Kort beskrivning av grönplanens roll i hållbar samhällsplanering
- Övergripande mål (globala, nationella, lokala) och andra riktlinjer för arbetet med grönplanen.
- Planens status och beslutandeinstans
- Övergripande organisation och arbetssätt
- Budget
- Tidplan

2.3. Etablera organisation och arbetsformer

När kommunen fattat beslut om att ta fram en grönplan, behöver en bra arbetsorganisation och arbetsformer skapas för genomförandet. I arbetet ingår att tydligt formulera uppdragets syfte, identifiera arbetsinsatser och vilka som

behöver vara med i arbetet, både inom kommunens organisation och externt. I detta skede behöver också klargöras vilka aktörerna och målgrupperna är samt behov av dialog och kommunikationsinsatser.

Skapa en arbetsorganisation med bred förankring

För ett effektivt arbete är det viktigt med återkommande avstämningar med olika parter i den interna organisationen. En framgångsfaktor är att skapa en bred, kommunövergripande **referensgrupp** för att nå ut med information och få inspel från kommunens olika verksamhetsområden under arbetets gång.

En **styrgrupp** av chefer och/eller politiker kan ofta underlätta arbetet genom en kontinuerlig avstämning av aktuella frågor, resursfördelning med mera, vilket skapar ett fortlöpande engagemang för frågan. Det kan också behövas politiska avstämningar under arbetets gång, för att stämma av inriktning, ambitionsnivå mm.

En bred **arbetsgrupp** från flera av kommunens förvaltningar är en förutsättning för att få en bra förankring av arbetet liksom för att kunna ta fram ett rättvisande underlag vid kartläggningar och analyser. Det behövs många olika kompetenser som kan tillföra kunskap och olika aspekter i arbetet. Några kompetenser/funktioner som ofta är bra att ha med sig i en arbetsgrupp har kunskap inom:

- strategisk fysisk planering
- landskap och landskapsarkitektur
- ekologi
- friluftsliv
- miljö och klimatfrågor
- folkhälsa
- kulturmiljöer
- förvaltning av parker och grönområden
- förvaltning av mark, skog och fastigheter
- förvaltning av kultur-, idrotts- och friluftsanläggningar
- vatten- och avlopp
- GIS
- kommunikation

Sammansättningen av arbetsgruppen bestäms utifrån kommunens förutsättningar, både vad gäller kompetenser men också efter framträdande gröna värden i kommunen. Kanske finns det ytterligare några kompetenser/funktioner som behöver vara med i arbetsgruppen i just din kommun.

Identifiera aktörer och målgrupper

Grönplanering omfattar många olika typer av mark som ägs, förvaltas och används av många olika aktörer i samhället. Grönplanering förutsätter därför en

samverkan mellan många olika aktörer för att bli framgångsrik och nå varaktiga resultat. Det finns mycket kunskap att hämta hos de olika aktörerna samtidigt som det är viktigt att de känner delaktighet i planering, utveckling och förvaltning av grönstrukturen.

Aktörer att involvera i arbetet med grönplanen

När en grönplan tas fram är det angeläget att identifiera vilka aktörer som berörs, på vilket sätt och hur de ska involveras inte bara i framtagandet av planen utan också kan bidra till genomförandet. Nedan listas olika grupper av aktörer som är centrala i arbetet med grönplanering.

- **Kommunens olika förvaltningar** – verksamheter inom nästan alla delar av den kommunala förvaltningen berörs. Givna aktörerna är tjänstepersoner som arbetar med fysisk planering, exploatering, natur- och miljövård, kultur- och fritidsfrågor samt de som förvaltar befintliga parker och naturområden. Men en samverka med exempelvis skola och förskola, liksom äldrevård är också viktigt.
- **Politiker** – valda av invånarna och anger mål, riktlinjer och gör prioriteringar inom kommunens verksamheter.
- **Kommunmedborgarna(-invånare)** – alla som bor och verkar inom kommunen, såväl i stad som på landsbygd. Medborgarna utgörs av personer av alla åldrar, funktionsvariation, etniskt ursprung och könstillhörighet. Det är ytterst för en hållbar miljö för medborgandas gemensamma bästa och utifrån förutsättningarna på varje plats som grönplaneringen sker.
- **Föreningar och näringsliv** – ideella organisationer samt företag och branschorganisationer som använder grönområden för sina verksamheter. De har ofta god kunskap om områdena och berörs direkt av eventuella förändringar.
- **Fastighetsägare** – största andelen av grönstrukturen ägs av enskilda fastighetsägare som bostadsrättsföreningar, villaägare och markägare inom jord- eller skogsbruk. Hur dessa områden tas omhand och sköts har stor betydelse för både biologiska och rekreativa värden i landskapet.
- **Exploatörer** – grönstrukturen förändras ofta vid olika typer av ny- och ombyggnation. En tidig dialog och samverkan kan borge för långsiktig hållbara lösningar som kan gynna både exploatörernas ändamål och natur- och kultur-miljöer.
- **Grannkommuner** – påverkas i vissa fall av kommunens beslut och markförvaltning. Planerade åtgärder i befintlig grönstruktur kan vara bra att förankra med angränsande kommuner och länder eftersom det en samverkan kan skapa synergieffekter. En utveckling av

friluftsanläggningar i ett grönområde kan vid samverkan skapa ett mervärde för kommuninvånare på båda sidan gränsen. På samma sätt kan kustnära våtmarksåtgärder skapa en långsiktigt bättre miljö i havet, vilket kan samordnas mer ett annat lands miljöinsatser.

- **Länsstyrelser** – som regeringens företrädare i länet ska de arbeta för regional och nationell samverkan. De arbetar tvärsektoriellt med många olika sakfrågor som spänner över samhällsfrågor av vitt skilda slag, från landsbygdsutveckling och biologisk mångfald till integrationsfrågor och skydd av kulturmiljöer. Länsstyrelsen har bland annat en rådgivande och granskande roll av kommunerna i deras arbete med översiktsplaner och detaljplaner och har också en särskild roll att bevaka mellankommunala frågor. Grönstruktur är inte sällan en mellankommunal fråga då samma grönområden kan delas av flera olika kommuner.

På regional nivå har länsstyrelserna en viktig roll att ta fram planeringsunderlag beträffande riksintressen och allmänna intressen som omfattar miljöer relevanta för grönplaneringen. Alla länsstyrelser har också tagit fram en första generation regionala handlingsplaner för grön infrastruktur, vilka är viktiga planeringsunderlag för att synliggöra ekologiska värdekärnor, värdestrakter och samband i landskapet.

- **Regioner** – sedan 2019 har landstinget övergått till att bli region med ett tydligt ansvar för den regionala planeringen och ska också bidra med underlagsmaterial för den fysiska planeringen i kommunerna. Region Skåne och Region Stockholm ska också ta fram en regionplan enligt 7 kap. PBL.

Målgrupper

Grönplanen vänder sig till några huvudsakliga målgrupper vilka på olika sätt behöver kunna förstå och tolka grönplanens innehåll men också för att kunna tillämpa dess intentioner. Målgrupperna är olika och att ta hjälp av andra professioner inom kommunikation och illustration kan vara en framgångsfaktor för att lyckas kommunicera grönplanen. Det kan vara fördelaktigt att presentera materialet på olika sätt för att bättre anpassa och nå ut till olika målgrupper och behov.

Nedan beskrivs grönplanens vanligaste målgrupper och aspekter att tänka på i kommunikationen med dem.

- **Tjänstepersoner på kommunens olika förvaltningar** – är berörda av grönplanens innehåll och intentionerna i planen ska vara lätta förstå och beskriva hur det kan beröra och påverka verksamheten. Det är bra att tänka på att gruppen omfattas av personer med många olika ansvarsområden och olika kunskap i gröna frågor.
- **Kommunens politiker** - grönplanen har en tydlig koppling till översiktsplanen är ett viktigt övergripande strategiskt dokument som ska behandlas i den politiska beslutsprocessen. Den är också ett underlag

som ska behandlas och prioriteras budgetmässigt. Därför blir kommunens politiska instanser en viktig målgrupp.

- **Privata markägare och verksamhetsutövare** - markägare och entreprenörer som bygger, bedriver besöksnäring eller annan verksamhet som är beroende av markanvändningen har också intresse av grönplanens ställningstaganden och kunskapsunderlag. Här är det angeläget med tidig information och dialog om kommunens avsikt när det gäller att ta hänsyn till allmänna intressen. Det kan också underlätta dialog kring alternativa åtgärder och kompensationsåtgärder eller stimulera entreprenörer och markägare till åtgärder som stärker och utvecklar grönstrukturen och ekosystemtjänsterna.
- **Allmänheten, kommunmedborgare och föreningsliv** - Allmänheten, här kommunmedborgare och ideella föreningar och organisationer, är en bred målgrupp med mycket olika bakgrundskunskap och ingångar till grönplaneringsfrågor. Det kräver en tydlig och pedagogisk presentation av innehållet i grönplanen, såväl på för att ge information om olika upplevelsevärden som att skapa förståelse för planens påverkan för deras närområde.

Dialog och kommunikation

Grönplanering handlar till mycket stor del om dialog och kunskapsinsamling. Dialogen kan beskrivas i en kommunikationsplan som tas fram ganska tidigt i arbetet. Många aktörer har kunskap om bland annat markförvaltning, rekreativa värden och biologisk mångfald, och har ofta stort intresse av att medverka i arbetet tidigt i processen.

En bra genomförd dialog och kunskapsinsamling behöver förberedas väl. Det är viktigt att fundera på vad organisationen vill uppnå med dialog och samverkan, hur mycket tid och resurser som behövs, när i tiden dialogen ska genomföras, vem i organisationen som behöver vara med, hur mycket medborgarna ska involveras och i vilka delar samt hur resultatet ska tas omhand och dokumenteras. Det finns många metoder för att jobba med aktörs- eller intressentanalys. Välj en metod som passar projektets och kommunens förutsättningar och som säkerställer att urvalet av aktörer möjliggör den förändring som grönplanen syftar till. Enkäter, webundersökningar och intervjuer kan vara bra verktyg för kunskapsinsamling.

Beroende på hur olika aktörer bjuds in till information och dialog skapas olika förväntningar på hur de ska kunna påverka processen och slutresultatet. Det är också viktigt att analysera målgruppen och använda metoder och redskap för dialogen som är anpassad till målgruppens förutsättningar. Dialogen bör planeras så att det blir en process som följer med processen för framtagandet av planen, till skillnad från att se dialogen som en rad med punktinsatser. Det ger en bättre kontinuitet och tydlighet gentemot de deltagande aktörerna.

Dialogen kan genomföras genom digitala eller fysiska möten i olika lokaler eller på olika platser utomhus. Ibland kan det vara en fördel att ”bjuda in sig” till

olika verksamheter eller evenemang i en miljö där målgruppen känner sig bekväma, exempelvis pensionärsträffar, möten inom ideella föreningar eller elevråd. Informera tydligt om vad syftet med dialogen är, hur resultatet av dialogen ska tas om hand och användas och hur lång tid arbetet kommer att pågå. Det är viktigt att inte ge för höga förväntningar på resultatet som inte kan införlivas. Planera in dialogen innan för mycket i planeringen är låst och det inte går att påverka. Ha en plan för återkoppling från dialogmöten och undersökningar.

Om grönplanen genomförs inom översiktsplanen enligt PBL måste den samrådsprocess som regleras där användas. Oftast är grönplanerna dock självständiga dokument som utgör underlag för Översiktsplanerna och kommunerna är därmed fria att använda de former av samråd som man önskar.

Det färdiga förslaget till grönplan blir en bekräftelse på hur organisationen har tagit hänsyn till de synpunkter som kommit in i dialogen. I en formell planprocess enligt PBL sker en utställning och granskning av det färdiga förslaget där samrådsprocessen också ska framgå samt hur synpunkter har hanterats. Är grönplanen ett fristående dokument kan den presenteras på ett mindre formellt sätt. Det är bra att ha en tydlig plan för hur grönplanen ska kommuniceras när den är klar.

Läs mer om genomförande av dialog [här](#). (Länk WEB-text)

EXEMPELRUTA

Kompletteras med EXEMPEL på dialogaktiviteter från några kommuner.

Vaggeryds kommun? - studie delaktighet

<https://core.ac.uk/download/pdf/211581573.pdf>

Planera för kunskapshöjande aktiviteter

Genomförande av kunskapshöjande åtgärder är en viktig del i förankringsarbetet. En gemensam kunskapsbas, både internt och externt, borgar ofta för en givande och framåtsyftande dialog. Att tydliggöra kopplingarna mellan Global-, nationella och lokala mål ökar förståelsen för kommande beslut och kan vara en framgångsfaktor för ett proaktivt arbete.

Förslag på aktiviteter

- interna och externa utbildningsinsatser,
- föreläsningar,
- workshops,
- exkursioner,
- informationsträffar samt
- framtagande av informationsmaterial för en bred spridning.

Planera tidigt in vilka typer av kunskapshöjande aktiviteter som kan vara lämpliga och när i tid under arbetas gång. De kan göras vid flera olika tillfällen och med olika inriktning. Exempelvis kan aktiviteter göras vid uppstart med grundläggande information om gröna värden och ekosystemtjänster. Fördjupade kunskapsinsatser för olika teman görs i samband med kartläggningar eller framtagande av strategier, vilket kan bidra både med mer information och engagemang. Fundera också kring finansiering och ta med det i kommunens budgetarbete.

EXEMPELRUTA

Kompletteras med EXEMPEL på kunskapshöjande aktiviteter från några kommuner. Eskilstuna och Täby, Vaggeryd, Östersund

Identifiera utmaningar

Det finns samhällsutmaningar där grönplanen kan vara ett verktyg för att möta upp målsättningar och visioner. Exempelvis i en kommun med en äldre befolkningsstruktur, kan närhet till grönområden vara extra viktigt för en god hälsa hos invånarna.

Det kan behövas en bred dialog, kunskapsinhämtning och förankring för att ta fram en bra bild av utmaningarna. Fundera kring vilka utmaningar kommunen står inför de närmaste åren eller på lite längre sikt. Vilka av dessa berör de gröna värdena och vilka är det angeläget att arbeta med inom ramen för grönplanen? De utmaningar som identifieras kan ha viss påverkan för behovet av kartläggningar och analyser som ska göras, men också ligga till grund för framtagande av strategier, riktlinjer och åtgärder i grönplanarbetet.

Det kan också finnas särskilda utmaningar inom grönplaneringen som kan behöva hanteras i en grönplan. Utmaningarna kan ofta handla om markanvändning och ställningstagande kring prioriteringar som exempelvis balans mellan bebyggelse och grönska, beaktande av kumulativa effekter eller avvägning mellan olika ekosystemtjänster.

Läs mer om olika utmaningar inom grönplaneringen här ([Webblänk](#))

EXEMPELRUTA**EXEMPEL på utmaningar som några kommuner identifierat.**

Vaggeryds kommun:

- Snabba exploateringar
- Klimatförändringarna
- Granens utbredning
- Folkhälsa
- Barriärer
- Odlingslandskapets strukturförändring

Läs mer i Vaggeryds Grönstrukturplan 2019

Kristianstad kommun:

- Befolkningens hälsa
- Ökad befolkning och förtätning
- Attraktivt boende
- Otillgänglig grönska
- Beslutsprocessen
- Ett förändrat klimat
- Vattenkvalitet
- Stadsodling
- Föränderligt friluftsliv
- Förvaltning
- Kunskapsbrist
- Utarmad biologisk mångfald

Läs mer i Kristianstads grönstrategi 2017

2.4. Inventera befintliga underlag och öppna källor

Det är bra att tidigt skapa sig en bild av vilka underlag som finns för att bedöma omfattningen av arbetet. Inventera vilka källor som finns och kan vara användbara. Exempel på öppna källor finns listade under avsnitt 70.

Nationella underlag

Det finns idag många digitala underlag tillgängliga i form av öppna källor hos olika myndigheter, till exempel Nationella marktäckedatabasen. Informationen i de nationella och regionala källorna är generellt ett bra underlag för de övergripande skalorna (kommunen, tätorten). Underlaget kan ge en bra helhetsbild över de gröna strukturerna och sambanden i kommunen. Nationella marktäckedata har i dagsläget en upplösning på 10*10 m och kommer att uppdateras med jämna mellanrum, vilket gör att det kommer att gå att kartlägga förändringar på sikt.

Regionala underlag

Regionala underlag finns samlade på Länsstyrelsernas sidor med geounderlag, exempelvis Planeringskatalogen och GeodataKatalogen. Det kan användas som en översikt eller ”tittskåp” över de kartläggningar och öppna data som finns för en region. Vid nedladdning av underlag, rekommenderas dock att gå till källan, d.v.s. de respektive myndigheter eller organisationer som har grundmaterialet. Kontakta gärna Länsstyrelsen för tips och hjälp att komma igång. Det finns även mer underlag hos Länsstyrelserna som kan vara användbart i arbetet med kartläggning och kommande analyser.

Kommunala och lokala underlag

Inventera också vilka underlag och vilka kartsikt som redan finns i kommunens GIS-databaser. Har kommunen också eget material i form av inventeringar kan det vara ett bra underlag för att komplettera och förfina underlaget från de nationella källorna.

2.5. Använd digitala underlag - ger stora möjligheter i fysisk planering

Det finns en stor fördel med att använda digitala underlag både vid bearbetning av befintliga data och vid framtagande av kompletterande inventeringar. Underlag behöver vara digitala för att ha hög tillgänglighet och användbarhet. De digitala skikten och informationen blir tillgänglig för fler, både internt och extern, och kan användas för många olika syften. Det kan till exempel vara ett underlag vid detaljplanarbete, men också bearbetas vidare till åtgärdsförslag.

Genomförda inventeringar på lokalnivå kan också användas för att förfina och komplettera regionala och nationella databaser. Ett regionalt arbete mellan kommunerna underlättas om information och kartsikt kan utbytas för samordning vid exempelvis kommungränserna. Det finns etablerade standarder för digital information. [Hänvisning till länk](#). En konsekvent användning av dessa underlättar utbyte av information mellan olika intressenter.

Geografiska informationssystem med kartor är en viktig del av grönplaneringen. Det är viktigt att avsätta personella resurser för GIS som har möjlighet att följa projektet och uppdatera kartmaterial efterhand.

2.6. Gör ett urval av kartläggningar, temakartor och strukturbilder

Redan innan olika kartläggningar påbörjas kan det vara bra att fundera på vilken ambitionsnivå de ska ha och vilket material som kommer att bli användbart i kommunens fysiska planering. Behövs exempelvis underlag som kan användas som stöd vid detaljplanering, till översiktsplanen eller är det underlag för strategier och åtgärdsförslag? Detta är faktorer att fundera över redan innan kartläggningarna genomförs.

Välj nivå på kartläggningar

Kommuner har olika förutsättningar för att ta fram grönplaner. Det gäller både utifrån resurser som behov utifrån regionala förutsättningar. Det

finns dock vissa parametrar som är mer allmängiltiga och kan behöva belysas i varje kommun för att till exempel uppfylla lagstiftning och nationella och regionala mål. Vilken nivå på kartläggningar behövs?

En lista med förslag på olika kartläggningar finns sammanställd under kapitel 3 och 7. Kartläggningarna är uppdelade i två kategorier, en *Basnivå* och en *Tilläggsnivå*. Basnivån representerar en enklare kartläggningsnivå som ofta kan göras utifrån befintliga underlag och öppna data. För tilläggsnivån kan kompletterande underlag och inventeringar behöva tas fram, antingen i egen regi eller via konsultköp.

Utgå gärna från baslistan och fundera kring om det är några andra kartläggningar från ”tilläggs”-listan som också är relevanta att göra utifrån antagna mål, förutsättningar och behov för aktuell kommun.

Välj skalor för kartläggningarna

Fundera kring vilka skalor som är lämpliga att arbeta med vid kartläggningarna. Detta görs oberoende av vilka nivåer som väljs. Ofta behövs en kommunövergripande skala som grund som sedan kan kompletteras med mer detaljerade kartor över tätorter, friluftsområden eller vissa geografiska områden av särskilt intresse. En kartläggning av grön infrastruktur behöver till exempel inledningsvis hanteras i en större skala för att beskriva de övergripande sambanden i landskapet. Därefter tas ställning till behov av mer detaljerade kartläggningar inom exempelvis tätorten. För kartläggningar som exempelvis berör parkernas lokala vattenreglering, förekomst av värmeöar mm, behövs ofta en mer detaljerad skala som är kopplad till en tätort eller stadsdel.

Under arbetets gång kommer det ofta att bli tydligare vilken detaljnivå som behövs. Det är generellt en fördel att börja på en övergripande skala för att arbeta sig ner i detalj inom vissa geografiska områden.

EXEMPELRUTA utvecklas

Exempel, Eskilstuna?

Välj temakartor och strukturbilder

För att kartläggningarna (de olika digitala skikten) ska bli illustrativa och användbara för bland annat översiktsplanarbetet eller som underlag för strategier och åtgärdsförslag kan de sammanfattas i temakartor eller strukturbilder. Med temakartor menas kartor som tagits fram genom att olika kartskikt förts samman inom olika teman, till exempel en temakarta kring biologisk mångfald eller för att visa tillgången till olika grönområden för kommuninvånarna. Skillnaden mellan temakartor och strukturbilder är sällan helt glasklar, men en strukturbild kan ofta innehålla en sammanvägd bild av olika värden (flera teman) på en gång och visa på önskad utvecklingsinriktning. Exempelvis kan områden med särskilt fokus för utveckling av biologisk

mångfald, dagvattenhantering och friluftsliv illustreras på samma strukturbild, där utvecklingsområden särskilt lyfts fram.

Urvalet av temakartor och strukturbilderna kan ofta kopplas till kommunens mål och ambitioner inom olika intresseområden. Många av målen är sannolikt i sin tur kopplade till måluppfyllelse av de globala och nationella målen och ska helst ha identifierats tidigt i grönplanearbetet.

Tänk igenom vilka temakartor eller strukturbilder som kan behövas som underlag till översiktsplanearbetet, som stöd vid detaljplanering eller som underlag för strategier och åtgärdsförslag?

Att tidigt få en uppfattning om vilka temakartor och strukturbilder som ska tas fram underlättar arbetet, men ha också en beredskap för att kunna komplettera och omvärdera utvalda temakartor och strukturbilder utifrån de aspekter som kan komma fram vid kartläggningarna och som inte beaktats inledningsvis.

Läs mer om temakartor och strukturbilder i kapitel 4.

EXEMPELRUTA utvecklas, fler exempel

Exempel på ett tillvägagångssätt för val av temakarta eller strukturbild (Kristianstad)

Kommunen vill uppfylla etappmål om folkhälsa och har tagit fram en målformulering om ”Långsiktigt hållbara boende-och vistelsemiljöer”. Kommunen vill att alla kommuninnevånare ska ha tillgång till varierade gröna miljöer vid och omkring sin bostad, förskola, skola och arbetsplats.

För att kunna arbeta aktivt med målet behöver underlag tas fram för hur förhållandena ser ut i kommunen. En temakarta/strukturbild kan visa på hur tillgången till grönytor ser ut i kommunen, var det finns god tillgång men också var det finns brister och där grönstrukturen behöver stärks upp. Temakartor eller Strukturbilder kan synliggöra förhållandena, förutsättningarna och behoven och kan ligga till grund för kommande åtgärdsförslag

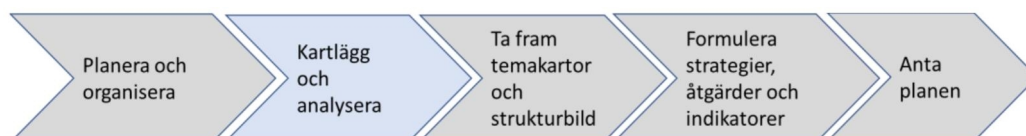
Tänk tidigt i kartor och hur de kan presenteras

Det är viktigt att tänka på kommunikationen av grönplanen som helhet och behov av illustrationer och pedagogisk layout för att nå ut med materialet till berörda. Fundera på hur kartläggningarna och strukturbilderna kan kompletteras med beskrivande text och presenteras i förhållande till översiktplanearbetet. Slutproduktens presentation i digital eller analog form behöver planeras redan från början. Grönplanen kan vara ett stort dokument med flera olika avsnitt, ett mindre dokument med flera underliggande rapporter, eller kanske helt webbaserat som exempelvis en storymap. Det beror på vilket eller vilka behov som finns och vilka användare som ska nås. Alla kartläggningar behöver dock vara digitala för att få ett brett användningsområde.

2.7. Inventera behov av ytterligare inventeringar/utredningar

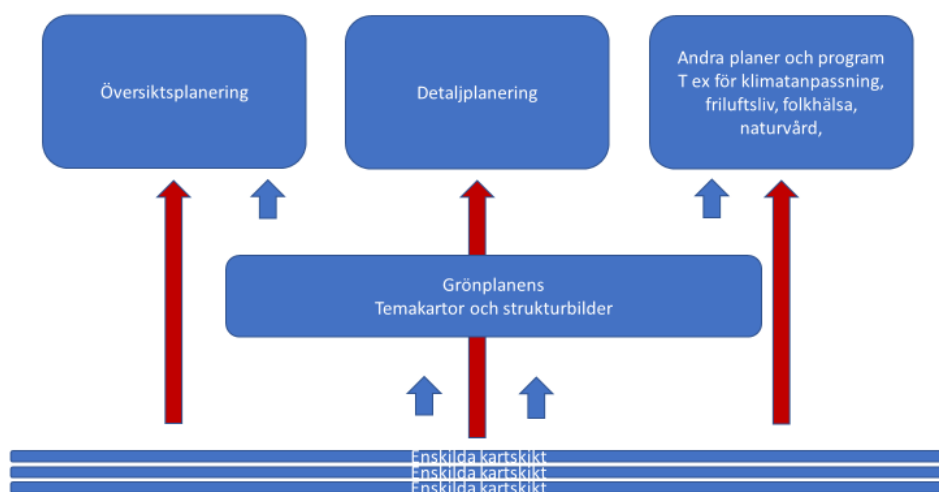
Ta ställning till om kommunen behöver genomföra nya inventeringar, kartläggningar eller utredningar för att komplettera de befintliga underlag som sammanställts. Vilka temakartor/strukturbilder som ska göras, och vilken nivå på kartläggningarna som valts påverkar behovet av underlag. Exempelvis kan en kartläggning av friluftsvärden behöva göras. Komplettera med dessa underlag innan eller parallellt med sammanställning av materialet i geodatabaser.

3. KARTLÄGG OCH ANALYSERA

I det här kapitlet ges övergripande förslag på arbetssätt av kartläggningen för att få fram ett användbart underlag till grönplanen och för den fysiska planeringen. Kartläggning av kommunens grönstruktur och dess värden är ett viktigt steg i grönplanearbetet. Kartläggningen syftar till att få en helhetsbild av de gröna värdena och de förutsättningar som finns för ekosystemtjänster i landskapet i kommunen, men även dess samband och sammanhang med områden utanför kommungränsen.

Kartläggningarna är en förutsättning för arbetet med strategier och åtgärder. Ett led i detta är att bearbeta kartunderlagen till temakartor och stukturbilder, vilka ligger till grund för strategiarbetet, men kan också vara underlag för exempelvis översiktsplanen. Kartläggningarna i sig är också viktiga kunskapsunderlag för kontinuerligt detaljplanearbete. De kan också vara ett utgångsmaterial för andra program än grönplanen – exempelvis för strategiskt arbete eller åtgärdsförslag inom exempelvis klimatanpassning, dagvattenhantering eller folkhälsoarbete.

Figur x: Kartsiktens användningsområden: Enskilda kartsikt som tas fram vid kartläggningen kan användas som underlag i såväl översiktsplanering, detaljplanering eller vid framtagande av olika program eller planer. Temakartor och strukturbilder är bearbetade och sammanvägda kartsikt, som i sin tur också kan användas för ställningstaganden i olika planeringssammanhang. (Preliminär bild).

3.1. Ta avstamp i inventerade underlag

Kartläggningsarbetet utgår från underlagsmaterial som inventeringar, kartläggningar, databaser, utredningar och analyser som identifierats i det inledande arbetet (se avsnitt 2.4-2.7).

Underlagen i myndigheternas öppna databaser är lättillgängliga och klassningen av olika kategorier av markegenskaper är redan gjord (till exempel vegetationstyper i Nationella marktäckedata). Fortsätt gärna använd de klassningarna i den övergripande skalan. Det underlättar att komma igång med kartläggningen samtidigt som materialet blir enhetligt och användbart även i ett regionalt och nationellt perspektiv.

3.2. Gör kartläggningar utifrån ekosystemtjänster

Alla de gröna värden som är av betydelse i den fysiska planeringen ryms inom begreppen ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Det kan därför vara lämpligt att strukturera arbetet utifrån dessa begrepp enligt beskrivningar i avsnitten nedan.

Kartlägg utifrån ekosystemtjänster som en naturlig integrering i planarbete.

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Ekosystemtjänster delas ofta in i fyra kategorier; *stödjande, reglerande, försörjande och kulturella tjänster.*

- Stödjande ekosystemtjänster är förutsättningen för att övriga tjänster ska fungera, exempelvis fotosyntes, jordmånsbildning och biogeokemiska kretslopp.
- Reglerande ekosystemtjänster är till exempel luft- och vattenrening, vattenreglering, kolbindning och pollinering.
- Försörjande ekosystemtjänster betyder att ekosystemen tillhandahåller råvaror för produktion av exempelvis mat, dricksvatten, fiberråvara och bioenergi.
- Kulturella ekosystemtjänster innebär att ekosystemen tillhandahåller natur- och gröna kulturmiljöer lämpliga för till exempel friluftsliv, hälsa rekreation och pedagogik.

Hur vi använder mark och vatten, planerar och bygger är centralt för att bevara och utveckla ekosystemens kapacitet att leverera ekosystemtjänster. Genom att synliggöra ekosystemtjänster kan många aktörer bli mer medvetna om vårt beroende av fungerande ekosystem för vår hälsa och välfärd. Politiker, myndigheter, kommuner, företag, organisationer och privatpersoner kan då fatta mer medvetna och hållbara beslut. En kartläggning av ekosystemtjänster ger också verktyg att arbeta mot miljö kvalitetsmålen och Agenda 2030.

Läs mer om ekosystemtjänster på Naturvårdsverkets hemsida [Ekosystemtjänster - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/tema/ekosystemtjanster)

Kartlägg både värden och potential

En kartläggning bygger i huvudsak på de värden och behov som finns idag, men kan också i ett mer proaktivt arbete visa på våra *potentiella behov* av ekosystemtjänster för en hållbar samhällsutveckling. Förhållningssättet kan beskrivas som att kartläggningen av ekosystemtjänster lyfter fram områden som kan motverka identifierade problemen, aktuella eller kommande. Exempelvis kan en kartläggning av värmeöar eller en skyfallskartering visa på var värdefulla grönområden finns vars funktion kan motverka värmeöar eller förväntade översvämningar.

Problemställningar kan också utgå från lokala, regionala, nationella som globala mål. Det kan till exempel handla om ett mål för att skapa fler rekreationsområden inom en tätort. En kartläggning kan då åskådliggöra var i tätorten bristerna finns, vilket i sin tur kan användas som underlag för kommande åtgärdsförslag.

Kartläggningarnas omfattning beror till stor del på vilken ambitionsnivå som valts för kartläggningen (se avsnitt 0 med resonemang kring nivåer).

FAKTARUTA***Tänk på att biologisk mångfald är en grundförutsättning för ekosystemtjänster***

Biologisk mångfald är i sig ingen ekosystemtjänst, utan en grundförutsättning för ekosystemens långsiktiga förmåga att leverera ekosystemtjänster. Ekosystemens funktioner produceras av levande organismer och vissa ekosystemtjänster kan upprätthållas av ett begränsat antal arter, men biologisk mångfald har en positiv effekt på produktionen av många ekosystemtjänster. En biodiversitet, variationsrikedom inom arter, mellan arter och av ekosystem möjliggör anpassning och ger motståndskraft. Biologisk mångfald är således en viktig förutsättning för fungerande ekosystem och produktion av tjänster, som en försäkring för långsiktigt hållbara system.

Det är därför viktigt att områden och förutsättningar för att bevara och utveckla biologisk mångfald kartläggs. Det är bra om biologisk mångfald kartläggs tillsammans med blocket stödjande tjänster, så att sambanden mellan biologisk mångfald och ekosystemtjänster blir tydligt.

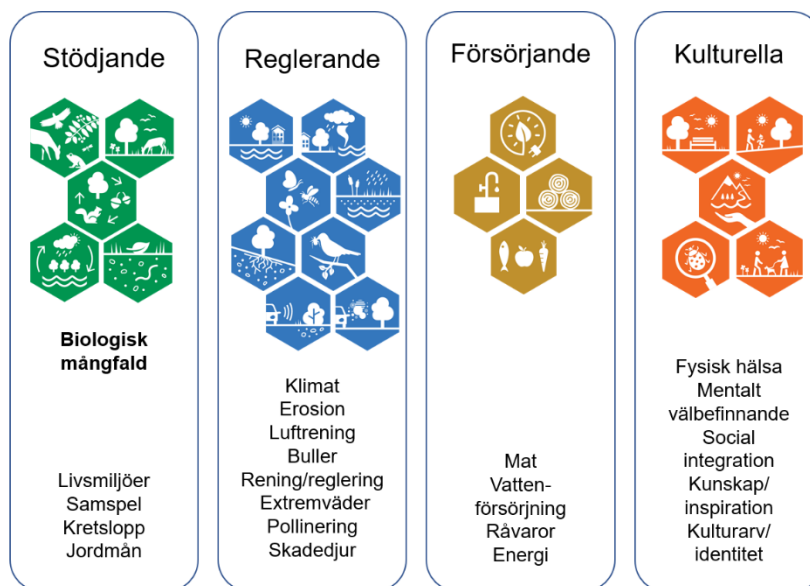
Fungerande Grön infrastruktur är också en förutsättning för ekosystemtjänster

Grön infrastruktur är nödvändig för biologisk mångfald och för de nyttor som naturen ger oss, det vill säga ekosystemtjänster, och som samhället är beroende av. Grön infrastruktur är nätverk av natur som bidrar till fungerande livsmiljöer för växter och djur samt för människors välbefinnande. Länsstyrelsernas underlag kring värdeetrakter med värdekärnor är en bra utgångspunkt för kartläggningar av de biologiska värdena.

Kartlägg i block utifrån de fyra kategorierna av ekosystemtjänster

I denna vägledning föreslås att kartläggningen struktureras i block utifrån de fyra kategorierna av ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Detta ger förutsättningar för ett helhetsgrepp kring landskapets gröna värden som är väsentliga inom den fysiska planeringen. Kartläggningen omfattar lämpligen både de värden som finns, men också de brister som kan identifieras.

De fyra kategorierna av ekosystemtjänster. särskilja BM (preliminär bild)

Under varje block finns förslag på ekosystemtjänster som kan kartläggas och har kategoriserats utifrån en Basnivå eller som Tillägg (se avsnitt 7.1). Basnivån representerar en enklare kartläggningsnivå som ofta kan göras utifrån befintliga underlag och öppna data. För tilläggsnivån kan kompletterande underlag och inventeringar behöva tas fram, antingen i egen regi eller via konsultköp.

INFORUTA

Tänk på att det är skillnad mellan kartläggning av ekosystemtjänster och ekosystemtjänstanalyser. Underlaget från en kartläggning visar på de *ekosystemtjänster som finns i området*, men *inte* hur de påverkas av olika verksamheter. Bedömningar av *påverkan* görs med verktyg (metoder) för olika ekosystemtjänstanalyser där även påverkan av olika alternativ kan belysas.

Läs mer om verktyg för ekosystemtjänstanalyser här (Whites verktygslåda?)

3.3. Börja arbeta med kartläggningarna

När det blivit tydligt vilka underlag som finns och behöver tas fram (se steg enligt avsnitt 2.4-2.6) kan kartläggningen påbörjas. Nedan finns en lista på förslag på kartläggningar som kan göras i de olika blocken.

I avsnitt 7 finns mer detaljerad information om kartläggningarna och beskrivningar av arbetssätt och metoder för genomförandet.

Förslag på kartsnitt som kan tas fram vid kartläggningen:

Grundkartor (för både Basnivå och Tilläggsnivå)

- B1.1 Samtliga grönytor och grönområden i kommunen
- B1.2 Naturtyper/vegetationstyper
- B1.3 Markägarförhållanden

Block 1 - Biologisk mångfald och stödjande ekosystemtjänster (Basnivå)

- B1.4 Dokumenterat höga naturvärden; skyddade områden, känsliga/hotade och skyddade arter, biotoper/habitat.
- B1.5 Sammanhängande grönstruktur, inkl. där kopplingar saknas.
- B1.6 Geologin och topografin i kommunen.

Tilläggsnivå:

- T1.1 Biologisk mångfald
- T1.2 Invasiva arter
- T1.3 Grön infrastruktur / viktiga ekologiska samband för olika funktioner, inklusive där samband saknas/hindras.

Block 2 - Reglerande ekosystemtjänster (Basnivå)

- B2.1 Områden lämpliga för dagvattenhantering, översvämningsskydd mm, inklusive områden där sådan funktion saknas

Tilläggsnivå:

- T2.1. Natur och grönska som kan motverka värmeöar, inklusive eventuell brist på sådan mark.
- T2.2 Natur och grönska som verkar som vindskydd, inklusive eventuell brist på sådan mark
- T2.3 Buffertzoner med erosionsstabiliserande funktion, inklusive områden där sådan mark saknas
- T2.4 Natur och grönska särskilt viktiga för partikelfiltrering eller luftgenomströmning, inklusive områden där det saknas
- T2.5 Natur och grönska särskilt viktiga för bullerminskande effekt, inklusive områden där sådan mark saknas
- T2.6 Områden med goda pollineringsmöjligheter, inklusive bristområden
- T2.7 Naturmiljöer gynnsamma för biologisk skadereglering, inklusive bristområden

Block 3 - Försörjande ekosystemtjänster (Basnivå)

- B3.1 Produktiv jordbruksmark och naturbetesmarker
- B3.2 Renbetesområden
- B3.3 Områden viktig för att säkerställa dricksvattenförsörjningen
- B3.4 Produktiv skogsmark

Tilläggsnivå:

- T3.1 Buffertzoner för att säkerställa rationella brukningsenheter
- T3.2 Områden viktiga för vattenförsörjning av olika verksamheter
- T3.3 Områden med särskilt produktiv skogsmark för olika råvaror
- T3.4 Mark lämplig för energiskog och grot för energiframställning

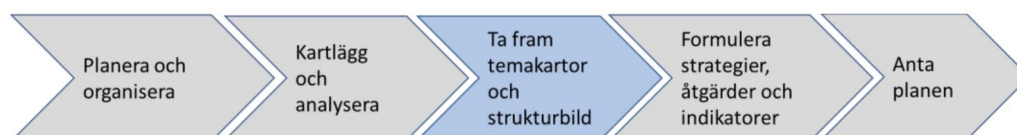
block 4 – Kulturella ekosystemtjänster (Basnivå)

- B4.1 Naturmiljöer som främjar olika typer av rekreation
- B4.2 Gröna kulturhistoriska miljöer och fornlämningar

Tilläggsnivå:

- T4.1 Miljöer som främjar olika typer av rekreation i tätort
- T4.2 En brist på tillgång till naturmiljöer för rekreation
- T4.3 Tillgänglighet i och till naturområden
- T4.4 Skol- och förskolemiljöer samt deras tillgång till naturmiljöer
- T4.5 Tysta områden
- T4.6 Landskapskaraktärer

4. TA FRAM TEMAKARTOR OCH STRUKTURBILDER

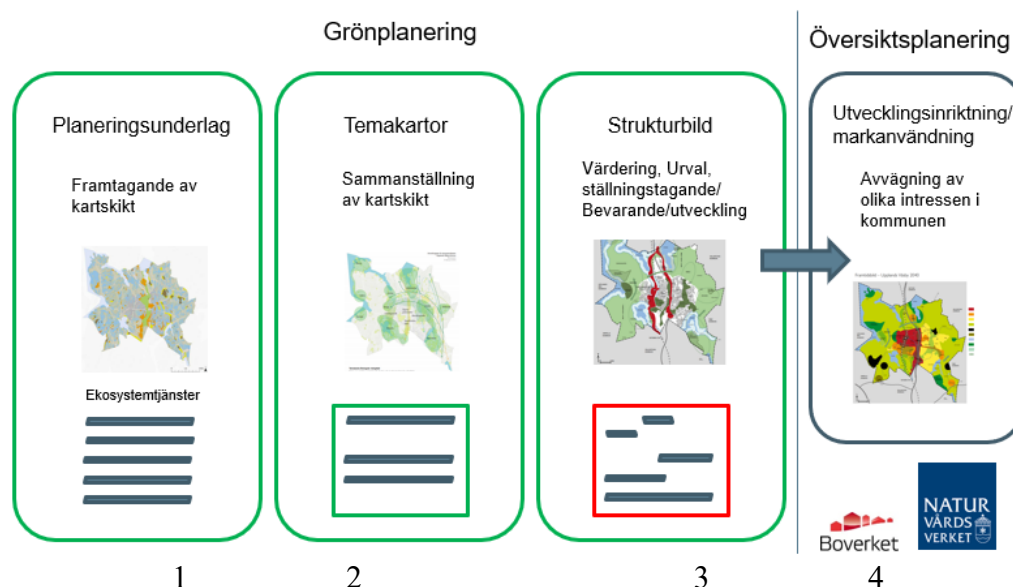

Det är bra om det redan tidigare i processen gjorts ett övergripande urval av vilka strukturbilder som kommunen behöver. Urval av strukturbilder görs utifrån kommunens mål, visioner och behov, se avsnitt 2.6.

Temakartor och strukturbilder arbetas fram för att skapa en samlad bild av förutsättningarna som underlag för kommande ställningstaganden. Arbetet görs med fördel i dialog med olika arbetsgrupper och intressenter för att få en samsyn av problematik och vad det är som kommunen vill lyfta. Temakartorna och strukturbilderna är användbara som underlag för vidare framtagande av strategier och åtgärder, men också vara ett underlag till översiktsplanen.

Temakartor: sammanställning av olika kartsnitt och underlag som kan visa på befintliga värden och brister som grund för ställningstaganden. Ett exempel är en karta som markerar områden med höga biologiska värden och samband eller områden med risk för översvämning av olika grad utifrån mark- och vegetationstyper, topografi och påverkande anläggningar.

Strukturbilder: kan visa på en önskad utveckling. Temakartorna har bearbetats vidare samt eventuellt klustrats till större strukturer och sammanhang. Strukturbilderna kan vara ett bra underlag för att visa på en utvecklingsinriktning i översiktsplanen enligt ÖP-modellen (hänvisning)

Figur x: 1. olika planeringsunderlag sammanställs i digitala kartskikt, 2. Ett urval av kartskikten sammanställs till kartor med olika teman, 3. Ett urval av kartskikt och skikt från olika tematiska kartor analyseras, värderas och sammanfattas i strukturbilder. Strukturbilderna omfattar ofta en viljeinriktning eller processer, 4. Ett urval av skikten i strukturbilderna överförs till översiktsplanen efter avvägning mot olika intressen.

Stegvis bearbetning:

- 1. Planeringsunderlag:** Olika underlag har sammanfattats i digitala kartskikt (se avsnitt 3 om Kartläggningsarbetet). Underlaget kan utgöras av befintliga kartunderlag och annat underlag som finns i kommunen, kompletterat med öppna data. Nya underlag kan också tas fram för att få en bra bild över nuläget. Ofta kan de vara mycket detaljrika och innehålla mycket information.
- 2. Temakartor:** Sammanställning av planeringsunderlaget. De digitala kartskikten bearbetas, kompletteras och vägs samman till tydligare kartor med olika tema för att ge en tydligare helhetsbild av olika värden. Skala väljs utifrån detaljnivå som är lämpligast för materialet. Kartorna kan visa var det finns brist på olika värden eller var svaga delar av den gröna infrastrukturen finns. Arbetet behöver ske i en arbetsgrupp bestående av en bredd av olika kompetenser.
- 3. Strukturbilder:** Kartskikt och temakartor analyseras utifrån de värden och brister som finns och ställning tas till hur utvecklingen ska se ut. Finns det områden som är viktiga att bevara då de hyser höga värden och finns områden med brister som behöver utvecklas? Strukturbilderna är ofta en sammanvägning av flera temaområden, exempelvis rekreativa och biologiska värden. På detta sätt kan värdefulla strukturer och områden med brister urskiljas. Ofta fungerar grönplanen som ett underlag för översiktsplanen varför strukturbilder är starka verktyg för att visa på grönstrukturens värden och utvecklingsbehov.

4. **Utvecklingsinriktning/markanvändning:** temakartor och framför allt strukturbilder kan användas som underlag till utvecklingsinriktning och markanvändningskartor i översiktsplanen enligt ÖP-modellen. Grönplanens underlag och strukturbild förs in i översiktsplanen och där kommunen gör avvägningar mot andra intressen.

4.1. Temakartor

Nedan presenteras förslag på olika temakartor. Temakartorna har grupperats utifrån grönstrukturens grundläggande värden som bidrar till att bevara och utveckla *den biologiska mångfalden, Klimatanpassning och Människors hälsa och välbefinnande*. Närmare beskrivning av dessa värdegrupper hittar du [här](#). (WEB avsnitt Grönstrukturens värden)

Det kan också finnas ett värde i att göra en samlad bild av var flera värden/ekosystemtjänster sammanfaller. Områden som inhyser flera värden på samma yta, visar på ett värde i sig.

Bevarande av den biologiska mångfalden (Basnivå).

- skyddsvärda eller särskilt skyddsvärda naturområden och strukturer utifrån biologisk mångfald och ekologiska samband/ekologisk konnektivitet (lokalt, regionalt och nationellt skyddsvärda naturtyper och arter, viktiga samband att värna om mm). (B)
- Brister på naturtyper/arter. Bristande samband (konnektivitet) eller för små enheter i landskapet och samband mellan grönområden som skulle behöva stärkas utifrån biologisk mångfald. (TB)

Tilläggsnivå:

- Brister på eller hot mot naturtyper/arter. Bristande samband (konnektivitet) eller för små enheter i landskapet och samband mellan grönområden som skulle behöva stärkas utifrån biologisk mångfald. Företeelser som påverkar biologisk mångfald negativt, tex kända områden med invasiva arter. (T)
- Områden särskilt viktiga för goda pollineringsmöjligheter, inklusive bristområden och brister i sammanhängande miljöer. (T) (exempelbild Södertälje pollineringsplan)
- Områden särskilt viktiga för att gynnar växter och djur som främjar skadereglering, inklusive bristområden och brister i sammanhängande miljöer. (T)

Klimatanpassning (Basnivå)

- Områden särskilt viktiga för dagvattenhantering, inklusive bristområden (B). (analys av B1.2, B1.6, B2.1)

Tilläggsnivå:

- Områden viktiga för att motverka värmeöar, främja jämnt klimat och vindskydd i utsatta lägen, inklusive bristområden. (T) kan även presenteras under hälsa och välbefinnande.

Människors hälsa och välbefinnande (Basnivå)

- Områden med natur- och kulturmiljöer som främja olika typer av rekreativvärden, bidra till förståelse för ekosystemens samband och dess betydelse för människan, (B)
- Områden viktiga för att säkerställa historiska miljöer, gröna miljöer med betydelse för bebyggelsestrukturens karaktär och objekt med lokal identiteten eller särskilt historiskt värde utifrån såväl ett lokalt, regionalt som nationellt perspektiv (B)
- Områden viktiga för att säkerställa lokal, regional och nationell mat-, dricksvatten- och råvaruförsörjning (B)

Tilläggsnivå:

- Tillgång och brist på områden med natur- och kulturmiljöer för att främja olika typer av folkhälso- och friluftsvärden, bidra till förståelse för ekosystemens samband och dess betydelse för människan (T)
- Tillgång och brist på områden natur- och kulturmiljöer inom tätorten som främja olika typer av rekreativvärden, bidra till förståelse för ekosystemens samband och dess betydelse för människan liksom områden med brist på dessa (T)
- Framträdande landskapskaraktärer att värna och utveckla (T)
- Områden med betydelse för god ljudmiljö liksom tysta områden, inklusive bristområden. (T)
- Områden med betydelse för god luftkvalitet (T)
- Områden viktiga för att motverka värmeöar, främja jämnt klimat och vindskydd i utsatta lägen, inklusive bristområden. (T) kan även presenteras under klimatanpassning.

Kluster av kartlagda värden (Basnivå)

- Områden med flera ekosystemtjänster, där områden som inhyser flera värden på samma yta, kan visa på ett högre värde i sig. Områden med inga eller få ekosystemtjänster, kan visa på områden som kan utvecklas genom åtgärdsprogram (B) (särskilt bra till ÖP, exempelbild Upplands Väsby kap 8?). (analys kartskikt från samtliga Block)

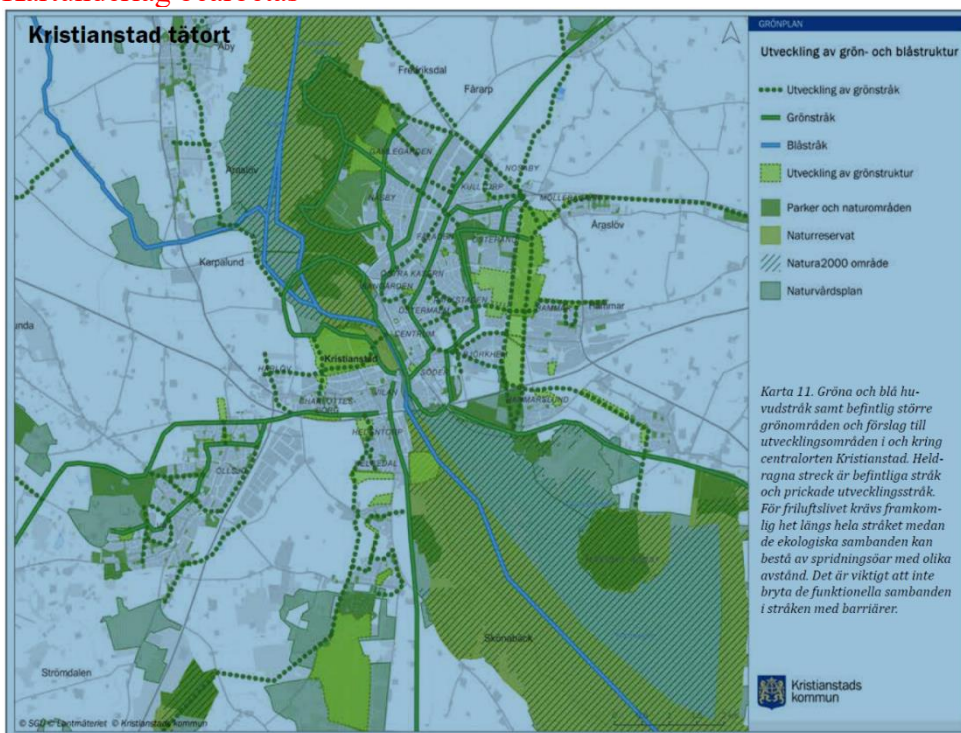
EXEMPELRUTA - temakarta med beskrivning

4.2. Strukturbilder

Strukturbilderna kan tas fram genom en värdering av särskilt viktiga områden och strukturer som lyfts fram. Exempelvis kan det handla om att synliggöra vilka områden som är naturreservat, värdekärnor för vissa arter eller är särskilt viktiga för väl fungerande ekologiska samband. Det kan också vara områden som är särskilt viktiga för rekreation och friluftsliv eller också områden som är särskilt viktiga för dagvattenreglering och som behöver bevaras eller utvecklas för att motverka översvämningar. Men det kan också handla om områden som är särskilt utsatta, exempelvis områden med brist på grönska där åtgärder för att skapa mer grönska behöver göras. På detta sätt kan värdefulla strukturer och utvecklingsområden väljas ut, och åskådliggöras på en övergripande strukturbild. I vissa fall ger det också en bild av eventuella värden som kan motverka varandra.

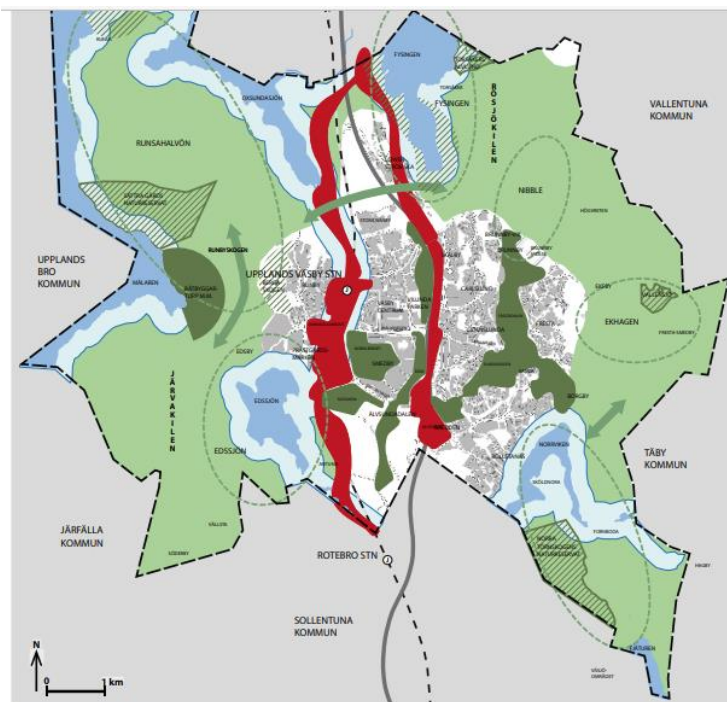
EXEMPELRUTA - strukturbild med beskrivning

Kartunderlag bearbetas

Kristianstad

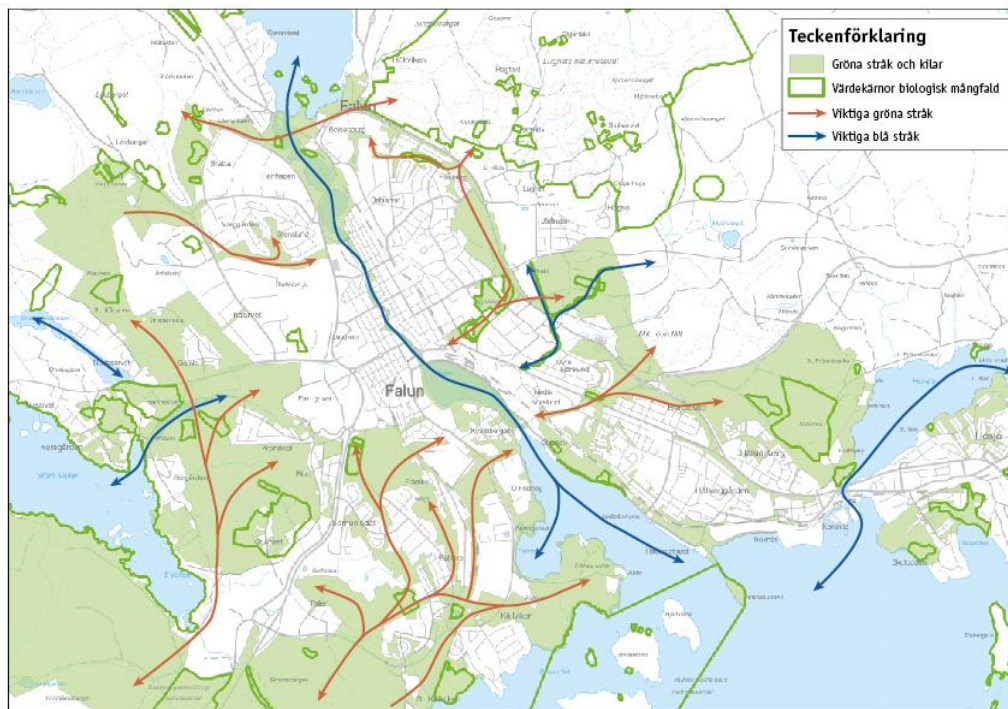

Natur och vatten

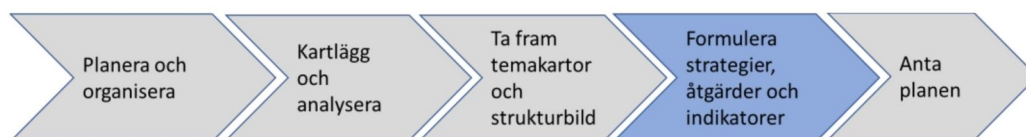
Upplands Väsby

Grönstruktur, översiktsplan för Falun.

5. FORMULERA STRATEGIER, ÅTGÄRDER OCH INDIKATORER FÖR UPPFÖLJNING

Efter arbetet med kartläggning och analys kan strategier formuleras och åtgärder tas fram för hur strategierna ska genomföras. Detta behöver göras i bred dialog med berörda förvaltningar och andra aktörer. Det är värdefullt att hitta de områden där effekterna av åtgärderna blir som störst. I det här avsnittet beskriver vi hur kommunen kan arbeta med strategier, åtgärder samt uppföljning.

5.1. Arbeta fram en strategi

En strategi kan precisera hur målen för grönplaneringsarbetet ska nås och vara en länk mellan målen och de riktlinjer och åtgärder som föreslås. Målen brukar i huvudsak utgöras av mål som formulerats i samband med uppdraget för grönplanen, men kan också ha formulerats under arbetets gång utifrån det som belysts under genomförda kartläggningar och analyser (se kap 3 och 4).

Strategierna kan handla om hur grönstrukturen ska utvecklas och integreras i samhällsplaneringen för att fylla olika syften och bidra med olika typer av ekosystemtjänster som till exempel rening av dagvatten, dricksvattenförsörjning, temperaturreglering och bidra med hälsosamma och rekreativa livsmiljöer. Biologisk mångfald är en grundförutsättning för ekosystemens långsiktiga förmåga att leverera ekosystemtjänster och arbetet med att långsiktigt bevara och utveckla biologisk mångfald är därför väsentlig. Strategierna ska vara vägledande i arbetet med kommande handlingsplan med specificerade åtgärdsförslag.

Benämningen strategi kan användas olika i olika kommunala styrmodeller, men det väsentliga är att det i grönplanen framgår hur uppsatta mål ska uppnås med hjälp av föreslagna åtgärder och arbetssätt.

Exempel på hur strategier kan formuleras:

Strategier och övergripande ställningstaganden

Örebro kommuns grön- och vattenområden ska utvecklas enligt fem strategier. Dessa konkretiseras under respektive rubrik nedan.

De fem strategierna är:

- Säkerställ en god tillgång till parker och naturområden.
- Öka parkernas och naturområdenas värden.
- Utveckla de gröna stråken till ett sammanhängande nätverk.
- Utgå ifrån såväl naturgivna landskapsformer som kulturgivna lämningar i landskapet vid nyanläggning och förvaltning.
- Utveckla stadens och de mindre tätorternas ekosystemtjänster

Fler ? [Kristianstad](#) och [Upplands Väsby](#)? [Jönköping](#)

5.2. Arbeta fram en handlingsplan med budget och ansvar

Hur vill organisationen att målen och strategierna ska genomföras?

En viktig del av grönplanen är att redovisa hur strategierna i planen ska genomföras och följas upp för att nå uppsatta mål för grönplanering. Detta kan beskrivas genom riktlinjer och aktiviteter i en handlings- eller åtgärdsplan som görs i bred dialog med berörda förvaltningar och andra aktörer. En handlingsplan kan integreras i grönplanens huvuddokument eller också utformas som en separat handling. Detta kan ibland vara en fördel om beslut behöver tas på olika nivåer i kommunens organisationsstruktur. I handlingsplanen redovisas riktlinjer och aktiviteter/åtgärder som valts ut för att föra arbetet med grönplanering framåt.

Riktlinjer kan vara vägledande för kommunens arbete med fysisk planering. De kan exempelvis formuleras som riktlinjer gällande vilket maximalt avstånd mellan bostäder och grönområden som ska eftersträvas, storlek på grönområden för olika funktioner och kvaliteter, kvadratmeter per barn för förskolans friytor, ljudnivåer för tysta grönområden, krontäckning i geografiska områden eller kan vilka trädarter som i första hand ska användas vid nyplanering. De kan också beskriva ett arbetssätt. Det kan exempelvis vara att naturbaserade lösningar i första hand ska användas vid om- och nybyggnationer eller att kommunen alltid planerar för en variation i funktioner i parker i tätortens stadsdelar så att alla har tillgång till alla upplevelsekvaliteter. (Du kan läsa mer om arbete med urval av riktlinjer på hemsidan - länk [WEB-texten](#))

Aktiviteter/åtgärder ska vara konkreta och lätta att följa upp. Det kan exempelvis handla om att det under arbetets gång bedöms som angeläget att ta fram verktyg för grönplanering, exempelvis att ta fram en grönytefaktor för att säkerställa att grönska tillkommer vid nya exploateringar. En annan aktivitet/åtgärd kan vara att skapa en fickpark i en stadsdel. ([grönytefaktor länk](#))

För att grönplanen genom handlingsplanen ska bli ett effektivt redskap i genomförandet behöver aktiviteter och åtgärder ha tydlig ansvarsfördelning, tidplan och budget. Det ska således tydligt framgå vem som har ansvaret för aktiviteten/åtgärden och för finansieringen. I fallet med grönytefaktor är det viktigt att ange vem som ska ansvara för framtagandet av grönytefaktorn, till exempel Stadsbyggnadsnämnden genom Stadsbyggnadskontoret. I fallet med fickparken kan det vara en Teknisk nämnd som ska ansvara för att parken anläggs.

5.3. Hur framgångsrik är grönplaneringen?

Utan uppföljning och utvärdering är det svårt att veta om grönplanen genomförs på ett framgångsrikt sätt. Viktigt för arbetet är att ha en tydlig organisation för uppföljningen med avsatta resurser för utvärdering, mätning och analys av indikatorer och nyckeltal. Det är också viktigt att det finns tydligt angivna intervall för när uppföljningarna ska göras. Olika indikatorer är olika tids- och resurskrävande att ta fram och därför kan intervallen variera för olika indikatorer. Det är dock önskvärt att organisationen har möjlighet att uppdatera indikatorerna regelbundet. Vanligen kan uppföljningarna göras årsvis eller vart

fjärde år, det vill säga en gång per mandatperiod. Vid val av indikatorer, fundera också på lämpligt intervall för uppföljningen.

Enklast att följa upp är åtgärderna som har preciserats i handlingsplanen och som har särskild projektorganisation och budget. Men även kontinuerliga förändringar går att följa upp genom enkäter, mätningar och fjärranalys med satellitbilder, flygfoto och drönarbilder.

Att tänka på när grönplanen ska följas upp:

- Vilka indikatorer på nationell, regional och lokal nivå finns som kan användas för att följa upp resultatet av genomförande av grönplanen?
- Behöver nya indikatorer för att kunna följa upp kommunens mål och visioner?
- Hur ser organisationen för uppföljningen ut? Vem ska ansvara för att uppföljningen genomförs (kan vara delat ansvar, bara det tydligt framgår vem som gör vad).
- Hur ofta ska uppföljningarna göras?
- Går det att samordna indikatorer med uppföljningar som redan görs, till exempel kommunens gröna bokslut eller miljöbarometer?
- Hur ska uppföljningarna presenteras? Statistik, tabeller, diagram eller små informationsblad? Det är viktigt att tänka på vilken information som ska till vilken målgrupp.
- Hur kan uppföljningarna användas i ett proaktivt syfte? Välj några indikatorer som kan visa på en positiv utveckling, vilken kan ge motivation och kraft till ett utvecklingsarbete. Det är viktigt att kunna se att politikens beslut kan uppnå en positiv förändring. Det är också ett sätt att återkoppla resultat till andra aktörer som varit delaktiga i processen och arbetet med framtagande av planen.

Exempel på indikatorer som kan användas för uppföljningen i kommunen:

Stödjande ekosystemtjänster:

- Andel skyddad natur (%)
- Area skyddad natur
- Andel Vattendrag med god ekologisk status
- Andel av kommunal gräsmark med klassningen ”naturvård” eller ”slätter max 1 ggr per år”.
- Andel tätortsnära mark med fördjupade underlag kring artförekomst och nyckelfaktorer.
- Antalet åtgärdade vandringshinder för fisk och utter.
- Antal insektshotell
- Krontäckningsgrad

Reglerande ekosystemtjänster:

- Antal öppna dagvattenlösningar

Försörjande ekosystemtjänster:

- Antal Vattentäkter med vattenskyddsområde
- Antal Vattenförekomster med god status

Kulturella ekosystemtjänster:

- Nöjd-medborgar-index för grönområden
- Medelavstånd till skyddad natur
- Antal tillgänglighetsanpassade lekplatser
- Antalet bostadsnära parker och friluftsområden med hög tillgänglighet.
- Andelen grönytor inom 100 meter från torg, vårdcentraler, skolor/förskolor, vård-och omsorgsboenden.
- Antalet bostäder med 0–300 meter till bostadsnära park, tätortsnära friluftsområde med kartlagda kvaliteter för rekreation (ofta mest relevant för större tätorter).
- Antalet stora arbetsplatser med 0–300 meter till bostadsnära park eller friluftsområde med kartlagda kvaliteter för rekreation (ofta mest relevant för större tätorter).
- Friyta per barn på skolor och förskolor
- Lekvärden på skolor och förskolor?

Processuppföljningar:

- Antalet beslut där påverkan på ekosystemtjänster kartlagts innan beslutet
- Antalet detaljplaner med ESTER-analys resulterat i faktiskt hänsynstagande i detaljplan
- Antal detaljplaner där grönytefaktor har använts
- Antalet markanvisningsavtal med angiven grönytefaktor

Uppföljning av förändringar av grönytor via GIS-lager som uppdateras kontinuerligt.

- ytmässiga förändringar (en minskning eller ökning av grönytor)
- kvalitetsförändringar kopplat till skötselåtgärder (en klippt gräsyta har blivit äng)

Grönskans attraktionskraft:

- uppföljning av fastighetspriser i olika stadsdelar/områden i kommunen med motsvarande bostadsbestånd med lite eller mycket grönska/grönområden. Uppföljning om det på längre sikt går att se skillnad på fastighetspriser om grönområden tillskapas eller försvinner?

5.4. Planera för ajourhållning av underlagen i Grönplanen

Grönplanering är en ständigt pågående process och pågår efter att en grönplan upprättats och mellan återkommande revideringarna av planen. En grönplan är en del i ett kontinuerligt utvecklingsarbete. Digitala kartsnitt, kartillustrationer, strukturbilder och strategier liksom handlings- och åtgärdsplaner har olika funktioner i grönplaneringsprocessen och kan uppdateras med olika intervall. Kartsnittet behöver till exempel uppdateras kontinuerligt allt eftersom ny kunskap tillkommer för att vara ständigt aktuellt och en tillgång i pågående planeringsarbeten. Grönplanens strategier och handlingsplan behöver en viss tid för genomförande och kan uppdateras med längre men regelbundna intervall. Det är bra att i grönplanen ange på vilket sätt och med vilken frekvens olika underlag ska ajourhållas samt vem i organisationen som är ansvarig för arbetet.

Förslag på underlag och uppdateringsfrekvens:

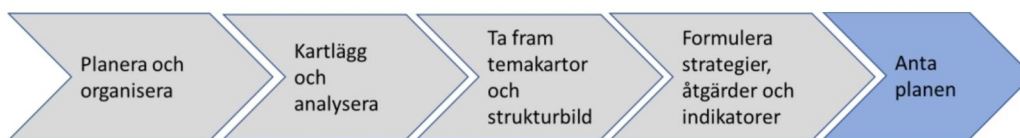
- *Digitala kartsikt* – kontinuerlig uppdatering var efter ny kunskap tillkommer till exempel utifrån förändrad markanvändning eller genomförda inventeringar och utredningar. Ansvar för att de digitala skikten uppdateras kan exempelvis ligga hos Stadsbyggnadskontorets GIS-organisation. Kartsikten bör uppdateras regelbundet utifrån den information som kommer från öppna databaserna. Revidering till följd av ny kunskap från inventeringar och utredningar initieras lämpligen från den instans/verksamhet som tagit fram det nya kunskapsunderlaget.
- *Temakartor och strukturbilder* – uppdateras vid behov av nya underlag till utredningar, strategier och beslut eller i samband med en revidering av grönplanen. Ansvaret för framtagandet av nya illustrationer kan ligga hos verksamhet som behöver underlaget, med teknisk hjälp från kommunens GIS-organisation. Vid revidering av hela grönplanen ligger ansvaret hos beslutande nämnd/kommuninstans.
- *Strategier, riktlinjer och åtgärdsförslag* – uppdateras lämpligen i samband med revidering av hela grönplanen. Det är en fördel om revideringen kan synkroniserad med aktualisering av Översiktsplanen. I praktiken skulle det kunna innebära en mer eller mindre omfattande uppdatering av grönplanen vart 4-8:e år. Det är en styrka om uppdatering föregås av en uppföljning av uppnådda resultat av grönplanens intentioner. Ansvarig nämnd/kommuninstans för beslut kring grönplanen är också ansvarig för revideringarna.

5.5. Sammanställ Grönplanen

Efter arbetet med kartläggning, strukturanalyser, målsättningar, strategier med riktlinjer och åtgärdsförslag är det dags att sammanfatta allt i ett dokument eller någon typ av illustrativ produkt. Det är viktigt att produkten är tydlig och lättförståelig och på ett lättillgängligt sätt an beskriva intentionerna med kommande arbete med de gröna värdena. En fördel är också om det tydligt vilka politiska beslut som tas. Under avsnitt 1.2 beskrivs vilka delar som är bra att ha med i dokumentet eller produkten.

[Boverkets länk med exempel](#)

6. ANTA PLANEN

Grönplanehandlingen antas av lämplig instans i kommunen utifrån kommunens styrmodell. Det är bra att status på planen är klargjord redan i början av grönplanearbetet, se avsnitt 2.1-2.2. Det underlättar arbetet om det tydligt framgår vilken eller vilka politiska organ som ska fatta beslut om att anta planen eller dess olika delar.

Läs mer om grönplanens status [här](#) (WEB-text).

6.1. Beslutande instans

Beslutande organ kan vara kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och/eller olika nämnder men också så kallade självförvaltningsorgan, som till exempel kommunala bolag som kan ha ansvar för drift och underhåll.

6.2. Samråd inför beslut

Beroende på beslutsmodell och grönplanens status kan samråd eller dialog inför beslut ske på olika sätt. Har grönplanen exempelvis tagits fram som en ändring av översiktsplanen (tidigare tematiskt tillägg) finns formella krav i PBL avseende samråd med länsstyrelse, region, grannkommuner, medborgare med flera. PBL ställer också krav på granskning antagande samt krav på till exempel samråd och granskning eller miljöbedömning som behöver vara uppfyllda innan planen kan antas. Om grönplanen är en fristående handling finns andra möjligheter att arbeta med dialog och förankring inför beslutet.

Läs mer om samrådsprocesser inför beslut [här](#) (WEB-text).

6.3. Beredning inför beslut och beslutsunderlag

Inför beslut är det viktigt att de som ska fatta beslutet får möjlighet och tid att sätta sig in i planförslaget med tillhörande beslutsunderlag så som kartläggningar, sammanställning från dialoger, analyser, framtagna mål, budget med mera. Det kan till exempel bli aktuellt med att ta fram en kortversion av dokumenten som beskriver ställningstaganden och önskad utveckling. En kontinuerlig dialog under arbetets gång med dem som ska fatta beslut är värdefull.

6.4. Kommunikation av beslutet

När kommunen har en antagen grönplan är det viktigt att sprida kunskapen om vad planen innebär. Informationen behöver utformas på olika sätt beroende på målgrupp, se avsnitt 0 för aktörer och målgrupper. Alla ställningstaganden och förslag till åtgärder är inte relevanta för samtliga målgrupper. De som arbetar med planläggning inom kommunen behöver kanske särskilt ta till sig ställningstaganden rörande markanvändning och riktlinjer för fysisk planering,

medan de som arbetar med skötsel av kommunens mark och anläggningar berörs tydligare av ställningstaganden och åtgärder rörande förvaltning av grönstruktur och naturområden. Kommunens politiker behöver kunna se hur riktlinjer och åtgärdsförslag bidrar till en positiv utveckling i kommunen för till exempel biologisk mångfald, klimatanpassning eller folkhälsoarbete. Privata markägare, verksamhetsutövare, allmänhet och föreningsliv är intresserade av hur planen kan påverka eller bidra till utveckling av deras verksamheter och vardag.

7. BILAGA 1 - KARTLÄGGNING

Kapitel 7 och 8 är under utveckling.
Planeras för en fördjupad arbetsgrupp,
Kartor, beskrivningar utvecklas

Kartläggning av grönstrukturen är en av grundstenarna inom grönplanering. De visar på de förutsättningar och värden, men också brister som kan finnas i landskapet.

I det här avsnittet presenteras förslag på olika kartläggningar, underlag och kartläggningsmetoder. I avsnitt 0 och 0 finns en sammanställning över användbara kartläggningsmetoder och underlagsmaterial.

Kartläggningarna görs utifrån fyra block som motsvarar de fyra kategorierna av ekosystemtjänster samt biologisk mångfald. För att få en helhetsbild av de gröna värdena är det bra att välja att göra kartläggningar inom varje block. Kartläggningarna är uppdelade i två olika nivåer.

Det är en fördel om kartläggningarna dokumenteras som digitala skikt där kartinformation, information från inventeringar, enkäter mm samlas och görs lättillgängliga och enkla att ladda ner. Det är bra om materialet uppdateras kontinuerligt, till exempel när ny information tillkommer vid en naturvärdesinventering som gjorts i samband med ett planarbete.

Läs gärna avsnitt 3 och 4 innan arbetet med kartläggning påbörjas.

7.1. Kartläggningsnivåer

Kartläggningarna görs utifrån kommunens förutsättningar och behov. I avsnitt 7.4 - 7.7 nedan presenteras de föreslagna kartläggningarna i två nivåer.

En kartläggning utifrån *Basnivån* ska kunna ge ett underlag för att tillgodose grundläggande lagstiftning och ett grundläggande arbetet med att belysa ekosystemtjänsterna på en mer övergripande nivå. Till stor del ska dessa kartläggningar kunna göras utifrån öppna, nationella data.

Tilläggsnivån kan ge ett underlag för att dessutom kunna arbeta mer proaktivt med angelägna frågor som exempelvis öka den biologisk mångfalden, klimatanpassning, dagvattenhantering eller framåtsyftande folkhälsoarbete. För dessa kartläggningar kan det i större utsträckning behövas kompletterande underlag eller analyser. En del kan behöva beställas från externa konsulter. Ett urval av dessa Tillägg kan göras som komplement till Baskartläggningarna, eller kanske som steg 2 i en kommande uppdatering av grönplanen.

7.2. Lista över kartläggningar

Här nedan finns en lista över exempel på kartläggning för de olika blocken och för de olika nivåerna. Ett antal grundkartor föreslås också tas fram i samband med kartläggningsarbetet. För mer detaljer, se vidare avsnitt 7.

INFOGAS: TABELL över sammanställning av kartsikt och nivåer

Block	Nr och benämning på kartläggning	Typ av värde	Tillhör Basnivå	Tillhör Tilläggsnivå
	<i>B1.1 Samtliga grönytor och grönområden i kommunen</i>	<i>Grundkartor</i>	x	
	<i>B1.2 Naturtyper/vegetationstyper</i>	<i>(Grundkartor)</i>	x	
	<i>B1.3 Markägarförhållanden</i>	<i>(Grundkartor)</i>		
1	B1.4 Dokumenterat höga naturvärden; skyddade områden, känsliga/hotade och skyddade arter, biotoper/habitat.	(Biologisk mångfald och livsmiljöer)	x	
	B1.5 Sammanhängande grönstruktur, inkl. där kopplingar saknas.	(Ekologiska samspel)	x	
	B1.6 Geologin och topografin i kommunen.	(Naturliga kretslopp och jordmånsbildning)	x	
	T1.1 Biologisk mångfald	(Biologisk mångfald och livsmiljöer)		x
	T1.2 Invasiva arter	(Biologisk mångfald och livsmiljöer)		x
	T1.3 Grön infrastruktur / viktiga ekologiska samband för olika funktioner, inklusive där samband saknas/hindras.	(ekologiska samspel)		x
2	Princip, fylls på när fastställt			

7.3. Grundkartor

Inför kartläggningsarbetet är det praktiskt att ta fram ett antal grundkartor som stöd i fortsatt arbete med kartläggning och analys.

Välj ett antal skalor utifrån tidigare resonemang (se avsnitt 0). Generellt är det användbart med en eller ett par övergripande skalor (hela kommunen, delar av kommunen eller hela tätorter) och några mer inzoomade skalor (särskilda områden eller stråk som kommer att behandlas mer i detalj eller tätorter, delar av tätorter, stadsdelar mm).

Typ av kartsikt	Typ av ekosystemtjänst
<i>B1.1 Samtliga grönytor och grönområden i kommunen</i>	<i>(Grundkartor)</i>
<i>B1.2 Naturtyper/vegetationstyper</i>	<i>(Grundkartor)</i>
<i>B1.3 Markägarförhållanden</i>	<i>(Grundkartor)</i>

- **B1.1 Samtliga grönytor och grönområden i kommunen (Basnivå)**

Kartläggs som ett skikt. Formell liksom faktisk grönstruktur tas med d.v.s. privat som offentligt ägd mark. De gröna värdena samverkar och samspelar oavsett ägo gränser och kopplingarna är viktiga att ha med sig vid kommande kartläggningar av samband.

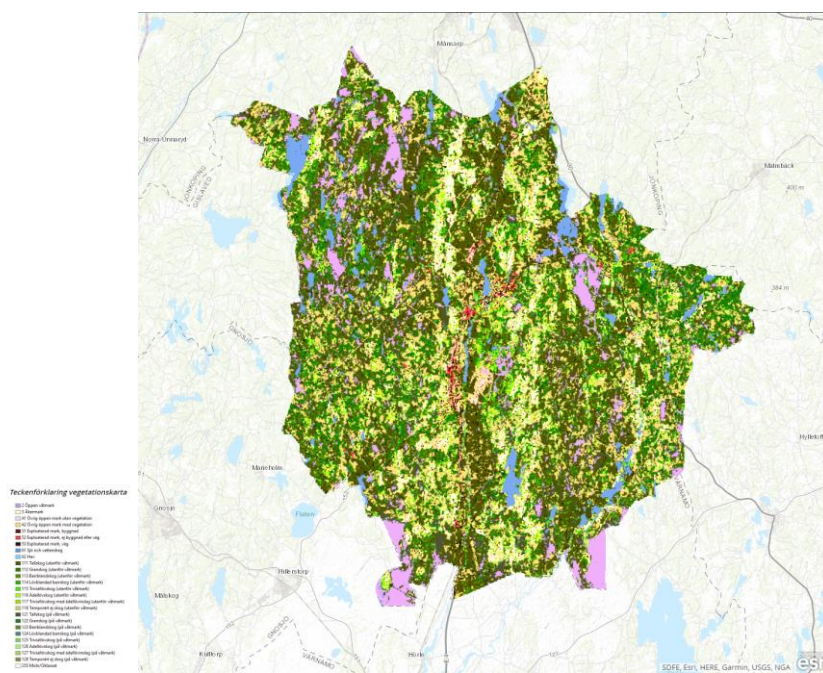
Underlag: Nationella marktäckedata. SCB grönytor?

- **B1.2 Naturtyper/vegetationstyper (Basnivå)**

Det är värdefullt att se vilken typ av natur som grönytorna innehåller och få en bild av vilken typ av natur det finns mycket eller lite av i kommunen som underlag för förvaltning och åtgärdsförslag. Informationen kan också kombineras med andra kartskikt för önskade urval.

Naturtyper/vegetationstyper kan exempelvis användas som utgångspunkt för att analysera ekologiska landskaps samband, det vill säga hur livsmiljöer för en art eller artgrupp hänger ihop och hur spridningsvägarna ser ut, se under kartläggning av ekologiska samband.

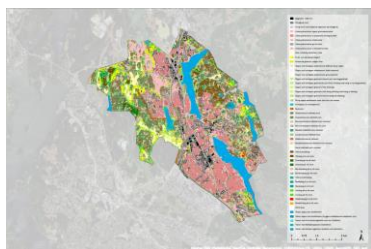
Underlag: Nationella marktäckedata, Länsstyrelsernas handlingsplaner för Grön infrastruktur.

Vegetationskarta över Vaggeryds kommun som utgår ifrån Nationella marktäckedata.

Sollentuna kommun, använder sig av BIOTOP Stockholm, (steg 1) och SU/Lst Stockholm. Huvudklasser såsom skog, öppen mark, vatten och urbana miljöer redovisas. Huvudklasser används för analyser och planering på landskaps- och översiktsnivå. Fler exempel (Solna?)

Sollentuna kommun, Här visas biotopklasser i databasen. Denna användas vidare på detaljnivå och kan till exempel användas vid framtagande av detaljplaner, bygglovsgivning, kompensationsåtgärder och skötselåtgärder.

- **B1.3 Markägarförhållanden (Basnivå)**

Kartläggningen är ett bra underlag vid senare arbete med bland annat åtgärdsförslag. Det är bra att få en bild av hur ägarstrukturen ser ut och hur mycket mark kommunen har direkt rådighet över.

Underlag: Lantmäteriet – fastighetskartor.

<i>B1.1 Samtliga grönytor och grönområden i kommunen</i>	<i>(Grundkartor)</i>
<i>B1.2 Naturtyper/vegetationstyper</i>	<i>(Grundkartor)</i>
<i>B1.3 Markägarförhållanden</i>	<i>(Grundkartor)</i>

7.4. Kartläggning inom block 1 – Biologisk mångfald och Stödjande ekosystemtjänster

Stödjande tjänster och biologisk mångfald utgör förutsättningarna för alla ekosystemtjänster. Syftet med kartläggningen av de stödjande tjänsterna är att identifiera områden som är viktiga att säkerställa för att grundläggande funktioner i ekosystemen ska fungera. Det handlar om att i den mån det går säkerställa fungerande jordbildning, produktion av syre via växternas fotosyntes, samt närings- och vattencykler och bildandet av olika livsmiljöer för växter och djur. Det handlar också om att identifiera områden som är viktiga för biologisk mångfald och ekologiskt samspel och samband (konnektivitet och spridning).

Biologisk mångfald och grön infrastruktur är en grundförutsättning

Biologisk mångfald är i sig ingen ekosystemtjänst, utan en grundförutsättning för ekosystemens långsiktiga förmåga att leverera ekosystemtjänster. Det är därför viktigt att områden och förutsättningar för att bevara och utveckla biologisk mångfald kartläggs. Grön infrastruktur är i sin tur nödvändig för biologisk mångfald och utgör det nätverk av natur som bidrar till fungerande livsmiljöer för växter och djur samt för människors välbefinnande. Det finns en fördel att biologisk mångfald kartläggs i tillsammans med övriga ekosystemtjänster, så att sambanden mellan biologisk mångfald och ekosystemtjänster blir tydligt och kommunicerbar. Här har vi valt att lägga med biologisk mångfald tillsammans med kartläggningar under blocket stödjande ekosystemtjänster.

Inom kartläggningen av de stödjande ekosystemtjänsterna är

Kartskikt för BASNIVÅ (B1.x) och TILLÄGG (T1.x)

Se avsnitt 0 nivåer, samt ovan.

Typ av kartskikt	Typ av ekosystemtjänst
B1.4 Dokumenterat höga naturvärden; skyddade områden, känsliga/hotade och skyddade arter, biotoper/habitat.	(Biologisk mångfald och livsmiljöer)
B1.5 Sammanhängande grönstruktur, inkl. där kopplingar saknas.	(Ekologiska samspel)
B1.6 Geologin och topografin i kommunen.	(Naturliga kretslopp och jordmånsbildning)
Typ av kartskikt	Typ av ekosystemtjänst
T1.1 Biologisk mångfald	(Biologisk mångfald och livsmiljöer)
T1.2 Invasiva arter	(Biologisk mångfald och livsmiljöer)
T1.3 Grön infrastruktur / viktiga ekologiska samband för olika funktioner, inklusive där samband saknas/hindras.	(ekologiska samspel)

Beskrivning av arbetet med kartsnittet för stödjande ekosystemtjänster:

Biologisk mångfald och livsmiljöer

- **B1.4 Dokumenterat höga naturvärden, skyddade områden, känsliga, hotade och skyddade arter, biotoper/habitat. (Basnivå)**

Kartläggningen ska visa var det finns känd värdefull natur.

Kartläggningen görs främst utifrån öppna källor och visar vilka områden som har höga naturvärden och/eller är skyddade på något sätt. Detta är ett grundläggande underlag att ha tillgängligt i kommande planerings- och planprocesser, men också för kommande förvaltning och utvecklingsförslag.

Underlag: Artportalen, Skyddad natur - Naturvårdverket.

Länsstyrelsernas handlingsplaner för Grön infrastruktur (nationella kartsnitt med värdestrakter mm), naturvårdprogram och andra inventeringar. (TUVA, VISS och andra databaser?) Skogens pärlor redovisar biotopskydd och naturvårdsavtal som Skogsstyrelsen handlagt samt nyckelbiotoper i skogen, skogar med höga naturvärden och sumpskogar finns också där.

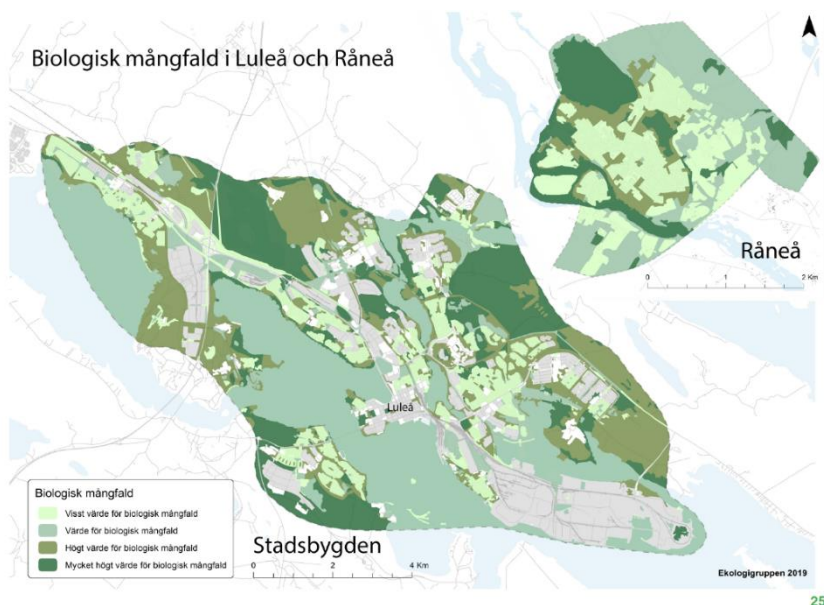
- **T1.1 Biologisk mångfald (Tillägg)**

Kartläggningen av biologisk mångfald ger en mer omfattande helhetsbild av mångfalden i landskapet jämfört med en kartläggning av skyddade områden enligt ovan. En analys av olika naturtyper från öppna källor kan kompletteras med naturvärdesinventeringar (inzoomning i olika skalor för exempelvis områden av riksintresse för naturvård, större opåverkade områden mm). Det finns även ett värde i att identifiera bristområden. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Kartläggningen kan vara ett underlag för fortsatta kartläggningar av viktiga samband mellan markområden.

Fundera på vilka miljöer som kommunen eventuellt har ett särskilt ansvar för att bevara ur ett nationellt eller regionalt perspektiv eller utifrån kommunens egna mål. Kanske ska de värdena/naturmiljöerna markeras på något särskilt sätt, och ligga till grund för eventuella åtgärdsförslag.

Underlag: Nationella marktäckedata, Länsstyrelsernas handlingsplaner för Grön infrastruktur, (kartsnitt med värdestrakter), Artportalen, biotopkarteringar, flygbildstolkning. Naturvärdesinventeringar enligt SS standard.

Luleå kommun: Markområdenas värde för biologisk mångfald, utifrån en klassning av olika underlag som naturtyper, naturvärdesklassningar mm som påverkar utfallet av biologisk mångfald.

- **T1.2 Invasiva arter (Tillägg)**

Kartläggningen kan göras som underlag för ett mer aktivt arbete med att hindra spridning av invasiva arter. Detta bland annat i syfte att skydda arter och öka den biologiska mångfalden.

Underlag/källor: Trafikverket, Länsstyrelsen, Naturvårdverket, egna fältinventeringar.

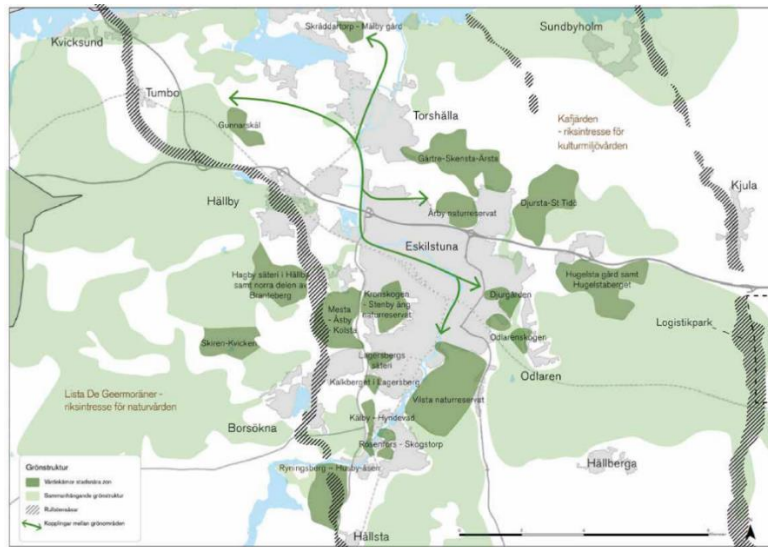
Ekologiska samspel

- **B1.5 Sammanhängande grönstruktur, inkl. där kopplingar saknas/hindras (Basnivå)**

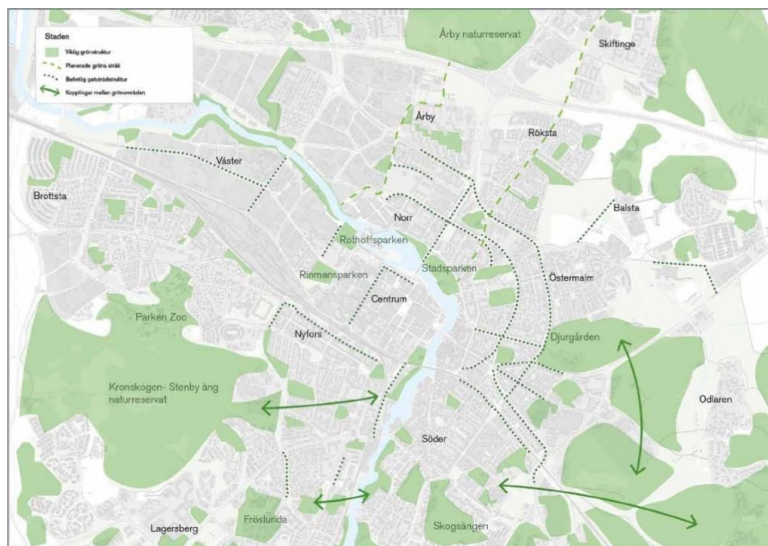
Detta kartsikt kan utgöras som en enklare sammanställning av gröna områdens förhållande till varandra och ge en övergripande bild av fysiska kopplingarna mellan kartlagda grönområden, värdestråk, värdekärnor, gröna stråk mm. Kartläggning/markering av områden där kopplingar saknas är ett bra underlag för kommande arbete med till exempel åtgärdsförslag.

Underlag: Grundkartorna över grönytor och naturtyper som tagits fram, Länsstyrelsernas handlingsplaner för Grön infrastruktur med kartläggning av värdekärnor mm. (SKS - i Renmark från Sametinget/samebyarnas renbruksplaner?).

Eskilstuna: Övergripande grönstruktur med bland annat värdekärnor och sammanhängande grönstruktur.

Eskilstuna: Grönstruktur i tätorten med grönområden och viktiga kopplingar.

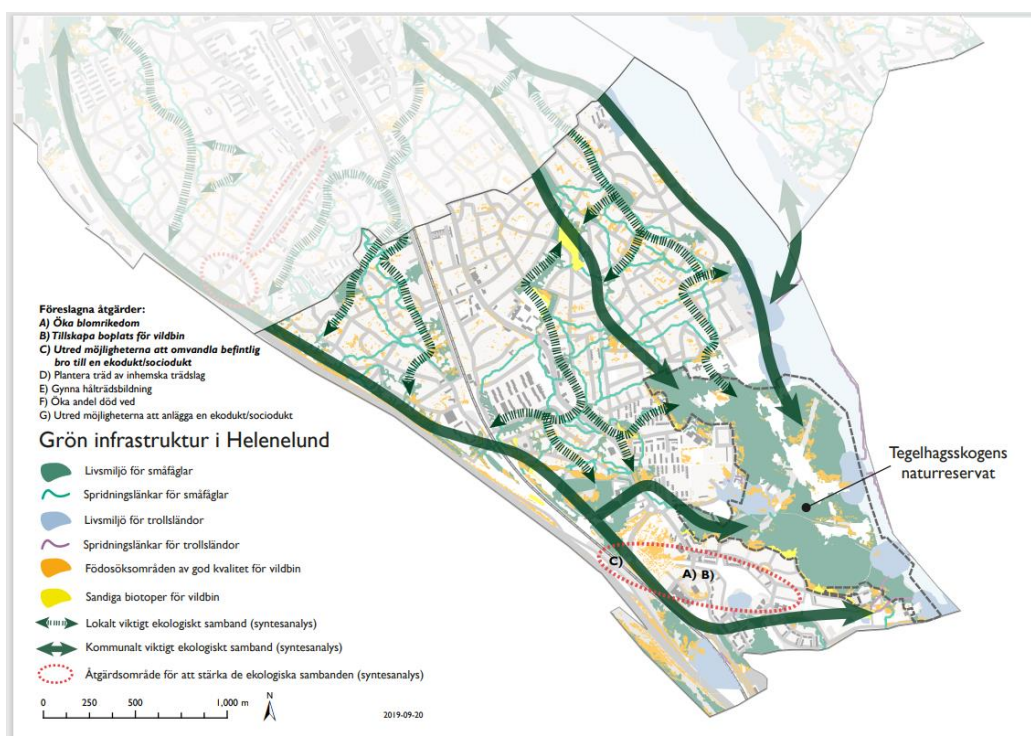
Sollentuna kommun: Övergripande regional grönstruktur utifrån Länsstyrelsernas handlingsplan för grön infrastruktur/eller RUF2030?

- **T1.3 Grön infrastruktur/Viktiga ekologiska samband för olika spridningsfunktioner, inklusive där samband saknas/hindras (Tillägg)**

Kartläggning av funktioner för olika spridningsstrukturer (spridningsnätverk). Ekologiska landskapssamband kartläggs, det vill säga hur livsmiljöer för en art eller artgrupp hänger ihop och hur spridningsvägarna ser ut. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

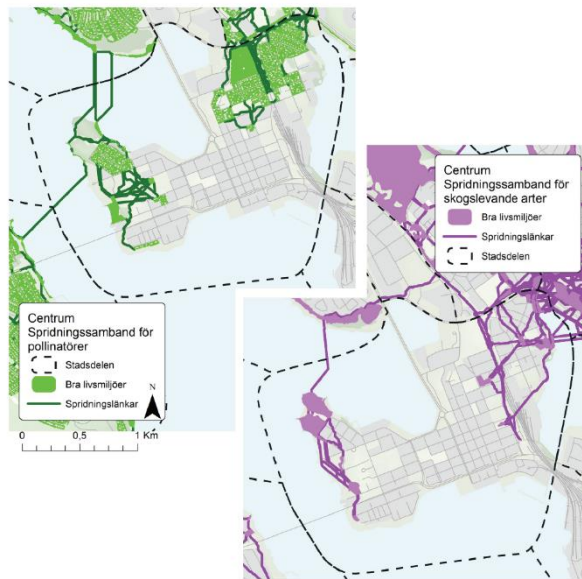
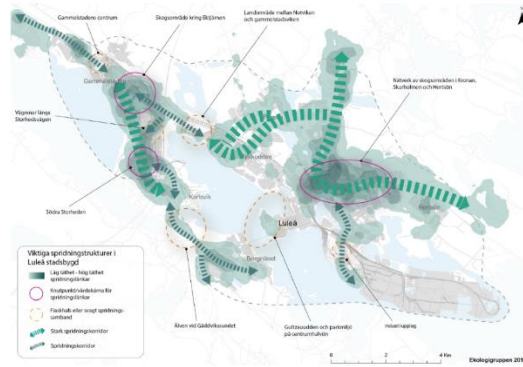
Kartläggningen visar på grönområdenas värden och funktioner och kan ge en bild av kopplingarna mellan olika grönområden, värdetrakter, värdekärnor, gröna stråk mm. Det kan vara ett bra underlag för ett aktivt arbete med att öka den biologiska mångfalden. Tillsammans med kartläggningen av brist på viktiga kopplingar är detta ett värdefullt underlag för exempelvis kommande arbete med åtgärdsförslag.

Underlag: Länsstyrelsernas handlingsplaner för Grön infrastruktur, egna eller av konsult beställda analyser. Kartunderlaget för naturtyper/biotoper, sammanhängande grönstruktur. Kompletterande metoder?

Sollentuna kommun: ekologiska samband i stadsdelen Helanelund.

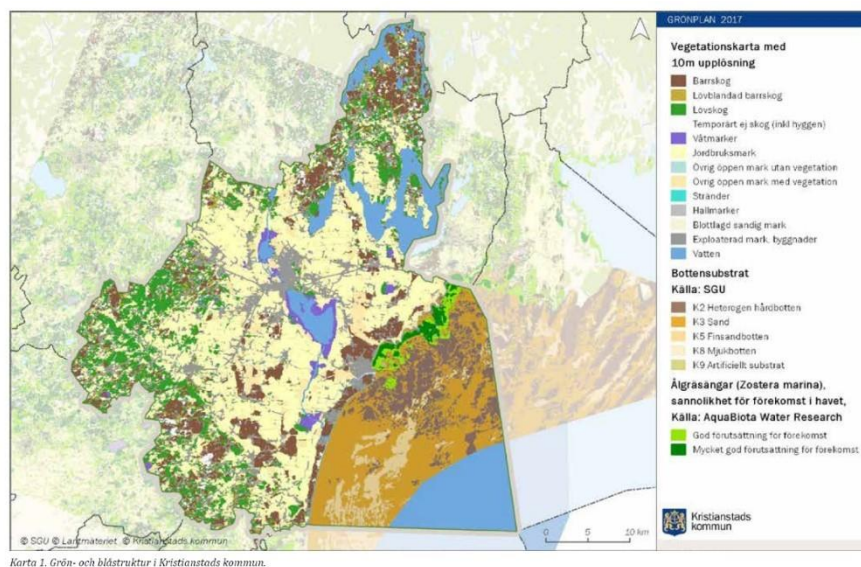
Luleå kommun: Ekologiska samband i olika skalor.

Naturliga kretslopp och jordmånsbildning

- **B1.6 Geologin och topografin i kommunen (Basnivå)**

Kartläggningen visar markens förutsättningar och är främst ett underlag till kommande analyser, exempelvis underlag för dagvattenhantering mm.

Underlag: SGI, Länsstyrelsernas geodatabas. Hydrologi?

Karta 1. Grön- och blåstruktur i Kristianstads kommun.

Kristianstads kommun: Kombinerad karta över vegetation och geologi

7.5. Kartläggning inom block 2 – Reglerande ekosystemtjänster

Syftet med kartläggningen är att identifiera områden som är viktiga för säkerställande av reglerande ekosystemtjänster. Denna grupp innefattar alla de tjänster som produceras via naturens egen reglering av kritiska processer, genom att till exempel rena luft och vatten, reglera lokalt och globalt klimat, förhindra översvämningar och jorderosion och pollinera grödor och vilda växter.

Rekommenderade kartläggningar inom Stödjande blocket

*Det är lämpligt att ta fram ett antal grundkartor som stöd i arbete med kartläggning och analys. Grundkartorna beskrivs under avsnittet om kartläggning av Stödjande ekosystemtjänster, se 7.4.

Kartskikt för BASNIVÅ (B2.x) och TILLÄGG (T2.x)

Se avsnitt 0 nivåer, samt ovan.

Typ av kartskikt	Typ av ekosystemtjänst
B1.1 Samtliga grönytor och grönområden i kommunen	(Grundkartor)
B1.2 Naturtyper/vegetationstyper	(Grundkartor)
B1.3 Markäggarförhållanden	(Grundkartor)
B2.1 Områden lämpliga för dagvattenhantering, översvämningsskydd mm, inklusive områden där sådan funktion saknas	Rening och reglering av vatten och skydd mot extremväder

Typ av kartsikt	Typ av ekosystemtjänst
T2.1. Natur och grönska som kan motverka värmeöar, inklusive eventuell brist på sådan mark.	Reglerande av lokalklimat
T2.2 Natur och grönska som verkar som vindskydd, inklusive eventuell brist på sådan mark	Reglerande av lokalklimat
T2.3 Buffertzoner med erosionsstabiliserande funktion, inklusive områden där sådan mark saknas	Erosionsskydd
T2.4 Natur och grönska särskilt viktiga för partikelfiltrering eller luftgenomströmning, inklusive områden där det saknas	Luftrening
T2.5 Natur och grönska särskilt viktiga för bullerminskande effekt, inklusive områden där sådan mark saknas	Reglering av buller
T2.6 Områden med goda pollineringsmöjligheter, inklusive bristområden	Pollinering
T2.7 Naturmiljöer gynnsamma för biologisk skadereglering, inklusive bristområden	Reglering av skadedjur och skadeväxter

Beskrivning för arbete med kartsikten för försörjande ekosystemtjänster:

Reglerande av lokalklimat

- **T2.1. Natur och grönska som kan motverka värmeöar, inklusive eventuell brist på sådan mark.**

Dessa uppgifter kan ligga till grund för arbete med energieffektivisering (kyleffekter) och folkhälsoarbete genom att skapa goda boendemiljöer. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Underlag: grönytor med mycket vegetation i anslutning till värmeöar kartlagda utifrån Folkhälsomyndighetens vägledning för värmeberäkning i stadsmiljö. SMHI klimatanalyser och uppgifter om krontäckning, samt andelen hårdjorda ytor och vattenytor från Nationella marktäckedata kan också vara användbart.

- **T2.2 Natur och grönska som verkar som vindskydd, inklusive eventuell brist på sådan mark**

Dessa uppgifter kan ligga till grund för arbete med energieffektivisering av byggnader, att tillskapa ett bra lokalklimat för att vistas utomhus mm. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Underlag: grönytor med mycket vegetation i anslutning till karterade områden med kraftiga vindeffekter utifrån bebyggelsestruktur och topografi. Vindtunnelanalyser.

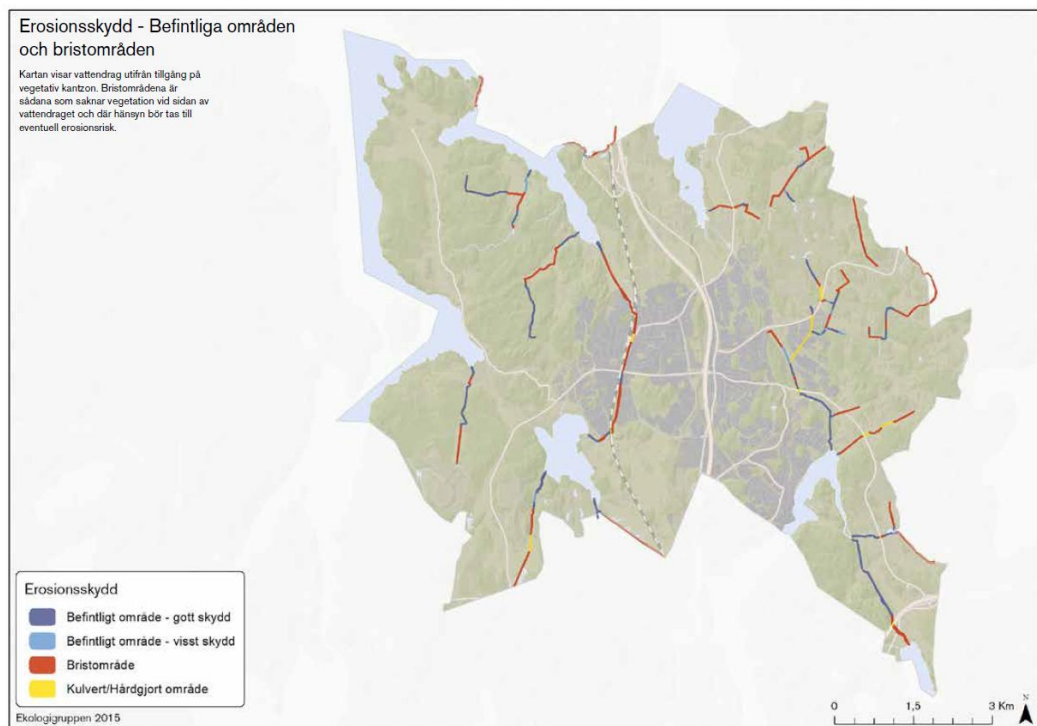
Erosionsskydd

- **T2.3 Buffertzon med erosionsstabiliserande funktion, inklusive områden där sådan mark saknas (Tillägg)**

Undersök om det finns riskområden som kan vara känsliga för erosion och rasrisk i kommunen. Vissa jordarter, brant topografi men också områden som utsätts för stor påverkan av vatten och vind kan bidra till erosion- och rasrisker. Det finns ett antal ”titt”-funktioner, som kan ge en snabb överblick över förhållandena. Vid problemområden kan vegetation och av olika slag binda jord och har ofta en positiv effekt på erosion och rasrisker.

Underlag: Sveriges geologiska undersökning - SGU, Nationella marktäckedata. Strandskyddsområden. Egna Kartskikt med naturtyper, geologi i anslutning till utpekade och kända områden med erosionsrisk.

Notering: Strandskyddsområden bidrar ofta naturligt med erosionsskyddande effekt, genom strandvegetationen som ofta finns kvar där.

Luftrening

- **T2.4 Natur och grönska särskilt viktiga för partikelfiltrering eller luftgenomströmning, inklusive områden där det saknas (Tillägg)**

Vegetation på rätt plats kan samla och minska mängden partiklar i luften samt bidra till luftgenomströmning. Grönområden av en viss storlek, utformning och sammansättning av vegetation kan ha stor potential för att bidra till en bättre luftkvalitet. Identifiera var de stora kända källorna för partiklar och luftföroreningar finns och kartlägg grönytor i anslutning till dessa. (Stora vägar med mycket trafik exempelvis sådana källor). Dessa grönytor har potential att bidra till förbättrad luftkvalitet. Identifiera även brist på grönytor. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Underlag: Nationella marktäckedata, (vegetation och vägar, industrier) vegetationsinventeringar på plats, Partikelsimuleringar eller mätningar i fält. Vägledning för inledande kartläggning Naturvårdsverket

Reglering av buller

- **T2.5 Natur och grönska särskilt viktiga för bullerminskande effekt, inklusive områden där sådan mark saknas. (Tillägg)**

Med hjälp av vegetation och topografi/markmodulering kan bullernivåerna i staden sänkas. Vegetation på rätt plats och med en viss struktur kan minska buller från de vanligaste källorna som exempelvis trafik, industrier samt installationer som ger så kallat omgivningsbuller. Det är främst vegetationens och de mjuka naturmaterialens absorberande egenskaper som förbättrar ljudmiljön där hårdgjorda ytor reflekterar ljudet. För största möjliga effekt bör vegetationen vara tät och substratet luftigt och ojämnt. Topografin, terrängen, kan också utgöra ett fysiskt skydd mot buller (jämför med bullervallar).

Identifiera var de stora kända källorna till buller och kartlägg grönytor i anslutning till dessa. Dessa grönytor har potential att bidra till förbättrad ljudkvalitet. Identifiera även brist på grönytor. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Underlag: Nationella marktäckedata, (vegetation och vägar, industrier) vegetationsinventeringar på plats, Bullerkarteringar, inventeringar i fält. Akustisk design (Boverket)

Rening och reglering av vatten och skydd mot extremväder

- **B2.1 Områden lämpliga för dagvattenhantering, översvämningsskydd mm, inklusive områden där sådan funktion saknas (Basnivå)**

Våtmarker, grönområden och andra ekosystem fördröjer, lagrar, filtrerar och renar vatten från föroreningar samt förebygger översvämningar och torka. Gör en analys utifrån skyfallskarteringar och identifiera de grönytor som ligger i anslutning till identifierade "problemområden" enligt

skyfallskarteringen. Dessa grönytor har potential att bidra till förbättrad dagvattenhantering och klimatförändringar.

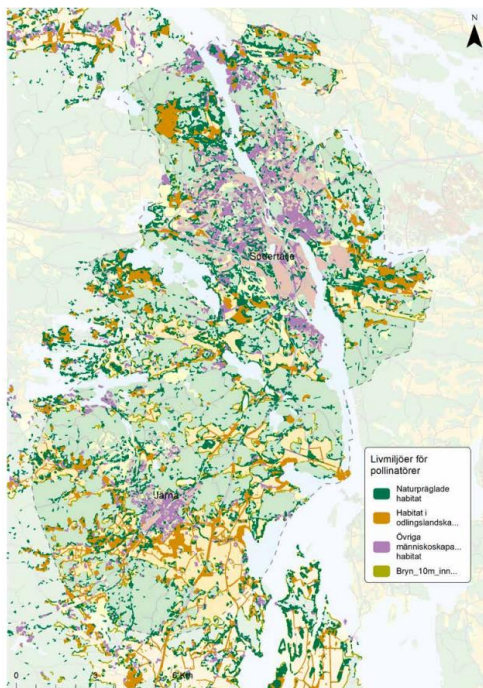
Underlag: topografi, geologi, Hydrologiska samband, avrinningsområden, utströmningsområden, nationella marktäckedata/kartskikt med naturtyper som kan fördröja, filtrera och rena vatten från föroreningar mm.

Pollinering

- **T2.6 Områden med goda pollineringsmöjligheter, inklusive bristområden (Tillägg)**

Kartläggning utifrån naturtyper och vegetationsinventering i fält med fokus på områden med goda förutsättningar för födosöksområden för pollinerande insekter samt samband. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Underlag: Vegetationstyper från Nationella marktäckedata, kartläggningar över ekologiska samband. Inventeringar i fält.

Livsmiljöer för pollinatörer, fördelning av de olika kategorierna av livsmiljöer enligt tabell s. 9.

Södertälje kommun, Livsmiljöer för pollinatörer (från Pollineringsplan) baserad på BIOTOP Stockholm steg 1.

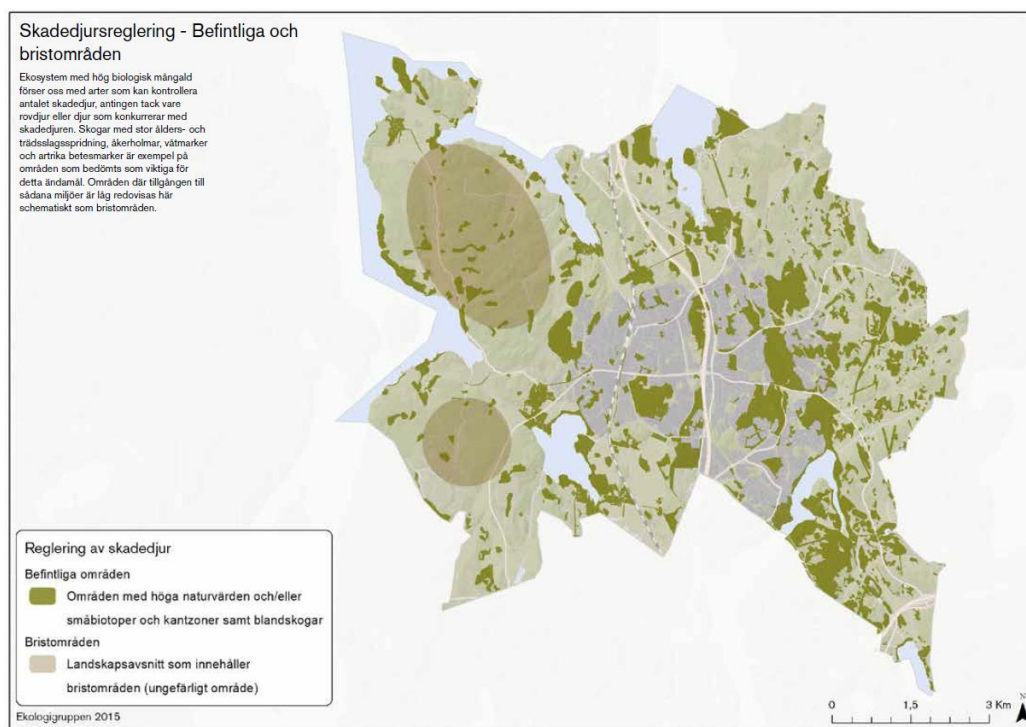
Reglering av skadedjur och skadeväxter

- **T2.7 Naturmiljöer gynnsamma för biologisk skadereglering, inklusive bristområden (Tillägg)**

Kartläggning görs av naturmiljöer som gynnar djur och andra organismer som kan reglera och minska mängden skadedjur, skadeväxter

och sjukdomsbärare. Även bristområden kan kartläggas. Brynzoner har visat sig gynnsamma för att skapa en biologisk mångfald i anslutning till öppna marker och kan vara värda att kartlägga i jordbrukslandskapet om det finns behov och intresse. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Underlag: Nationella marktäckedata (vegetationstyper kopplat till önskvärda skadebekämpare utifrån lokala, regionala och/eller nationella aspekter). Fältinventeringar.

Upplands Väsby:

7.6. Kartläggning inom block 3 – Försörjande ekosystemtjänster

Syftet med kartläggningen är att identifiera mark som är viktiga att säkerställa för mat- och vattenförsörjning samt produktion av viktiga varor och produkter, utifrån lokala, regionala och nationella behov. Tillräckligt med hälsosam mat och rent dricksvatten liksom en balanserad tillgång av råvaror, är en av grundförutsättningarna för vår hälsa och välfärd. Förhållandena är mycket olika i olika delar av landet och behöver därför anpassas utifrån rådande förutsättningar. En nära dialog med Länsstyrelserna underlättar arbetet.

Rekommenderade kartläggningar inom Försörjande blocket

*Det är lämpligt att ta fram ett antal grundkartor som stöd i arbete med kartläggning och analys. Grundkartorna beskrivs under avsnittet om kartläggning av Stödjande ekosystemtjänster, se 7.4.

Kartskikt för BASNIVÅ (B3.x) och TILLÄGG (T3.x)

Se avsnitt 0 nivåer, samt ovan.

Typ av kartskikt	Typ av ekosystemtjänst
B3.1 Produktiv jordbruksmark och naturbetesmarker	<i>Matförsörjning</i>
B3.2 Renbetesområden	<i>Matförsörjning</i>
B3.3 Områden viktig för att säkerställa dricksvattenförsörjningen	<i>Vattenförsörjning</i>
B3.4 Produktiv skogsmark	<i>Råvaror</i>
Typ av kartskikt	Typ av ekosystemtjänst
T3.1 Buffertzoner för att säkerställa rationella brukningsenheter	<i>Matförsörjning</i>
T3.2 Områden viktiga för vattenförsörjning av olika verksamheter	<i>Vattenförsörjning</i>
T3.3 Områden med särskilt produktiv skogsmark för olika råvaror	<i>Råvaror</i>
T3.4 Mark lämplig för energiskog och grot för energiframställning	<i>Energi</i>

Beskrivning för arbete med kartskikten för försörjande ekosystemtjänster:

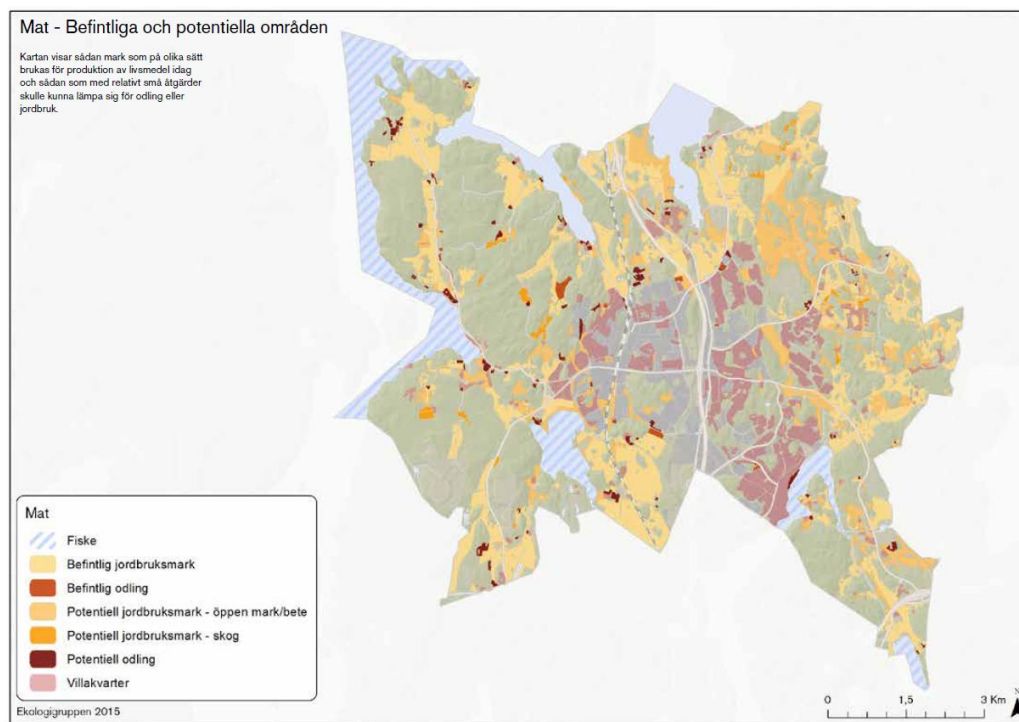
Matförsörjning

- **B3.1 Produktiv jordbruksmark och naturbetesmarker. (Basnivå)**

Detta underlag kan visa på jordbruksmarkens struktur och tillgång till mark (även potentiell jordbruksmark kan kartläggas). Kartläggningen kan användas för att lyfta markens värde för lokal eller regional självförsörjning och vid prioritering av mark för olika intressen, ex. exploatering, infrastrukturplanering, livsmedelsförsörjning eller rekreation. Tillgång till tillräckligt med hälsosam mat är en av grundförutsättningarna för vår hälsa och välfärd.

Underlag: Nationella marktäckedata. Kartläggningen av särskilt produktiv eller värdefull mark görs med fördel i samarbete med Länsstyrelsen och utifrån Jordbruksverkets blockdatabaser. Kontakt med näringen kan tas vid kartläggningen. (Se även Miljöbalken 3 kap 4)

Upplands Väsby: Kartläggning av ekosystemtjänster

- **T3.1 Buffertzoner för att säkerställa rationella brukningsenheter (Tillägg)**

Kartläggning av mark kring gårdar med djurbesättningar som är viktiga för befintlig och framtida verksamhet. Kartläggningen kan bidra till en dialog kring hur en fortsatt aktiv jordbruk kan säkerställas och utvecklas lokalt och regionalt.

Underlag: Nationella marktäckedata. Jordbruksverkets blockdatabaser
Kartläggningen görs med fördel i samarbete Länsstyrelsen. Kontakt med näringen kan tas vid kartläggningen. Se Boverkets Vägledning för planering för och invid djurhållning, 2011.

- **B3.2 Renbetesområden /områden av betydelse för renskötseln.**

Tillräckligt med funktionell mark för renbete under olika årstider behövs för en långsiktigt och hållbar renskötsel, som bidrar till matförsörjning och som kulturbärare.

Underlag: Sametinget – Renbetesområden, renbruksplaner

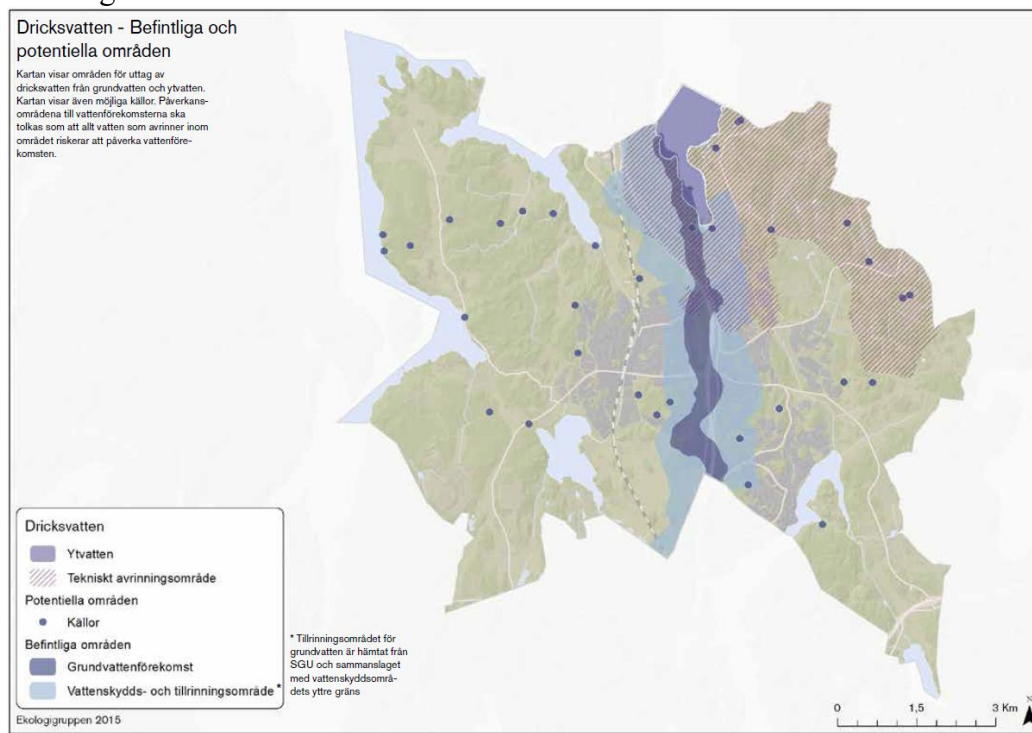
<https://www.sametinget.se/renbruksplan>. Kartläggning görs med fördel i samarbete med Länsstyrelsen.

Vattenförsörjning

- **B3.3 Områden viktig för att säkerställa dricksvattenförsörjningen.**

Kartläggning utgår från beslutat vattenskyddsområde samt identifiering av buffertzoner viktiga för rening och bevarande av vattenkvalitet. Ta med klimataspekten och dess möjliga påverkan på grundvatten, källor och ytvattentäkter utifrån olika scenarier. Tillgång till tillräckligt med rent dricksvatten är en av grundförutsättningarna för vår hälsa och välfärd.

Underlag: Beslutade vattenskyddsområden hos Länsstyrelse eller kommun. Underlag från SMHI och MSB gällande klimatscenarion. Geologi och topografi, kartläggning från dagvattenkartläggning. Kartläggningen görs med fördel i samarbete med Länsstyrelserna och VA-ansvariga.

Uppland Väsby

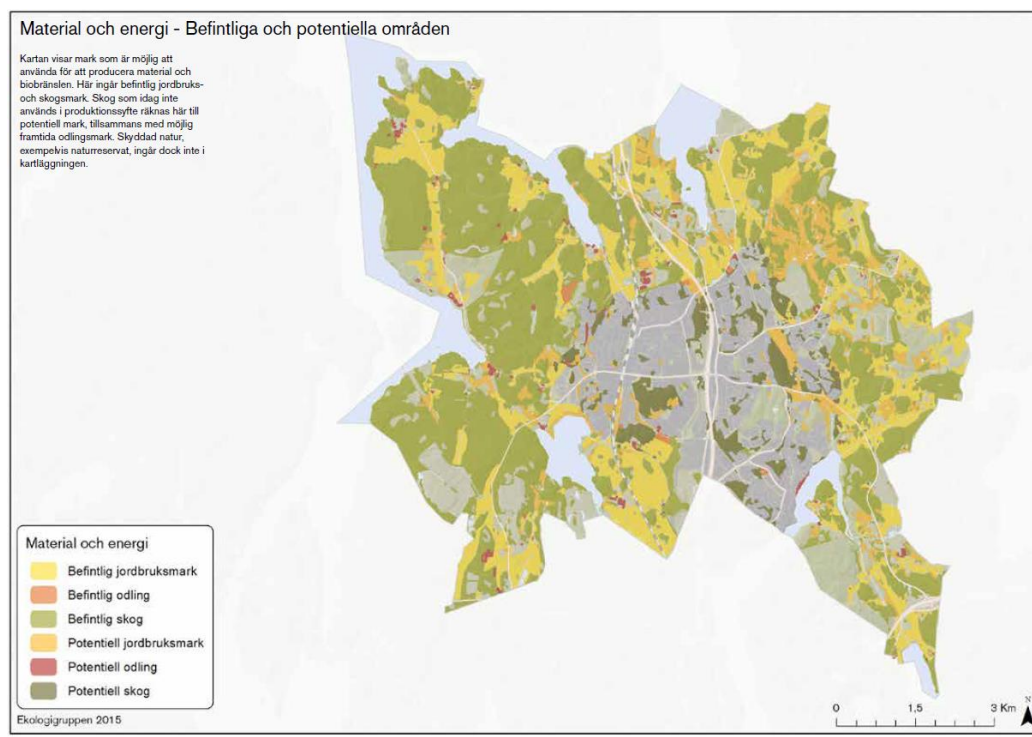
- **T3.2 Områden viktiga för vattenförsörjning av olika verksamheter.** Kartläggning av områden viktiga för vattenförsörjning för exempelvis jordbruk och industrier. Kartläggningen kan bidra till en dialog kring vilka verksamheter som ska säkerställas genom skyddande eller balanserat marknyttjande. Goda förutsättningar för hållbar produktion av mat och råvaror är av betydelse för vår hälsa och välfärd.

Underlag: Beslutade vattenskyddsområden hos Länsstyrelse eller kommun. Underlag från SMHI och MSB gällande klimatscenarion. Geologi och topografi, kartläggning från dagvattenkartläggning. Kartläggningen görs med fördel i samarbete med Länsstyrelserna och VA-ansvariga.

Råvaror

- **B3.4 Produktiv skogsmark.** Kartläggningen identifiera status på produktiviteten (klassning) av skogsmarken som kan vara ett bra underlag vid en dialog kring prioritering av mark för exploatering eller skötsel utifrån rekreations- och upplevelsevärden. Goda förutsättningar för ett hållbart skogsbruk är av betydelse för såväl vår hälsa som välfärd. välfärd

Underlag: Nationella marktäckedata, Geodata Skogsstyrelsen.
Kartläggningen görs med fördel i samarbete med Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen. Kontakt med näringen kan tas vid kartläggningen.

Upplands Väsby:

- **T3.3 Områden med särskilt produktiv skogsmark för olika råvaror**
Kartläggning av skogsmark för olika typer av träråvaror, till exempel kvalitetstimmer, massaved, ädelträ. Kartläggningen kan vara underlag för en dialog om skogsnäringens utveckling lokalt och regionalt. En balanserad tillgång på råvaror är av betydelse för vår välfärd.

Underlag: Nationella marktäckedata, Geodata Skogsstyrelsen.
Kartläggningen görs med fördel i samarbete med Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen samt skogsnäringen.

Notering: Mineraler och metaller klassas inte som ekosystemtjänster. Behov för gruvnäring kommer in i översiktsplanearbetet utifrån lokala exploateringsbehov.

Energi

- **T3.4 Mark lämplig för energiskog och grot för energiframställning.**

Kartläggningen kan vara underlag för en dialog om skogsnäringens utveckling lokalt och regionalt och eventuell konflikt med intentionerna för jordbruksmark eller kulturella ekosystemtjänster som rekreationsvärden, landskapsvärden eller grönt kulturarv.

Underlag: Nationella marktäckedata, Geodata Skogsstyrelsen.
Kartläggningen görs med fördel i samarbete med Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen samt skogsnäringen.

Notering: vindkraft och vattenkraft klassas inte som ekosystemtjänster. Markbehov för dessa verksamheter kommer in i Översiktsplanen via vindkraftsplaner, riksintressen för vindbruk mm.

7.7. Kartläggning inom block 4 – Kulturella ekosystemtjänster

Syftet med kartläggningen är att identifiera områden som är viktiga att säkerställa som en resurs för god mental hälsa, fysisk aktivitet, undervisning och naturpedagogik, naturupplevelser, friluftsliv, kulturella upplevelser och sammanhang. Kulturella tjänster är alla typer av immateriella funktioner som naturen tillhandahåller. Det kan handla om såväl friluftsupplevelser, det gröna kulturarvet som grönstrukturens gestaltande och rumsskapande funktioner.

Rekommenderade kartläggningar inom Stödjande blocket

*Det är lämpligt att ta fram ett antal grundkartor som stöd i arbete med kartläggning och analys. Grundkartorna beskrivs under avsnittet om kartläggning av Stödjande ekosystemtjänster, se 7.4.

Kartskikt för BASNIVÅ (B4.x) och TILLÄGG (T4.x)

Se avsnitt 0 nivåer, samt ovan.

Typ av kartskikt	Typ av ekosystemtjänst
<i>B1.1 Samtliga grönytor och grönområden i kommunen</i>	<i>(Grundkartor)</i>
<i>B1.2 Naturtyper/vegetationstyper</i>	<i>(Grundkartor)</i>
<i>B1.3 Markägarförhållanden</i>	<i>(Grundkartor)</i>
B4.1 Naturmiljöer som främjar olika typer av rekreation	<i>(Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande, Social interaktion, Kunskap och inspiration)</i>
B4.2 Gröna kulturhistoriska miljöer och fornlämningar	<i>(Kulturarv och identitet, Mentalt välbefinnande)</i>
Typ av kartskikt	Typ av ekosystemtjänst
T4.1 Miljöer som främjar olika typer av rekreation i tätort	<i>(Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande, Social interaktion, Kunskap och inspiration)</i>

T4.2 En brist på tillgång till naturmiljöer för rekreation	(Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande, Social interaktion, Kunskap och inspiration)
T4.3 Tillgänglighet i och till naturområden	(Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande, Social interaktion, Kunskap och inspiration)
T4.4 Skol- och förskolemiljöer	(Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande, Social interaktion, Kunskap och inspiration)
T4.5 Tysta områden	(Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande)
T4.6 Landskapskaraktärer	(Kulturarv och identitet, Mentalt välbefinnande)
T4.6 Grönstrukturens arkitektoniska uttryck	(Kulturarv och identitet, Mentalt välbefinnande)

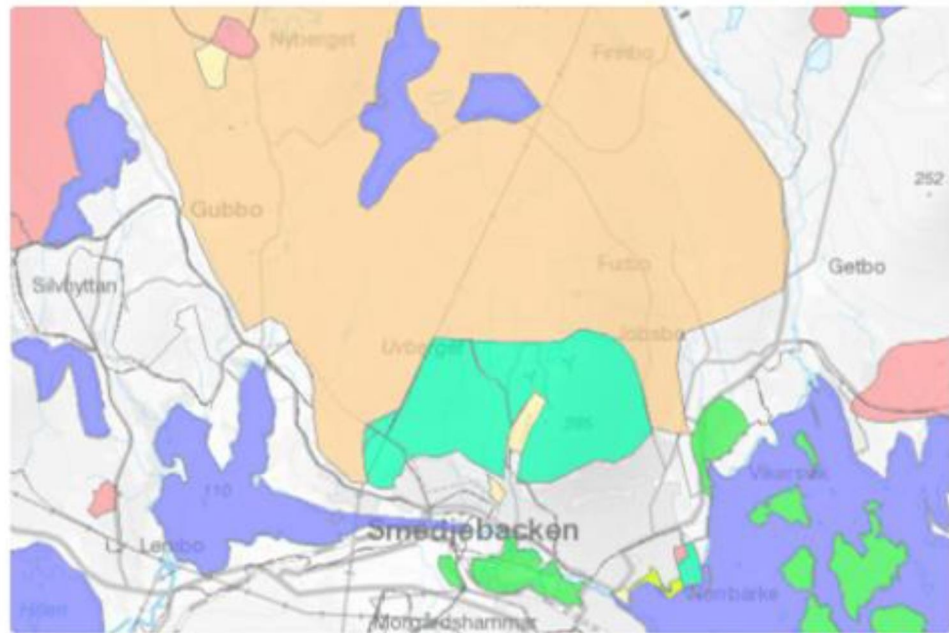
Beskrivning för arbete med kartskikten för kulturella ekosystemtjänster:

Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande, Social interaktion, Kunskap och inspiration,

- **B4.1 Naturmiljöer som främjar olika typer av rekreation (Basnivå).** Kartläggning av naturmiljöer som främjar folkhälso- och friluftsvärden samt naturpedagogik. Kartläggningen ger en bild av vilka områden som är värdefulla för olika typer av rekreation och naturkunskap (som kan bidra till förståelse för ekosystemens samband och betydelse för människan). Även olika friluftsanläggningar som stigar, badplatser utsiktspunkter och parkeringar kan markeras.
Underlag: Genomförd kartläggning utifrån Vägledning för kartläggning av friluftsvärden (Naturvårdsverket). Anläggningar från grundkartor/primärkartor eller kommunens register.

Notering: Riksintresse för friluftsliv hanteras i Översiktsplanarbetet

EXEMPEL Smedjebackens kommun

- **T4.1 Miljöer som främjar olika typer av rekreation i tätort (Tillägg)**

Kartläggning av miljöer som främjar folkhälso- och friluftsvärden samt naturpedagogik i tätort. För att få en mer detaljerad kartläggningen av rekreativvärden och olika anläggningar, kan kartläggningen av friluftsvärden kompletteras med någon form av sociotopskartering

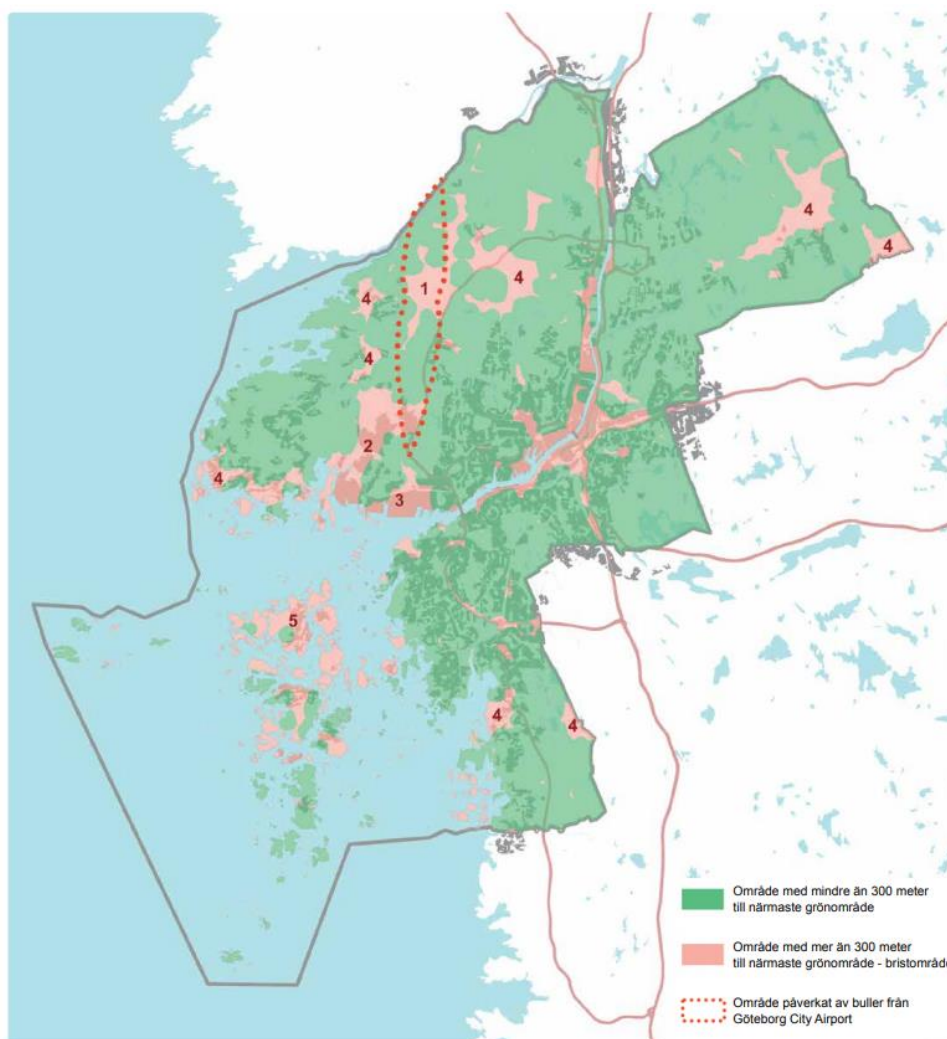
Underlag: Genomförda inventeringar, observationer och intervjuer/enkäter

tillgången/tillgängligheten till grönområden till olika arenor/målgrupper ("utsatta områden", skola, äldreboenden etc.)?

- **T4.2 En brist på tillgång till naturmiljöer för rekreation (Tillägg).**

Kartläggning av brist på naturmiljöer som främjar olika typer av folkhälso- och friluftsvärden samt naturpedagogik. Kartläggningen kan göras utifrån en analys av brist på någon typ av naturmiljö som främjar dessa värden. En bedömd brist på tillgång till naturmiljöer kan också baseras på för långa avstånd mellan bostäder och naturområde eller identifierade av barriärer som hindrar tillgång till grönområdena/naturmiljön.

Underlag: Klassningen i Vägledningen för kartläggning av friluftsvärden och genomförd kartläggning B4.1. Grundkartor med naturtyper, markägarförhållanden och för mätning av avstånd, identifiering av barriärer som exempelvis vägar och järnvägar.

Bristanalys bostadsnära park- och naturområden

Kartan redovisar brist (rosa) samt tillgång (grön) på bostadsnära park eller naturområde. Som urval för att få fram bristanalysen har större vägar, stora nivåskillnader och vattendrag räknats som barriärer.

Exempel från Göteborgs stad

- **T4.3 Tillgänglighet i och till naturområden (Tillägg)**

Kartläggning kan utgå ifrån en inventering av tillgänglighet inom ett grönområde/naturområde, men också kopplingarna till området. Eventuella barriärer tillgängligheten till naturområdet.

Underlag: Hänvisning till vägledning [Tillgängliga natur- och kulturområden - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](#)

- **T4.4 Skol- och förskolemiljöer (Tillägg)**

Kartläggning av gårdarnas lekvärden, kvalitet och funktion för fysisk aktivitet, social interaktion, psykisk hälsa och pedagogik.

Underlag: Vägledning Gör plats för barn och unga!

Ev. även närhet till naturområden? (Enligt Naturvårdsverkets årliga kommunundersökning är det tre av fyra kommuner (75 procent) som anger att merparten skolor (>50 procent) i kommunen har tillgång till säkerställd natur inom 300 meter med syftet att

kunna användas under skoltid. Det betyder att 25% saknar natur för mer 50% av skolorna, och det kan vara många elever). Basnivå?

Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande,

- **T4.5 Tysta områden (Tillägg)**

Kartläggningen kan göras utifrån en beräknad eller uppmätt bullernivå. Kartläggningen kan också utgå från upplevt buller. Underlaget tas då fram via enkäter eller intervjuer. Ett område kan i vissa fall upplevas som rofyllt trots en del bakgrundbuller, och därmed ändå ha ett värde för hälsa och välbefinnande.

Underlaget kring tysta områden är relevant vid exempelvis planering av en ny väg eller verksamhet, som kan påverka kommande ljudnivåer.

Underlag: Som utgångspunkt för kartläggning av tyst eller upplevd god ljudmiljö kan följande vägledningar vara till hjälp.

För urbana miljöer se: [Skapa goda ljudmiljöer \(stockholm.se\)](http://Skapa goda ljudmiljöer (stockholm.se) SKR) SKR

För mer naturliga miljöer: God ljudmiljö 5709

Riktlinjer för specifika bullerkällor, ex industri och flygbuller se Naturvårdverkets hemsida

Kommentar: I kartläggning i B4.1 ingår kriteriet avseende att värdera ljudmiljön i området. Med god ljudmiljö menas en bullerfri miljö där naturliga ljud dominerar, frånvaro av civilisationsljud.

Kulturarv och identitet Mentalt välbefinnande

- **B4.2 Gröna kulturhistoriska miljöer och fornlämningar (Basnivå))**

Kartläggning av områden som erbjuder miljöer med grönska och natur kopplat till historiska skeenden, bruksmetoder och den lokala identiteten som en del av kulturarvet. Miljöerna bidrar med upplevelsevärden. Alléer, historiska parker, landskapskaraktärer ger ett tidsdjup och identitet och förståelse för sin omgivning och sammanhang.

Omfattningen av kartläggningen beslutas utifrån tillgång på underlag och kommunens resurser och mål. Information om fornlämningar i naturmiljö finns tillgängligt över hela landet och är lämpligt att kartlägga under basnivån.

Underlag: kulturmiljöinventeringar, egna kartläggningar, Riksantikvariatets fornsök, lokala museer, hembygdsgräddor. Biologiskt kulturarv på RAÄ, (exempel Vallentunas kulturmiljöwebb. Hitta din plats historia - Vallentuna kommun)

Notering: Riksintresse för kulturmiljö hanteras i Översiktsplanarbetet, men kan vara en ingång för att finna underlag till kartläggningarna av gröna kulturmiljöer.

Kommentar: Flera av kriterierna i B4.1 om kartering av friluftslivet fångar upp även dessa intressen och värden, till exempel upplevelsekvantiteter, symbolvärden.

Kulturarv och identitet Mentalt välbefinnande

T4.5 Landskapskaraktärer landskapskaraktärer som ger ett tidsdjup, identitet och förståelse för sammanhang (T)

Underlag: Inventering och kartläggning enligt metoden ILKA (integrerad landskapskaraktärsanalys (Trafikverket - Landskapet är arenan - Integrerad landskapskaraktärsanalys, en metodbeskrivning
<https://trafikverket.ineko.se/se/landskapet-%C3%A4r-arenan-integrerad-landskapskarakt%C3%A4rsanalys-en-metodbeskrivning>

- **T4.6 Grönstrukturens arkitektoniska uttryck**

Alléer, häckar, mindre grönytor i bebyggelsen som är väsentliga för bebyggelsestrukturens karaktär mm

Utvecklas

7.8. Illustrera och sammanställ kartläggningarna i läsbart format.

Presentera kartläggningarna (de digitala skikten) gärna i form av kartor, tabeller, diagram eller andra illustrationer som är lättare att ta till sig vid information och dialog inom grönplanarbetet. Eventuellt kan kartläggningarna i de olika blocken sammanställas till underrapporter. Exempel Kristianstad och Vaggeryds kommun?

Kartläggningarna är också underlag till tematiska kartor och strukturbilder som tas fram inom grönplanen (se avsnitt 4) och är användbara inom strategiarbeten.

Kartläggningarna kan i sig själva också vara ett underlag för andra strategiska program i kommunen, exempelvis naturvårdsprogram, klimatanpassningsprogram, friluftsprogram mm.

7.9. Länkar till användbara kartläggningsmetoder och databaser

Det finns en hel del tillgänglig information och vägledning kring metoder för kartläggning av ekosystemtjänster i planeringen. Det finns också en mängd olika databaser med digitala geodata och analyser som det är lätt att ta del av vid kartläggningarna. Här nedan har vi samlat några exempel på användbara länkar till vägledning och öppna data.

Länkar till exempel på användbar information och vägledning:

Kompletteras med länkar till relevanta vägledningar och metoder

Länkar till exempel på användbara databaser:

Kompletteras med länkar till relevanta ”tittskåp” och databaser

[Exempel-underlag.pdf \(naturvardsverket.se\)](#) , både underlag om fysiska förutsättningar och människors behov

[Samla in underlag - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](#)

Kommentar Lst sthlm: Här skulle det vara mycket värdefullt med en nationell standard för databaser för att samla kort info om alla analyser/modelleringar som ex NVIer eller ekologiska spridningsanalyser som görs lokalt, kommunalt och mellankommunalt. Stockholms läns kommuner efterfrågar en gemensam regional databas som med fördel skulle kunna vara nationell.

viktigt att ha klart för sig hur underlagen är framtagna och vad de är lämpliga att använda till (skala, felmarginaler etc).

8. BILAGA 2 - SAMMANSTÄLLNING AV TEMAKARTOR OCH STRUKTURBILDER

Under utveckling.

Planeras för en fördjupad arbetsgrupp,

Utveckla beskrivning, metoder, underlag

Bevarande av den biologiska mångfalden (Basnivå).

- skyddsvärda eller särskilt skyddsvärda naturområden och strukturer utifrån biologisk mångfald och ekologiska samband/ekologisk konnektivitet (lokalt, regionalt och nationellt skyddsvärda naturtyper och arter, viktiga samband att värna om mm). (B) (Analys kartsiktigt B1.4 och B1.5)
- Brister på naturtyper/arter. Bristande samband (konnektivitet) eller för små enheter i landskapet och samband mellan grönområden som skulle behöva stärkas utifrån biologisk mångfald. (TB) (Analys av B 1.4, B15, B1.2)

Tilläggsnivå:

- Brister på eller hot mot naturtyper/arter. Bristande samband (konnektivitet) eller för små enheter i landskapet och samband mellan grönområden som skulle behöva stärkas utifrån biologisk mångfald. Företeelser som påverkar biologisk mångfald negativt, tex kända områden med invasiva arter. (T) (Analys av B 1.4, B15, B1.2, T1.1, T1.2, T1.3)

- Områden särskilt viktiga för goda pollineringsmöjligheter, inklusive bristområden och brister i sammanhängande miljöer. (T) (exempelbild Södertälje pollineringsplan) (Analys B1.2, B1.5, T.1, T1.3)
- Områden särskilt viktiga för att gynnar växter och djur som främjar skadereglering, inklusive bristområden och brister i sammanhängande miljöer. (T) (Analys B1.2, B1.4, B1.5, T.1, T1.3)

Klimatanpassning (Basnivå)

- Områden särskilt viktiga för dagvattenhantering, inklusive bristområden (B). (analys av B1.2, B1.6, B2.1)

Tilläggsnivå:

- Områden viktiga för att motverka värmeöar, främja jämnt klimat och vindskydd i utsatta lägen, inklusive bristområden. (T) kan även presenteras under hälsa och välbefinnande. (analys B1.1, B1.2, T2.1)

Människors hälsa och välbefinnande (Basnivå)

- Områden med natur- och kulturmiljöer som främja olika typer av rekreationsvärden, bidra till förståelse för ekosystemens samband och dess betydelse för människan, (B) (Analys B4.1, B4.2)
- Områden viktiga för att säkerställa historiska miljöer, gröna miljöer med betydelse för bebyggelsestrukturens karaktär och objekt med lokal identiteten eller särskilt historiskt värde utifrån såväl ett lokalt, regionalt som nationellt perspektiv (B) (Analys B4.1, B4.2)
- Områden viktiga för att säkerställa lokal, regional och nationell mat-, dricksvatten- och råvaruförsörjning (B) (analys B1.2, B3.1, B3.2, B3.3, B3.4).

Tilläggsnivå:

- Tillgång och brist på områden med natur- och kulturmiljöer för att främja olika typer av folkhälso- och friluftsvärden, bidra till förståelse för ekosystemens samband och dess betydelse för människan (T) (Analys B4.1, B4.2, T4.2, T4.3, T4.4, T4.5)
- Tillgång och brist på områden natur- och kulturmiljöer inom tätorten som främja olika typer av rekreationsvärden, bidra till förståelse för ekosystemens samband och dess betydelse för människan liksom områden med brist på dessa (T) (Analys B4.1, B4.2, T4.1, T4.2, T4.3, T4.4, T4.5)
- Framträdande landskapskaraktärer att värna och utveckla (T) (Analys B4.1, B4.2, T4.6)
- Områden med betydelse för god ljudmiljö liksom tysta områden, inklusive bristområden. (T) (B1.2, T4.5)

- Områden med betydelse för god luftkvalitet (T) (B1.2, T2.4)
- Områden viktiga för att motverka värmeöar, främja jämnt klimat och vindskydd i utsatta lägen, inklusive bristområden. (T) kan även presenteras under klimatanpassning. (analys B1.1, B1.2, T2.1)

Kluster av kartlagda värden (Basnivå)

- Områden med flera ekosystemtjänster, där områden som inhyser flera värden på samma yta, kan visa på ett högre värde i sig. Områden med inga eller få ekosystemtjänster, kan visa på områden som kan utvecklas genom åtgärdsprogram (B) (särskilt bra till ÖP, exempelbild Upplands Väsby avsnitt 9?). (analys kartskikt från samtliga Block)

torsdag 2021-04-22 11:23

Inkommande mail

Till: kommunstyrelsen@sundbyberg.se; regionen@regionvasterbotten.se; kommun@lidkoping.se; lunds.kommun@lund.se; info@region.sormland.se; nacka.kommun@nacka.se; stadshuset@ronneby.se; goteborg@goteborg.se; region@skane.se; sundsvalls.kommun@sundsvall.se; infomaster@vaggeryd.se; upplands.vasby.kommun@upplandsvasby.se; sodertalje.kommun@sodertalje.se; kommun@orebro.se; umea.kommun@umea.se; lulea.kommun@lulea.se; helsingborg@helsingborg.se; kommun@kristianstad.se; kommun@lerum.se; kommun@ostersund.se; kommunstyrelse@jonkoping.se; registrator.rlk@sll.se; Lansstyrelser@boverket.se;

Från: Ulrika.Akerlund@boverket.se

Skickat: 2021-04-22:11:23

Bilagor: Vägledning för grönplan_Att göra en Grönplan_PDF_STORYMAPP_210422.pdf;Missiv Vägledning om grönplanering.pdf;Vägledning_gronplanering_webbtexter_210422.pdf;

Vägledning för grönplanering – Boverkets och Naturvårdsverkets förslag för synpunkter

Hej!

Härmed översänds ett förslag till Boverkets och Naturvårdsverkets vägledning för grönplanering. Syftet med detta utskick är kvalitetsgranskning och att få in synpunkter på vägledningens användbarhet och relevans samt samla goda exempel. Materialet skickas ut till kommunerna som ingår i vägledningens referensgrupp, samverkansgrupp (myndigheter och SKR), alla länsstyrelser samt ett antal regioner (Skåne, Stockholm, Sörmland). För att vi ska kunna fånga in grönplaneringens komplexitet och olika aspekter ser vi gärna att ni samlar in synpunkter från flera delar av er organisation.

Bakgrund

Boverket och Naturvårdsverket arbetar tillsammans med att ta fram en vägledning för grönplanering. Arbetet bedrivs som en samverkansåtgärd inom Rådet för hållbara städer. Målet med projektet är att ta fram en konkret och användarvänlig vägledning om som kan användas i planering, byggande, förvaltning och utveckling av befintlig grönstruktur.

Om materialet

Vägledningen består av två dokument som har lite olika format på grund av hur vi tänker publicera dem:

- Vägledning för grönplanering – ett manus till webbtexter på PBL Kunskapsbanken, argument, lagstiftning, mål, utmaningar.
- Vägledning att ta fram en grönplan – ett manus till en pdf/storymap som beskriver process med konkreta arbetssätt och ställningstaganden kopplade till framtagandet av en grönplan.

Det här vill vi gärna ha synpunkter på:

- Vägledningen som helhet (båda dokumenten) – är det något som saknas för att kunna arbeta med vägledningen? Perspektiv som saknas eller behöver förstärkas?
- Begrepp i texten som behöver förklaras?
- Struktur och läsbarhet. Är det lätt att hitta det man söker?

Vi skulle också behöva er hjälp med:

- Korta beskrivningar av goda exempel på kartläggningar, dialog, grönplaner som kommuner

har gjort med kort motivering och beskrivning.

- Länkar till fördjupningar – rapporter, webbplatser, kunskapsunderlag, planeringsunderlag

Vi önskar få in era synpunkter **senast fredagen den 4 juni**.

Skicka era svar till både Boverket och Naturvårdsverket till:

ulrika.akerlund@boverket.se och nicole.lindsjo@naturvardsverket.se

Med vänlig hälsning

Ulrika Åkerlund, projektledare Boverket

Nicole Lindsjö, projektledare Naturvårdsverket

Att ta fram en grönplan (manus till PDF/storymapp)

Innehåll

1.	INLEDNING.....	3
1.1.	Läsanvisning - att ta fram en grönplan.....	3
1.2.	Grönplanens innehåll.....	3
1.3.	Övergripande arbetsmoment för framtagandet av grönplanen.....	4
2.	PLANERA OCH ORGANISERA.....	5
2.1.	Gör en förstudie.....	5
2.2.	Fatta beslut om genomförandet av en grönplan.....	6
2.3.	Etablera organisation och arbetsformer.....	6
	Skapa en arbetsorganisation med bred förankring.....	7
	Identifiera aktörer och målgrupper.....	7
	Dialog och kommunikation.....	10
	Planera för kunskapshöjande aktiviteter.....	11
	Identifiera utmaningar.....	12
2.4.	Inventera befintliga underlag och öppna källor.....	13
	Nationella underlag.....	13
	Regionala underlag.....	14
2.5.	Använd digitala underlag - ger stora möjligheter i fysisk planering....	14
2.6.	Gör ett urval av kartläggningar, temakartor och strukturbilder.....	14
	Välj nivå på kartläggningar.....	14
	Välj skalor för kartläggningarna.....	15
	Välj temakartor och strukturbilder.....	15
	Tänk tidigt i kartor och hur de kan presenteras.....	16
2.7.	Inventera behov av ytterligare inventeringar/utredningar.....	17
3.	KARTLÄGG OCH ANALYSERA.....	17
3.1.	Ta avstamp i inventerade underlag.....	18
3.2.	Gör kartläggningar utifrån ekosystemtjänster.....	18
	Kartlägg utifrån ekosystemtjänster som en naturlig integrering i planarbete.....	18
	Kartlägg både värden och potential.....	19
	Kartlägg i block utifrån de fyra kategorierna av ekosystemtjänster... 	20
3.3.	Börja arbeta med kartläggningarna.....	21
4.	TA FRAM TEMAKARTOR OCH STRUKTURBILDER.....	23
4.1.	Temakartor.....	25
4.2.	Strukturbilder.....	27

5. FORMULERA STRATEGIER, ÅTGÄRDER OCH INDIKATORER FÖR UPPFÖLJNING	29
5.1. Arbeta fram en strategi	29
5.2. Arbeta fram en handlingsplan med budget och ansvar	30
5.3. Hur framgångsrik är grönplaneringen?	30
5.4. Planera för ajourhållning av underlagen i Grönplanen	32
5.5. Sammanställ Grönplanen	33
6. ANTA PLANEN.....	33
6.1. Beslutande instans	34
6.2. Samråd inför beslut	34
6.3. Beredning inför beslut och beslutsunderlag	34
6.4. Kommunikation av beslutet.....	34
7. BILAGA 1 - KARTLÄGGNING	36
7.1. Kartläggningsnivåer	36
7.2. Lista över kartläggningar.....	36
7.3. Grundkartor	37
7.4. Kartläggning inom block 1 – Biologisk mångfald och Stödjande ekosystemtjänster	39
7.5. Kartläggning inom block 2 – Reglerande ekosystemtjänster.....	46
7.6. Kartläggning inom block 3 – Försörjande ekosystemtjänster	51
7.7. Kartläggning inom block 4 – Kulturella ekosystemtjänster.....	56
7.8. Illustrera och sammanställ kartläggningarna i läsbart format.	61
7.9. Länkar till användbara kartläggningsmetoder och databaser	61
8. BILAGA 2 - SAMMANSTÄLLNING AV TEMAKARTOR OCH STRUKTURBILDER	62

1. INLEDNING

Grönplanen är ett strategiskt dokument som beskriver hur kommunen och andra aktörer ska bevara och utveckla bebyggelse, natur och landskap för att främja biologisk mångfald, klimatanpassning och människors hälsa. Vägledningen har tagits fram gemensamt av Boverket och Naturvårdsverket i samverkan med Folkhälsomyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Myndigheten för delaktighet, Vinnova, Sveriges Kommuner och Regioner, Länsstyrelsen, Tankesmedjan Movium vid SLU, Kristianstad kommun samt i samarbete med en referensgrupp av ett 20-tal kommuner.

1.1. Läsanvisning - att ta fram en grönplan

Denna del av vägledningen om grönplanering vänder sig till dig som ska arbeta med att ta fram en grönplan. På följande sidor presenteras processer med konkreta arbetsmoment, arbetssätt och ställningstaganden kopplande till framtagandet av handlingen. De olika momenten presenteras under olika avsnitt i vägledning med hänvisningar inom parantes. För mer fördjupade resonemang och argument kring grönplanering hänvisas till information upplagd på Boverkets och Naturvårdsverkets webbplatser. Hänvisningar till aktuella delar på webbplatserna finns angivna under respektive avsnitt i detta dokument.

1.2. Grönplanens innehåll

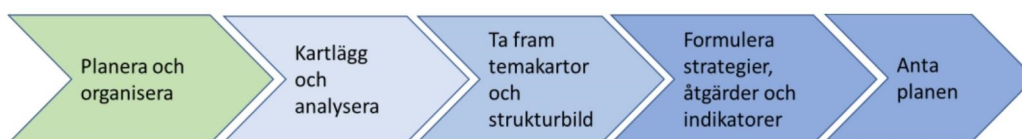
Grönplaner kan se olika ut och ha olika benämningar utifrån kommunala styrmodeller, lokala behov och målsättningar, lokala aktörer med mera. Inför framtagandet av en grönplan är det viktigt att tidigt tänka igenom vilken typ av grönplan kommunen behöver, hur förutsättningarna ser ut och i vilka sammanhang den ska användas. Det arbete som görs kan sammanfattas och dokumenteras i någon form av slutlig handling – en form av grönplan. Grönplanen kan vara ett stort dokument med flera olika avsnitt, ett mindre dokument med flera underliggande rapporter, eller kanske helt webbaserat som exempelvis en storymap. En handlings- och åtgärdsplan kan integreras i grönplanens huvuddokument eller också utformas som en separat handling. Slutresultatet är ofta ett viktigt underlag i kommunens översiktsplanarbete.

Oavsett grönplanens omfattning, är en grundstruktur med följande innehåll användbar och med beskrivning / redovisning av:

- Vad en grönplan är, dess status (vem som beslutat den) samt grönplanens roll i den fysiska planeringen och grönskans betydelse för hållbart samhällsbyggande.
- Grönplanens relation till övriga kommunala dokument och hur planen ska användas i kommunens fysiska planering. Redogör för planens avgränsningar (både innehåll och geografiskt) [[länk WEB](#)]
- Organisation och arbetssätt för grönplanens framtagande och fortsatt organisation för grönplanefrågor (se avsnitt 2)

- Befintliga mål och riktlinjer som planen utgår ifrån - nationella, regionala, lokala samt relevant lagstiftning (se hemsidor [länk] och avsnitt 2)
- Urval av temakartor och strukturanalyser inklusive bristanalyser som kan vara underlag till fortsatta strategier och underlag till exempelvis översiktsplanen. (se avsnitt 3 och 4)
- Urval av riktlinjer för grönplanearbete i kommunens fysiska planering (utifrån forskning, ambitioner och lokala förutsättningar från karteringar och analyser) (se avsnitt 5)
- Grönplanens mål, strategier och handlingsplan för att nå önskad utveckling (utgår ifrån antagna mål, eventuella föreslagna kompletterande mål, analyser, strukturbilder och riktlinjer) (se avsnitt 5)
- Kostnadsberäkningar för insatser kopplat till handlingsplanen (se avsnitt 5)
- Organisation och ansvar för genomförande, uppföljning (indikatorer) och ajourhållning av underlag. (se avsnitt 5)
- Relevanta delar av underlaget för politiskt beslut (se avsnitt 6)

1.3. Övergripande arbetsmoment för framtagandet av grönplanen

I vägledningens olika kapitel kommer olika arbetsmomenten och arbetsätt att beskrivas:

PLANERA OCH ORGANISERA, inleder vägledningen med en beskrivning av arbetsätt där förutsättningarna för grönplanearbetet synliggörs, underlag för beslut tas fram liksom förslag till arbetsorganisation. I kapitlet beskrivs också hur olika aktörer kan involveras i arbetets olika skeden och slutligen hur ett urval av kartläggningar och strukturbilder kan göras som underlag för kommande strategier och åtgärdsförslag.

KARTLÄGGA OCH ANALYSERA, handlar översiktligt om vad som är bra att tänka på när det är dags att kartlägga, för att få bra underlag för kommande beslut. Vägledningen förespråkar en kartläggning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster, då det är ett bra sätt att naturligt integrera begreppen i planeringsarbetet och att det ger en bra överblick över de värden som finns i landskapet och som grönstrukturen kan bidra med.

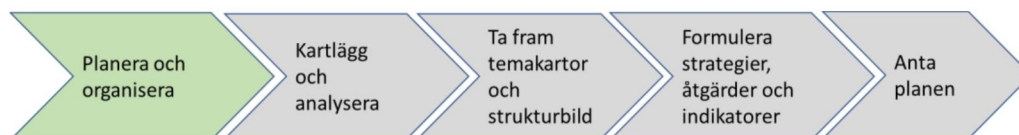
TA FRAM TEMAKARTOR OCH STRUKTURBILDER. Här beskrivs hur kartläggningarna kan sammanfattas i användbara kartor och strukturbilder och ligga till grund för kommande strategier och åtgärdsprogram.

FORMULERA STRATEGIER, ÅTGÄRDER OCH INDIKATORER, här ges vägledning kring arbetet med att formulera strategier utifrån de underlag som tagits fram och de mål och lokala ambitioner som finns i kommunen. Åtgärder kan formuleras som riktlinjer och aktiviteter. Indikatorer är viktiga för att kunna följa upp arbetet. I kapitlet finns förslag på olika indikatorer som kan vara användbara.

ANTA PLANEN, kapitlet handlar om de olika stegen inför att anta planen. Bland annat beredningen inför beslut, samrådet och kommunikation.

BILAGOR: KARTLÄGGNING och SAMMANSTÄLLNING AV TEMAKARTOR OCH STRUKTURBILDER är utformade för att ge mer detaljerade instruktioner om arbetsätt, teknik och metoder för kartläggningar och sammanställning av kartor och strukturbilder. De här kapitlen kan vara ett stöd i samband med att själva kartläggningsarbetet genomförs.

2. PLANERA OCH ORGANISERA

För ett effektivt arbete med grönplanen är det värdefullt att tidigt få en bild av förutsättningarna för arbetet, skapa en bra organisation och arbetsätt. Det är också bra att tänka igenom vilka beslut som behövs för att arbetet ska vara förankrat inom kommunen. I detta avsnitt beskrivs exempel och förslag på arbetets upplägg.

2.1. Gör en förstudie

Syftet med en förstudie är att få en bild av förutsättningarna för grönplanearbetet. Vad finns det för förutsättningar gällande ambition, kompetenser eller tekniska möjligheter på förvaltningsnivå och politisk nivå i kommunen? En förstudie är inte alltid nödvändig, men kan vara ett bra stöd inför beslut om en ny grönplan eller revidering av befintlig. Finns redan en grönplan är det ett bra tillfälle att se över eventuella behov av uppdatering då nya förutsättningar kan ha tillkommit.

TIPS!

Förstudien kan användas som underlag för ansökan om finansiellt stöd för genomförandet av planen, exempelvis för att söka LONA-bidrag (Lokala naturvårdssatsning, som söks via Länsstyrelserna).

Följande delar kan vara värdefulla att reda ut i en förstudie:

- Identifiera vilka nationella mål och vilken lagstiftning som finns som *argument och stöd* för arbete med grönplanering. [[länk WEB](#)]

- Titta på olika exempel på grönplaner från olika kommuner, utgå utifrån en förebild som passar kommunen. Exempel på några grönplaner finns på Boverkets PBL kunskapsbanken - allmänt om PBL. (<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/ekosystemtjanster/verktyg/gronplan/exempel/>)
- Se över befintligt kartunderlag och inventeringar på kommunen och säkerställ att det finns förutsättningar för en digital karthantering i arbetet med grönplanen (avsnitt 2.4).
- Tänk igenom grönplanens status och funktion. Vilken instans i kommunen ska ta beslut om grönplanen, vilken funktion ska grönplanen ha i kommunens fysiska planeringsarbete? [länk WEB]
- Identifiera relevanta mål, lokala program och beslut som finns som utgångspunkt och riktlinjer för arbetet med grönplanen. Vad finns det för lokalpolitiska ambitioner för arbetet med grönplanering och att skydda och utveckla grönstruktur och gröna värden?
- Gör en övergripande bedömning av möjlig organisation, budget och tidplan för arbetet med grönplanen. (se avsnitt 2.3)

2.2. Fatta beslut om genomförandet av en grönplan

Med utgångspunkt i förstudien kan ett beslutsunderlag för arbetet med grönplanen tas fram för politisk förankring och beslut. Kanske behöver beslutet föregås av ett enklare information/utbildning om grönplaneringens roll för hållbar samhällsplanering, så att det finns en gemensam bild och förväntningar på arbetet med grönplanen och dess resultat?

Kommande arbete med grönplanen underlättas om det tydligt framgår i beslutet hur arbetet ska genomföras, av vem och hur det ska finansieras. Det är också en fördel att klargöra hur arbetet förhåller sig till befintliga mål och strategier i kommunen, och om det finns andra riktlinjer att förhålla sig till i arbetet. Dock kan det vara bra att ha beredskap för att nya mål och riktlinjer kan behöva tillkomma under arbetets gång. Följande delar kan ingå i beslutsunderlaget:

- Kort beskrivning av grönplanens roll i hållbar samhällsplanering
- Övergripande mål (globala, nationella, lokala) och andra riktlinjer för arbetet med grönplanen.
- Planens status och beslutandeinstans
- Övergripande organisation och arbetssätt
- Budget
- Tidplan

2.3. Etablera organisation och arbetsformer

När kommunen fattat beslut om att ta fram en grönplan, behöver en bra arbetsorganisation och arbetsformer skapas för genomförandet. I arbetet ingår att tydligt formulera uppdragets syfte, identifiera arbetsinsatser och vilka som

behöver vara med i arbetet, både inom kommunens organisation och externt. I detta skede behöver också klargöras vilka aktörerna och målgrupperna är samt behov av dialog och kommunikationsinsatser.

Skapa en arbetsorganisation med bred förankring

För ett effektivt arbete är det viktigt med återkommande avstämningar med olika parter i den interna organisationen. En framgångsfaktor är att skapa en bred, kommunövergripande **referensgrupp** för att nå ut med information och få inspel från kommunens olika verksamhetsområden under arbetets gång.

En **styrgrupp** av chefer och/eller politiker kan ofta underlätta arbetet genom en kontinuerlig avstämning av aktuella frågor, resursfördelning med mera, vilket skapar ett fortlöpande engagemang för frågan. Det kan också behövas politiska avstämningar under arbetets gång, för att stämma av inriktning, ambitionsnivå mm.

En bred **arbetsgrupp** från flera av kommunens förvaltningar är en förutsättning för att få en bra förankring av arbetet liksom för att kunna ta fram ett rättvisande underlag vid kartläggningar och analyser. Det behövs många olika kompetenser som kan tillföra kunskap och olika aspekter i arbetet. Några kompetenser/funktioner som ofta är bra att ha med sig i en arbetsgrupp har kunskap inom:

- strategisk fysisk planering
- landskap och landskapsarkitektur
- ekologi
- friluftsliv
- miljö och klimatfrågor
- folkhälsa
- kulturmiljöer
- förvaltning av parker och grönområden
- förvaltning av mark, skog och fastigheter
- förvaltning av kultur-, idrotts- och friluftsanläggningar
- vatten- och avlopp
- GIS
- kommunikation

Sammansättningen av arbetsgruppen bestäms utifrån kommunens förutsättningar, både vad gäller kompetenser men också efter framträdande gröna värden i kommunen. Kanske finns det ytterligare några kompetenser/funktioner som behöver vara med i arbetsgruppen i just din kommun.

Identifiera aktörer och målgrupper

Grönplanering omfattar många olika typer av mark som ägs, förvaltas och används av många olika aktörer i samhället. Grönplanering förutsätter därför en

samverkan mellan många olika aktörer för att bli framgångsrik och nå varaktiga resultat. Det finns mycket kunskap att hämta hos de olika aktörerna samtidigt som det är viktigt att de känner delaktighet i planering, utveckling och förvaltning av grönstrukturen.

Aktörer att involvera i arbetet med grönplanen

När en grönplan tas fram är det angeläget att identifiera vilka aktörer som berörs, på vilket sätt och hur de ska involveras inte bara i framtagandet av planen utan också kan bidra till genomförandet. Nedan listas olika grupper av aktörer som är centrala i arbetet med grönplanering.

- **Kommunens olika förvaltningar** – verksamheter inom nästan alla delar av den kommunala förvaltningen berörs. Givna aktörerna är tjänstepersoner som arbetar med fysisk planering, exploatering, natur- och miljövård, kultur- och fritidsfrågor samt de som förvaltar befintliga parker och naturområden. Men en samverka med exempelvis skola och förskola, liksom äldrevård är också viktigt.
- **Politiker** – valda av invånarna och anger mål, riktlinjer och gör prioriteringar inom kommunens verksamheter.
- **Kommunmedborgarna(-invånare)** – alla som bor och verkar inom kommunen, såväl i stad som på landsbygd. Medborgarna utgörs av personer av alla åldrar, funktionsvariation, etniskt ursprung och könstillhörighet. Det är ytterst för en hållbar miljö för medborgandas gemensamma bästa och utifrån förutsättningarna på varje plats som grönplaneringen sker.
- **Föreningar och näringsliv** – ideella organisationer samt företag och branschorganisationer som använder grönområden för sina verksamheter. De har ofta god kunskap om områdena och berörs direkt av eventuella förändringar.
- **Fastighetsägare** – största andelen av grönstrukturen ägs av enskilda fastighetsägare som bostadsrättsföreningar, villaägare och markägare inom jord- eller skogsbruk. Hur dessa områden tas omhand och sköts har stor betydelse för både biologiska och rekreativa värden i landskapet.
- **Exploatörer** – grönstrukturen förändras ofta vid olika typer av ny- och ombyggnation. En tidig dialog och samverkan kan borge för långsiktig hållbara lösningar som kan gynna både exploatörernas ändamål och natur- och kultur-miljöer.
- **Grannkommuner** – påverkas i vissa fall av kommunens beslut och markförvaltning. Planerade åtgärder i befintlig grönstruktur kan vara bra att förankra med angränsande kommuner och länder eftersom det en samverkan kan skapa synergieffekter. En utveckling av

friluftsanläggningar i ett grönområde kan vid samverkan skapa ett mervärde för kommuninvånare på båda sidan gränsen. På samma sätt kan kustnära våtmarksåtgärder skapa en långsiktigt bättre miljö i havet, vilket kan samordnas mer ett annat lands miljöinsatser.

- **Länsstyrelser** – som regeringens företrädare i länet ska de arbeta för regional och nationell samverkan. De arbetar tvärsektoriellt med många olika sakfrågor som spänner över samhällsfrågor av vitt skilda slag, från landsbygdsutveckling och biologisk mångfald till integrationsfrågor och skydd av kulturmiljöer. Länsstyrelsen har bland annat en rådgivande och granskande roll av kommunerna i deras arbete med översiktsplaner och detaljplaner och har också en särskild roll att bevaka mellankommunala frågor. Grönstruktur är inte sällan en mellankommunal fråga då samma grönområden kan delas av flera olika kommuner.

På regional nivå har länsstyrelserna en viktig roll att ta fram planeringsunderlag beträffande riksintressen och allmänna intressen som omfattar miljöer relevanta för grönplaneringen. Alla länsstyrelser har också tagit fram en första generation regionala handlingsplaner för grön infrastruktur, vilka är viktiga planeringsunderlag för att synliggöra ekologiska värdekärnor, värdestrakter och samband i landskapet.

- **Regioner** – sedan 2019 har landstinget övergått till att bli region med ett tydligt ansvar för den regionala planeringen och ska också bidra med underlagsmaterial för den fysiska planeringen i kommunerna. Region Skåne och Region Stockholm ska också ta fram en regionplan enligt 7 kap. PBL.

Målgrupper

Grönplanen vänder sig till några huvudsakliga målgrupper vilka på olika sätt behöver kunna förstå och tolka grönplanens innehåll men också för att kunna tillämpa dess intentioner. Målgrupperna är olika och att ta hjälp av andra professioner inom kommunikation och illustration kan vara en framgångsfaktor för att lyckas kommunicera grönplanen. Det kan vara fördelaktigt att presentera materialet på olika sätt för att bättre anpassa och nå ut till olika målgrupper och behov.

Nedan beskrivs grönplanens vanligaste målgrupper och aspekter att tänka på i kommunikationen med dem.

- **Tjänstepersoner på kommunens olika förvaltningar** – är berörda av grönplanens innehåll och intentionerna i planen ska vara lätta förstå och beskriva hur det kan beröra och påverka verksamheten. Det är bra att tänka på att gruppen omfattas av personer med många olika ansvarsområden och olika kunskap i gröna frågor.
- **Kommunens politiker** - grönplanen har en tydlig koppling till översiktsplanen är ett viktigt övergripande strategiskt dokument som ska behandlas i den politiska beslutsprocessen. Den är också ett underlag

som ska behandlas och prioriteras budgetmässigt. Därför blir kommunens politiska instanser en viktig målgrupp.

- **Privata markägare och verksamhetsutövare** - markägare och entreprenörer som bygger, bedriver besöksnäring eller annan verksamhet som är beroende av markanvändningen har också intresse av grönplanens ställningstaganden och kunskapsunderlag. Här är det angeläget med tidig information och dialog om kommunens avsikt när det gäller att ta hänsyn till allmänna intressen. Det kan också underlätta dialog kring alternativa åtgärder och kompensationsåtgärder eller stimulera entreprenörer och markägare till åtgärder som stärker och utvecklar grönstrukturen och ekosystemtjänsterna.
- **Allmänheten, kommunmedborgare och föreningsliv** - Allmänheten, här kommunmedborgare och ideella föreningar och organisationer, är en bred målgrupp med mycket olika bakgrundskunskap och ingångar till grönplaneringsfrågor. Det kräver en tydlig och pedagogisk presentation av innehållet i grönplanen, såväl på för att ge information om olika upplevelsevärden som att skapa förståelse för planens påverkan för deras närområde.

Dialog och kommunikation

Grönplanering handlar till mycket stor del om dialog och kunskapsinsamling. Dialogen kan beskrivas i en kommunikationsplan som tas fram ganska tidigt i arbetet. Många aktörer har kunskap om bland annat markförvaltning, rekreativa värden och biologisk mångfald, och har ofta stort intresse av att medverka i arbetet tidigt i processen.

En bra genomförd dialog och kunskapsinsamling behöver förberedas väl. Det är viktigt att fundera på vad organisationen vill uppnå med dialog och samverkan, hur mycket tid och resurser som behövs, när i tiden dialogen ska genomföras, vem i organisationen som behöver vara med, hur mycket medborgarna ska involveras och i vilka delar samt hur resultatet ska tas omhand och dokumenteras. Det finns många metoder för att jobba med aktörs- eller intressentanalys. Välj en metod som passar projektets och kommunens förutsättningar och som säkerställer att urvalet av aktörer möjliggör den förändring som grönplanen syftar till. Enkäter, webundersökningar och intervjuer kan vara bra verktyg för kunskapsinsamling.

Beroende på hur olika aktörer bjuds in till information och dialog skapas olika förväntningar på hur de ska kunna påverka processen och slutresultatet. Det är också viktigt att analysera målgruppen och använda metoder och redskap för dialogen som är anpassad till målgruppens förutsättningar. Dialogen bör planeras så att det blir en process som följer med processen för framtagandet av planen, till skillnad från att se dialogen som en rad med punktinsatser. Det ger en bättre kontinuitet och tydlighet gentemot de deltagande aktörerna.

Dialogen kan genomföras genom digitala eller fysiska möten i olika lokaler eller på olika platser utomhus. Ibland kan det vara en fördel att ”bjuda in sig” till

olika verksamheter eller evenemang i en miljö där målgruppen känner sig bekväma, exempelvis pensionärsträffar, möten inom ideella föreningar eller elevråd. Informera tydligt om vad syftet med dialogen är, hur resultatet av dialogen ska tas om hand och användas och hur lång tid arbetet kommer att pågå. Det är viktigt att inte ge för höga förväntningar på resultatet som inte kan införlivas. Planera in dialogen innan för mycket i planeringen är låst och det inte går att påverka. Ha en plan för återkoppling från dialogmöten och undersökningar.

Om grönplanen genomförs inom översiktsplanen enligt PBL måste den samrådsprocess som regleras där användas. Oftast är grönplanerna dock självständiga dokument som utgör underlag för Översiktsplanerna och kommunerna är därmed fria att använda de former av samråd som man önskar.

Det färdiga förslaget till grönplan blir en bekräftelse på hur organisationen har tagit hänsyn till de synpunkter som kommit in i dialogen. I en formell planprocess enligt PBL sker en utställning och granskning av det färdiga förslaget där samrådsprocessen också ska framgå samt hur synpunkter har hanterats. Är grönplanen ett fristående dokument kan den presenteras på ett mindre formellt sätt. Det är bra att ha en tydlig plan för hur grönplanen ska kommuniceras när den är klar.

Läs mer om genomförande av dialog [här](#). (Länk WEB-text)

EXEMPELRUTA

Kompletteras med EXEMPEL på dialogaktiviteter från några kommuner.

Vaggeryds kommun? - studie delaktighet

<https://core.ac.uk/download/pdf/211581573.pdf>

Planera för kunskapshöjande aktiviteter

Genomförande av kunskapshöjande åtgärder är en viktig del i förankringsarbetet. En gemensam kunskapsbas, både internt och externt, borgar ofta för en givande och framåtsyftande dialog. Att tydliggöra kopplingarna mellan Global-, nationella och lokala mål ökar förståelsen för kommande beslut och kan vara en framgångsfaktor för ett proaktivt arbete.

Förslag på aktiviteter

- interna och externa utbildningsinsatser,
- föreläsningar,
- workshops,
- exkursioner,
- informationsträffar samt
- framtagande av informationsmaterial för en bred spridning.

Planera tidigt in vilka typer av kunskapshöjande aktiviteter som kan vara lämpliga och när i tid under arbetas gång. De kan göras vid flera olika tillfällen och med olika inriktning. Exempelvis kan aktiviteter göras vid uppstart med grundläggande information om gröna värden och ekosystemtjänster. Fördjupade kunskapsinsatser för olika teman görs i samband med kartläggningar eller framtagande av strategier, vilket kan bidra både med mer information och engagemang. Fundera också kring finansiering och ta med det i kommunens budgetarbete.

EXEMPELRUTA

Kompletteras med EXEMPEL på kunskapshöjande aktiviteter från några kommuner. Eskilstuna och Täby, Vaggeryd, Östersund

Identifiera utmaningar

Det finns samhällsutmaningar där grönplanen kan vara ett verktyg för att möta upp målsättningar och visioner. Exempelvis i en kommun med en äldre befolkningsstruktur, kan närhet till grönområden vara extra viktigt för en god hälsa hos invånarna.

Det kan behövas en bred dialog, kunskapsinhämtning och förankring för att ta fram en bra bild av utmaningarna. Fundera kring vilka utmaningar kommunen står inför de närmaste åren eller på lite längre sikt. Vilka av dessa berör de gröna värdena och vilka är det angeläget att arbeta med inom ramen för grönplanen? De utmaningar som identifieras kan ha viss påverkan för behovet av kartläggningar och analyser som ska göras, men också ligga till grund för framtagande av strategier, riktlinjer och åtgärder i grönplanarbetet.

Det kan också finnas särskilda utmaningar inom grönplaneringen som kan behöva hanteras i en grönplan. Utmaningarna kan ofta handla om markanvändning och ställningstagande kring prioriteringar som exempelvis balans mellan bebyggelse och grönska, beaktande av kumulativa effekter eller avvägning mellan olika ekosystemtjänster.

Läs mer om olika utmaningar inom grönplaneringen här ([Webblänk](#))

EXEMPELRUTA**EXEMPEL på utmaningar som några kommuner identifierat.**

Vaggeryds kommun:

- Snabba exploateringar
- Klimatförändringarna
- Granens utbredning
- Folkhälsa
- Barriärer
- Odlingslandskapets strukturförändring

Läs mer i Vaggeryds Grönstrukturplan 2019

Kristianstad kommun:

- Befolkningens hälsa
- Ökad befolkning och förtätning
- Attraktivt boende
- Otillgänglig grönska
- Beslutsprocessen
- Ett förändrat klimat
- Vattenkvalitet
- Stadsodling
- Föränderligt friluftsliv
- Förvaltning
- Kunskapsbrist
- Utarmad biologisk mångfald

Läs mer i Kristianstads grönstrategi 2017

2.4. Inventera befintliga underlag och öppna källor

Det är bra att tidigt skapa sig en bild av vilka underlag som finns för att bedöma omfattningen av arbetet. Inventera vilka källor som finns och kan vara användbara. Exempel på öppna källor finns listade under avsnitt 70.

Nationella underlag

Det finns idag många digitala underlag tillgängliga i form av öppna källor hos olika myndigheter, till exempel Nationella marktäckedatabasen. Informationen i de nationella och regionala källorna är generellt ett bra underlag för de övergripande skalorna (kommunen, tätorten). Underlaget kan ge en bra helhetsbild över de gröna strukturerna och sambanden i kommunen. Nationella marktäckedata har i dagsläget en upplösning på 10*10 m och kommer att uppdateras med jämna mellanrum, vilket gör att det kommer att gå att kartlägga förändringar på sikt.

Regionala underlag

Regionala underlag finns samlade på Länsstyrelsernas sidor med geounderlag, exempelvis Planeringskatalogen och GeodataKatalogen. Det kan användas som en översikt eller ”tittskåp” över de kartläggningar och öppna data som finns för en region. Vid nedladdning av underlag, rekommenderas dock att gå till källan, d.v.s. de respektive myndigheter eller organisationer som har grundmaterialet. Kontakta gärna Länsstyrelsen för tips och hjälp att komma igång. Det finns även mer underlag hos Länsstyrelserna som kan vara användbart i arbetet med kartläggning och kommande analyser.

Kommunala och lokala underlag

Inventera också vilka underlag och vilka kartsikt som redan finns i kommunens GIS-databaser. Har kommunen också eget material i form av inventeringar kan det vara ett bra underlag för att komplettera och förfina underlaget från de nationella källorna.

2.5. Använd digitala underlag - ger stora möjligheter i fysisk planering

Det finns en stor fördel med att använda digitala underlag både vid bearbetning av befintliga data och vid framtagande av kompletterande inventeringar. Underlag behöver vara digitala för att ha hög tillgänglighet och användbarhet. De digitala skikten och informationen blir tillgänglig för fler, både internt och extern, och kan användas för många olika syften. Det kan till exempel vara ett underlag vid detaljplanarbete, men också bearbetas vidare till åtgärdsförslag.

Genomförda inventeringar på lokalnivå kan också användas för att förfina och komplettera regionala och nationella databaser. Ett regionalt arbete mellan kommunerna underlättas om information och kartsikt kan utbytas för samordning vid exempelvis kommungränserna. Det finns etablerade standarder för digital information. [Hänvisning till länk](#). En konsekvent användning av dessa underlättar utbyte av information mellan olika intressenter.

Geografiska informationssystem med kartor är en viktig del av grönplaneringen. Det är viktigt att avsätta personella resurser för GIS som har möjlighet att följa projektet och uppdatera kartmaterial efterhand.

2.6. Gör ett urval av kartläggningar, temakartor och strukturbilder

Redan innan olika kartläggningar påbörjas kan det vara bra att fundera på vilken ambitionsnivå de ska ha och vilket material som kommer att bli användbart i kommunens fysiska planering. Behövs exempelvis underlag som kan användas som stöd vid detaljplanering, till översiktsplanen eller är det underlag för strategier och åtgärdsförslag? Detta är faktorer att fundera över redan innan kartläggningarna genomförs.

Välj nivå på kartläggningar

Kommuner har olika förutsättningar för att ta fram grönplaner. Det gäller både utifrån resurser som behov utifrån regionala förutsättningar. Det

finns dock vissa parametrar som är mer allmängiltiga och kan behöva belysas i varje kommun för att till exempel uppfylla lagstiftning och nationella och regionala mål. Vilken nivå på kartläggningar behövs?

En lista med förslag på olika kartläggningar finns sammanställd under kapitel 3 och 7. Kartläggningarna är uppdelade i två kategorier, en *Basnivå* och en *Tilläggsnivå*. Basnivån representerar en enklare kartläggningsnivå som ofta kan göras utifrån befintliga underlag och öppna data. För tilläggsnivån kan kompletterande underlag och inventeringar behöva tas fram, antingen i egen regi eller via konsultköp.

Utgå gärna från baslistan och fundera kring om det är några andra kartläggningar från ”tilläggs”-listan som också är relevanta att göra utifrån antagna mål, förutsättningar och behov för aktuell kommun.

Välj skalor för kartläggningarna

Fundera kring vilka skalor som är lämpliga att arbeta med vid kartläggningarna. Detta görs oberoende av vilka nivåer som väljs. Ofta behövs en kommunövergripande skala som grund som sedan kan kompletteras med mer detaljerade kartor över tätorter, friluftsområden eller vissa geografiska områden av särskilt intresse. En kartläggning av grön infrastruktur behöver till exempel inledningsvis hanteras i en större skala för att beskriva de övergripande sambanden i landskapet. Därefter tas ställning till behov av mer detaljerade kartläggningar inom exempelvis tätorten. För kartläggningar som exempelvis berör parkernas lokala vattenreglering, förekomst av värmeöar mm, behövs ofta en mer detaljerad skala som är kopplad till en tätort eller stadsdel.

Under arbetets gång kommer det ofta att bli tydligare vilken detaljnivå som behövs. Det är generellt en fördel att börja på en övergripande skala för att arbeta sig ner i detalj inom vissa geografiska områden.

EXEMPELRUTA utvecklas

Exempel, Eskilstuna?

Välj temakartor och strukturbilder

För att kartläggningarna (de olika digitala skikten) ska bli illustrativa och användbara för bland annat översiktsplanarbetet eller som underlag för strategier och åtgärdsförslag kan de sammanfattas i temakartor eller strukturbilder. Med temakartor menas kartor som tagits fram genom att olika kartskikt förts samman inom olika teman, till exempel en temakarta kring biologisk mångfald eller för att visa tillgången till olika grönområden för kommuninvånarna. Skillnaden mellan temakartor och strukturbilder är sällan helt glasklar, men en strukturbild kan ofta innehålla en sammanvägd bild av olika värden (flera teman) på en gång och visa på önskad utvecklingsinriktning. Exempelvis kan områden med särskilt fokus för utveckling av biologisk

mångfald, dagvattenhantering och friluftsliv illustreras på samma strukturbild, där utvecklingsområden särskilt lyfts fram.

Urvalet av temakartor och strukturbilderna kan ofta kopplas till kommunens mål och ambitioner inom olika intresseområden. Många av målen är sannolikt i sin tur kopplade till måluppfyllelse av de globala och nationella målen och ska helst ha identifierats tidigt i grönplanarbetet.

Tänk igenom vilka temakartor eller strukturbilder som kan behövas som underlag till översiktsplanarbetet, som stöd vid detaljplanering eller som underlag för strategier och åtgärdsförslag?

Att tidigt få en uppfattning om vilka temakartor och strukturbilder som ska tas fram underlättar arbetet, men ha också en beredskap för att kunna komplettera och omvärdera utvalda temakartor och strukturbilder utifrån de aspekter som kan komma fram vid kartläggningarna och som inte beaktats inledningsvis.

Läs mer om temakartor och strukturbilder i kapitel 4.

EXEMPELRUTA utvecklas, fler exempel

Exempel på ett tillvägagångssätt för val av temakarta eller strukturbild (Kristianstad)

Kommunen vill uppfylla etappmål om folkhälsa och har tagit fram en målformulering om ”Långsiktigt hållbara boende-och vistelsemiljöer”. Kommunen vill att alla kommuninnevånare ska ha tillgång till varierade gröna miljöer vid och omkring sin bostad, förskola, skola och arbetsplats.

För att kunna arbeta aktivt med målet behöver underlag tas fram för hur förhållandena ser ut i kommunen. En temakarta/strukturbild kan visa på hur tillgången till grönytor ser ut i kommunen, var det finns god tillgång men också var det finns brister och där grönstrukturen behöver stärks upp. Temakartor eller Strukturbilder kan synliggöra förhållandena, förutsättningarna och behoven och kan ligga till grund för kommande åtgärdsförslag

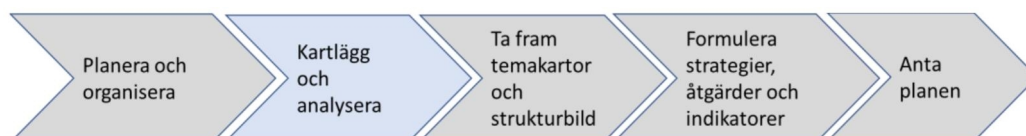
Tänk tidigt i kartor och hur de kan presenteras

Det är viktigt att tänka på kommunikationen av grönplanen som helhet och behov av illustrationer och pedagogisk layout för att nå ut med materialet till berörda. Fundera på hur kartläggningarna och strukturbilderna kan kompletteras med beskrivande text och presenteras i förhållande till översiktplanarbetet. Slutproduktens presentation i digital eller analog form behöver planeras redan från början. Grönplanen kan vara ett stort dokument med flera olika avsnitt, ett mindre dokument med flera underliggande rapporter, eller kanske helt webbaserat som exempelvis en storymap. Det beror på vilket eller vilka behov som finns och vilka användare som ska nås. Alla kartläggningar behöver dock vara digitala för att få ett brett användningsområde.

2.7. Inventera behov av ytterligare inventeringar/utredningar

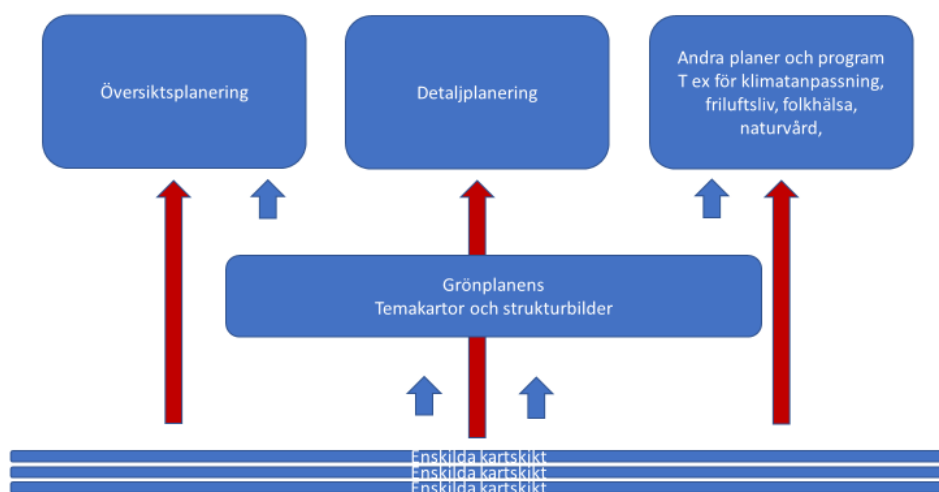
Ta ställning till om kommunen behöver genomföra nya inventeringar, kartläggningar eller utredningar för att komplettera de befintliga underlag som sammanställts. Vilka temakartor/strukturbilder som ska göras, och vilken nivå på kartläggningarna som valts påverkar behovet av underlag. Exempelvis kan en kartläggning av friluftsvärden behöva göras. Komplettera med dessa underlag innan eller parallellt med sammanställning av materialet i geodatabaser.

3. KARTLÄGG OCH ANALYSERA

I det här kapitlet ges övergripande förslag på arbetssätt av kartläggningen för att få fram ett användbart underlag till grönplanen och för den fysiska planeringen. Kartläggning av kommunens grönstruktur och dess värden är ett viktigt steg i grönplanearbetet. Kartläggningen syftar till att få en helhetsbild av de gröna värdena och de förutsättningar som finns för ekosystemtjänster i landskapet i kommunen, men även dess samband och sammanhang med områden utanför kommungränsen.

Kartläggningarna är en förutsättning för arbetet med strategier och åtgärder. Ett led i detta är att bearbeta kartunderlagen till temakartor och stukturbilder, vilka ligger till grund för strategiarbetet, men kan också vara underlag för exempelvis översiktsplanen. Kartläggningarna i sig är också viktiga kunskapsunderlag för kontinuerligt detaljplanearbete. De kan också vara ett utgångsmaterial för andra program än grönplanen – exempelvis för strategiskt arbete eller åtgärdsförslag inom exempelvis klimatanpassning, dagvattenhantering eller folkhälsoarbete.

Figur x: Kartsiktens användningsområden: Enskilda kartsikt som tas fram vid kartläggningen kan användas som underlag i såväl översiktsplanering, detaljplanering eller vid framtagande av olika program eller planer. Temakartor och strukturbilder är bearbetade och sammanvägda kartsikt, som i sin tur också kan användas för ställningstaganden i olika planeringssammanhang. (Preliminär bild).

3.1. Ta avstamp i inventerade underlag

Kartläggningsarbetet utgår från underlagsmaterial som inventeringar, kartläggningar, databaser, utredningar och analyser som identifierats i det inledande arbetet (se avsnitt 2.4-2.7).

Underlagen i myndigheternas öppna databaser är lättillgängliga och klassningen av olika kategorier av markegenskaper är redan gjord (till exempel vegetationstyper i Nationella marktäckedata). Fortsätt gärna använde de klassningarna i den övergripande skalan. Det underlättar att komma igång med kartläggningen samtidigt som materialet blir enhetligt och användbart även i ett regionalt och nationellt perspektiv.

3.2. Gör kartläggningar utifrån ekosystemtjänster

Alla de gröna värden som är av betydelse i den fysiska planeringen ryms inom begreppen ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Det kan därför vara lämpligt att strukturera arbetet utifrån dessa begrepp enligt beskrivningar i avsnitten nedan.

Kartlägg utifrån ekosystemtjänster som en naturlig integrering i planarbete.

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Ekosystemtjänster delas ofta in i fyra kategorier; *stödjande, reglerande, försörjande och kulturella tjänster.*

- Stödjande ekosystemtjänster är förutsättningen för att övriga tjänster ska fungera, exempelvis fotosyntes, jordmånsbildning och biogeokemiska kretslopp.
- Reglerande ekosystemtjänster är till exempel luft- och vattenrening, vattenreglering, kolbindning och pollinering.
- Försörjande ekosystemtjänster betyder att ekosystemen tillhandahåller råvaror för produktion av exempelvis mat, dricksvatten, fiberråvara och bioenergi.
- Kulturella ekosystemtjänster innebär att ekosystemen tillhandahåller natur- och gröna kulturmiljöer lämpliga för till exempel friluftsliv, hälsa rekreation och pedagogik.

Hur vi använder mark och vatten, planerar och bygger är centralt för att bevara och utveckla ekosystemens kapacitet att leverera ekosystemtjänster. Genom att synliggöra ekosystemtjänster kan många aktörer bli mer medvetna om vårt beroende av fungerande ekosystem för vår hälsa och välfärd. Politiker, myndigheter, kommuner, företag, organisationer och privatpersoner kan då fatta mer medvetna och hållbara beslut. En kartläggning av ekosystemtjänster ger också verktyg att arbeta mot miljö kvalitetsmålen och Agenda 2030.

Läs mer om ekosystemtjänster på Naturvårdsverkets hemsida [Ekosystemtjänster - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/tema/ekosystemtjanster)

Kartlägg både värden och potential

En kartläggning bygger i huvudsak på de värden och behov som finns idag, men kan också i ett mer proaktivt arbete visa på våra *potentiella behov* av ekosystemtjänster för en hållbar samhällsutveckling. Förhållningssättet kan beskrivas som att kartläggningen av ekosystemtjänster lyfter fram områden som kan motverka identifierade problemen, aktuella eller kommande. Exempelvis kan en kartläggning av värmeöar eller en skyfallskartering visa på var värdefulla grönområden finns vars funktion kan motverka värmeöar eller förväntade översvämningar.

Problemställningar kan också utgå från lokala, regionala, nationella som globala mål. Det kan till exempel handla om ett mål för att skapa fler rekreationsområden inom en tätort. En kartläggning kan då åskådliggöra var i tätorten bristerna finns, vilket i sin tur kan användas som underlag för kommande åtgärdsförslag.

Kartläggningarnas omfattning beror till stor del på vilken ambitionsnivå som valts för kartläggningen (se avsnitt 0 med resonemang kring nivåer).

FAKTARUTA***Tänk på att biologisk mångfald är en grundförutsättning för ekosystemtjänster***

Biologisk mångfald är i sig ingen ekosystemtjänst, utan en grundförutsättning för ekosystemens långsiktiga förmåga att leverera ekosystemtjänster. Ekosystemens funktioner produceras av levande organismer och vissa ekosystemtjänster kan upprätthållas av ett begränsat antal arter, men biologisk mångfald har en positiv effekt på produktionen av många ekosystemtjänster. En biodiversitet, variationsrikedom inom arter, mellan arter och av ekosystem möjliggör anpassning och ger motståndskraft. Biologisk mångfald är således en viktig förutsättning för fungerande ekosystem och produktion av tjänster, som en försäkring för långsiktigt hållbara system.

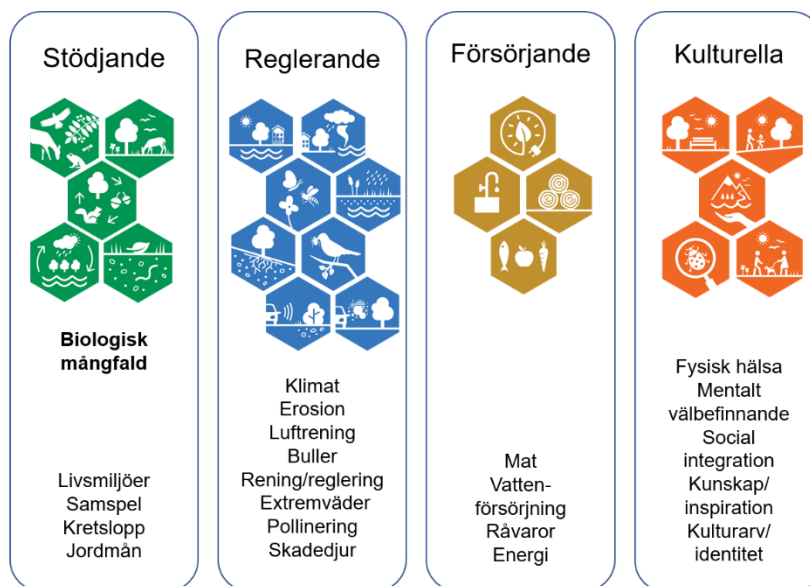
Det är därför viktigt att områden och förutsättningar för att bevara och utveckla biologisk mångfald kartläggs. Det är bra om biologisk mångfald kartläggs tillsammans med blocket stödjande tjänster, så att sambanden mellan biologisk mångfald och ekosystemtjänster blir tydligt.

Fungerande Grön infrastruktur är också en förutsättning för ekosystemtjänster

Grön infrastruktur är nödvändig för biologisk mångfald och för de nyttor som naturen ger oss, det vill säga ekosystemtjänster, och som samhället är beroende av. Grön infrastruktur är nätverk av natur som bidrar till fungerande livsmiljöer för växter och djur samt för människors välbefinnande. Länsstyrelsernas underlag kring värdeetrakter med värdekärnor är en bra utgångspunkt för kartläggningar av de biologiska värdena.

Kartlägg i block utifrån de fyra kategorierna av ekosystemtjänster

I denna vägledning föreslås att kartläggningen struktureras i block utifrån de fyra kategorierna av ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Detta ger förutsättningar för ett helhetsgrepp kring landskapets gröna värden som är väsentliga inom den fysiska planeringen. Kartläggningen omfattar lämpligen både de värden som finns, men också de brister som kan identifieras.

De fyra kategorierna av ekosystemtjänster. särskilja BM (preliminär bild)

Under varje block finns förslag på ekosystemtjänster som kan kartläggas och har kategoriserats utifrån en Basnivå eller som Tillägg (se avsnitt 7.1). Basnivån representerar en enklare kartläggningsnivå som ofta kan göras utifrån befintliga underlag och öppna data. För tilläggsnivån kan kompletterande underlag och inventeringar behöva tas fram, antingen i egen regi eller via konsultköp.

INFORUTA

Tänk på att det är skillnad mellan kartläggning av ekosystemtjänster och ekosystemtjänstanalyser. Underlaget från en kartläggning visar på de *ekosystemtjänster som finns i området*, men *inte* hur de påverkas av olika verksamheter. Bedömningar av *påverkan* görs med verktyg (metoder) för olika ekosystemtjänstanalyser där även påverkan av olika alternativ kan belysas.

Läs mer om verktyg för ekosystemtjänstanalyser här (Whites verktygslåda?)

3.3. Börja arbeta med kartläggningarna

När det blivit tydligt vilka underlag som finns och behöver tas fram (se steg enligt avsnitt 2.4-2.6) kan kartläggningen påbörjas. Nedan finns en lista på förslag på kartläggningar som kan göras i de olika blocken.

I avsnitt 7 finns mer detaljerad information om kartläggningarna och beskrivningar av arbetssätt och metoder för genomförandet.

Förslag på kartsnitt som kan tas fram vid kartläggningen:

Grundkartor (för både Basnivå och Tilläggsnivå)

- B1.1 Samtliga grönytor och grönområden i kommunen
- B1.2 Naturtyper/vegetationstyper
- B1.3 Markägarförhållanden

Block 1 - Biologisk mångfald och stödjande ekosystemtjänster (Basnivå)

- B1.4 Dokumenterat höga naturvärden; skyddade områden, känsliga/hotade och skyddade arter, biotoper/habitat.
- B1.5 Sammanhängande grönstruktur, inkl. där kopplingar saknas.
- B1.6 Geologin och topografin i kommunen.

Tilläggsnivå:

- T1.1 Biologisk mångfald
- T1.2 Invasiva arter
- T1.3 Grön infrastruktur / viktiga ekologiska samband för olika funktioner, inklusive där samband saknas/hindras.

Block 2 - Reglerande ekosystemtjänster (Basnivå)

- B2.1 Områden lämpliga för dagvattenhantering, översvämningsskydd mm, inklusive områden där sådan funktion saknas

Tilläggsnivå:

- T2.1. Natur och grönska som kan motverka värmeöar, inklusive eventuell brist på sådan mark.
- T2.2 Natur och grönska som verkar som vindskydd, inklusive eventuell brist på sådan mark
- T2.3 Buffertzoner med erosionsstabiliserande funktion, inklusive områden där sådan mark saknas
- T2.4 Natur och grönska särskilt viktiga för partikelfiltrering eller luftgenomströmning, inklusive områden där det saknas
- T2.5 Natur och grönska särskilt viktiga för bullerminskande effekt, inklusive områden där sådan mark saknas
- T2.6 Områden med goda pollineringsmöjligheter, inklusive bristområden
- T2.7 Naturmiljöer gynnsamma för biologisk skadereglering, inklusive bristområden

Block 3 - Försörjande ekosystemtjänster (Basnivå)

- B3.1 Produktiv jordbruksmark och naturbetesmarker
- B3.2 Renbetesområden
- B3.3 Områden viktig för att säkerställa dricksvattenförsörjningen
- B3.4 Produktiv skogsmark

Tilläggsnivå:

- T3.1 Buffertzoner för att säkerställa rationella brukningsenheter
- T3.2 Områden viktiga för vattenförsörjning av olika verksamheter
- T3.3 Områden med särskilt produktiv skogsmark för olika råvaror
- T3.4 Mark lämplig för energiskog och grot för energiframställning

block 4 – Kulturella ekosystemtjänster (Basnivå)

- B4.1 Naturmiljöer som främjar olika typer av rekreation
- B4.2 Gröna kulturhistoriska miljöer och fornlämningar

Tilläggsnivå:

- T4.1 Miljöer som främjar olika typer av rekreation i tätort
- T4.2 En brist på tillgång till naturmiljöer för rekreation
- T4.3 Tillgänglighet i och till naturområden
- T4.4 Skol- och förskolemiljöer samt deras tillgång till naturmiljöer
- T4.5 Tysta områden
- T4.6 Landskapskaraktärer

4. TA FRAM TEMAKARTOR OCH STRUKTURBILDER

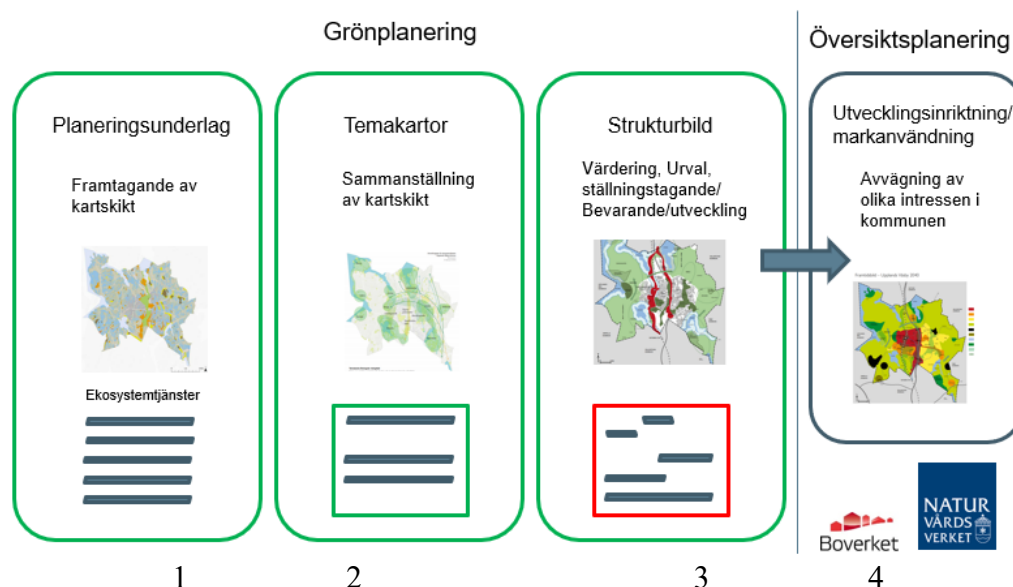

Det är bra om det redan tidigare i processen gjorts ett övergripande urval av vilka strukturbilder som kommunen behöver. Urval av strukturbilder görs utifrån kommunens mål, visioner och behov, se avsnitt 2.6.

Temakartor och strukturbilder arbetas fram för att skapa en samlad bild av förutsättningarna som underlag för kommande ställningstaganden. Arbetet görs med fördel i dialog med olika arbetsgrupper och intressenter för att få en samsyn av problematik och vad det är som kommunen vill lyfta. Temakartorna och strukturbilderna är användbara som underlag för vidare framtagande av strategier och åtgärder, men också vara ett underlag till översiktsplanen.

Temakartor: sammanställning av olika kartsnitt och underlag som kan visa på befintliga värden och brister som grund för ställningstaganden. Ett exempel är en karta som markerar områden med höga biologiska värden och samband eller områden med risk för översvämning av olika grad utifrån mark- och vegetationstyper, topografi och påverkande anläggningar.

Strukturbilder: kan visa på en önskad utveckling. Temakartorna har bearbetats vidare samt eventuellt klustrats till större strukturer och sammanhang. Strukturbilderna kan vara ett bra underlag för att visa på en utvecklingsinriktning i översiktsplanen enligt ÖP-modellen (hänvisning)

Figur x: 1. olika planeringsunderlag sammanställs i digitala kartsikt, 2. Ett urval av kartsikten sammanställs till kartor med olika teman, 3. Ett urval av kartsikt och skikt från olika tematiska kartor analyseras, värderas och sammanfattas i stukturbilder. Strukturbilderna omfattar ofta en viljeinriktning eller processer, 4. Ett urval av skikten i strukturbilderna överförs till översiktsplanen efter avvägning mot olika intressen.

Stegvis bearbetning:

1. **Planeringsunderlag:** Olika underlag har sammanfattats i digitala kartsikt (se avsnitt 3 om Kartläggningsarbetet). Underlaget kan utgöras av befintliga kartunderlag och annat underlag som finns i kommunen, kompletterat med öppna data. Nya underlag kan också tas fram för att få en bra bild över nuläget. Ofta kan de vara mycket detaljrika och innehålla mycket information.
2. **Temakartor:** Sammanställning av planeringsunderlaget. De digitala kartsikten bearbetas, kompletteras och vägs samman till tydligare kartor med olika tema för att ge en tydligare helhetsbild av olika värden. Skala väljs utifrån detaljnivå som är lämpligast för materialet. Kartorna kan visa var det finns brist på olika värden eller var svaga delar av den gröna infrastrukturen finns. Arbetet behöver ske i en arbetsgrupp bestående av en bredd av olika kompetenser.
3. **Strukturbilder:** Kartsikt och temakartor analyseras utifrån de värden och brister som finns och ställning tas till hur utvecklingen ska se ut. Finns det områden som är viktiga att bevara då de hyser höga värden och finns områden med brister som behöver utvecklas? Strukturbilderna är ofta en sammanvägning av flera temaområden, exempelvis rekreativa och biologiska värden. På detta sätt kan värdefulla strukturer och områden med brister urskiljas. Ofta fungerar grönplanen som ett underlag för översiktsplanen varför strukturbilder är starka verktyg för att visa på grönstrukturens värden och utvecklingsbehov.

4. **Utvecklingsinriktning/markanvändning:** temakartor och framför allt strukturbilder kan användas som underlag till utvecklingsinriktning och markanvändningskartor i översiktsplanen enligt ÖP-modellen. Grönplanens underlag och strukturbild förs in i översiktsplanen och där kommunen gör avvägningar mot andra intressen.

4.1. Temakartor

Nedan presenteras förslag på olika temakartor. Temakartorna har grupperats utifrån grönstrukturens grundläggande värden som bidrar till att bevara och utveckla *den biologiska mångfalden, Klimatanpassning och Människors hälsa och välbefinnande*. Närmare beskrivning av dessa värdegrupper hittar du [här](#). (WEB avsnitt Grönstrukturens värden)

Det kan också finnas ett värde i att göra en samlad bild av var flera värden/ekosystemtjänster sammanfaller. Områden som inhyser flera värden på samma yta, visar på ett värde i sig.

Bevarande av den biologiska mångfalden (Basnivå).

- skyddsvärda eller särskilt skyddsvärda naturområden och strukturer utifrån biologisk mångfald och ekologiska samband/ekologisk konnektivitet (lokalt, regionalt och nationellt skyddsvärda naturtyper och arter, viktiga samband att värna om mm). (B)
- Brister på naturtyper/arter. Bristande samband (konnektivitet) eller för små enheter i landskapet och samband mellan grönområden som skulle behöva stärkas utifrån biologisk mångfald. (TB)

Tilläggsnivå:

- Brister på eller hot mot naturtyper/arter. Bristande samband (konnektivitet) eller för små enheter i landskapet och samband mellan grönområden som skulle behöva stärkas utifrån biologisk mångfald. Företeelser som påverkar biologisk mångfald negativt, tex kända områden med invasiva arter. (T)
- Områden särskilt viktiga för goda pollineringsmöjligheter, inklusive bristområden och brister i sammanhängande miljöer. (T) (exempelbild Södertälje pollineringsplan)
- Områden särskilt viktiga för att gynnar växter och djur som främjar skadereglering, inklusive bristområden och brister i sammanhängande miljöer. (T)

Klimatanpassning (Basnivå)

- Områden särskilt viktiga för dagvattenhantering, inklusive bristområden (B). (analys av B1.2, B1.6, B2.1)

Tilläggsnivå:

- Områden viktiga för att motverka värmeöar, främja jämnt klimat och vindskydd i utsatta lägen, inklusive bristområden. (T) kan även presenteras under hälsa och välbefinnande.

Människors hälsa och välbefinnande (Basnivå)

- Områden med natur- och kulturmiljöer som främja olika typer av rekreativvärden, bidra till förståelse för ekosystemens samband och dess betydelse för människan, (B)
- Områden viktiga för att säkerställa historiska miljöer, gröna miljöer med betydelse för bebyggelsestrukturens karaktär och objekt med lokal identiteten eller särskilt historiskt värde utifrån såväl ett lokalt, regionalt som nationellt perspektiv (B)
- Områden viktiga för att säkerställa lokal, regional och nationell mat-, dricksvatten- och råvaruförsörjning (B)

Tilläggsnivå:

- Tillgång och brist på områden med natur- och kulturmiljöer för att främja olika typer av folkhälso- och friluftsvärden, bidra till förståelse för ekosystemens samband och dess betydelse för människan (T)
- Tillgång och brist på områden natur- och kulturmiljöer inom tätorten som främja olika typer av rekreativvärden, bidra till förståelse för ekosystemens samband och dess betydelse för människan liksom områden med brist på dessa (T)
- Framträdande landskapskaraktärer att värna och utveckla (T)
- Områden med betydelse för god ljudmiljö liksom tysta områden, inklusive bristområden. (T)
- Områden med betydelse för god luftkvalitet (T)
- Områden viktiga för att motverka värmeöar, främja jämnt klimat och vindskydd i utsatta lägen, inklusive bristområden. (T) kan även presenteras under klimatanpassning.

Kluster av kartlagda värden (Basnivå)

- Områden med flera ekosystemtjänster, där områden som inhyser flera värden på samma yta, kan visa på ett högre värde i sig. Områden med inga eller få ekosystemtjänster, kan visa på områden som kan utvecklas genom åtgärdsprogram (B) (särskilt bra till ÖP, exempelbild Upplands Väsby kap 8?). (analys kartsikt från samtliga Block)

EXEMPELRUTA - temakarta med beskrivning

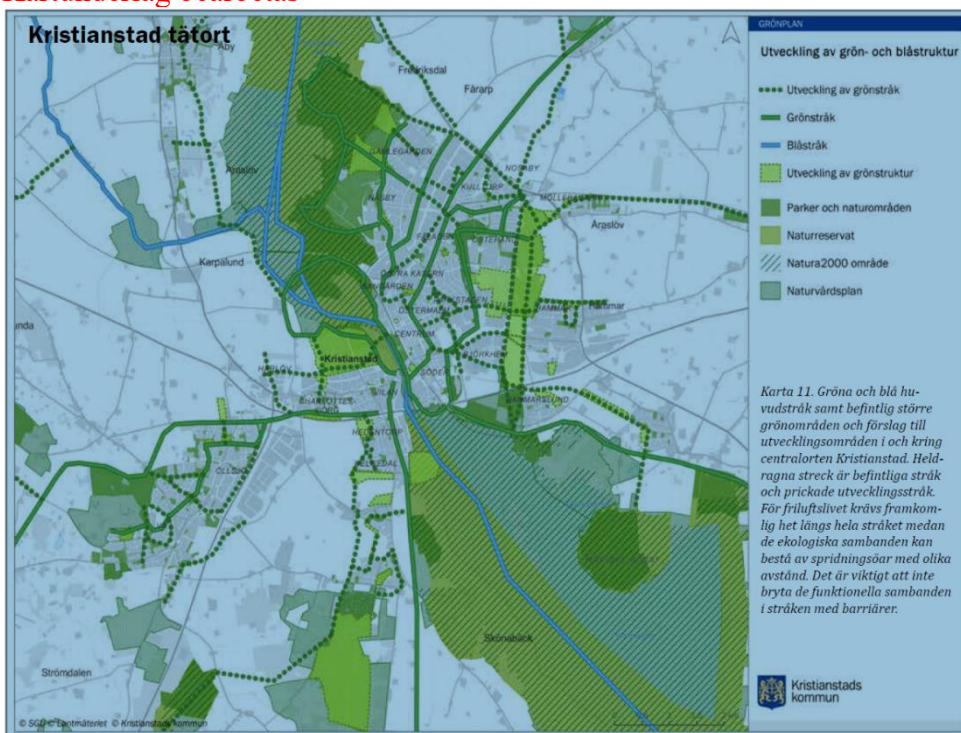

4.2. Strukturbilder

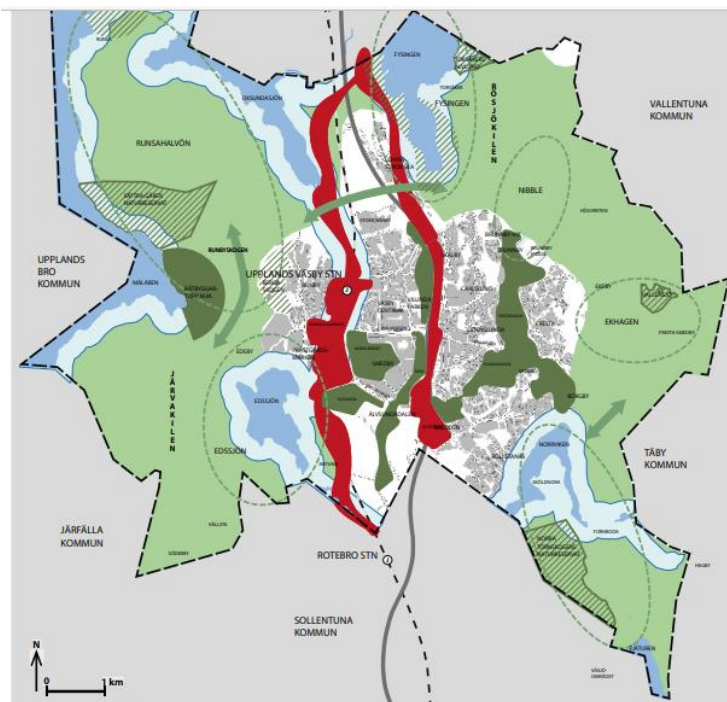
Strukturbilderna kan tas fram genom en värdering av särskilt viktiga områden och strukturer som lyfts fram. Exempelvis kan det handla om att synliggöra vilka områden som är naturreservat, värdekärnor för vissa arter eller är särskilt viktiga för väl fungerande ekologiska samband. Det kan också vara områden som är särskilt viktiga för rekreation och friluftsliv eller också områden som är särskilt viktiga för dagvattenreglering och som behöver bevaras eller utvecklas för att motverka översvämningar. Men det kan också handla om områden som är särskilt utsatta, exempelvis områden med brist på grönska där åtgärder för att skapa mer grönska behöver göras. På detta sätt kan värdefulla strukturer och utvecklingsområden väljas ut, och åskådliggöras på en övergripande strukturbild. I vissa fall ger det också en bild av eventuella värden som kan motverka varandra.

EXEMPELRUTA - strukturbild med beskrivning

Kartunderlag bearbetas

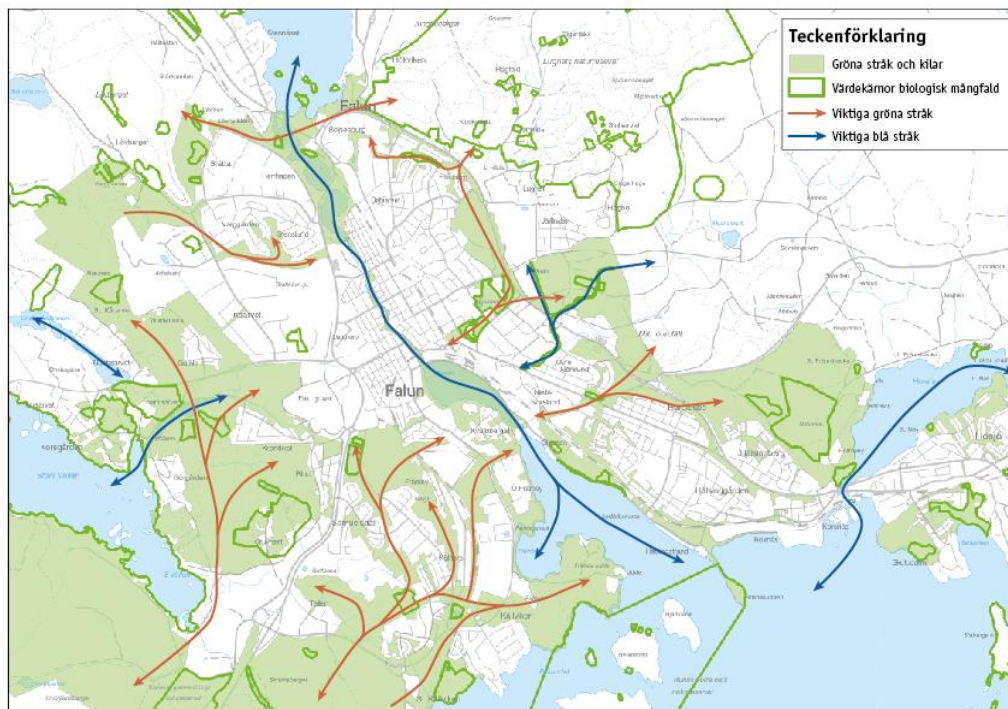
Kristianstad

Natur och vatten

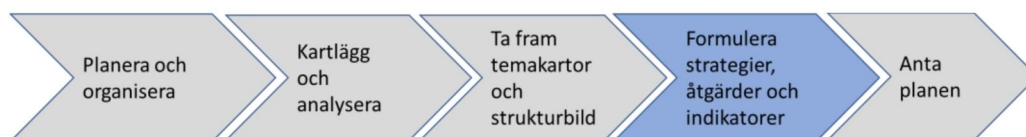

Upplands Väsby

Grönstruktur, översiktsplan för Falun.

5. FORMULERA STRATEGIER, ÅTGÄRDER OCH INDIKATORER FÖR UPPFÖLJNING

Efter arbetet med kartläggning och analys kan strategier formuleras och åtgärder tas fram för hur strategierna ska genomföras. Detta behöver göras i bred dialog med berörda förvaltningar och andra aktörer. Det är värdefullt att hitta de områden där effekterna av åtgärderna blir som störst. I det här avsnittet beskriver vi hur kommunen kan arbeta med strategier, åtgärder samt uppföljning.

5.1. Arbeta fram en strategi

En strategi kan precisera hur målen för grönplaneringsarbetet ska nås och vara en länk mellan målen och de riktlinjer och åtgärder som föreslås. Målen brukar i huvudsak utgöras av mål som formulerats i samband med uppdraget för grönplanen, men kan också ha formulerats under arbetets gång utifrån det som belysts under genomförda kartläggningar och analyser (se kap 3 och 4).

Strategierna kan handla om hur grönstrukturen ska utvecklas och integreras i samhällsplaneringen för att fylla olika syften och bidra med olika typer av ekosystemtjänster som till exempel rening av dagvatten, dricksvattenförsörjning, temperaturreglering och bidra med hälsosamma och rekreativa livsmiljöer. Biologisk mångfald är en grundförutsättning för ekosystemens långsiktiga förmåga att leverera ekosystemtjänster och arbetet med att långsiktigt bevara och utveckla biologisk mångfald är därför väsentlig. Strategierna ska vara vägledande i arbetet med kommande handlingsplan med specificerade åtgärdsförslag.

Benämningen strategi kan användas olika i olika kommunala styrmodeller, men det väsentliga är att det i grönplanen framgår hur uppsatta mål ska uppnås med hjälp av föreslagna åtgärder och arbetssätt.

Exempel på hur strategier kan formuleras:

Strategier och övergripande ställningstaganden

Örebro kommuns grön- och vattenområden ska utvecklas enligt fem strategier. Dessa konkretiseras under respektive rubrik nedan.

De fem strategierna är:

- Säkerställ en god tillgång till parker och naturområden.
- Öka parkernas och naturområdenas värden.
- Utveckla de gröna stråken till ett sammanhängande nätverk.
- Utgå ifrån såväl naturgivna landskapsformer som kulturgivna lämningar i landskapet vid nyanläggning och förvaltning.
- Utveckla stadens och de mindre tätorternas ekosystemtjänster

Fler ? [Kristianstad](#) och [Upplands Väsby](#)? [Jönköping](#)

5.2. *Arbeta fram en handlingsplan med budget och ansvar*

Hur vill organisationen att målen och strategierna ska genomföras?

En viktig del av grönplanen är att redovisa hur strategierna i planen ska genomföras och följas upp för att nå uppsatta mål för grönplanering. Detta kan beskrivas genom riktlinjer och aktiviteter i en handlings- eller åtgärdsplan som görs i bred dialog med berörda förvaltningar och andra aktörer. En handlingsplan kan integreras i grönplanens huvuddokument eller också utformas som en separat handling. Detta kan ibland vara en fördel om beslut behöver tas på olika nivåer i kommunens organisationsstruktur. I handlingsplanen redovisas riktlinjer och aktiviteter/åtgärder som valts ut för att föra arbetet med grönplanering framåt.

Riktlinjer kan vara vägledande för kommunens arbete med fysisk planering. De kan exempelvis formuleras som riktlinjer gällande vilket maximalt avstånd mellan bostäder och grönområden som ska eftersträvas, storlek på grönområden för olika funktioner och kvaliteter, kvadratmeter per barn för förskolans friytor, ljudnivåer för tysta grönområden, krontäckning i geografiska områden eller kan vilka träarter som i första hand ska användas vid nyplanering. De kan också beskriva ett arbetssätt. Det kan exempelvis vara att naturbaserade lösningar i första hand ska användas vid om- och nybyggnationer eller att kommunen alltid planerar för en variation i funktioner i parker i tätortens stadsdelar så att alla har tillgång till alla upplevelsekvaliteter. (Du kan läsa mer om arbete med urval av riktlinjer på hemsidan - länk WEB-texten)

Aktiviteter/åtgärder ska vara konkreta och lätta att följa upp. Det kan exempelvis handla om att det under arbetets gång bedöms som angeläget att ta fram verktyg för grönplanering, exempelvis att ta fram en grönytefaktor för att säkerställa att grönska tillkommer vid nya exploateringar. En annan aktivitet/åtgärd kan vara att skapa en fickpark i en stadsdel. (grönytefaktor länk)

För att grönplanen genom handlingsplanen ska bli ett effektivt redskap i genomförandet behöver aktiviteter och åtgärder ha tydlig ansvarsfördelning, tidplan och budget. Det ska således tydligt framgå vem som har ansvaret för aktiviteten/åtgärden och för finansieringen. I fallet med grönytefaktor är det viktigt att ange vem som ska ansvara för framtagandet av grönytefaktorn, till exempel Stadsbyggnadsnämnden genom Stadsbyggnadskontoret. I fallet med fickparken kan det vara en Teknisk nämnd som ska ansvara för att parken anläggs.

5.3. *Hur framgångsrik är grönplaneringen?*

Utan uppföljning och utvärdering är det svårt att veta om grönplanen genomförs på ett framgångsrikt sätt. Viktigt för arbetet är att ha en tydlig organisation för uppföljningen med avsatta resurser för utvärdering, mätning och analys av indikatorer och nyckeltal. Det är också viktigt att det finns tydligt angivna intervall för när uppföljningarna ska göras. Olika indikatorer är olika tids- och resurskrävande att ta fram och därför kan intervallen variera för olika indikatorer. Det är dock önskvärt att organisationen har möjlighet att uppdatera indikatorerna regelbundet. Vanligen kan uppföljningarna göras årsvis eller vart

fjärde år, det vill säga en gång per mandatperiod. Vid val av indikatorer, fundera också på lämpligt intervall för uppföljningen.

Enklast att följa upp är åtgärderna som har preciserats i handlingsplanen och som har särskild projektorganisation och budget. Men även kontinuerliga förändringar går att följa upp genom enkäter, mätningar och fjärranalys med satellitbilder, flygfoto och drönarbilder.

Att tänka på när grönplanen ska följas upp:

- Vilka indikatorer på nationell, regional och lokal nivå finns som kan användas för att följa upp resultatet av genomförande av grönplanen?
- Behöver nya indikatorer för att kunna följa upp kommunens mål och visioner?
- Hur ser organisationen för uppföljningen ut? Vem ska ansvara för att uppföljningen genomförs (kan vara delat ansvar, bara det tydligt framgår vem som gör vad).
- Hur ofta ska uppföljningarna göras?
- Går det att samordna indikatorer med uppföljningar som redan görs, till exempel kommunens gröna bokslut eller miljöbarometer?
- Hur ska uppföljningarna presenteras? Statistik, tabeller, diagram eller små informationsblad? Det är viktigt att tänka på vilken information som ska till vilken målgrupp.
- Hur kan uppföljningarna användas i ett proaktivt syfte? Välj några indikatorer som kan visa på en positiv utveckling, vilken kan ge motivation och kraft till ett utvecklingsarbete. Det är viktigt att kunna se att politikens beslut kan uppnå en positiv förändring. Det är också ett sätt att återkoppla resultat till andra aktörer som varit delaktiga i processen och arbetet med framtagande av planen.

Exempel på indikatorer som kan användas för uppföljningen i kommunen:

Stödjande ekosystemtjänster:

- Andel skyddad natur (%)
- Area skyddad natur
- Andel Vattendrag med god ekologisk status
- Andel av kommunal gräsmark med klassningen ”naturvård” eller ”slätter max 1 ggr per år”.
- Andel tätortsnära mark med fördjupade underlag kring artförekomst och nyckelfaktorer.
- Antalet åtgärdade vandringshinder för fisk och utter.
- Antal insektshotell
- Krontäckningsgrad

Reglerande ekosystemtjänster:

- Antal öppna dagvattenlösningar

Försörjande ekosystemtjänster:

- Antal Vattentäkter med vattenskyddsområde
- Antal Vattenförekomster med god status

Kulturella ekosystemtjänster:

- Nöjd-medborgar-index för grönområden
- Medelavstånd till skyddad natur
- Antal tillgänglighetsanpassade lekplatser
- Antalet bostadsnära parker och friluftsområden med hög tillgänglighet.
- Andelen grönytor inom 100 meter från torg, vårdcentraler, skolor/förskolor, vård-och omsorgsboenden.
- Antalet bostäder med 0–300 meter till bostadsnära park, tätortsnära friluftsområde med kartlagda kvaliteter för rekreation (ofta mest relevant för större tätorter).
- Antalet stora arbetsplatser med 0–300 meter till bostadsnära park eller friluftsområde med kartlagda kvaliteter för rekreation (ofta mest relevant för större tätorter).
- Friyta per barn på skolor och förskolor
- Lekvärderna på skolor och förskolor?

Processuppföljningar:

- Antalet beslut där påverkan på ekosystemtjänster kartlagts innan beslutet
- Antalet detaljplaner med ESTER-analys resulterat i faktiskt hänsynstagande i detaljplan
- Antal detaljplaner där grönytefaktor har använts
- Antalet markanvisningsavtal med angiven grönytefaktor

Uppföljning av förändringar av grönytor via GIS-lager som uppdateras kontinuerligt.

- ytmässiga förändringar (en minskning eller ökning av grönytor)
- kvalitetsförändringar kopplat till skötselåtgärder (en klippt gräsyta har blivit äng)

Grönskans attraktionskraft:

- uppföljning av fastighetspriser i olika stadsdelar/områden i kommunen med motsvarande bostadsbestånd med lite eller mycket grönska/grönområden. Uppföljning om det på längre sikt går att se skillnad på fastighetspriser om grönområden tillskapas eller försvinner?

5.4. Planera för ajourhållning av underlagen i Grönplanen

Grönplanering är en ständigt pågående process och pågår efter att en grönplan upprättats och mellan återkommande revideringarna av planen. En grönplan är en del i ett kontinuerligt utvecklingsarbete. Digitala kartsnitt, kartillustrationer, strukturbilder och strategier liksom handlings- och åtgärdsplaner har olika funktioner i grönplaneringsprocessen och kan uppdateras med olika intervall. Kartsnittet behöver till exempel uppdateras kontinuerligt allt eftersom ny kunskap tillkommer för att vara ständigt aktuellt och en tillgång i pågående planeringsarbeten. Grönplanens strategier och handlingsplan behöver en viss tid för genomförande och kan uppdateras med längre men regelbundna intervall. Det är bra att i grönplanen ange på vilket sätt och med vilken frekvens olika underlag ska ajourhållas samt vem i organisationen som är ansvarig för arbetet.

Förslag på underlag och uppdateringsfrekvens:

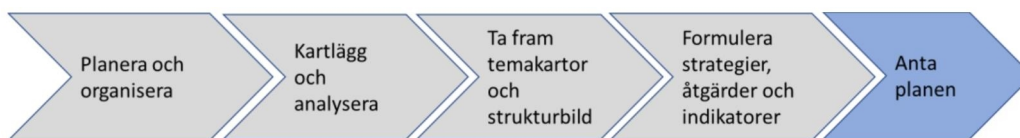
- *Digitala kartsikt* – kontinuerlig uppdatering var efter ny kunskap tillkommer till exempel utifrån förändrad markanvändning eller genomförda inventeringar och utredningar. Ansvar för att de digitala skikten uppdateras kan exempelvis ligga hos Stadsbyggnadskontorets GIS-organisation. Kartsikten bör uppdateras regelbundet utifrån den information som kommer från öppna databaserna. Revidering till följd av ny kunskap från inventeringar och utredningar initieras lämpligen från den instans/verksamhet som tagit fram det nya kunskapsunderlaget.
- *Temakartor och strukturbilder* – uppdateras vid behov av nya underlag till utredningar, strategier och beslut eller i samband med en revidering av grönplanen. Ansvar för framtagandet av nya illustrationer kan ligga hos verksamhet som behöver underlaget, med teknisk hjälp från kommunens GIS-organisation. Vid revidering av hela grönplanen ligger ansvaret hos beslutande nämnd/kommuninstans.
- *Strategier, riktlinjer och åtgärdsförslag* – uppdateras lämpligen i samband med revidering av hela grönplanen. Det är en fördel om revideringen kan synkroniserad med aktualisering av Översiktsplanen. I praktiken skulle det kunna innebära en mer eller mindre omfattande uppdatering av grönplanen vart 4-8:e år. Det är en styrka om uppdatering föregås av en uppföljning av uppnådda resultat av grönplanens intentioner. Ansvarig nämnd/kommuninstans för beslut kring grönplanen är också ansvarig för revideringarna.

5.5. Sammanställ Grönplanen

Efter arbetet med kartläggning, strukturanalyser, målsättningar, strategier med riktlinjer och åtgärdsförslag är det dags att sammanfatta allt i ett dokument eller någon typ av illustrativ produkt. Det är viktigt att produkten är tydlig och lättförståelig och på ett lättillgängligt sätt an beskriva intentionerna med kommande arbete med de gröna värdena. En fördel är också om det tydligt vilka politiska beslut som tas. Under avsnitt 1.2 beskrivs vilka delar som är bra att ha med i dokumentet eller produkten.

[Boverkets länk med exempel](#)

6. ANTA PLANEN

Grönplanehandlingen antas av lämplig instans i kommunen utifrån kommunens styrmodell. Det är bra att status på planen är klargjord redan i början av grönplanearbetet, se avsnitt 2.1-2.2. Det underlättar arbetet om det tydligt framgår vilken eller vilka politiska organ som ska fatta beslut om att anta planen eller dess olika delar.

Läs mer om grönplanens status [här](#) (WEB-text).

6.1. Beslutande instans

Beslutande organ kan vara kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och/eller olika nämnder men också så kallade självförvaltningsorgan, som till exempel kommunala bolag som kan ha ansvar för drift och underhåll.

6.2. Samråd inför beslut

Beroende på beslutsmodell och grönplanens status kan samråd eller dialog inför beslut ske på olika sätt. Har grönplanen exempelvis tagits fram som en ändring av översiktsplanen (tidigare tematiskt tillägg) finns formella krav i PBL avseende samråd med länsstyrelse, region, grannkommuner, medborgare med flera. PBL ställer också krav på granskning antagande samt krav på till exempel samråd och granskning eller miljöbedömning som behöver vara uppfyllda innan planen kan antas. Om grönplanen är en fristående handling finns andra möjligheter att arbeta med dialog och förankring inför beslutet.

Läs mer om samrådsprocesser inför beslut [här](#) (WEB-text).

6.3. Beredning inför beslut och beslutsunderlag

Inför beslut är det viktigt att de som ska fatta beslutet får möjlighet och tid att sätta sig in i planförslaget med tillhörande beslutsunderlag så som kartläggningar, sammanställning från dialoger, analyser, framtagna mål, budget med mera. Det kan till exempel bli aktuellt med att ta fram en kortversion av dokumenten som beskriver ställningstaganden och önskad utveckling. En kontinuerlig dialog under arbetets gång med dem som ska fatta beslut är värdefull.

6.4. Kommunikation av beslutet

När kommunen har en antagen grönplan är det viktigt att sprida kunskapen om vad planen innebär. Informationen behöver utformas på olika sätt beroende på målgrupp, se avsnitt 0 för aktörer och målgrupper. Alla ställningstaganden och förslag till åtgärder är inte relevanta för samtliga målgrupper. De som arbetar med planläggning inom kommunen behöver kanske särskilt ta till sig ställningstaganden rörande markanvändning och riktlinjer för fysisk planering,

medan de som arbetar med skötsel av kommunens mark och anläggningar berörs tydligare av ställningstaganden och åtgärder rörande förvaltning av grönstruktur och naturområden. Kommunens politiker behöver kunna se hur riktlinjer och åtgärdsförslag bidrar till en positiv utveckling i kommunen för till exempel biologisk mångfald, klimatanpassning eller folkhälsoarbete. Privata markägare, verksamhetsutövare, allmänhet och föreningsliv är intresserade av hur planen kan påverka eller bidra till utveckling av deras verksamheter och vardag.

7. BILAGA 1 - KARTLÄGGNING

Kapitel 7 och 8 är under utveckling.
Planeras för en fördjupad arbetsgrupp,
Kartor, beskrivningar utvecklas

Kartläggning av grönstrukturen är en av grundstenarna inom grönplanering. De visar på de förutsättningar och värden, men också brister som kan finnas i landskapet.

I det här avsnittet presenteras förslag på olika kartläggningar, underlag och kartläggningsmetoder. I avsnitt 0 och 0 finns en sammanställning över användbara kartläggningsmetoder och underlagsmaterial.

Kartläggningarna görs utifrån fyra block som motsvarar de fyra kategorierna av ekosystemtjänster samt biologisk mångfald. För att få en helhetsbild av de gröna värdena är det bra att välja att göra kartläggningar inom varje block. Kartläggningarna är uppdelade i två olika nivåer.

Det är en fördel om kartläggningarna dokumenteras som digitala skikt där kartinformation, information från inventeringar, enkäter mm samlas och görs lättillgängliga och enkla att ladda ner. Det är bra om materialet uppdateras kontinuerligt, till exempel när ny information tillkommer vid en naturvärdesinventering som gjorts i samband med ett planarbete.

Läs gärna avsnitt 3 och 4 innan arbetet med kartläggning påbörjas.

7.1. Kartläggningsnivåer

Kartläggningarna görs utifrån kommunens förutsättningar och behov. I avsnitt 7.4 - 7.7 nedan presenteras de föreslagna kartläggningarna i två nivåer.

En kartläggning utifrån *Basnivån* ska kunna ge ett underlag för att tillgodose grundläggande lagstiftning och ett grundläggande arbetet med att belysa ekosystemtjänsterna på en mer övergripande nivå. Till stor del ska dessa kartläggningar kunna göras utifrån öppna, nationella data.

Tilläggsnivån kan ge ett underlag för att dessutom kunna arbeta mer proaktivt med angelägna frågor som exempelvis öka den biologisk mångfalden, klimatanpassning, dagvattenhantering eller framåtsyftande folkhälsoarbete. För dessa kartläggningar kan det i större utsträckning behövas kompletterande underlag eller analyser. En del kan behöva beställas från externa konsulter. Ett urval av dessa Tillägg kan göras som komplement till Baskartläggningarna, eller kanske som steg 2 i en kommande uppdatering av grönplanen.

7.2. Lista över kartläggningar

Här nedan finns en lista över exempel på kartläggning för de olika blocken och för de olika nivåerna. Ett antal grundkartor föreslås också tas fram i samband med kartläggningsarbetet. För mer detaljer, se vidare avsnitt 7.

INFOGAS: TABELL över sammanställning av kartsikt och nivåer

Block	Nr och benämning på kartläggning	Typ av värde	Tillhör Basnivå	Tillhör Tilläggsnivå
	<i>B1.1 Samtliga grönytor och grönområden i kommunen</i>	<i>Grundkartor</i>	x	
	<i>B1.2 Naturtyper/vegetationstyper</i>	<i>(Grundkartor)</i>	x	
	<i>B1.3 Markägarförhållanden</i>	<i>(Grundkartor)</i>		
1	B1.4 Dokumenterat höga naturvärden; skyddade områden, känsliga/hotade och skyddade arter, biotoper/habitat.	(Biologisk mångfald och livsmiljöer)	x	
	B1.5 Sammanhängande grönstruktur, inkl. där kopplingar saknas.	(Ekologiska samspel)	x	
	B1.6 Geologin och topografin i kommunen.	(Naturliga kretslopp och jordmånsbildning)	x	
	T1.1 Biologisk mångfald	(Biologisk mångfald och livsmiljöer)		x
	T1.2 Invasiva arter	(Biologisk mångfald och livsmiljöer)		x
	T1.3 Grön infrastruktur / viktiga ekologiska samband för olika funktioner, inklusive där samband saknas/hindras.	(ekologiska samspel)		x
2	Princip, fylls på när fastställt			

7.3. Grundkartor

Inför kartläggningsarbetet är det praktiskt att ta fram ett antal grundkartor som stöd i fortsatt arbete med kartläggning och analys.

Välj ett antal skalor utifrån tidigare resonemang (se avsnitt 0). Generellt är det användbart med en eller ett par övergripande skalor (hela kommunen, delar av kommunen eller hela tätorter) och några mer inzoomade skalor (särskilda områden eller stråk som kommer att behandlas mer i detalj eller tätorter, delar av tätorter, stadsdelar mm).

Typ av kartsikt	Typ av ekosystemtjänst
<i>B1.1 Samtliga grönytor och grönområden i kommunen</i>	<i>(Grundkartor)</i>
<i>B1.2 Naturtyper/vegetationstyper</i>	<i>(Grundkartor)</i>
<i>B1.3 Markägarförhållanden</i>	<i>(Grundkartor)</i>

- **B1.1 Samtliga grönytor och grönområden i kommunen (Basnivå)**

Kartläggs som ett skikt. Formell liksom faktisk grönstruktur tas med d.v.s. privat som offentligt ägd mark. De gröna värdena samverkar och samspelar oavsett ägo gränser och kopplingarna är viktiga att ha med sig vid kommande kartläggningar av samband.

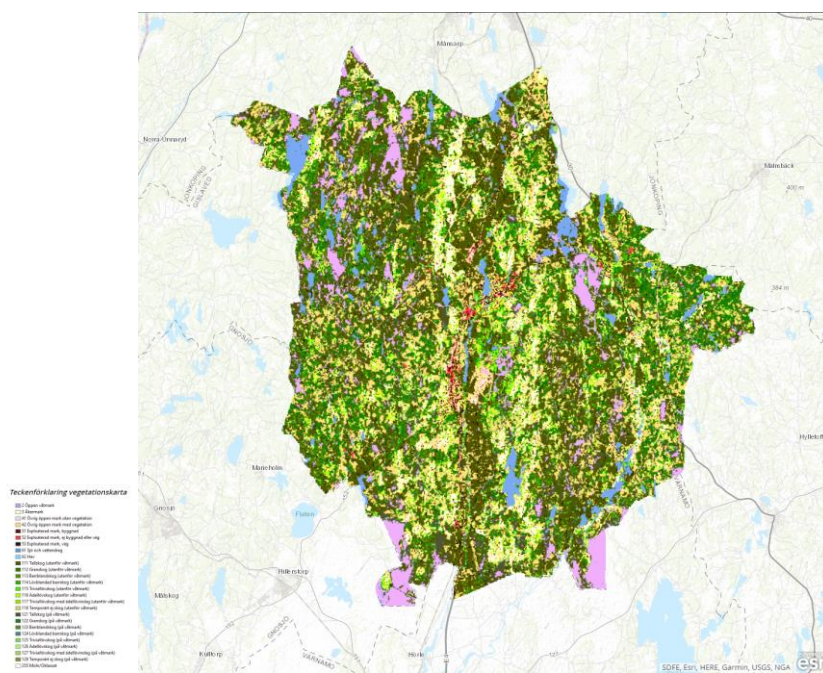
Underlag: Nationella marktäckedata. SCB grönytor?

- **B1.2 Naturtyper/vegetationstyper (Basnivå)**

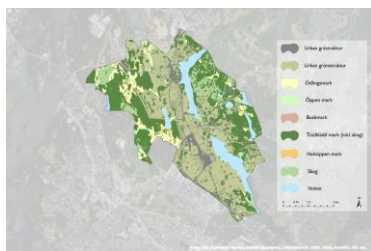
Det är värdefullt att se vilken typ av natur som grönytorna innehåller och få en bild av vilken typ av natur det finns mycket eller lite av i kommunen som underlag för förvaltning och åtgärdsförslag. Informationen kan också kombineras med andra kartskikt för önskade urval.

Naturtyper/vegetationstyper kan exempelvis användas som utgångspunkt för att analysera ekologiska landskaps samband, det vill säga hur livsmiljöer för en art eller artgrupp hänger ihop och hur spridningsvägarna ser ut, se under kartläggning av ekologiska samband.

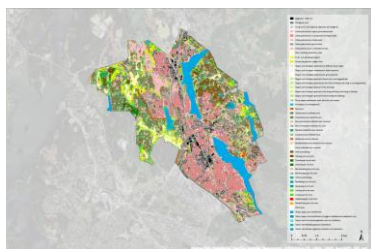
Underlag: Nationella marktäckedata, Länsstyrelsernas handlingsplaner för Grön infrastruktur.

Vegetationskarta över Vaggeryds kommun som utgår ifrån Nationella marktäckedata.

Sollentuna kommun, använder sig av BIOTOP Stockholm, (steg 1) och SU/Lst Stockholm. Huvudklasser såsom skog, öppen mark, vatten och urbana miljöer redovisas. Huvudklasser används för analyser och planering på landskaps- och översiktsnivå. Fler exempel (Solna?)

Sollentuna kommun, Här visas biotopklasser i databasen. Denna användas vidare på detaljnivå och kan till exempel användas vid framtagande av detaljplaner, bygglovsgivning, kompensationsåtgärder och skötselåtgärder.

- **B1.3 Markägarförhållanden (Basnivå)**

Kartläggningen är ett bra underlag vid senare arbete med bland annat åtgärdsförslag. Det är bra att få en bild av hur ägarstrukturen ser ut och hur mycket mark kommunen har direkt rådighet över.

Underlag: Lantmäteriet – fastighetskartor.

<i>B1.1 Samtliga grönytor och grönområden i kommunen</i>	<i>(Grundkartor)</i>
<i>B1.2 Naturtyper/vegetationstyper</i>	<i>(Grundkartor)</i>
<i>B1.3 Markägarförhållanden</i>	<i>(Grundkartor)</i>

7.4. Kartläggning inom block 1 – Biologisk mångfald och Stödjande ekosystemtjänster

Stödjande tjänster och biologisk mångfald utgör förutsättningarna för alla ekosystemtjänster. Syftet med kartläggningen av de stödjande tjänsterna är att identifiera områden som är viktiga att säkerställa för att grundläggande funktioner i ekosystemen ska fungera. Det handlar om att i den mån det går säkerställa fungerande jordbildning, produktion av syre via växternas fotosyntes, samt närings- och vattencykler och bildandet av olika livsmiljöer för växter och djur. Det handlar också om att identifiera områden som är viktiga för biologisk mångfald och ekologiskt samspel och samband (konnekтивitet och spridning).

Biologisk mångfald och grön infrastruktur är en grundförutsättning

Biologisk mångfald är i sig ingen ekosystemtjänst, utan en grundförutsättning för ekosystemens långsiktiga förmåga att leverera ekosystemtjänster. Det är därför viktigt att områden och förutsättningar för att bevara och utveckla biologisk mångfald kartläggs. Grön infrastruktur är i sin tur nödvändig för biologisk mångfald och utgör det nätverk av natur som bidrar till fungerande livsmiljöer för växter och djur samt för människors välbefinnande. Det finns en fördel att biologisk mångfald kartläggs i tillsammans med övriga ekosystemtjänster, så att sambanden mellan biologisk mångfald och ekosystemtjänster blir tydligt och kommunicerbar. Här har vi valt att lägga med biologisk mångfald tillsammans med kartläggningar under blocket stödjande ekosystemtjänster.

Inom kartläggningen av de stödjande ekosystemtjänsterna är

Kartskikt för BASNIVÅ (B1.x) och TILLÄGG (T1.x)

Se avsnitt 0 nivåer, samt ovan.

Typ av kartskikt	Typ av ekosystemtjänst
B1.4 Dokumenterat höga naturvärden; skyddade områden, känsliga/hotade och skyddade arter, biotoper/habitat.	(Biologisk mångfald och livsmiljöer)
B1.5 Sammanhängande grönstruktur, inkl. där kopplingar saknas.	(Ekologiska samspel)
B1.6 Geologin och topografin i kommunen.	(Naturliga kretslopp och jordmånsbildning)
Typ av kartskikt	Typ av ekosystemtjänst
T1.1 Biologisk mångfald	(Biologisk mångfald och livsmiljöer)
T1.2 Invasiva arter	(Biologisk mångfald och livsmiljöer)
T1.3 Grön infrastruktur / viktiga ekologiska samband för olika funktioner, inklusive där samband saknas/hindras.	(ekologiska samspel)

Beskrivning av arbetet med kartsiktet för stödjande ekosystemtjänster:

Biologisk mångfald och livsmiljöer

- **B1.4 Dokumenterat höga naturvärden, skyddade områden, känsliga, hotade och skyddade arter, biotoper/habitat. (Basnivå)**

Kartläggningen ska visa var det finns känd värdefull natur.

Kartläggningen görs främst utifrån öppna källor och visar vilka områden som har höga naturvärden och/eller är skyddade på något sätt. Detta är ett grundläggande underlag att ha tillgängligt i kommande planerings- och planprocesser, men också för kommande förvaltning och utvecklingsförslag.

Underlag: Artportalen, Skyddad natur - Naturvårdverket.

Länsstyrelsernas handlingsplaner för Grön infrastruktur (nationella kartsikt med värde-trakter mm), naturvårdprogram och andra inventeringar. (TUVA, VISS och andra databaser?) Skogens pärlor redovisar biotopskydd och naturvårdsavtal som Skogsstyrelsen handlagt samt nyckelbiotoper i skogen, skogar med höga naturvärden och sumpskogar finns också där.

- **T1.1 Biologisk mångfald (Tillägg)**

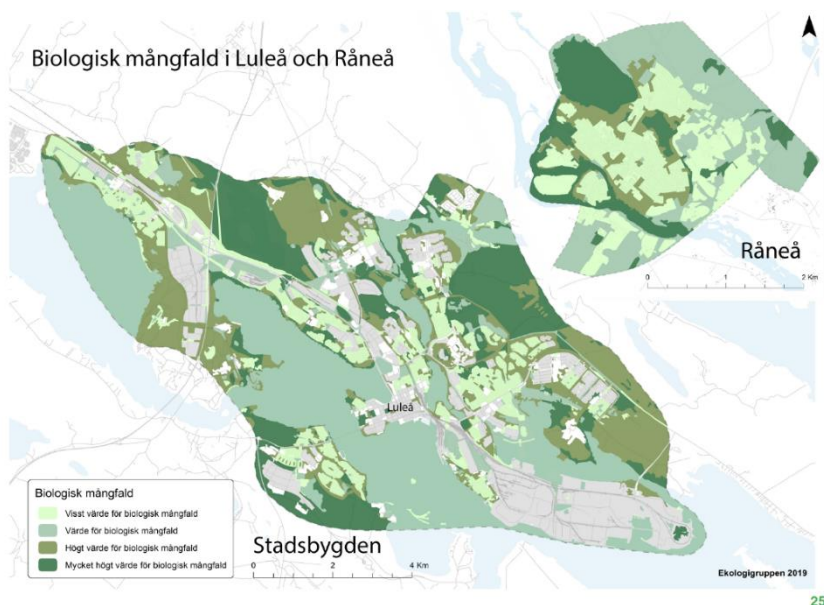
Kartläggningen av biologisk mångfald ger en mer omfattande helhetsbild av mångfalden i landskapet jämfört med en kartläggning av skyddade områden enligt ovan. En analys av olika naturtyper från öppna källor kan kompletteras med naturvärdesinventeringar (inzoomning i olika skalor för exempelvis områden av riksintresse för naturvård, större opåverkade områden mm). Det finns även ett värde i att identifiera bristområden. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Kartläggningen kan vara ett underlag för fortsatta kartläggningar av viktiga samband mellan markområden.

Fundera på vilka miljöer som kommunen eventuellt har ett särskilt ansvar för att bevara ur ett nationellt eller regionalt perspektiv eller utifrån kommunens egna mål. Kanske ska de värdena/naturmiljöerna markeras på något särskilt sätt, och ligga till grund för eventuella åtgärdsförslag.

Underlag: Nationella marktäckedata, Länsstyrelsernas handlingsplaner för Grön infrastruktur, (kartsikt med värde-trakter), Artportalen, biotopkarteringar, flygbildstolkning. Naturvärdesinventeringar enligt SS standard.

Luleå kommun: Markområdenas värde för biologisk mångfald, utifrån en klassning av olika underlag som naturtyper, naturvärdesklassningar mm som påverkar utfallet av biologisk mångfald.

- **T1.2 Invasiva arter (Tillägg)**

Kartläggningen kan göras som underlag för ett mer aktivt arbete med att hindra spridning av invasiva arter. Detta bland annat i syfte att skydda arter och öka den biologiska mångfalden.

Underlag/källor: Trafikverket, Länsstyrelsen, Naturvårdverket, egna fältinventeringar.

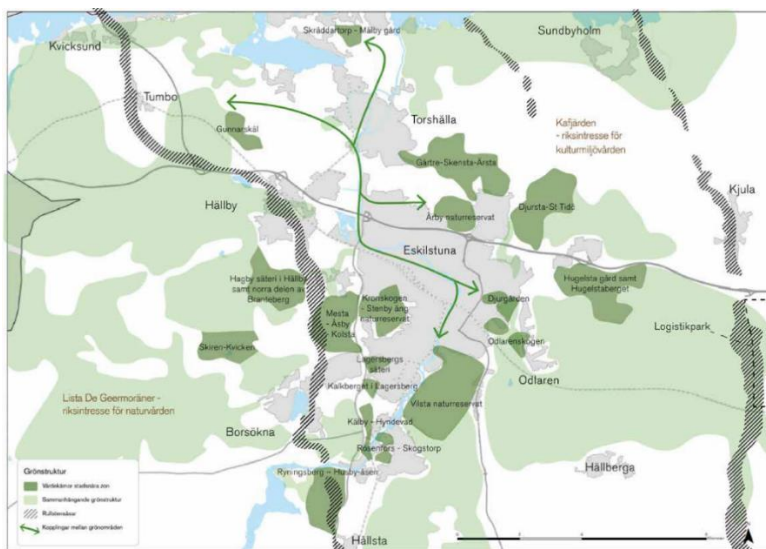
Ekologiska samspel

- **B1.5 Sammanhängande grönstruktur, inkl. där kopplingar saknas/hindras (Basnivå)**

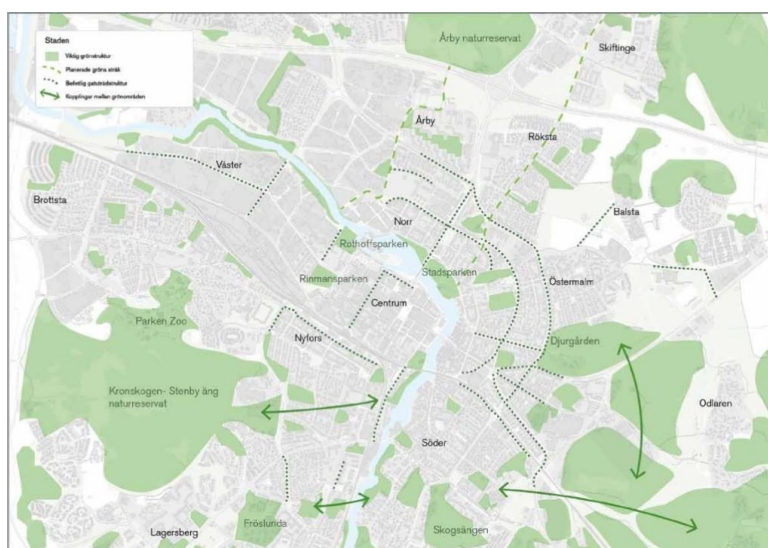
Detta kartsikt kan utgöras som en enklare sammanställning av gröna områdens förhållande till varandra och ge en övergripande bild av fysiska kopplingarna mellan kartlagda grönområden, värdestråk, värdekärnor, gröna stråk mm. Kartläggning/markering av områden där kopplingar saknas är ett bra underlag för kommande arbete med till exempel åtgärdsförslag.

Underlag: Grundkartorna över grönytor och naturtyper som tagits fram, Länsstyrelsernas handlingsplaner för Grön infrastruktur med kartläggning av värdekärnor mm. (SKS - i Renmark från Sametinget/samebyarnas renbruksplaner?).

Eskilstuna: Övergripande grönstruktur med bland annat värdekärnor och sammanhängande grönstruktur.

Eskilstuna: Grönstruktur i tätorten med grönområden och viktiga kopplingar.

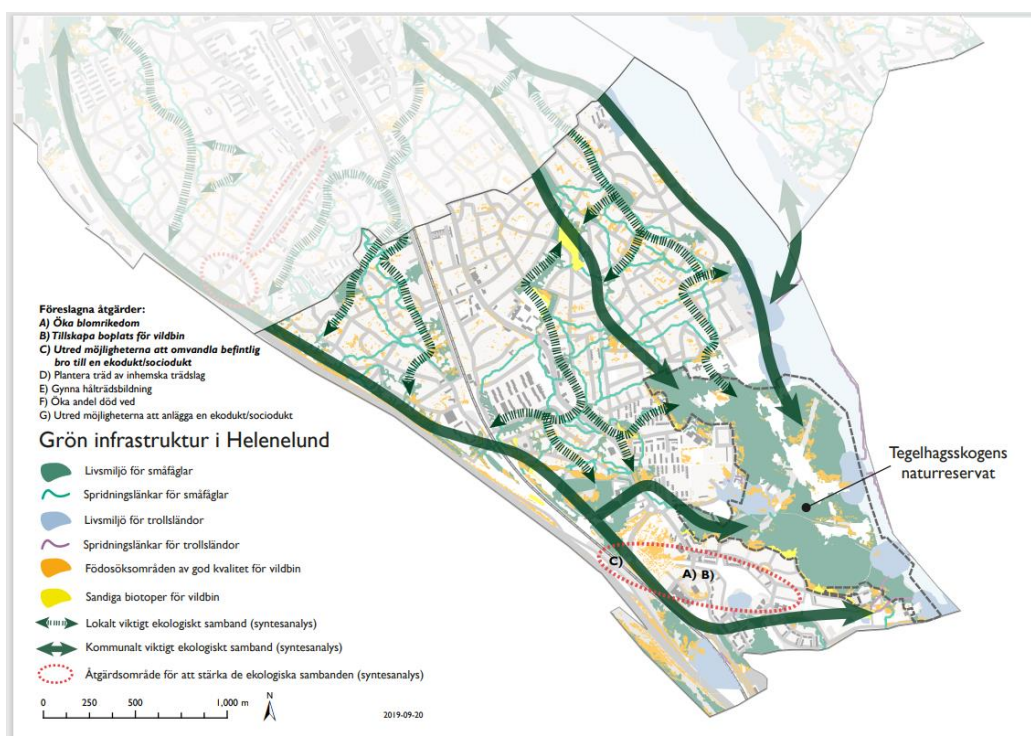
Sollentuna kommun: Övergripande regional grönstruktur utifrån Länsstyrelsernas handlingsplan för grön infrastruktur/eller RUF2030?

- **T1.3 Grön infrastruktur/Viktiga ekologiska samband för olika spridningsfunktioner, inklusive där samband saknas/hindras (Tillägg)**

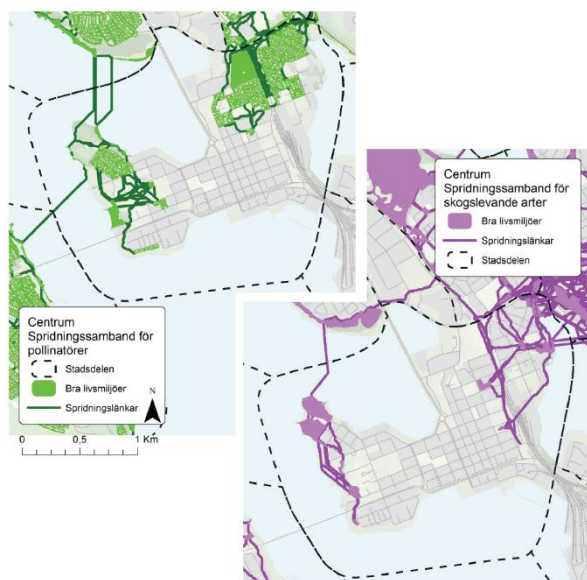
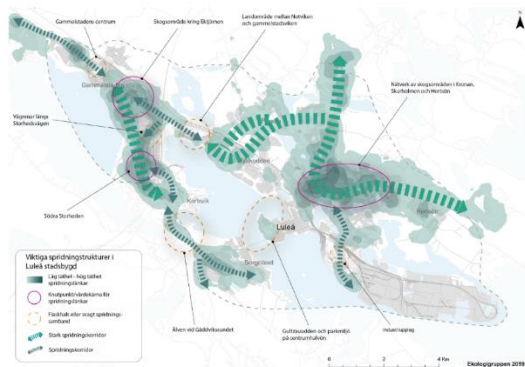
Kartläggning av funktioner för olika spridningsstrukturer (spridningsnätverk). Ekologiska landskapssamband kartläggs, det vill säga hur livsmiljöer för en art eller artgrupp hänger ihop och hur spridningsvägarna ser ut. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Kartläggningen visar på grönområdenas värden och funktioner och kan ge en bild av kopplingarna mellan olika grönområden, värdestråk, värdekärnor, gröna stråk mm. Det kan vara ett bra underlag för ett aktivt arbete med att öka den biologiska mångfalden. Tillsammans med kartläggningen av brist på viktiga kopplingar är detta ett värdefullt underlag för exempelvis kommande arbete med åtgärdsförslag.

Underlag: Länsstyrelsernas handlingsplaner för Grön infrastruktur, egna eller av konsult beställda analyser. Kartunderlaget för naturtyper/biotoper, sammanhängande grönstruktur. Kompletterande metoder?

Sollentuna kommun: ekologiska samband i stadsdelen Heleneå.

Luleå kommun: Ekologiska samband i olika skalor.

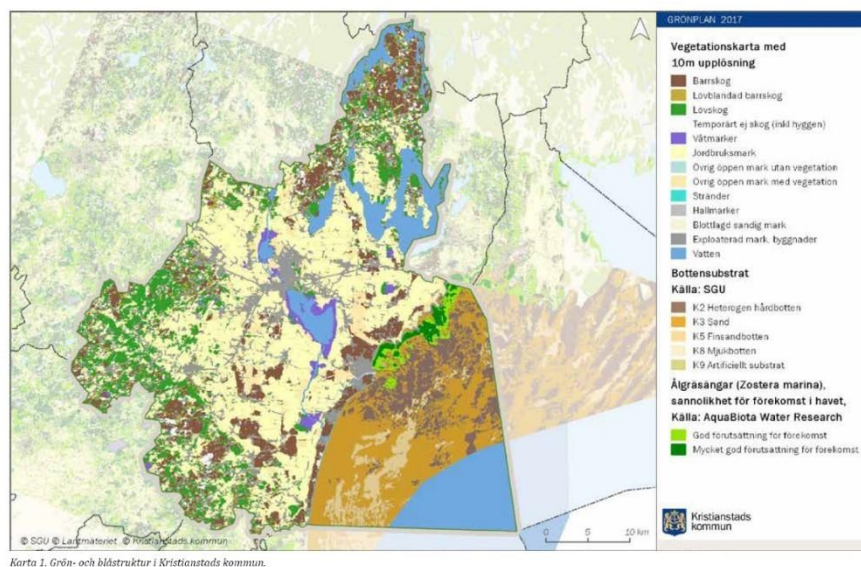
Naturliga kretslopp och jordmånsbildning

- **B1.6 Geologin och topografin i kommunen (Basnivå)**

Kartläggningen visar markens förutsättningar och är främst ett underlag till kommande analyser, exempelvis underlag för dagvattenhantering mm.

Underlag: SGI, Länsstyrelsernas geodatabas. Hydrologi?

Karta 1. Grön- och blåstruktur i Kristianstads kommun.
Kristianstads kommun: Kombinerad karta över vegetation och geologi

7.5. Kartläggning inom block 2 – Reglerande ekosystemtjänster

Syftet med kartläggningen är att identifiera områden som är viktiga för säkerställande av reglerande ekosystemtjänster. Denna grupp innefattar alla de tjänster som produceras via naturens egen reglering av kritiska processer, genom att till exempel rena luft och vatten, reglera lokalt och globalt klimat, förhindra översvämningar och jorderosion och pollinera grödor och vilda växter.

Rekommenderade kartläggningar inom Stödjande blocket

*Det är lämpligt att ta fram ett antal grundkartor som stöd i arbete med kartläggning och analys. Grundkartorna beskrivs under avsnittet om kartläggning av Stödjande ekosystemtjänster, se 7.4.

Kartskikt för BASNIVÅ (B2.x) och TILLÄGG (T2.x)

Se avsnitt 0 nivåer, samt ovan.

Typ av kartskikt	Typ av ekosystemtjänst
B1.1 Samtliga grönytor och grönområden i kommunen	(Grundkartor)
B1.2 Naturtyper/vegetationstyper	(Grundkartor)
B1.3 Markäggarförhållanden	(Grundkartor)
B2.1 Områden lämpliga för dagvattenhantering, översvämningsskydd mm, inklusive områden där sådan funktion saknas	Rening och reglering av vatten och skydd mot extremväder

Typ av kartsikt	Typ av ekosystemtjänst
T2.1. Natur och grönska som kan motverka värmeöar, inklusive eventuell brist på sådan mark.	Reglerande av lokalklimat
T2.2 Natur och grönska som verkar som vindskydd, inklusive eventuell brist på sådan mark	Reglerande av lokalklimat
T2.3 Buffertzoner med erosionsstabiliserande funktion, inklusive områden där sådan mark saknas	Erosionsskydd
T2.4 Natur och grönska särskilt viktiga för partikelfiltrering eller luftgenomströmning, inklusive områden där det saknas	Luftrening
T2.5 Natur och grönska särskilt viktiga för bullerminskande effekt, inklusive områden där sådan mark saknas	Reglering av buller
T2.6 Områden med goda pollineringsmöjligheter, inklusive bristområden	Pollinering
T2.7 Naturmiljöer gynnsamma för biologisk skadereglering, inklusive bristområden	Reglering av skadedjur och skadeväxter

Beskrivning för arbete med kartsikten för försörjande ekosystemtjänster:

Reglerande av lokalklimat

- **T2.1. Natur och grönska som kan motverka värmeöar, inklusive eventuell brist på sådan mark.**

Dessa uppgifter kan ligga till grund för arbete med energieffektivisering (kyleffekter) och folkhälsoarbete genom att skapa goda boendemiljöer. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Underlag: grönytor med mycket vegetation i anslutning till värmeöar kartlagda utifrån Folkhälsomyndighetens vägledning för värmeberäkning i stadsmiljö. SMHI klimatanalyser och uppgifter om krontäckning, samt andelen hårdjorda ytor och vattenytor från Nationella marktäckedata kan också vara användbart.

- **T2.2 Natur och grönska som verkar som vindskydd, inklusive eventuell brist på sådan mark**

Dessa uppgifter kan ligga till grund för arbete med energieffektivisering av byggnader, att tillskapa ett bra lokalklimat för att vistas utomhus mm. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Underlag: grönytor med mycket vegetation i anslutning till karterade områden med kraftiga vindeffekter utifrån bebyggelsestruktur och topografi. Vindtunnelanalyser.

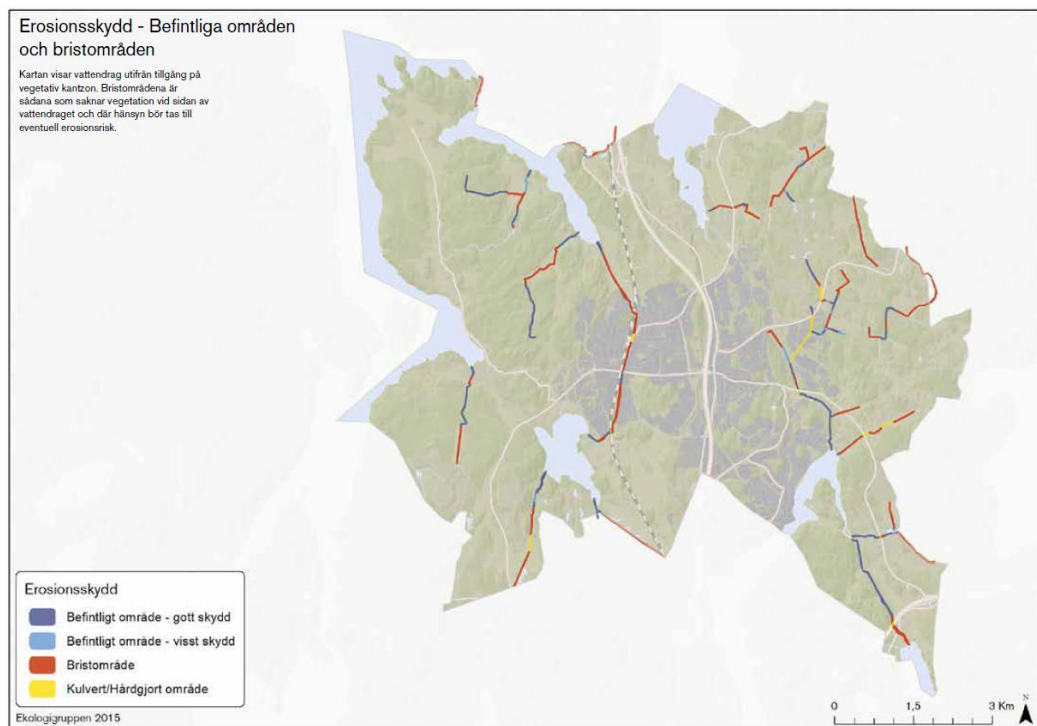
Erosionsskydd

- **T2.3 Buffertzon med erosionsstabiliserande funktion, inklusive områden där sådan mark saknas (Tillägg)**

Undersök om det finns riskområden som kan vara känsliga för erosion och rasrisk i kommunen. Vissa jordarter, brant topografi men också områden som utsätts för stor påverkan av vatten och vind kan bidra till erosion- och rasrisker. Det finns ett antal ”titt”-funktioner, som kan ge en snabb överblick över förhållandena. Vid problemområden kan vegetation och av olika slag binda jord och har ofta en positiv effekt på erosion och rasrisker.

Underlag: Sveriges geologiska undersökning - SGU, Nationella marktäckedata. Strandskyddsområden. Egna Kartskikt med naturtyper, geologi i anslutning till utpekade och kända områden med erosionsrisk.

Notering: Strandskyddsområden bidrar ofta naturligt med erosionsskyddande effekt, genom strandvegetationen som ofta finns kvar där.

Luftrening

- **T2.4 Natur och grönska särskilt viktiga för partikelfiltrering eller luftgenomströmning, inklusive områden där det saknas (Tillägg)**

Vegetation på rätt plats kan samla och minska mängden partiklar i luften samt bidra till luftgenomströmning. Grönområden av en viss storlek, utformning och sammansättning av vegetation kan ha stor potential för att bidra till en bättre luftkvalitet. Identifiera var de stora kända källorna för partiklar och luftföroreningar finns och kartlägg grönytor i anslutning till dessa. (Stora vägar med mycket trafik exempelvis sådana källor). Dessa grönytor har potential att bidra till förbättrad luftkvalitet. Identifiera även brist på grönytor. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Underlag: Nationella marktäckedata, (vegetation och vägar, industrier) vegetationsinventeringar på plats, Partikelsimuleringar eller mätningar i fält. Vägledning för inledande kartläggning Naturvårdsverket

Reglering av buller

- **T2.5 Natur och grönska särskilt viktiga för bullerminskande effekt, inklusive områden där sådan mark saknas. (Tillägg)**

Med hjälp av vegetation och topografi/markmodulering kan bullernivåerna i staden sänkas. Vegetation på rätt plats och med en viss struktur kan minska buller från de vanligaste källorna som exempelvis trafik, industrier samt installationer som ger så kallat omgivningsbuller. Det är främst vegetationens och de mjuka naturmaterialens absorberande egenskaper som förbättrar ljudmiljön där hårdgjorda ytor reflekterar ljudet. För största möjliga effekt bör vegetationen vara tät och substratet luftigt och ojämnt. Topografin, terrängen, kan också utgöra ett fysiskt skydd mot buller (jämför med bullervallar).

Identifiera var de stora kända källorna till buller och kartlägg grönytor i anslutning till dessa. Dessa grönytor har potential att bidra till förbättrad ljudkvalitet. Identifiera även brist på grönytor. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Underlag: Nationella marktäckedata, (vegetation och vägar, industrier) vegetationsinventeringar på plats, Bullerkarteringar, inventeringar i fält. Akustisk design (Boverket)

Rening och reglering av vatten och skydd mot extremväder

- **B2.1 Områden lämpliga för dagvattenhantering, översvämningsskydd mm, inklusive områden där sådan funktion saknas (Basnivå)**

Våtmarker, grönområden och andra ekosystem fördröjer, lagrar, filtrerar och renar vatten från föroreningar samt förebygger översvämningar och torka. Gör en analys utifrån skyfallskarteringar och identifiera de grönytor som ligger i anslutning till identifierade ”problemområden” enligt

skyfallskarteringen. Dessa grönytor har potential att bidra till förbättrad dagvattenhantering och klimatförändringar.

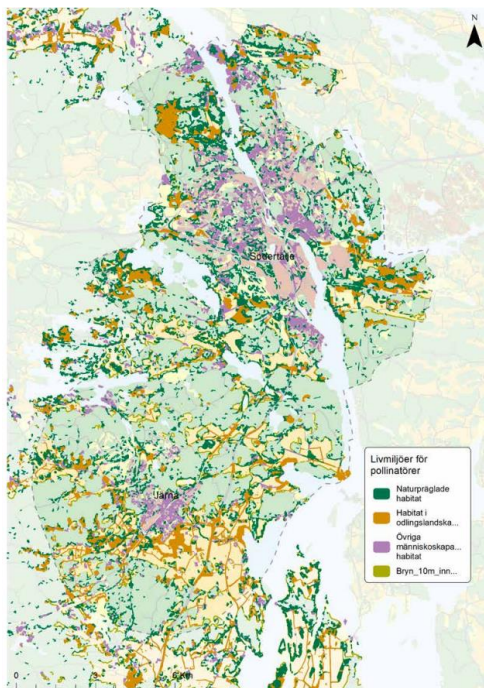
Underlag: topografi, geologi, Hydrologiska samband, avrinningsområden, utströmningsområden, nationella marktäckedata/kartskikt med naturtyper som kan fördröja, filtrera och rena vatten från föroreningar mm.

Pollinering

- **T2.6 Områden med goda pollineringsmöjligheter, inklusive birstområden (Tillägg)**

Kartläggning utifrån naturtyper och vegetationsinventering i fält med fokus på områden med goda förutsättningar för födosöksområden för pollinerande insekter samt samband. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Underlag: Vegetationstyper från Nationella marktäckedata, kartläggningar över ekologiska samband. Inventeringar i fält.

Livsmiljöer för pollinatörer, fördelning av de olika kategorierna av livsmiljöer enligt tabell s. 9.

Södertälje kommun, Livsmiljöer för pollinatörer (från Pollineringsplan) baserad på BIOTOP Stockholm steg 1.

Reglering av skadedjur och skadeväxter

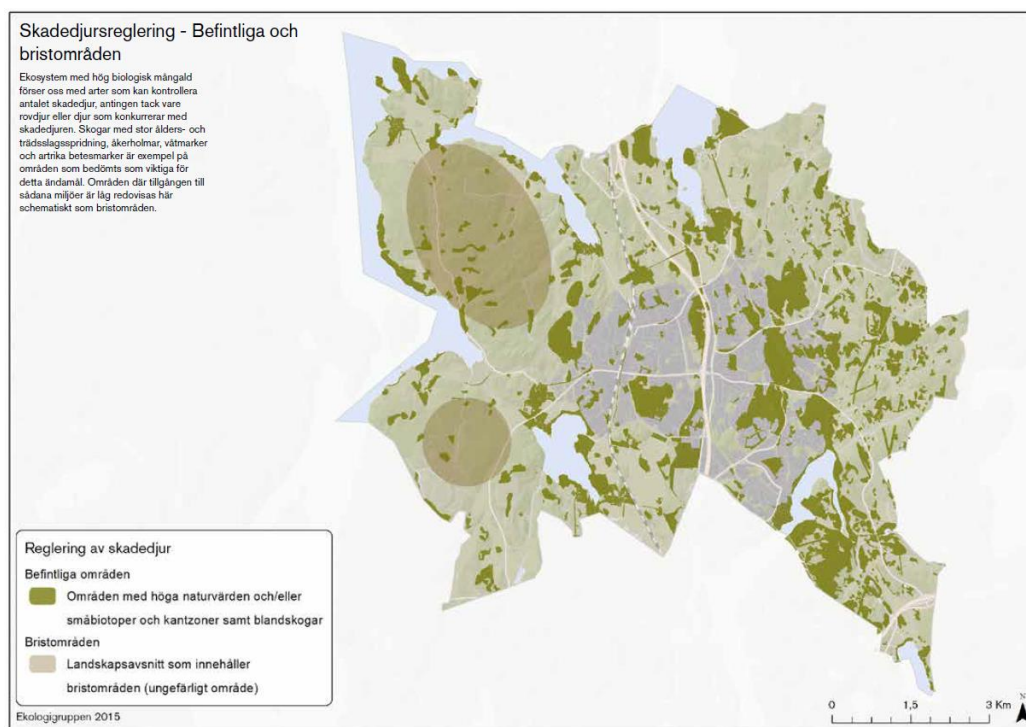
- **T2.7 Naturmiljöer gynnsamma för biologisk skadereglering, inklusive birstområden (Tillägg)**

Kartläggning görs av naturmiljöer som gynnar djur och andra organismer som kan reglera och minska mängden skadedjur, skadeväxter

och sjukdomsbärare. Även bristområden kan kartläggas. Brynzoner har visat sig gynnsamma för att skapa en biologisk mångfald i anslutning till öppna marker och kan vara värda att kartlägga i jordbrukslandskapet om det finns behov och intresse. Konsulter kan behöva anlitas för kartläggning i fält och/eller tolkning av kartunderlag.

Underlag: Nationella marktäckedata (vegetationstyper kopplat till önskvärda skadebekämpare utifrån lokala, regionala och/eller nationella aspekter).
Fältinventeringar.

Upplands Väsby:

7.6. Kartläggning inom block 3 – Försörjande ekosystemtjänster

Syftet med kartläggningen är att identifiera mark som är viktiga att säkerställa för mat- och vattenförsörjning samt produktion av viktiga varor och produkter, utifrån lokala, regionala och nationella behov. Tillräckligt med hälsosam mat och rent dricksvatten liksom en balanserad tillgång av råvaror, är en av grundförutsättningarna för vår hälsa och välfärd. Förhållandena är mycket olika i olika delar av landet och behöver därför anpassas utifrån rådande förutsättningar. En nära dialog med Länsstyrelserna underlättar arbetet.

Rekommenderade kartläggningar inom Försörjande blocket

*Det är lämpligt att ta fram ett antal grundkartor som stöd i arbete med kartläggning och analys. Grundkartorna beskrivs under avsnittet om kartläggning av Stödjande ekosystemtjänster, se 7.4.

Kartskikt för BASNIVÅ (B3.x) och TILLÄGG (T3.x)

Se avsnitt 0 nivåer, samt ovan.

Typ av kartskikt	Typ av ekosystemtjänst
B3.1 Produktiv jordbruksmark och naturbetesmarker	<i>Matförsörjning</i>
B3.2 Renbetesområden	<i>Matförsörjning</i>
B3.3 Områden viktig för att säkerställa dricksvattenförsörjningen	<i>Vattenförsörjning</i>
B3.4 Produktiv skogsmark	<i>Råvaror</i>
Typ av kartskikt	Typ av ekosystemtjänst
T3.1 Buffertzoner för att säkerställa rationella brukningsenheter	<i>Matförsörjning</i>
T3.2 Områden viktiga för vattenförsörjning av olika verksamheter	<i>Vattenförsörjning</i>
T3.3 Områden med särskilt produktiv skogsmark för olika råvaror	<i>Råvaror</i>
T3.4 Mark lämplig för energiskog och grot för energiframställning	<i>Energi</i>

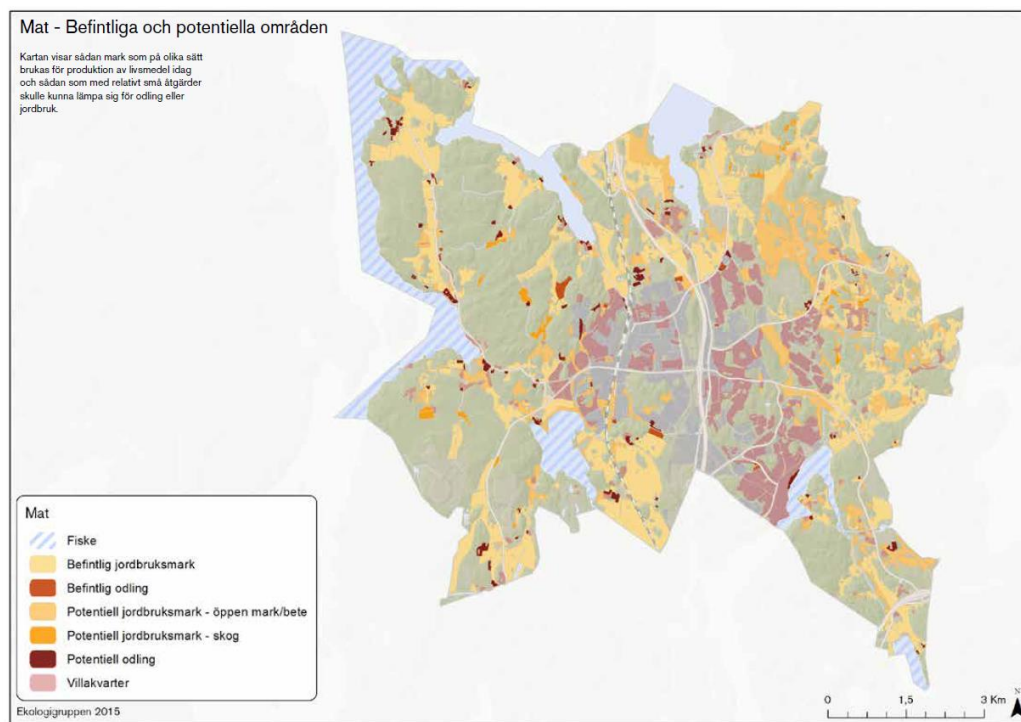
Beskrivning för arbete med kartskikten för försörjande ekosystemtjänster:

Matförsörjning

- **B3.1 Produktiv jordbruksmark och naturbetesmarker. (Basnivå)**

Detta underlag kan visa på jordbruksmarkens struktur och tillgång till mark (även potentiell jordbruksmark kan kartläggas). Kartläggningen kan användas för att lyfta markens värde för lokal eller regional självförsörjning och vid prioritering av mark för olika intressen, ex. exploatering, infrastrukturplanering, livsmedelsförsörjning eller rekreation. Tillgång till tillräckligt med hälsosam mat är en av grundförutsättningarna för vår hälsa och välfärd.

Underlag: Nationella marktäckedata. Kartläggningen av särskilt produktiv eller värdefull mark görs med fördel i samarbete med Länsstyrelsen och utifrån Jordbruksverkets blockdatabaser. Kontakt med näringen kan tas vid kartläggningen. (Se även Miljöbalken 3 kap 4)

Upplands Väsby: Kartläggning av ekosystemtjänster

- **T3.1 Buffertzoner för att säkerställa rationella brukningsenheter (Tillägg)**

Kartläggning av mark kring gårdar med djurbesättningar som är viktiga för befintlig och framtida verksamhet. Kartläggningen kan bidra till en dialog kring hur en fortsatt aktiv jordbruk kan säkerställas och utvecklas lokalt och regionalt.

Underlag: Nationella marktäckedata. Jordbruksverkets blockdatabaser
Kartläggningen görs med fördel i samarbete Länsstyrelsen. Kontakt med näringen kan tas vid kartläggningen. Se Boverkets Vägledning för planering för och invid djurhållning, 2011.

- **B3.2 Renbetesområden /områden av betydelse för renskötseln.**

Tillräckligt med funktionell mark för renbete under olika årstider behövs för en långsiktigt och hållbar renskötsel, som bidrar till matförsörjning och som kulturbärare.

Underlag: Sametinget – Renbetesområden, renbruksplaner

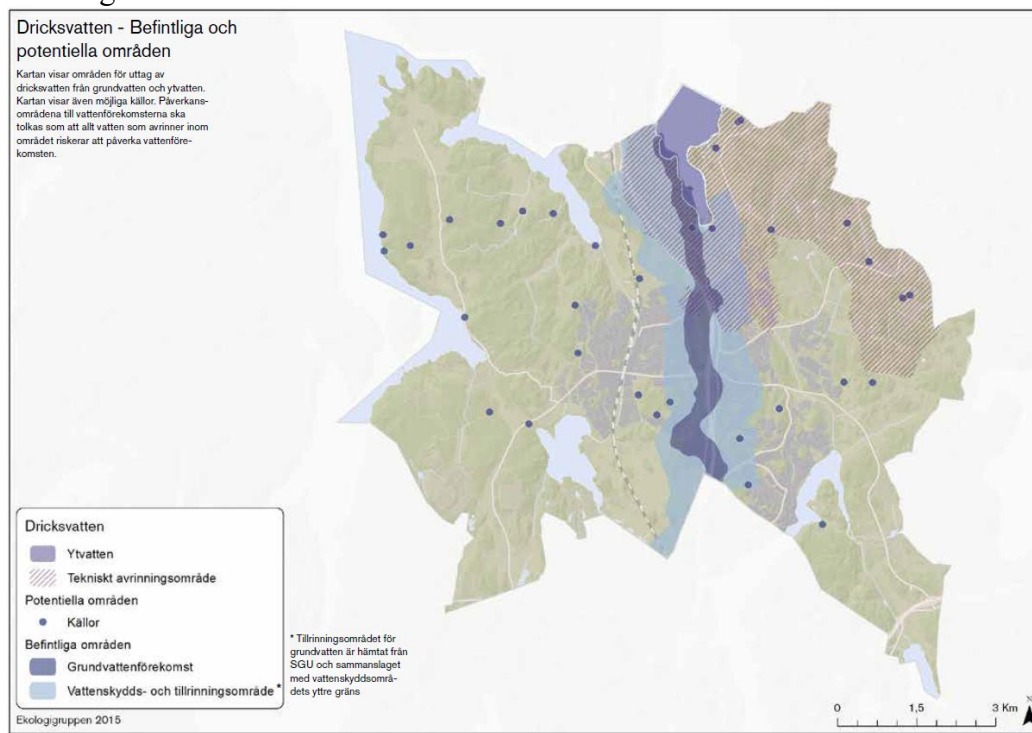
<https://www.sametinget.se/renbruksplan>. Kartläggning görs med fördel i samarbete med Länsstyrelsen.

Vattenförsörjning

- **B3.3 Områden viktig för att säkerställa dricksvattenförsörjningen.**

Kartläggning utgår från beslutat vattenskyddsområde samt identifiering av buffertzoner viktiga för rening och bevarande av vattenkvalitet. Ta med klimataspekten och dess möjliga påverkan på grundvatten, källor och ytvattentäkter utifrån olika scenarier. Tillgång till tillräckligt med rent dricksvatten är en av grundförutsättningarna för vår hälsa och välfärd.

Underlag: Beslutade vattenskyddsområden hos Länsstyrelse eller kommun. Underlag från SMHI och MSB gällande klimatscenarion. Geologi och topografi, kartläggning från dagvattenkartläggning. Kartläggningen görs med fördel i samarbete med Länsstyrelserna och VA-ansvariga.

Uppland Väsby

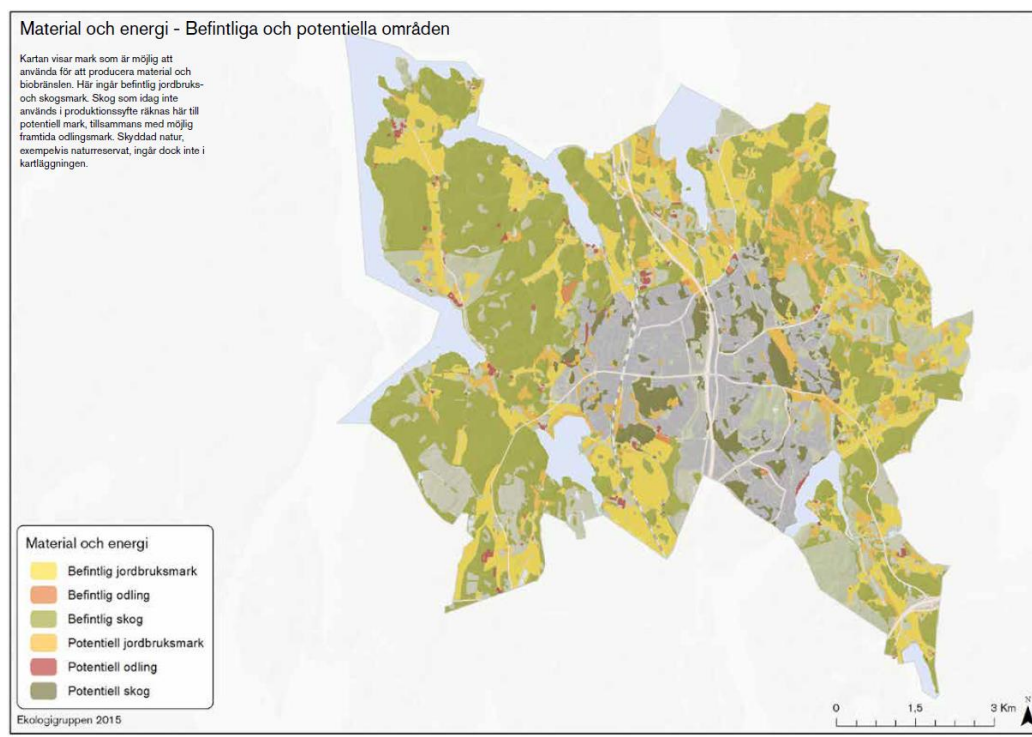
- **T3.2 Områden viktiga för vattenförsörjning av olika verksamheter.** Kartläggning av områden viktiga för vattenförsörjning för exempelvis jordbruk och industrier. Kartläggningen kan bidra till en dialog kring vilka verksamheter som ska säkerställas genom skyddande eller balanserat marknyttjande. Goda förutsättningar för hållbar produktion av mat och råvaror är av betydelse för vår hälsa och välfärd.

Underlag: Beslutade vattenskyddsområden hos Länsstyrelse eller kommun. Underlag från SMHI och MSB gällande klimatscenarion. Geologi och topografi, kartläggning från dagvattenkartläggning. Kartläggningen görs med fördel i samarbete med Länsstyrelserna och VA-ansvariga.

Råvaror

- **B3.4 Produktiv skogsmark.** Kartläggningen identifiera status på produktiviteten (klassning) av skogsmarken som kan vara ett bra underlag vid en dialog kring prioritering av mark för exploatering eller skötsel utifrån rekreations- och upplevelsevärden. Goda förutsättningar för ett hållbart skogsbruk är av betydelse för såväl vår hälsa som välfärd. välfärd

Underlag: Nationella marktäckedata, Geodata Skogsstyrelsen.
Kartläggningen görs med fördel i samarbete med Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen. Kontakt med näringen kan tas vid kartläggningen.

Upplands Väsby:

- **T3.3 Områden med särskilt produktiv skogsmark för olika råvaror**
Kartläggning av skogsmark för olika typer av träråvaror, till exempel kvalitetstimmer, massaved, ädelträ. Kartläggningen kan vara underlag för en dialog om skogsnäringens utveckling lokalt och regionalt. En balanserad tillgång på råvaror är av betydelse för vår välfärd.

Underlag: Nationella marktäckedata, Geodata Skogsstyrelsen.
Kartläggningen görs med fördel i samarbete med Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen samt skogsnäringen.

Notering: Mineraler och metaller klassas inte som ekosystemtjänster. Behov för gruvnäring kommer in i översiktsplanearbetet utifrån lokala exploateringsbehov.

Energi

- **T3.4 Mark lämplig för energiskog och grot för energiframställning.**

Kartläggningen kan vara underlag för en dialog om skogsnäringens utveckling lokalt och regionalt och eventuell konflikt med intentionerna för jordbruksmark eller kulturella ekosystemtjänster som rekreationsvärden, landskapsvärden eller grönt kulturarv.

Underlag: Nationella marktäckedata, Geodata Skogsstyrelsen.
Kartläggningen görs med fördel i samarbete med Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen samt skogsnäringen.

Notering: vindkraft och vattenkraft klassas inte som ekosystemtjänster. Markbehov för dessa verksamheter kommer in i Översiktsplanen via vindkraftsplaner, riksintressen för vindbruk mm.

7.7. Kartläggning inom block 4 – Kulturella ekosystemtjänster

Syftet med kartläggningen är att identifiera områden som är viktiga att säkerställa som en resurs för god mental hälsa, fysisk aktivitet, undervisning och naturpedagogik, naturupplevelser, friluftsliv, kulturella upplevelser och sammanhang. Kulturella tjänster är alla typer av immateriella funktioner som naturen tillhandahåller. Det kan handla om såväl friluftsupplevelser, det gröna kulturarvet som grönstrukturens gestaltande och rumsskapande funktioner.

Rekommenderade kartläggningar inom Stödjande blocket

*Det är lämpligt att ta fram ett antal grundkartor som stöd i arbete med kartläggning och analys. Grundkartorna beskrivs under avsnittet om kartläggning av Stödjande ekosystemtjänster, se 7.4.

Kartskikt för BASNIVÅ (B4.x) och TILLÄGG (T4.x)

Se avsnitt 0 nivåer, samt ovan.

Typ av kartskikt	Typ av ekosystemtjänst
<i>B1.1 Samtliga grönytor och grönområden i kommunen</i>	<i>(Grundkartor)</i>
<i>B1.2 Naturtyper/vegetationstyper</i>	<i>(Grundkartor)</i>
<i>B1.3 Markägarförhållanden</i>	<i>(Grundkartor)</i>
B4.1 Naturmiljöer som främjar olika typer av rekreation	<i>(Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande, Social interaktion, Kunskap och inspiration)</i>
B4.2 Gröna kulturhistoriska miljöer och fornlämningar	<i>(Kulturarv och identitet, Mentalt välbefinnande)</i>
Typ av kartskikt	Typ av ekosystemtjänst
T4.1 Miljöer som främjar olika typer av rekreation i tätort	<i>(Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande, Social interaktion, Kunskap och inspiration)</i>

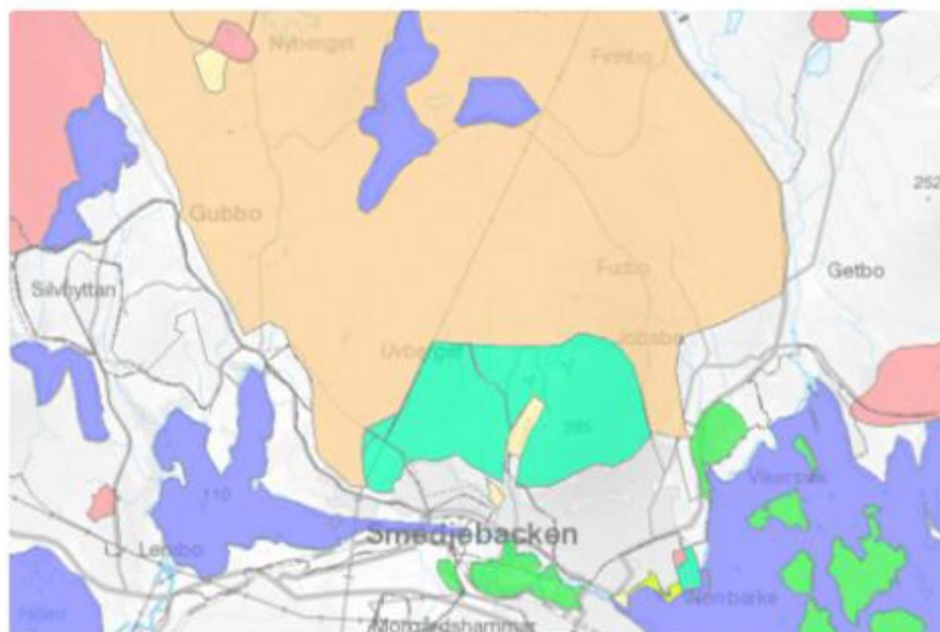
T4.2 En brist på tillgång till naturmiljöer för rekreation	(Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande, Social interaktion, Kunskap och inspiration)
T4.3 Tillgänglighet i och till naturområden	(Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande, Social interaktion, Kunskap och inspiration)
T4.4 Skol- och förskolemiljöer	(Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande, Social interaktion, Kunskap och inspiration)
T4.5 Tysta områden	(Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande)
T4.6 Landskapskaraktärer	(Kulturarv och identitet, Mentalt välbefinnande)
T4.6 Grönstrukturens arkitektoniska uttryck	(Kulturarv och identitet, Mentalt välbefinnande)

Beskrivning för arbete med kartskikten för kulturella ekosystemtjänster:

Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande, Social interaktion, Kunskap och inspiration,

- **B4.1 Naturmiljöer som främjar olika typer av rekreation (Basnivå).** Kartläggning av naturmiljöer som främjar folkhälso- och friluftsvärden samt naturpedagogik. Kartläggningen ger en bild av vilka områden som är värdefulla för olika typer av rekreation och naturkunskap (som kan bidra till förståelse för ekosystemens samband och betydelse för människan). Även olika friluftsanläggningar som stigar, badplatser utsiktspunkter och parkeringar kan markeras.
Underlag: Genomförd kartläggning utifrån Vägledning för kartläggning av friluftsvärden (Naturvårdsverket). Anläggningar från grundkartor/primärkartor eller kommunens register.

Notering: Riksintresse för friluftsliv hanteras i Översiktsplanarbetet

EXEMPEL Smedjebackens kommun

- **T4.1 Miljöer som främjar olika typer av rekreation i tätort (Tillägg)**

Kartläggning av miljöer som främjar folkhälso- och friluftsvärden samt naturpedagogik i tätort. För att få en mer detaljerad kartläggningen av rekreativvärden och olika anläggningar, kan kartläggningen av friluftsvärden kompletteras med någon form av sociotopskartering

Underlag: Genomförda inventeringar, observationer och intervjuer/enkäter

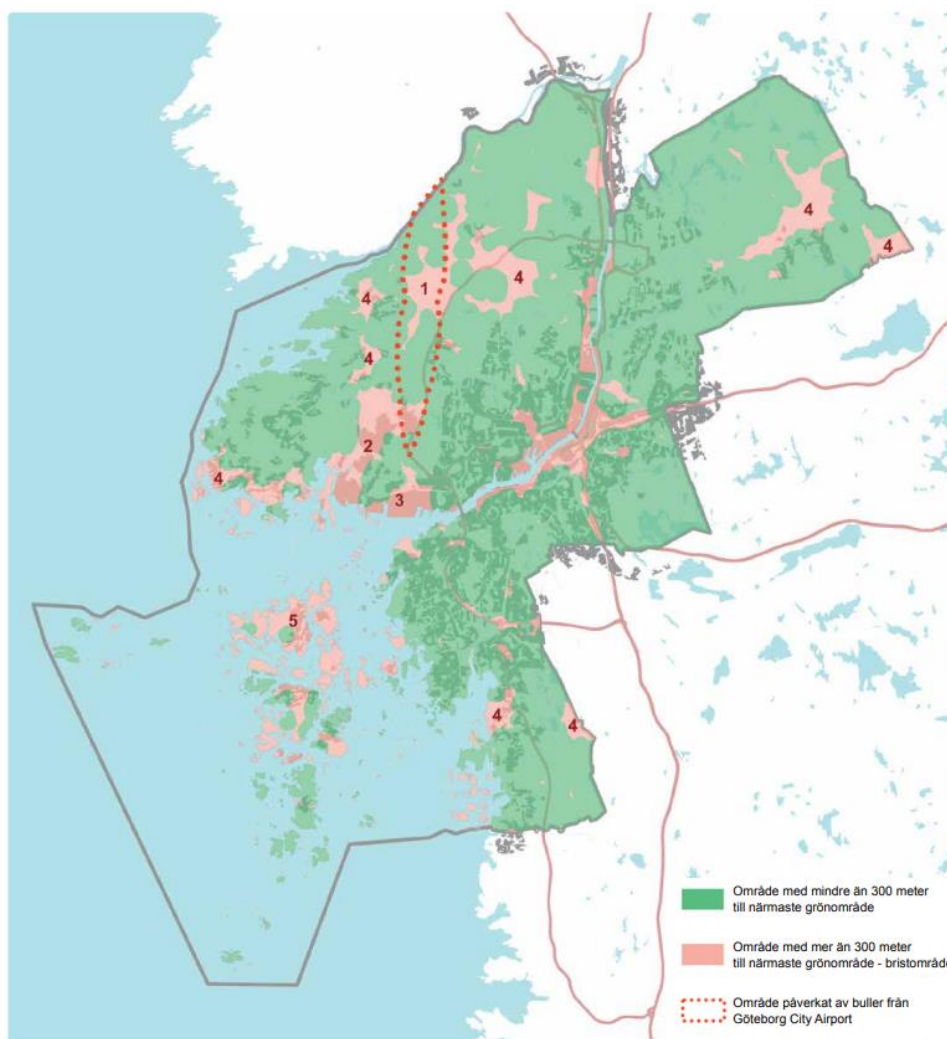
tillgången/tillgängligheten till grönområden till olika arenor/målgrupper ("utsatta områden", skola, äldreboenden etc.)?

- **T4.2 En brist på tillgång till naturmiljöer för rekreation (Tillägg).**

Kartläggning av brist på naturmiljöer som främjar olika typer av folkhälso- och friluftsvärden samt naturpedagogik. Kartläggningen kan göras utifrån en analys av brist på någon typ av naturmiljö som främjar dessa värden. En bedömd brist på tillgång till naturmiljöer kan också baseras på för långa avstånd mellan bostäder och naturområde eller identifierade av barriärer som hindrar tillgång till grönområdena/naturmiljön.

Underlag: Klassningen i Vägledningen för kartläggning av friluftsvärden och genomförd kartläggning B4.1. Grundkartor med naturtyper, markägarförhållanden och för mätning av avstånd, identifiering av barriärer som exempelvis vägar och järnvägar.

Bristanalys bostadsnära park- och naturområden

Kartan redovisar brist (rosa) samt tillgång (grön) på bostadsnära park eller naturområde. Som urval för att få fram bristanalysen har större vägar, stora nivåskillnader och vattendrag räknats som barriärer.

Exempel från Göteborgs stad

- **T4.3 Tillgänglighet i och till naturområden (Tillägg)**

Kartläggning kan utgå ifrån en inventering av tillgänglighet inom ett grönområde/naturområde, men också kopplingarna till området. Eventuella barriärer tillgängligheten till naturområdet.

Underlag: Hänvisning till vägledning [Tillgängliga natur- och kulturområden - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](#)

- **T4.4 Skol- och förskolemiljöer (Tillägg)**

Kartläggning av gårdarnas lekvärden, kvalitet och funktion för fysisk aktivitet, social interaktion, psykisk hälsa och pedagogik.

Underlag: Vägledning Gör plats för barn och unga!

Ev. även närhet till naturområden? (Enligt Naturvårdsverkets årliga kommunundersökning är det tre av fyra kommuner (75 procent) som anger att merparten skolor (>50 procent) i kommunen har tillgång till säkerställd natur inom 300 meter med syftet att

kunna användas under skoltid. Det betyder att 25% saknar natur för mer 50% av skolorna, och det kan vara många elever). Basnivå?

Fysisk hälsa, Mentalt välbefinnande,

- **T4.5 Tysta områden (Tillägg)**

Kartläggningen kan göras utifrån en beräknad eller uppmätt bullernivå. Kartläggningen kan också utgå från upplevt buller. Underlaget tas då fram via enkäter eller intervjuer. Ett område kan i vissa fall upplevas som rofyllt trots en del bakgrundbuller, och därmed ändå ha ett värde för hälsa och välbefinnande.

Underlaget kring tysta områden är relevant vid exempelvis planering av en ny väg eller verksamhet, som kan påverka kommande ljudnivåer.

Underlag: Som utgångspunkt för kartläggning av tyst eller upplevd god ljudmiljö kan följande vägledningar vara till hjälp.

För urbana miljöer se: [Skapa goda ljudmiljöer \(stockholm.se\)](http://Skapa goda ljudmiljöer (stockholm.se) SKR) SKR

För mer naturliga miljöer: God ljudmiljö 5709

Riktlinjer för specifika bullerkällor, ex industri och flygbuller se Naturvårdverkets hemsida

Kommentar: I kartläggning i B4.1 ingår kriteriet avseende att värdera ljudmiljön i området. Med god ljudmiljö menas en bullerfri miljö där naturliga ljud dominerar, frånvaro av civilisationsljud.

Kulturarv och identitet Mentalt välbefinnande

- **B4.2 Gröna kulturhistoriska miljöer och fornlämningar (Basnivå))**

Kartläggning av områden som erbjuder miljöer med grönska och natur kopplat till historiska skeenden, bruksmetoder och den lokala identiteten som en del av kulturarvet. Miljöerna bidrar med upplevelsevärden. Alléer, historiska parker, landskapskaraktärer ger ett tidsdjup och identitet och förståelse för sin omgivning och sammanhang.

Omfattningen av kartläggningen beslutas utifrån tillgång på underlag och kommunens resurser och mål. Information om fornlämningar i naturmiljö finns tillgängligt över hela landet och är lämpligt att kartlägga under basnivån.

Underlag: kulturmiljöinventeringar, egna kartläggningar, Riksantikvariatets fornsök, lokala museer, hembygdsgräddor. Biologiskt kulturarv på RAÄ, (exempel Vallentunas kulturmiljöwebb. [Hitta din plats historia - Vallentuna kommun](#))

Notering: Riksintresse för kulturmiljö hanteras i Översiktsplanarbetet, men kan vara en ingång för att finna underlag till kartläggningarna av gröna kulturmiljöer.

Kommentar: Flera av kriterierna i B4.1 om kartering av friluftslivet fångar upp även dessa intressen och värden, till exempel upplevelsekvantiteter, symbolvärden.

Kulturarv och identitet Mentalt välbefinnande

T4.5 Landskapskaraktärer landskapskaraktärer som ger ett tidsdjup, identitet och förståelse för sammanhang (T)

Underlag: Inventering och kartläggning enligt metoden ILKA (integrerad landskapskaraktärsanalys (Trafikverket - Landskapet är arenan - Integrerad landskapskaraktärsanalys, en metodbeskrivning
<https://trafikverket.ineko.se/se/landskapet-%C3%A4r-arenan-integrerad-landskapskarakt%C3%A4rsanalys-en-metodbeskrivning>

- **T4.6 Grönstrukturens arkitektoniska uttryck**

Alléer, häckar, mindre grönytor i bebyggelsen som är väsentliga för bebyggelsestrukturens karaktär mm

Utvecklas

7.8. Illustrera och sammanställ kartläggningarna i läsbart format.

Presentera kartläggningarna (de digitala skikten) gärna i form av kartor, tabeller, diagram eller andra illustrationer som är lättare att ta till sig vid information och dialog inom grönplanarbetet. Eventuellt kan kartläggningarna i de olika blocken sammanställas till underrapporter. Exempel Kristianstad och Vaggeryds kommun?

Kartläggningarna är också underlag till tematiska kartor och strukturbilder som tas fram inom grönplanen (se avsnitt 4) och är användbara inom strategiarbeten.

Kartläggningarna kan i sig själva också vara ett underlag för andra strategiska program i kommunen, exempelvis naturvårdsprogram, klimatanpassningsprogram, friluftsprogram mm.

7.9. Länkar till användbara kartläggningsmetoder och databaser

Det finns en hel del tillgänglig information och vägledning kring metoder för kartläggning av ekosystemtjänster i planeringen. Det finns också en mängd olika databaser med digitala geodata och analyser som det är lätt att ta del av vid kartläggningarna. Här nedan har vi samlat några exempel på användbara länkar till vägledning och öppna data.

Länkar till exempel på användbar information och vägledning:

Kompletteras med länkar till relevanta vägledningar och metoder

Länkar till exempel på användbara databaser:

Kompletteras med länkar till relevanta "tittskåp" och databaser

[Exempel-underlag.pdf \(naturvardsverket.se\)](#) , både underlag om fysiska förutsättningar och människors behov

[Samla in underlag - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](#)

Kommentar Lst sthlm: Här skulle det vara mycket värdefullt med en nationell standard för databaser för att samla kort info om alla analyser/modelleringar som ex NVIer eller ekologiska spridningsanalyser som görs lokalt, kommunalt och mellankommunalt. Stockholms läns kommuner efterfrågar en gemensam regional databas som med fördel skulle kunna vara nationell.

viktigt att ha klart för sig hur underlagen är framtagna och vad de är lämpliga att använda till (skala, felmarginaler etc).

8. BILAGA 2 - SAMMANSTÄLLNING AV TEMAKARTOR OCH STRUKTURBILDER

Under utveckling.

Planeras för en fördjupad arbetsgrupp,

Utveckla beskrivning, metoder, underlag

Bevarande av den biologiska mångfalden (Basnivå).

- skyddsvärda eller särskilt skyddsvärda naturområden och strukturer utifrån biologisk mångfald och ekologiska samband/ekologisk konnektivitet (lokalt, regionalt och nationellt skyddsvärda naturtyper och arter, viktiga samband att värna om mm). (B) (Analys kartsiktigt B1.4 och B1.5)
- Brister på naturtyper/arter. Bristande samband (konnektivitet) eller för små enheter i landskapet och samband mellan grönområden som skulle behöva stärkas utifrån biologisk mångfald. (TB) (Analys av B 1.4, B15, B1.2)

Tilläggsnivå:

- Brister på eller hot mot naturtyper/arter. Bristande samband (konnektivitet) eller för små enheter i landskapet och samband mellan grönområden som skulle behöva stärkas utifrån biologisk mångfald. Företeelser som påverkar biologisk mångfald negativt, tex kända områden med invasiva arter. (T) (Analys av B 1.4, B15, B1.2, T1.1, T1.2, T1.3)

- Områden särskilt viktiga för goda pollineringsmöjligheter, inklusive bristområden och brister i sammanhängande miljöer. (T) (exempelbild Södertälje pollineringsplan) (Analys B1.2, B1.5, T.1, T1.3)
- Områden särskilt viktiga för att gynnar växter och djur som främjar skadereglering, inklusive bristområden och brister i sammanhängande miljöer. (T) (Analys B1.2, B1.4, B1.5, T.1, T1.3)

Klimatanpassning (Basnivå)

- Områden särskilt viktiga för dagvattenhantering, inklusive bristområden (B). (analys av B1.2, B1.6, B2.1)

Tilläggsnivå:

- Områden viktiga för att motverka värmeöar, främja jämnt klimat och vindskydd i utsatta lägen, inklusive bristområden. (T) kan även presenteras under hälsa och välbefinnande. (analys B1.1, B1.2, T2.1)

Människors hälsa och välbefinnande (Basnivå)

- Områden med natur- och kulturmiljöer som främja olika typer av rekreativvärden, bidra till förståelse för ekosystemens samband och dess betydelse för människan, (B) (Analys B4.1, B4.2)
- Områden viktiga för att säkerställa historiska miljöer, gröna miljöer med betydelse för bebyggelsestrukturens karaktär och objekt med lokal identiteten eller särskilt historiskt värde utifrån såväl ett lokalt, regionalt som nationellt perspektiv (B) (Analys B4.1, B4.2)
- Områden viktiga för att säkerställa lokal, regional och nationell mat-, dricksvatten- och råvaruförsörjning (B) (analys B1.2, B3.1, B3.2, B3.3, B3.4).

Tilläggsnivå:

- Tillgång och brist på områden med natur- och kulturmiljöer för att främja olika typer av folkhälso- och friluftsvärden, bidra till förståelse för ekosystemens samband och dess betydelse för människan (T) (Analys B4.1, B4.2, T4.2, T4.3, T4.4, T4.5)
- Tillgång och brist på områden natur- och kulturmiljöer inom tätorten som främja olika typer av rekreativvärden, bidra till förståelse för ekosystemens samband och dess betydelse för människan liksom områden med brist på dessa (T) (Analys B4.1, B4.2, T4.1, T4.2, T4.3, T4.4, T4.5)
- Framträdande landskapskaraktärer att värna och utveckla (T) (Analys B4.1, B4.2, T4.6)
- Områden med betydelse för god ljudmiljö liksom tysta områden, inklusive bristområden. (T) (B1.2, T4.5)

- Områden med betydelse för god luftkvalitet (T) (B1.2, T2.4)
- Områden viktiga för att motverka värmeöar, främja jämnt klimat och vindskydd i utsatta lägen, inklusive bristområden. (T) kan även presenteras under klimatanpassning. (analys B1.1, B1.2, T2.1)

Kluster av kartlagda värden (Basnivå)

- Områden med flera ekosystemtjänster, där områden som inhyser flera värden på samma yta, kan visa på ett högre värde i sig. Områden med inga eller få ekosystemtjänster, kan visa på områden som kan utvecklas genom åtgärdsprogram (B) (särskilt bra till ÖP, exempelbild Upplands Väsby avsnitt 9?). (analys kartskikt från samtliga Block)

Revidering av delegationsordningen

20

NTN 2021/144

2021-06-01

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr NTN 2021/144

Natur- och trafiknämnden

Revidering av delegationsordningen

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden beslutar att revidera delegationsordningen med följande tillägg. Numreringen korrigeras för övriga punkter.

- 1.18 Utse dataskyddsbud   Direktör
- 1.22 Beslut enligt 15 § 2 st lagen om tillgänglighet till digital offentlig service
   Enhetschef
- 1.23 Rättelse enligt 19 § lagen om tillgänglighet till digital offentlig service
   Enhetschef

Sammanfattning av ärendet

Det finns behov av att revidera nämndens delegationsordning med hänvisning till nya bestämmelser i lagen om tillgänglighet till digital offentlig service. Det är också lämpligt att delegera beslutanderätten om att utse dataskyddsbud.

Ärendet

Enligt 6 kap. 37 § kommunallagen får en nämnd uppdra åt presidiet, ett utskott, åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Sådana uppdrag att fatta beslut på delegation samlas ihop i en *delegationsordning*, så det blir överskådligt i vilka typer av ärenden beslut kan fattas på delegation.

Utifrån bland annat tillkommande lagstiftning i lagen om tillgänglighet till digital offentlig service natur- och trafiknämndens delegationsordning i behov av en revidering.

Utse dataskyddsbud enligt dataskyddsförordningen

Enligt artikel 37 dataskyddsförordningen ska den personuppgiftsansvarige (i detta fall natur- och trafiknämnden) utse ett dataskyddsbud. Uppgift om vem som är dataskyddsbudet ska anmälas till Integritetsskyddsmyndigheten (tidigare Datainspektionen). Dataskyddsbudets övergripande uppgift är att övervaka att natur- och trafiknämnden följer dataskyddsförordningen. Tidigare har nämnden beslutat om att

utse dataskyddsbud, men det bedöms som lämpligt att delegera detta beslut. Direktör föreslås vara delegat för att utse dataskyddsbud för natur-och trafiknämnden.

Beslut och rättelse enligt lagen om tillgänglighet till digital offentlig service

Det finns numera en lag som ställer krav på myndigheter och andra offentliga aktörer att tillhandahålla information och tjänster som är digitala på ett sådant sätt att alla kan förstå. Enligt lagen om tillgänglighet till digital offentlig service (ibland benämnd ”webbtillgänglighetsdirektivet”) kan enskilda påtala brister, anmäla klagomål och överklaga beslut om den enskilde anser att myndigheter eller andra offentliga aktörer inte lever upp till lagen. Den enskilde har rätt att få ett beslut utifrån inlämnat klagomål och beslutet kan överklagas till förvaltningsrätten. Enskild kan även lämna klagomål direkt till tillsynsmyndigheten, Myndigheten för digital förvaltning (DIGG), som i sin tur kan förelägga aktören om det finns brister i en digital tjänst. Föreläggandet kan förenas med vite. Beslut och rättelse i ärenden som avser denna lagstiftning föreslås delegeras till enhetschef.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut bedöms inte medföra några konsekvenser för barn.

Mats Bohman
Trafik- och fastighetsdirektör
Stadsledningskontoret

Sylvia Ryel
Kommunjurist
Juridik- och kanslistaben

Diarienummer	Fastställt/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
NTN 2021/144	2021-06-08	Natur- och trafiknämnden		Trafik- och fastighetsdirektör
Delegationsordning	Natur- och trafiknämnden			

Natur- och trafiknämnden

Dokumentets syfte

Delegationsordningen innehåller natur- och trafiknämndens delegering av beslutanderätt

Dokumentet gäller för

Delegationsordningen avser delegater inom natur- och trafiknämndens ansvarsområde

Beslutanderätten delegeras inte i följande slag av ärenden

1. Verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet. Såsom fastställande av nämndens internbudget, riktlinjer, ramar och system för budget och budgetuppföljning liksom åtgärder p.g.a. budgetavvikelse som påverkar totalramen för nämndens budget.
2. Fastställa bokslut och verksamhetsberättelse.
3. Åtgärder med anledning av revisionsanmärkningar.
4. Ärenden som avser myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
5. Framställningar eller yttranden till fullmäktige eller kommunstyrelsen liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats.
6. Antagande av anbudsgivare beträffande upphandlingar med belopp över 5 miljoner kronor eller värde överstigande nämndens beslutade budget för objekt/vara/tjänst.
7. Förtroendevaldas deltagande i kurser och konferenser.

BEGREPPSFÖRKLARINGAR

Direktör	Person med ansvar som huvudprocessägare
Enhetschef	Person som är chef för den enhet som ansvarar för den fråga delegationen avser

Handläggare Person som handlägger ärenden inom den grupp som ansvarar för den fråga delegationen avser. Inkluderar gruppchef.

ALLMÄNT

Rätt att besluta i en viss ärendegrupp innefattar också rätt att

1. besluta att överklaga beslut och domar som innefattar ändring av delegatens beslut (OBS! att ändring av nämndbeslut måste överklagas av nämnden).
2. lämna yttrande till högre instans med anledning av överklagande av delegationsbeslut.

Direktör kan fatta beslut i alla ärenden delegerade till chef respektive handläggare och chef kan fatta beslut i alla ärenden delegerade till handläggare.

Direktör har rätt att vidaredelegera beslutanderätten i ärenden som har delegerats till direktör att fatta beslut i, 7 kap. 6 § kommunallagen.

Direktören ska anmäla sin beslutsordning till nämnden.

Samtliga delegationsbeslut skall anmälas skriftligen på nästkommande nämndsammanträde under punkten anmälningsärenden.

	Område och beslutanderätt som delegeras	Delegat
	Allmänt	
1.1	Besluta i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.	Ordföranden
1.2	Föra nämndens talan eller befullmäktiga ombud att föra nämndens talan i mål och ärenden	Direktör
1.3	Lämna yttrande över remiss om frågan inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt	Handläggare
1.4	Avvisa för sent inkommet överklagande	Enhetschef
1.5	Fatta beslut att inte lämna ut handling/allmän handling	Enhetschef
1.6	Avskriva fordringar upp till fyra prisbasbelopp	Direktör

1.7	Avskriva fordringar upp till ett prisbasbelopp	Enhetschef
1.8	Avskriva återkallade ärenden eller ärenden som annars blivit inaktuella	Handläggare
1.9	Avvisa ansökningar som inte kompletterats inom föreskriven tid, trots påminnelse	Handläggare
1.10	Besluta att lämna klagomål/anmälan utan åtgärd	Handläggare
1.11	Besluta i ärenden om direktupphandling	Enhetschef
1.12	<i>För beräknat kontraktsvärde upp till 5 miljoner kronor</i> Beslut om att <ul style="list-style-type: none"> – inleda upphandling, – avbryta upphandling – tilldela kontrakt – ingå avtal enligt tilldelningsbeslut 	Direktör
1.13	<i>För beräknat kontraktsvärde upp till 2 miljoner kronor</i> Beslut om att <ul style="list-style-type: none"> – inleda upphandling, – avbryta upphandling – tilldela kontrakt – ingå avtal enligt tilldelningsbeslut 	Enhetschef
1.14	Lämna yttrande över ansökningar om nyttjande av offentlig plats	Handläggare
1.15	Ge tillstånd att schakta i kommunens mark, som nämnden ansvarar för, och, om så erfordras, kräva säkerhet för beräknade kostnader för återställande av kommunens anläggningar	Handläggare
1.16	Besluta om skadestånd som följd av daglig drift eller löpande verksamhet, högst 500 000 kronor	Direktör
1.17	Besluta om skadestånd som följd av daglig drift eller löpande verksamhet, högst 100 000 kronor	Enhetschef
1.18	Utse dataskyddsombud	Direktör

1.19	Beslut om den registrerades rättigheter i fråga om rättelse, radering, begränsning av behandling och överföring av personuppgifter till annan personuppgiftsansvarig (dataportabilitet)	Enhetschef
1.20	Beslut att ingå personuppgiftbiträdesavtal med personer utanför den kommunala organisationen som behandlar personuppgifter för nämndens räkning	Enhetschef
1.21	Anmäla personuppgiftsincident till tillsynsmyndighet enligt artikel 33 i dataskyddsförordningen.	Delegat: Enhetschef i samråd med dataskyddsombud
1.22	Beslut enligt 15 § 2 st lagen om tillgänglighet till digital offentlig service	Enhetschef
1.23	Rättelse enligt 19 § lagen om tillgänglighet till digital offentlig service	Enhetschef
	Avfall	
2.1	Ge tillstånd att installera köksavfallskvam för matavfall	Handläggare
2.2	Anvisa plats för sophämtning om inte fastighetsägaren accepterar angiven plats	Handläggare
2.3	Besluta om dispens för att få sopkärlet hämtat inne på tomten	Handläggare
2.4	Bevilja undantag från kravet på tömning av fettavskiljare minst en gång per kvartal	Handläggare
	Trafik	
3.1	Besluta om lokala trafikföreskrifter och undantag från lokala trafikföreskrifter, dock med begränsning enligt punkten 23	Handläggare
3.2	Besluta om undantag från lokala trafikföreskrifter rörande parkeringstillstånd för näringsidkare och andra med särskilda behov i högst ett år och för rörelsehindrade i högst fem år	Handläggare
3.3	Besluta om flyttning av fordon	Handläggare

3.4	Beslut om bärighetsklassning på vägar	Handläggare
3.5	Beslut om särskilda trafikregler under kortare tid vid skada eller risk för skada på väg	Handläggare
3.6	Beslut om förordnande av parkeringsvakt	Handläggare
	Väg	
4.1	Besluta om bidrag för enskild väghållning	Handläggare

Diarienummer	Fastställt/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
Ange diarienummer.	Ange datum.	Ange beslutsinstans.	Ange ansvarigt politiskt organ.	Ange ansvarig processägare.
Delegationsordning	Natur- och trafiknämnden			

Natur- och trafiknämnden

Dokumentets syfte

Delegationsordningen innehåller natur- och trafiknämndens delegering av beslutanderätt

Dokumentet gäller för

Delegationsordningen avser delegater inom natur- och trafiknämndens ansvarsområde

Beslutanderätten delegeras inte i följande slag av ärenden

1. Verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet. Såsom fastställande av nämndens internbudget, riktlinjer, ramar och system för budget och budgetuppföljning liksom åtgärder p.g.a. budgetavvikelse som påverkar totalramen för nämndens budget.
2. Fastställa bokslut och verksamhetsberättelse.
3. Åtgärder med anledning av revisionsanmärkningar.
4. Ärenden som avser myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
5. Framställningar eller yttranden till fullmäktige eller kommunstyrelsen liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats.
6. Antagande av anbudsgivare beträffande upphandlingar med belopp över 5 miljoner kronor eller värde överstigande nämndens beslutade budget för objekt/vara/tjänst.
7. Förtroendevaldas deltagande i kurser och konferenser.

BEGREPPSFÖRKLARINGAR

Direktör	Person med ansvar som huvudprocessägare
Enhetschef	Person som är chef för den enhet som ansvarar för den fråga delegationen avser
Handläggare	Person som handlägger ärenden inom den grupp som ansvarar för den fråga delegationen avser. Inkluderar gruppchef.

ALLMÄNT

Rätt att besluta i en viss ärendegrupp innefattar också rätt att

1. besluta att överklaga beslut och domar som innefattar ändring av delegatens beslut (OBS! att ändring av nämndbeslut måste överklagas av nämnden).
2. lämna yttrande till högre instans med anledning av överklagande av delegationsbeslut.

Direktör kan fatta beslut i alla ärenden delegerade till chef respektive handläggare och chef kan fatta beslut i alla ärenden delegerade till handläggare.

Direktör har rätt att vidaredelegera beslutanderätten i ärenden som har delegerats till direktör att fatta beslut i, 7 kap. 6 § kommunallagen. Direktören ska anmäla sin beslutsordning till nämnden. Samtliga delegationsbeslut skall anmälas skriftligen på nästkommande nämndsammanträde under punkten anmälningsärenden.

	Område och beslutanderätt som delegeras	Delegat
	Allmänt	
1.1	Besluta i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.	Ordföranden
1.2	Föra nämndens talan eller befullmäktiga ombud att föra nämndens talan i mål och ärenden	Direktör
1.3	Lämna yttrande över remiss om frågan inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt	Handläggare
1.4	Avvisa för sent inkommet överklagande	Enhetschef
1.5	Fatta beslut att inte lämna ut handling/allmän handling	Enhetschef
1.6	Avskriva fordringar upp till fyra prisbasbelopp	Direktör

1.7	Avskriva fordringar upp till ett prisbasbelopp	Enhetschef
1.8	Avskriva återkallade ärenden eller ärenden som annars blivit inaktuella	Handläggare
1.9	Avvisa ansökningar som inte kompletterats inom föreskriven tid, trots påminnelse	Handläggare
1.10	Besluta att lämna klagomål/anmälan utan åtgärd	Handläggare
1.11	Besluta i ärenden om direktupphandling	Enhetschef
1.12	<i>För beräknat kontraktsvärde upp till 5 miljoner kronor</i> Beslut om att <ul style="list-style-type: none"> - inleda upphandling, - avbryta upphandling - tilldela kontrakt - ingå avtal enligt tilldelningsbeslut 	Direktör
1.13	<i>För beräknat kontraktsvärde upp till 2 miljoner kronor</i> Beslut om att <ul style="list-style-type: none"> - inleda upphandling, - avbryta upphandling - tilldela kontrakt - ingå avtal enligt tilldelningsbeslut 	Enhetschef
1.14	Lämna yttrande över ansökningar om nyttjande av offentlig plats	Handläggare
1.15	Ge tillstånd att schakta i kommunens mark, som nämnden ansvarar för, och, om så erfordras, kräva säkerhet för beräknade kostnader för återställande av kommunens anläggningar	Handläggare
1.16	Besluta om skadestånd som följd av daglig drift eller löpande verksamhet, högst 500 000 kronor	Direktör
1.17	Besluta om skadestånd som följd av daglig drift eller löpande verksamhet, högst 100 000 kronor	Enhetschef
1.18 NY	Utse dataskyddsombud	Direktör

1.19 Ny numrering	Beslut om den registrerades rättigheter i fråga om rättelse, radering, begränsning av behandling och överföring av personuppgifter till annan personuppgiftsansvarig (dataportabilitet)	Enhetschef
1.20 Ny numrering	Beslut att ingå personuppgiftbiträdesavtal med personer utanför den kommunala organisationen som behandlar personuppgifter för nämndens räkning	Enhetschef
1.21 Ny numrering	Anmäla personuppgiftsincident till tillsynsmyndighet enligt artikel 33 i dataskyddsförordningen.	Delegat: Enhetschef i samråd med dataskyddsombud
1.22 NY	Beslut enligt 15 § 2 st lagen om tillgänglighet till digital offentlig service	Enhetschef
1.23 NY	Rättelse enligt 19 § lagen om tillgänglighet till digital offentlig service	Enhetschef
	Avfall	
2.1	Ge tillstånd att installera köksavfallskvarn för matavfall	Handläggare
2.2	Anvisa plats för sophämtning om inte fastighetsägaren accepterar angiven plats	Handläggare
2.3	Besluta om dispens för att få sopkärlet hämtat inne på tomten	Handläggare
2.4	Bevilja undantag från kravet på tömning av fettavskiljare minst en gång per kvartal	Handläggare
	Trafik	
3.1	Besluta om lokala trafikföreskrifter och undantag från lokala trafikföreskrifter, dock med begränsning enligt punkten 23	Handläggare

3.2	Besluta om undantag från lokala trafikföreskrifter rörande parkeringstillstånd för näringsidkare och andra med särskilda behov i högst ett år och för rörelsehindrade i högst fem år	Handläggare
3.3	Besluta om flyttning av fordon	Handläggare
3.4	Beslut om bärighetsklassning på vägar	Handläggare
3.5	Beslut om särskilda trafikregler under kortare tid vid skada eller risk för skada på väg	Handläggare
3.6	Beslut om förordnande av parkeringsvakt	Handläggare
	Väg	
4.1	Besluta om bidrag för enskild väghållning	Handläggare